

Anexa nr. 3 la O.METC nr. 2713/29.11.2007

CURRICULUM PENTRU

NIVEL 3 AVANSAT
ȘCOALA POSTLICEALĂ

**CALIFICAREA PROFESIONALĂ:
ASISTENT MEDICAL GENERALIST
DOMENIUL: SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ PEDAGOGICĂ**

– 2007 –

AUTORI:

1. Agapie Speranța, asistent medical, Spitalul Sf. Spiridon, Iași
2. Alexandru Mihaela, profesor, Școala Postliceală Sanitară Fundeni
3. Dr. Bran Liliana, director, Școala Postliceală Sanitară Arad
4. Cristescu Eugenia, profesor, Școala Postliceală Sanitară Fundeni
5. Iancu Elena, profesor, Școala Postliceală Sanitară Fundeni
6. Dr. Marcean Crin, director, Școala Postliceală Sanitară Fundeni
7. Merlă Doina, Direcția de Sănătate Publică Sibiu
8. Staicu Olga, director, Școala Sanitară „C Davila” Fetești
9. Stanciu Maria, profesor, Grup Școlar „George Emil Palade” Constanța
10. Stănescu Elena, director, Școala Sanitară „C. Davila” Pitești
11. Udma Florica, profesor, Grup Școlar „George Emil Palade” Constanța

COORDONARE:

- Romita Lupascu Tiglea, inspector general - MECT- DGMIP
- Paula Posea, expert curriculum –MECT-CNDIPT

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘCOALA POSTLICEALĂ

Domeniul: Sănătate și asistență pedagogică
Calificarea profesională: Asistent medical generalist

Anul I: 42 săptămâni

Modulul 1: Utilizarea calculatorului și tehnologia comunicațiilor

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 30 ore

Modulul 2: Comunicare profesională

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 30 ore

Modulul 3: Anatomia și fiziologia omului

Total ore: 120 ore
din care: laborator tehnologic 30 ore

Modulul 4: Virusologie, bacteriologie, parazitologie

Total ore: 120 ore
din care: laborator tehnologic 30 ore

Modulul 5: Biochimie

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 30 ore

Modulul 6: Embriologie și genetică

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 30 ore

Modulul 7: Psihologie generală

Total ore: 120 ore
din care: laborator tehnologic 60 ore

Modulul 8: Sociologie, politici sociale și de sănătate

Total ore: 120 ore
din care: laborator tehnologic 60 ore

Modulul 9: Biofizică și imagistică medicală

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 30 ore

Modulul 10: Mediu și sănătate

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 30 ore

Modulul 11: Educație pentru sănătate

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 90 ore

Modulul 12: Farmacologie generală

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 30 ore

Modulul 13: Bazele științei nursing-ului

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 60 ore

Modulul 14: Ființa umană și nursing-ul

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 60 ore

Modulul 15: Semiologie medicală

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 30 ore

Modulul 16: Tehnici de nursing și investigații

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 90 ore

Modulul 17: Protecția și securitatea în muncă

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 30 ore

Modulul 18: Administrarea medicamentelor

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 30 ore

Numar total: 1.560 ore (26 credite)
din care: invatamant clinic: 450 ore

Anul I: 42 saptamani. Sem I si Sem II au urmatoarea structura: 15 saptamani invatamant teoretic si tehnic si 6 saptamani de invatamant clinic.

Anul II: 42 săptămâni

Modulul 19: <u>Comunicarea în limba modernă</u>	Total ore:	60 ore
	din care: laborator tehnologic	36 ore
Modulul 20: <u>Management și legislație sanitară</u>	Total ore:	60 ore
	din care: laborator tehnologic	36 ore
Modulul 21: <u>Epidemiologie și sănătate publică</u>	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	96 ore
Modulul 22: <u>Principii de bază ale cercetării</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 23: <u>Pneumologie și nursing specific</u>	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	72 ore
Modulul 24: <u>Cardiologie și nursing în cardiologie</u>	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	72 ore
Modulul 25: <u>Gastroenterologie și nursing în gastroenterologie</u>	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	72 ore
Modulul 26: <u>Nefrologie, urologie și nursing în afecțiunile renale</u>	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	72 ore
Modulul 27: <u>Chirurgie generală și nursing în chirurgia generală</u>	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	72 ore
Modulul 28: <u>Chirurgie toracică, cardiovasculară și nursing specific</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 29: <u>O.R.L. și nursing O.R.L.</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 30: <u>Oftalmologie și nursing în oftalmologie</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 31: <u>Hematologie și nursing în hematologie</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 32: <u>Ortopedie, traumatologie și nursing specific</u>	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	96 ore
Modulul 33: <u>Reumatologie și nursing în reumatologie</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 34: <u>Dermato-venerologie și nursing specific</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 35: <u>Boli infecto-contagioase și nursing specific</u>		

	Total ore:	120 ore
	din care: invatamant clinic	96 ore
Modulul 36: <u>Endocrinologie și nursing în endocrinologie</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 37: <u>Boli metabolice, de nutriție și nursing specific</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Modulul 38: <u>Nutriție și dietetică</u>	Total ore:	60 ore
	din care: invatamant clinic	36 ore
Numar total:		1.680 ore (28
credite)	din care: invatamant clinic:	1.008 ore

Anul II: 42 saptamani. Sem I si Sem II au urmatoarea structura: 12 saptamani alocate invatamantului teoretic si tehnic si 9 saptamani alocate invatamantului clinic.

In semestrul II, in saptamanile repartizate invatamantului teoretic si tehnic, o zi / saptamana (cu durata de 8 ore), este prevazuta invatamantului clinic corespunzator modulului M 21: Epidemiologie si sanatate publica.

Anul III: 42 săptămâni

Modulul 39: Managementul proiectelor de sanatate

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 24 ore

Modulul 40: Calitatea serviciilor de nursing

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 36 ore

Modulul 41: Deontologie și etică profesională

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 36 ore

Modulul 42: Psihologie medicală

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 36 ore

Modulul 43: Pedagogie

Total ore: 60 ore
din care: laborator tehnologic 36 ore

Modulul 44: Cercetare în nursing

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 36 ore

Modulul 45: Ginecologie și nursing în ginecologie

Total ore: 60 ore
din care: invatamant clinic 36 ore

Modulul 46: Obstetrică și nursing în obstetrică

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 72 ore

Modulul 47: Puericultură, pediatrie și nursing specific

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 72 ore

Modulul 48: Neurologie și nursing în neurologie

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 84 ore

Modulul 49: Psihiatrie și nursing în psihiatrie

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 84 ore

Modulul 50: Anestezie – terapie intensivă și nursing specific

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 96 ore

Modulul 51: Conduită în urgențe medico - chirurgicale

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 72 ore

Modulul 52: Gerontologie, geriatrie și nursing specific

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 84 ore

Modulul 53: Oncologie și nursing în oncologie

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 84 ore

Modulul 54: Îngrijiri paliative

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 96 ore

Modulul 55: Nursing comunitar

Total ore: 120 ore
din care: invatamant clinic 96 ore

Modulul 56: Ingrijiri la domiciliu

Total ore:	60 ore
din care: invatamant clinic	36 ore

Numar total:	1.680 ore (28 credite)
din care: invatamant clinic:	984 ore

Anul III: 42 saptamani. Sem I si Sem II au urmatoarea structura: 12 saptamani alocate invatamantului teoretic si tehnic si 9 saptamani alocate invatamantului clinic.

In semestrul II, in saptamanile repartizate invatamantului teoretic si tehnic, o zi / saptamana (cu durata de 8 ore), este prevazuta invatamantului clinic in comunitate.

Conform reglementărilor europene și naționale, asistentul medical generalist exercită următoarele funcții esențiale:

- a) da îngrijiri competente persoanelor a căror stare le cere, ținând cont de nevoile fizice, afective și spirituale ale bolnavului în mediul spitalicesc, familial, la școală, la locul de muncă etc.;
- b) observă situațiile sau condițiile fizice sau afective care exercită un efect important asupra sănătății și comunică aceste observații celorlalți membri ai echipei sanitare;
- c) formează și dirijează personalul auxiliar necesar pentru a răspunde nevoilor serviciului de asistență din orice instituție de sănătate.

Cu această responsabilitate, asistentul medical generalist trebuie să aprecieze în orice moment care sunt îngrijirile de care fiecare bolnav are nevoie și să îi atribuie personalul corespunzător.

Numărul de ore de învățământ de bază pentru asistenți medicali generaliști trebuie fixat la minimum 4.600. Proporția consacrată **învățământului clinic (stagii)** trebuie să reprezinte cel puțin jumătate din timpul consacrat învățământului total. Numărul de ore pentru **învățământul teoretic și tehnic** nu trebuie să fie mai mic de o treime din timpul consacrat formării în totalitate.

I. Învățământului clinic (stagii) – reprezintă instruirea efectuată în spitale, instituții de sănătate, inclusiv servicii de îngrijire medicală la domiciliu. Este o instruire coordonată.

Învățământul clinic (stagii) trebuie să aibă ca obiect toate aspectele rolului de asistent în materie de îngrijiri de sănătate la acest nivel, incluzând prevenirea bolii, educația sanitară, precum și îngrijirile de sănătate de primă urgență, de reanimare și de transfuzie sanguină.

Acesta include:

1. medicină generală și specialități medicale;
2. chirurgie generală și specialități chirurgicale;
3. îngrijirea copilului și pediatrie;
4. igiena și îngrijirile mamei și nou-născutului;
5. sănătate mintală și psihiatrie (pe cât posibil într-un serviciu specializat);
6. îngrijirea persoanelor în vârstă și geriatrie;
7. îngrijiri la domiciliu.

În determinarea locurilor de stagiu trebuie să se țină seama de următorii factori:

a. Învățământul clinic de îngrijiri la nivel de asistent trebuie să aibă în ansamblul său o valoare educativă, de aceea:

- trebuie să existe un personal calificat suficient de numeros pentru a asigura o calitate satisfăcătoare a îngrijirilor de sănătate la nivel de asistent;
- trebuie să existe condiții satisfăcătoare în materie de sedii și de material utilizate pentru îngrijirea bolnavilor.

b. În toate serviciile în care elevii asistenți sunt repartizați în cursul formării lor practice trebuie să existe în orice moment cel puțin un asistent cu diplomă care poate asigura supravegherea și suficient personal de alte categorii pentru a evita ca elevului să i se încredințeze sarcini fără valoare educativă pentru el.

c. Asistenții cu diplomă din serviciile acreditate ca teren de stagiu trebuie să colaboreze la supravegherea și formarea elevilor aflați sub responsabilitatea instructorilor școlii.

II. Învățământului teoretic și tehnic cuprinde:

A. Îngrijiri de sănătate	1. Orientare și etică profesională
	2. Principii generale de sănătate și îngrijiri de sănătate
	3. Principii de îngrijiri de sănătate pentru:
	3.1. Medicină generală și specialități medicale
	3.2. Chirurgie generală și specialități chirurgicale
	3.3. Puericultură și pediatrie
B. Științe fundamentale	3.4. Igienă și îngrijirile de sănătate a mamei și nou-născutului
	3.5. Sănătate mintală și psihiatrie
	3.6. Îngrijiri de sănătate pentru persoanele în vârstă și geriatrie
	1. Anatomie și fiziologie

- 2. Patologie generală
- 3. Bacteriologie, virusologie și parazitologie
- 4. Biofizică și biochimie
- 5. Dietetică
- 6. Igienă
 - 6.1. Profilaxie
 - 6.2. Educație sanitară
- 7. Farmacologie
- 8. Științe sociale
 - 8.1. Sociologie
 - 8.2. Psihologie
 - 8.3. Principii de administrație
 - 8.4. Principii de învățare (pedagogie)
 - 8.5. Legislație socială și sanitară
 - 8.6. Aspecte juridice ale profesiei

Modulul 1: UTILIZAREA CALCULATORULUI ȘI TEHNOLOGIA COMUNICATIILOR

❖ Notă introductivă

Modulul **UTILIZAREA CALCULATORULUI ȘI TEHNOLOGIA COMUNICATIILOR** se studiază pe parcursul anului I, școală postliceală, în vederea asigurării pregătirii de specialitate pentru obținerea calificării de nivel 3 avansat, **Asistent medical generalist**.

Modulul are alocat un număr de 60 de ore pe an, din care 30 de ore laborator tehnologic. Acest modul, **UTILIZAREA CALCULATORULUI SI TEHNOLOGIA COMUNICATIILOR**, se va parcurge cu aceleași conținuturi la toate calificările de nivel 3 avansat din domeniul **Sanatate si asistenta pedagogica**.

La parcurgerea programei școlare se va avea în vedere dobândirea competențelor prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională specific calificării.

După parcurgerea acestui modul, elevul va fi capabil să utilizeze sistemul de operare Windows, să compare reprezentări grafice în aplicațiile Word și Excel, să administreze o bază de date, specifica domeniului, să comunice prin Internet, să structureze și să prezinte informații din surse variate.

Persoana care va absolvi acest modul va fi responsabilă de execuția propriei activități, dar și de realizarea sarcinilor încredințate grupului din care face parte, având atribuții de coordonare și control.

Parcursul programului permite elevilor să dobândească competențe suficiente și cunoștințe care să le permită găsirea unui loc de muncă corespunzător calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Utilizeaza sistemul de operare Windows
2. Compara reprezentari grafice in aplicatiile Word si Excel
3. Administreaza o baza de date
4. Comunica pe Internet
5. Structureaza si prezinta informatii din surse variate

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
1.	Utilizarea calculatorului si tehnologia comunicațiilor	C.1. Utilizează sistemul de operare Windows C.2. Compară reprezentări grafice în aplicațiile Word și Excel	1. Noțiuni elementare de operare: pornirea și închiderea calculatorului, repornirea calculatorului, obiecte de lucru pe desktop. 2. Interfața sistemului Windows: obiecte grafice de interfață - pictograma, butonul, lista de selecție, caseta de text, grupul de obiecte, fereastra - obiectul fereastră, navigarea în și între ferestre. 3. Organizarea informațiilor în sistemul de operare Windows: creare directoare, fișiere; operații asupra directoarelor și fișierelor. 4. Elemente avansate de operare: modificarea configurației pentru desktop, configurarea tastaturii, configurarea imprimantei, shortcut-uri, suporturi mobile. 1. Operații de operare asupra structurii unui tabel și a foilor de calcul: inserare/ștergere, copiere/lipire, redenumire, grupare linii și coloane, exploatare foi de calcul, consultarea documentației auxiliare. 2. Formatare document și foi de calcul: setare pagină, stil, font, mărime font, tip caracter, aliniere, chenare, selectare culori, grosimea liniei, antet,

		subsol. 3. Prelucrarea informațiilor dintr-un tabel: sortare, filtrare, subtotaluri, referințe absolute și relative, funcții simple (adunare, scădere, medie aritmetică). 4. Trasare diagrame: tip, sursa datelor, suprafață diagramă, formatare, localizare, tipărire. 5. Inserare obiecte: imagini, grafice, șabloane prezentări, ecuații, fișiere multimedia, documente text. 1. Tipuri de date: numerice, alfanumerice, logice, date calendaristice, șir de caractere, memo și funcții pentru date de tip numeric, șir de caractere, date calendaristice, conversii, de uz general. 2. Structura bazei de date: tabele (nume componente, tip, dimensiune). 3. Operații asupra tabelului dintr-o bază de date: creare, poziționare pe o înregistrare, actualizare, sortare, indexare. 4. Încărcarea unei baze de date: introducere și validare date. 5. Exploatarea unei baze de date: deschidere, închidere bază de date și tabele. 1. Tehnici de căutare adecvate surselor de informații: motoare căutare Internet, cuvinte-cheie, grupuri de cuvinte. 2. Operații pentru transmitere informații: crearea unui cont, accesare cont, expediere mesaje. 3. Metode de schimb al informațiilor: e-mail, dialog, dezbateri on-line, forum, liste de discuție a informațiilor. 1. Surse de informații: baze de date, materiale scanate, Internet, fișiere de pe floppy și CD-ROM, dicționare, cataloage, normative. 2. Îmbinare informații într-un mod coerent: conținut unitar, de la simplu la complex, limbaj. 3. Prezentare material realizat: operații complexe de calcul tabelar, diagrame, grafice, baze de date corespunzătoare domeniului de activitate.
	C.3. Administrează o bază de date	
	C.4. Comunică pe Internet	
	C.5. Structurează și prezintă informații din surse variate	

❖ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **UTILIZAREA CALCULATORULUI SI TEHNOLOGIA COMUNICATIILOR** poate fi parcurs în mod independent, iar ordinea de parcurgere a conținuturilor este cea din tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor.

Conținuturile se vor exemplifica în funcție de domeniul profesional, respectiv reprezentările grafice în aplicațiile Word și Excel, bazele de date și informațiile din surse variate vor corespunde domeniului profesional.

Profesorii pot folosi informații despre stilul de învățare al elevilor. Activitățile la lecții pot fi variate astfel încât să garanteze că toate stilurile de învățare sunt atinse. Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor aplica activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă metode cum sunt: demonstrația, exercițiul, proiectul, metoda practică, observația sistematică a comportamentului elevilor, autoevaluarea.

Alegerea acestor activități oferă următoarele avantaje: sunt orientate asupra celui care învață, respectiv asupra disponibilităților sale, urmând să le pună mai bine în valoare; permite individualizarea învățării; oferă maximul de deschidere; permite diferențierea sarcinilor și a timpului alocat.

Alegerea acestor activități conduc la o orientare asupra celui care învață, urmând să le pună mai bine în valoare, permit diferențierea sarcinilor și a timpului alocat.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță, condițiile de aplicabilitate și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională corespunzător calificării. În parcurgerea modului se va utiliza evaluare de tip formativ și la final de tip sumativ, pentru verificarea atingerii competențelor. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează o singură dată.

Se recomandă adaptarea programei la elevii cu nevoi speciale, prin fișe individualizate.

❖ Sugestii metodologice

Cadrelle didactice au posibilitatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme, în funcție de dificultatea acesteia, de nivelul de cunoștințe anterioare ale grupului instruit, de complexitatea materialului didactic implicat în strategia didactică și ritmul de asimilare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor.

Instruirea se va realiza în laboratorul de informatică cu o bună dotare materială și cu softul corespunzător. Instruirea prin activitatea la computer are importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii tehnicieni devize și măsurători în construcții.

Nivelul de pregătire teoretică este realizat corespunzător, dacă sunt îndeplinite criteriile de performanță ce pot fi atinse numai dacă în procesul de învățământ sunt asigurate condițiile de aplicabilitate descrise în standard.

Metodele de predare vor fi variate, predominând studiul de caz, exercițiul, demonstrația, dezbaterea și discuții în grup.

Evaluarea continuă și sumativă este condiționată de evaluarea stabilită în Standardul de pregătire profesională.

Modulul 2: COMUNICARE PROFESIONALĂ

❖ Notă introductivă

Modulul COMUNICARE PROFESIONALĂ reprezintă un modul de pregătire de specialitate pentru calificarea asistent medical generalist și se va parcurge în anul I al școlii postliceale. Acest modul va dezvolta abilități cheie elevilor ce doresc o asemenea calificare.

Modulul are alocate 60 de ore pe an din care 30 de ore de învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în Standardul de pregătire profesională. Programă școlară se va utiliza împreună cu Standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unitatii de competența corespunzătoare modulului:

1. Elaborează strategii pentru o comunicare eficientă
2. Aplică tehnici de comunicare orală
3. Realizează un raport formal

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competența: COMUNICARE PROFESIONALĂ

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
2.	Comunicare profesională	C. 1. Elaborează strategii pentru o comunicare eficientă. C. 2. Aplică tehnici de comunicare orală. C. 3. Realizează un raport formal.	1. Scopul comunicării: primirea și transmiterea informațiilor, întreținerea unor discuții, prezentarea unor informații. 2. Surse de informații: informații interne și externe, buletine informative, manuale, seminarii, rapoarte, procese verbale, publicații de specialitate, internet, discuții, statistici, documentație specifică, mass-media. 3. Metode de comunicare adecvate: scrise, verbale, audio, informatizate. 4. Metode de verificare a eficienței comunicării: obținerea feedback-ului, documentații întocmite corect. 1. Strategii de ascultare în funcție de situație, ocazie, subiectul în cauză, vorbitor, metode de ascultare. 2. Susținere: în situații formale sau informale în funcție de numărul de vorbitori, prin modulația vocii, prin alegerea tonului și a vocabularului, prin structură, prin comunicare non verbală, prin articulare. 3. Argumentare prin idei clare, relevante, concise, persuasive, adaptate contextului și interlocutorului. 4. Facilitarea comunicării eficiente prin: acceptarea de opinii diferite, încurajarea discuției, asigurarea posibilității de exprimare, oferirea feedback-ului, stimularea creativității, încadrarea în timp, viteza vorbirii, adaptarea comunicării la nivelul de înțelegere al auditorului, folosirea unui suport specific. 1. Informații selectate în funcție de complexitatea temei, publicul țintă, relevanță. 2. Conținutul și structura raportului în funcție de:

			tipul informației, succesiunea logică, suportul (grafica, standardul de prezentare, formatul) 3. Raport formal elaborat: document coerent, bine structurat, adecvat scopului propus.
--	--	--	---

❖ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Parcursul conținuturilor se va face în ordinea prezentată în tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor, dar abordarea acestora trebuie să fie flexibilă, diferențiată ținând cont de nivelul inițial de pregătire.

Modulul **COMUNICARE PROFESIONALĂ** poate fi parcurs independent. Conținuturile se vor exemplifica în funcție de domeniul profesional, respectiv strategiile pentru o comunicare eficientă, tehnicile de comunicare orală și realizarea unui raport formal se vor exercita și vor corespunde domeniului profesional. Dezvoltarea competențelor individuale vizate prin Standardul de pregătire profesională se va realiza prin exemplificare pe domeniul profesional, respectiv – *Sanatate și asistență pedagogică*.

În elaborarea strategiei didactice, profesorii va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață cel mai bine atunci când învățarea răspunde nevoilor lor;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: exerciții de comunicare standardizată pe diferite teme profesionale (exemplu: prezentare de rețete, de indicații terapeutice, de moduri de administrare, de reacții adverse sau de contraindicații), exerciții de utilizare a terminologiei profesionale, fișe de lucru (exemplu: realizarea unei succesiuni de idei clare, relevante și concise adaptate unui context dat), proiect (exemplu: realizarea unui raport formal).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de pregătire profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează o singură dată.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: fișe de observație, fișe de lucru, fișe autoevaluare, teste de evaluare, realizarea unui produs/proiect.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, atitudinile față de o sarcină dată și a comunicării, autoevaluarea, coevaluarea, tema în clasă, investigația, proiectul.

Se recomandă adaptarea programei la elevii cu nevoi speciale, prin fișe individualizate.

❖ Sugestii metodologice

Profesorul are libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe anterioare, dotarea cu material didactic, ritmul de înțelegere și asimilarea cunoștințelor și formarea deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți.

Instruirea se va realiza în cabinete și laboratoare cu o bună dotare materială și cu softul corespunzător pentru colectarea și procesarea informațiilor și redactarea rapoartelor formale. Instruirea

prin activitatea de aplicații practice de tehnoredactare la computer are importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor de comunicare pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Nivelul de pregătire teoretică este realizat corespunzător, dacă sunt îndeplinite criteriile de performanță ce pot fi atinse numai dacă în procesul de învățământ sunt asigurate condițiile de aplicabilitate descrise în standard.

Pentru realizarea competențelor pot fi derulate diverse activități de învățare: documentare cu ajutorul internetului, vizionări de casete video și CD-uri, vizite de documentare la agenții economici, proiecte, publicații de specialitate, discuții, statistici, informare prin mass-media, teste de evaluare prin care elevii demonstrează că sunt capabili să atingă competențele din cadrul modulului.

Modulul 3: ANATOMIA SI FIZIOLOGIA OMULUI

❖ Notă introductivă

Modulul **ANATOMIA SI FIZIOLOGIA OMULUI** face parte din pregătirea generală din anul I, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **ANATOMIA SI FIZIOLOGIA OMULUI** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică de bază **ANATOMIE SI FIZIOLOGIE UMANA**. Modulul are alocate 120 de ore din care 30 de ore de laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Identifica și localizează principalele părți componente ale corpului uman
2. Clasifica nivelurile de organizare anatomică și fiziologică
3. Analizează părțile componente ale corpului uman
4. Caracterizează principalele funcții ale organismului
5. Descrie elementele de fiziologie (pe aparate și sisteme) ale corpului uman
6. Specifică modalitățile de adaptare a organismului la variațiile de mediu

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **ANATOMIA SI FIZIOLOGIA OMULUI**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
3.	Anatomie și fiziologie umană	C. 1. Identifica și localizează principalele părți componente ale corpului uman C. 2. Clasifica nivelurile de organizare anatomică și fiziologică C. 3. Analizează părțile componente ale corpului uman	1. Organizarea generală a corpului uman – regiuni, structuri morfologice, aparate și sisteme 2. Axele și planurile de orientare în organism – descriere, rol 3. Nomenclatura anatomică 1. Niveluri de organizare anatomică și fiziologică (celule, țesuturi, organe, aparate și sisteme) – definiție și descriere 2. Celula – tipuri de celule, compartimentele celulare (organizat – organitele celulare; neorganizat – apă, substanțe anorganice și organice), diviziunea celulară (mitoză și meioză) 3. Țesuturile – clasificare (epitelial, conjunctiv, muscular, nervos, sangele), caracterizare, localizare, rol 3.1. Sângele – componente (elemente figurate și plasmă sanguină) și proprietăți 3.2. Sistemul osos, structura osului, compoziția chimică a oaselor, scheletul (scheletul capului, scheletul trunchiului, scheletul membrilor) 3.3. Sistemul muscular- structura mușchiului, principalele grupe de mușchi somatici (mușchii capului, mușchii gâtului, mușchii trunchiului, mușchii membrilor) 1. Componentele anatomice de la nivelul capului, gâtului, trunchiului și membrilor 2. Componentele anatomice ale principalelor sisteme și aparate – denumire și localizare 3. Topografia corpului – etajele și regiunile cavității abdomino-pelviene; principalele ligamente și

		C. 4. Caracterizeaza principalele functii ale organismului C. 5. Descrie elementele de fiziologie (pe aparate si sisteme) ale corpului uman	mezouri care leaga intre ele organele cavitatii abdomino-pelviene 1. Principalele functii ale organismului uman (de relatie, de nutritie, de reproducere) – descriere; specificarea aparatelor si sistemelor care le indeplinesc si a interrelatiilor dintre acestea 1. Functiile sangelui; hemostaza; grupele sanguine (sistemul AOB si Rh) si importanta acestora (principiile transfuziei de sange, stabilirea paternitatii, stabilirea compatibilitatii sanguine dintre mama si fat etc.) 2. Artrologie–articulatiile fixe, semimobile, mobile); fiziologia articulatiilor (sistemul de parghii); patologia articulatiilor (entorse si luxatii) 3. Fiziologia muschilor, proprietatile muschilor, manifestarile externe ale contractiilor musculare 4. Aparatul respirator – descriere, structura, vascularizatia si inervatia plamanului, respiratia (ventilatia pulmonara, difuziunea si schimburile de gaze la nivelul membranei alveolo-capilare, transportul gazelor in sange, respiratia celulara), reglarea respiratiei 5. Aparatul cardio-vascular – descriere, configuratia interna a inimii, structura, vascularizatia si inervatia inimii, arborele circulator (sistemul arterial, sistemul venos, sistemul limfatic), splina (localizare, structura, rol), fiziologia circulatiei sangelui (proprietatile functionale ale inimii, modificari patologice ale proprietatilor inimii, revolutia cardiaca, manifestarile activitatii cardiace), tensiunea arteriala (definitie, factorii care o influenteaza, determinare si reglare), circulatia capilara, reglarea circulatiei sangelui 6. Aparatul digestiv – descriere – cavitata bucala, faringele, esofagul, organele tubului digestiv din cavitata abdominala (stomacul, intestinul subtire, intestinul gros), glandele anexe ale tubului digestiv (glandele salivare, ficatul, pancreasul), fiziologia aparatului digestiv (digestia bucala, deglutitia, digestia gastrica, digestia in intestinul subtire, digestia in intestinul gros, defecatia, absorbtia produsilor de digestie), functiile ficatului 7. Metabolismul – definitie, tipuri de metabolism (intermediar - glucidic, lipidic, proteic; energetic si bazal – substantele energetice, mecanismele termogenezei/termolizei, mecanismele de reglare a temperaturii corpului) 8. Aparatul excretor – descriere, structura, vascularizatia si inervatia rinichiului, caile urinare, fiziologia aparatului excretor (formarea urinei, reglarea formarii urinei, proprietatile fizico-chimice ale urinei, mictiunea) 9. Aparatul genital – descriere (aparat genital feminin, aparat genital masculin), componente, structura, fiziologia gonadelor, reproducerea (fecundatia, nidatia si gestatia) 10. Sistemul nervos – descriere, componente, fiziologia sistemului nervos, fiziologia neuronului,
--	--	---	--

		C. 6. Specifica modalitățile de adaptare a organismului la variațiile de mediu	fiziologia sinapsei, fiziologia centrilor nervosi (maduva spinării, encefalul, sistemul nervos vegetativ), reflexul necondiționat, reflexul condiționat, procese corticale fundamentale, activitatea nervoasă superioară 11. Analizatorii – descriere, tipuri de analizatori (cutanat, kinestezic, olfactiv, gustativ, vizual, acustico-vestibular), fiziologia analizatorilor 12. Glandele endocrine – descriere, tipuri de glande (hipofiza, suprarenalele, tiroida, paratiroidale, pancreasul endocrin, timusul, epifiza – structura, hormonii secretați și rolul acestora); mecanismul de feed-back 1. Factorii perturbatori ai echilibrului organismului : - externi (temperatura, umiditatea, calitatea și cantitatea alimentelor și a apei, calitatea și compoziția aerului și solului, microorganismele patogene și paraziții, drogurile etc. - interni – hipoxia, dezechilibre hidro-electrolitice, metabolice, endocrine, etc. 2. Interrelațiile dintre funcțiile organismului uman 3. Mecanisme specifice de adaptare a organismului la variațiile mediului intern și extern
--	--	--	--

❖ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **ANATOMIA ȘI FIZIOLOGIA OMULUI** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare
- elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, proiectul.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: exerciții de identificare a părților componente ale corpului uman, exerciții de utilizare a nomenclaturii anatomice, exerciții de grupare a diferitelor structuri (celule, țesuturi, organe, aparate și sisteme) în funcție de criterii date, rezolvarea de fișe de lucru (exemple: localizarea și raporturile anatomice dintre organele abdominale, determinarea grupe sanguine și a Rh - ului), proiect (exemple: analiza mecanismelor fiziologice care realizează homeostazia mediului intern, schema circulației arteriale, venoase, limfatice, schema feed-back – ului endocrin).

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: fișe de observație, fișe de lucru, fișe autoevaluare, teste de evaluare, realizarea unui produs/proiect.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluarii fiecarei competente, numarul de reevaluari si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Se recomanda urmatoarele metode alternative de evaluare: observarea sistematica a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, atitudinile fata de o sarcina data si a comunicarii, autoevaluarea, coevaluarea, tema in clasa, investigatia, proiectul.

❖ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Instruirea se va realiza in cabinete si laboratoare cu o buna dotare materiala. Instruirea in laboratoare are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii „asistenti medicali generalist”.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **ANATOMIA SI FIZIOLOGIA OMULUI**.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, discutiile si lucrul in grup care stimuleaza spiritul critic si creativitatea, studiul de caz, dezbaterile etc. Se va urmări aplicarea cunostintelor la probleme reale, pentru a se putea tine cont in masura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: atlase, cataloage, preparate formolizate, casete video, diapozitive, planse, desene, folii de retroproiector, preparate microscopice, mulaje etc.

Modulul: 4 VIRUSOLOGIE, BACTERIOLOGIE SI PARAZITOLOGIE

❖ Notă introductivă

Modulul **VIRUSOLOGIE, BACTERIOLOGIE SI PARAZITOLOGIE** face parte din pregătirea generală din anul I, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **VIRUSOLOGIE, BACTERIOLOGIE SI PARAZITOLOGIE** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică de bază **VIRUSOLOGIE, BACTERIOLOGIE SI PARAZITOLOGIE**. Modulul are alocate 120 de ore din care 30 de ore de laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează principalele tipuri de organisme cu potențial patogen la om
2. Specifică caracteristicile interacțiunii dintre organismele și om
3. Descrie noțiunile de epidemiologie
4. Caracterizează infecțiile nosocomiale
5. Aplică normele de prevenire a transmiterii infecțiilor și metodele de combatere a organismelor patogene.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **VIRUSOLOGIE, BACTERIOLOGIE SI PARAZITOLOGIE**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
4.	Virusologie, bacteriologie și parazitologie	C. 1. Analizează principalele tipuri de organisme cu potențial patogen la om	1. Virusologia (inframicrobiologia) - generalități 1.1. Caracterele generale ale virusurilor 1.2. Clasificarea virusurilor 1.3. Morfologia și structura virusurilor 1.4. Compoziția chimică a virusurilor 1.5. Cultivarea virusurilor 1.6. Multiplicarea virusurilor 1.7. Virusurile poliomielitei 1.8. Virusurile gripale 1.9. Virusurile hepatice 1.10. Sindromul de imunodeficiență acută dobândită 2. Bacteriologie –generalități 2.1. Morfologia și fiziologia bacteriilor 2.2. Patogenitatea bacteriilor 2.3. Cocii patogeni (stafilococul, streptococul, pneumococul, meningococul, gonococul) 2.4. Bacili patogeni (bacilul coli, genul <i>Salmonella</i>, bacilul dizenteric, vibriionul holerice, bacilul difteric, bacilul Koch, bacilul leproso, bacilul carbunos, bacilul tetanic, bacilul botulinic, gangrena gazoasă) 2.5. Toxiinfecțiile alimentare – caracterizare, agenți patogeni implicați (salmonelle, shigelle, bacilul coli, proteus, stafilococi, streptococi, germeni aerobi și anaerobi formatori de spori), epidemiologie 2. 5. Treponema pallidum 2. 6. Leptospirele 2. 7. Genul Brucella 2. 8. Rickettsiile 3. Micologie – generalități

		3. 1. Tricofitia 3. 2. Favusul 3. 3. Microsporia 3. 4. Epidermofitia 3. 5. Candidoza si actinomicoza 4. Notiuni generale de parazitologie 5. Protozoologie – generalitati, reprezentanti (Rhizopode, Flagelate, Sporozoare, Infuzori) 6. Helminnologie – generalitati, reprezentanti (Plathelmini, Nemathelmini) 7. Entomologie – generalitati, reprezentanti (Arachnide, Insecte) 1. Proprietatile macro- si micro- organismelor participante la procesul infectios 2. Apararea organismului (mijloacele de aparare nespecifice si specifice) 1. Procesul infectios: - definitie - etape: incubatia, etapa de debut, perioada de stare, convalescenta, vindecarea (posibil cronicizarea) -factorii determinanti: sursa de infectie, calea de transmitere, organismul receptiv - factorii favorizanti: naturali, de mediu, economico-sociali etc. 2. Recoltarea probelor biologice si patologice: - sange, urina, materii fecale, LCR, exsudatul, puroiul, spalatura gastrica, sputa etc. 3. Metode de laborator pentru stabilirea diagnosticului etiologic al bolilor infectioase: - directe: examen direct microscopic prin coloratii specifice, depistarea Ag microbiene, izolarea in cultura pura a germenului si realizarea antibiogrammei - indirecte: diagnostic serologic (depistarea si dozarea Ac); intradermoreactiile (IDR) 1. Infectiile nosocomiale - definitie - surse de infectie (flora indigena a pacientului, alti pacienti, personalul medical, mediul) - factori favorizanti: utilizarea materialelor si instrumentelor insuficient sterilizate sau nesterilizate, dezvoltarea unor tulpini de bacterii si fungi patogene, scaderea rezistentei antiinfecioase a pacientilor(cei supusi la tratamente imunosupresoare, cu afectiuni alergizante, cu arsuri,etc.), sectiile de ATI, hemodializa etc. - Conditii predispozante: cateter urinar, corpi straini(canule i.v., catetere, proteze organice), chirurgie, arsuri, splenectomie, diabet zaharat, sindroame mieloproliferative, alcoolism, terapie cortizonica etc. 2. Agenti etiologici implicati in declansarea infectiilor nosocomiale: stafilococii, pneumococii, bacili enterici Gram-negativi, Pseudomonas si germenii anaerobi 1. Caile de transmitere a organismelor patogene (directe si indirecte) 2. Metodele de distrugere a organismelor patogene, dezinfectia, sterilizarea, dezinsectia, deratizarea
	C.2. Specifica caracteristicile interactiunii dintre organismele patogene si om C. 3. Descrie notiunile de epidemiologie	
	C. 4. Caracterizeaza infectiile nosocomiale	
	C.5. Aplica normele de prevenire a transmiterii infectiilor si metodele de	

		combatare a organismelor patogene.	3. Medicatia profilactica si curativa impotriva organismelor patogene – antibioticoterapia, chimioterapie, vaccinoterapie, fitoterapie, apiterapie
--	--	------------------------------------	--

❖ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **VIRUSOLOGIE, BACTERIOLOGIE SI PARAZITOLOGIE** poate fi parcurs in mod independent.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv. Se recomanda urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, proiectul.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter practic aplicativ: exercitii de identificare a organismelor patogene la om, exercitii de grupare a diferitelor organisme (virusuri, bacterii, fungi, paraziti) in functie de criterii date, rezolvarea de fise de lucru (exemple : compararea structurii si fiziologiei diferitelor tipuri de organisme patogene, caile de prevenire si combatere a organismelor patogene), proiect (exemple: schema raspunsului imun, schema cailor de transmitere si raspandire a procesului infectios).

Ca instrumente de evaluare se pot folosi : fise de observatie, fise de lucru, fise autoevaluare, teste de evaluare, realizarea unui produs/proiect.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluarii fiecarei competente, numarul de reevaluari si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Se recomanda urmatoarele metode alternative de evaluare: observarea sistematica a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, atitudinile fata de o sarcina data si a comunicarii, autoevaluarea, coevaluarea, tema in clasa, investigatia, proiectul.

❖ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Instruirea se va realiza in cabinete si laboratoare cu o buna dotare materiala. Instruirea in laboratoare are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii “asistenti medicali generalist”.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **VIRUSOLOGIA, BACTERIOLOGIA SI PARAZITOLOGIA.**

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, discutiile si lucrul in grup care stimuleaza spiritul critic si creativitatea, studiul de

caz, dezbateră etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la probleme reale, pentru a se putea ține cont în măsura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: cataloage, insectare, poze, casete video, diapozitive, planșe, desene, folii de retroproiector, preparate microscopice etc.

Modulul 5: BIOCHIMIE

❖ Notă introductivă

Modulul **BIOCHIMIE** face parte din pregătirea generală din anul I pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul **BIOCHIMIE** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică de bază **BIOCHIMIE**. Modulul are alocate 60 de ore din care 30 de ore de laborator tehnologic. Scopul acestui modul este de a forma deprinderi și abilități în analizarea și evaluarea noțiunilor de **BIOCHIMIE**. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programă școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Descrie componentele materiei vii și legătura dintre ele
2. Caracterizează metabolismul materiei vii
3. Stabilește importanța enzimelor, hormonilor și vitaminelor în reglarea funcțiilor organismului
4. Aplică metodele de laborator pentru determinarea unor constante biologice ale organismului și compoziției chimice a probelor biologice de analizat

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **BIOCHIMIE**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
5.	Biochimie	C.1. Descrie componentele materiei vii și legăturile dintre ele C.2. Caracterizează metabolismul materiei vii C.3. Stabilește importanța enzimelor, hormonilor și vitaminelor în reglarea funcțiilor organismului C.4. Aplică metodele de laborator pentru determinarea unor constante biologice ale organismului și	1. Componentele materiei vii – elementele fundamentale (C,H,O,N,P,S), substanțe organice(proteine, glucide, lipide) și anorganice(apa, cationi și anioni) 2. Structura și proprietățile materiei vii; legăturile dintre acestea 1. Metabolismul – definiție, caracterizare, anabolism, catabolism 2. Tipuri de metabolism (intermediar- glucidic, lipidic, proteic, hidroelectrolitic; energetic și bazal – substanțele energetice, mecanismele termogenezei / termolizei, mecanismele de reglare a temperaturii corpului); cai metabolice principale 3. Interrelațiile dintre diferitele tipuri de metabolism – caile metabolice comune, reglarea cailor metabolice, utilizarea specifică a resurselor metabolice, dereglările metabolice și efectele lor asupra organismului 1. Vitaminele – generalități, clasificarea, rol; manifestările legate de lipsa lor din organism 2. Enzimele – biosinteza, biodegradare, rolul lor în funcționarea organismului 3. Hormonii – definiție, clasificare, rolul lor în organism, mod de acțiune; patologia succesiunii hiposau hiper- secreției hormonale 1. Metodele fizice utilizate în laborator: pH – metrie, spectrofotometrie, cromatografie, electroforeza 2. Determinarea principalelor constante biologice: VSH, timp de coagulare, hematocrit, glicemie, uremie, colesterolemie, hemograma, etc. 3. Biochimia sângelui – compoziție chimică, proteine

		compoziției chimice a probelor biologice de analizat	plasmatică 4. Biochimia digestiei – sucul pancreatic, gastric și intestinal, bila 5. Biochimia urinei – compoziție chimică, sedimente 6. Biochimia materiilor fecale 7. Examenul sângelui 8. Examenul urinei
--	--	--	---

❖ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **BIOCHIMIE** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare
- elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, proiectul.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: exerciții de clasificare a componentelor materiei vii, exerciții de grupare a diferitelor elemente în funcție de criterii date, rezolvarea de fișe de lucru (exemple: determinarea solubilității vitaminelor, determinarea VSH-ului, timpului de coagulare etc.), proiect (exemple: schema acțiunii enzimelor în cadrul diferitelor reacții metabolice, schema acțiunii hormonilor asupra diferitelor funcții ale organismului, schema interrelațiilor metabolice).

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: fișe de observație, fișe de lucru, fișe autoevaluare, teste de evaluare, realizarea unui produs/proiect.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, atitudinile față de o sarcină dată și a comunicării, autoevaluarea, coevaluarea, tema în clasă, investigația, proiectul.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul activitatea didactică va cuprinde formula unui parteneriat între școală și laboratoare (firme) acreditate să gestioneze problemele specifice noțiunilor de **BIOCHIMIE**, dar se au în vedere resursele locale pentru instruire, baza materială a școlii, cadrul de colaborare cu agenții economici, cerințele locale pentru pregătirea în calificarea asistent medical generalist.

❖ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți.

Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Instruirea se va realiza in cabinete si laboratoare cu o buna dotare materiala. Instruirea in laboratoare are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii asistenti medicali generalisti.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **BIOCHIMIA**.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, discutiile si lucrul in grup care stimuleaza spiritul critic si creativitatea, studiul de caz, dezbaterile etc. Se va urmări aplicarea cunostintelor la probleme reale, pentru a se putea tine cont in masura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, desene, folii de retroproiector, microscop, preparate microscopice, produse biologice, sticlărie si materiale de laborator, reactivi etc.

Modulul 6: EMBRIOLOGIE SI GENETICA

❖ Nota introductiva

Modulul **EMBRIOLOGIE SI GENETICA** face parte din pregătirea generală din anul I, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **EMBRIOLOGIE SI GENETICA** se regăsesc abilitățile din unitatea tehnică de bază **EMBRIOLOGIE SI GENETICA**. Modulul are alocate 60 de ore din care 30 de ore de laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programă școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unităților de competență corespunzătoare modulului:

1. Enumera etapele dezvoltării organismului uman.
2. Enunța caracteristicile dezvoltării prenatale.
3. Descrie dezvoltarea intrauterină a sistemelor și aparatelor.
4. Analizează ereditatea caracterelor la om.
5. Clasifica bolile cu transmitere genetică și precizează rolul factorilor teratogeni.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **EMBRIOLOGIE SI GENETICA**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
6.	Embriologie și genetică	C1 Enumera etapele dezvoltării organismului uman.	1.1. Caracterizarea perioadei preembrionare: gametogeneza, spermatogeneza, ovogeneza. 1.2. Etapele de dezvoltare prenatală: 1.2.1. Perioada embrionară: fecundarea, segmentarea, blastulă, gastrula, organogeneza. 1.2.2. Perioada fetală.
		C2 Enunța caracteristicile dezvoltării prenatale	2.1. Creșterea: 2.1.1. Creșterea staturală 2.1.2. creșterea țesuturilor și organelor 2.1.3. Factori de creștere: endogeni, exogeni: - factori endogeni genetici, endocini; - factori exogeni materni în dezvoltarea embrion-fetală, factori cu influență în dezvoltarea postnatală (aparatură alimentară, factori fizici, factori socio-economici) 2.2. Diferențierea: 2.2.1. diferențierea celulară, morfologică; 2.2.2. controlul dezvoltării și diferențierii.
		C3 Descrie dezvoltarea intrauterină a sistemelor și aparatelor.	3.1. Foitele embrionare: ectoblastul, mezoblastul, endoblastul. 3.2. Derivatele foitelor embrionare: 3.2.1. Derivatele ectoblastului: - dezvoltarea ganglionilor spinali și a ganglionilor cranieni - dezvoltarea encefalului; dezvoltarea celor cinci vezicule cerebrale: evoluția miencefalului, metencefalului, mezencefalului, diencefalului, telencefalului. - dezvoltarea organului mirosului, văzului, auzului, echilibrului. - dezvoltarea hipofizei, epifiziei, pielii și anexelor ei, glandelor salivare, dinților

C4 Analizeaza ereditatea caracterelor la om.

- 3.2.2. Derivatele mezoblastului: dezvoltarea sistemului osos: coloana vertebrala, coastele, sternul, scheletul corpului, neurocraniului, membrelor, muschilor, aparatului cardio-vascular, glandelor sexuale, organelor genitale externe, glandelor suprarenale.
- 3.2.3. Derivatele endoblastului:
- dezvoltarea si evolutia intestinului primitiv in general
 - dezvoltarea limbii si a glandei tiroide
 - dezvoltarea laringelui, esofagului, stomacului, duodenului, portiunii ileo-colice a intestinului, rectului si vezicii urinare, ficului si cailor biliare, pancreasului
- 4.1. Diviziunea celulara: mitoza (diviziunea indirecta), meioza (diviziunea reductionala), amitoza (diviziunea directa)
- 4.1.1. Diviziunea directa (amitoza)
- 4.1.2. Diviziunea indirecta (cariokineza sau mitoza): diviziunea nucleului (cariokineza), diviziunea citoplasmei (citokineza). Etapele mitozei: interfaza, profaza, metafaza, anafaza, telofaza.
- 4.1.3. Diviziunea reductionala (meioza): are loc in celulele germinale (sexuale) si consta in doua diviziuni nucleare succesive, una reductionala si una mitotica ecuatoriala.
- 4.2. Natura materialului genetic: cromozomi, acizi nucleici, gena.
- 4.2.1. Cromozomii: morfologia cromozomilor, dimensiunea, forma, evidentiarea cromozomilor.
- reproducerea celulara si ciclul cromozomial.
- 4.2.2. Acizi nucleici:
- structura chimica a acizilor nucleici (ADN, ARN)
 - codul genetic: caracteristici
 - sinteza proteinelor: etape
 - functiile materialului genetic
- 4.2.3. Gena:
- notiunea de gena
 - mutatii: sursa primara a variabilitatii organismelor.
- Clasificare: mutatii genomice, cromozomiale, genice.
- factorii mutageni si mecanismul lor de actiune: factori fizici (radiatiile neionizate si ionizate), chimici, biologici.
- 4.3.1. Legile lui Mendel
- 4.3.1.1. Uniformitatea hibridilor primei generatii (generatia filiala F1)
- 4.3.1.2. Segregarea hibridilor in a II-a generatie
- 4.3.1.3. Segregarea independenta sau legea asortarii independente
- 4.3.2. Transmiterea mendeliana: monohibridarea, dihibridarea, ereditatea poligenica.
- monohibridarea:
 - transmiterea (ereditatea) autozomal dominanta;
 - transmiterea (ereditatea) autozomal recesiva
 - transmiterea (ereditatea) autozomal codominanta
 - transmiterea (ereditatea) legata de cromozomii sexuali (gonozomica)
- 5.1.1. Morfodisplazia: malformatii dobandite, morfodisplazii ale procesului de sexualizare, morfodisplazii date de aberatii cromozomice, genopatii (boli moleculare monogenice, boli poligenice)
- 5.1.2. Histodisplazia
- 5.2. Etiologia

C5 Clasifica bolile cu transmitere genetica si rolul factorilor teratogeni

malformațiilor:

5.2.1. Factori ecologici: fizici (radiatiile ionizante, energia termica, factori mecanici), chimici, medicamentosi, biologici, materni (starea fiziologica si patologica a mamei).

5.2.2. Factori genetici: constitutia genetica a embrionului, accidente genetice in meiozagenitorilor, modificarea „aparaturii genetice” in celula embrionara.

Maladii metabolice ereditare: fenilcetonuria, albinismul, cretinismul sporadic cu gusa, tirozinoza, alcoptonuria, anemia falciforma, hemofilia, daltonismul

❖ Conditii de aplicare didactica si de evaluare

Modulul **EMBRIOLOGIE SI GENETICA** poate fi parcurs in mod independent.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analiza informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv. Se recomanda urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, proiectul.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter practic aplicativ: lucrari de laborator pentru evidentiarea cromozomilor mitotici la plante sau *Drosophila melanogaster*, efectuarea hartilor cromozomiale, experiente efectuate in laborator pe soareci, scheme, proiecte (ex: rasele si populatiile umane din punct de vedere genetic, conceptia evolutionista despre om etc.)

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: fise de observatie, fise de lucru, fise autoevaluare, teste de evaluare, realizarea unui produs/proiect.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Cadrela didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabileste durata evaluarii fiecarei competente, numarul de reevaluari si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Se recomanda urmatoarele metode alternative de evaluare: observarea sistematica a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, atitudinile fata de o sarcina data si a comunicarii, autoevaluarea, coevaluarea, tema in clasa, investigatia, procesul.

❖ Sugestii metodologice

Cadrela didactice au libertatea de decide asupra numarului de ore alocate fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Instruirea se va realiza in cabinete si laboratoare cu o buna dotare materiala. Instruirea in laboratoare are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii asistenti medicali generalisti.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **EMBRIOLOGIA SI GENETICA**.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, discutiile si lucrul in grup care stimuleaza spiritul critic si creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunostintelor la probleme reale, pentru a se putea tine cont in masura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: atlase, cataloage, preparate formolizate, casete video, diapozitive, planse, desene, folii retroproiector, preparate microscopice, soareci de laborator etc.

MODULUL 7: PSIHOLOGIE GENERALA

❖ Notă introductivă

Modulul **Psihologie generala** face parte integranta din curriculumul ce are la baza standardul de pregatire profesionala in specialitatea **asistent medical generalist** si corespunde competentei specializate: **Psihologie generala**.

Modulul se efectueaza in semestrul I al anului I de studiu si are alocate un numar de 120 ore, din care 60 ore de laborator tehnologic.

Curriculumul se va utiliza impreuna cu standardul de pregatire profesionala.

❖ Lista competentelor specifice unitatii de competenta corespunzatoare modulului:

1. Identifica infrastructura psihicului uman
2. Evidentiaza structura integratoare a mecanismelor psihice
3. Integreaza perceptiile interpersonale in practica profesionala

❖ Tabelul de corelare a competentelor si continuturilor:

Unitate de competenta: **PSIHOLOGIE GENERALA**

Nr. crt.	Unitate de competenta	Competenta	Continuturi
7.	Psihologie generala	C1. Identifica infrastructura psihicului uman	Natura psihicului uman: 1.1 Psihicul – forma a vietii de relatie (legea adaptarii, functii de semnalizare) 1.2 Psihicul - forma de reflectare ideal –subiectiva si de constructie a realitatii (imaginea,ca proces primar si trairea, ca proces secundar) 1.3 Psihicul- proces determinat social-istoric (comportament si cutume, traditii, mentalitati etc.) Niveluri structural-functionale ale psihicului: 1.4 Constient 1.5 Subconstient 1.6 Inconstient 1.7 Relatii intre structuri si functia de adaptare (reglare si autoreglare); Captarea si prelucrarea informatiilor 1.8 Senzatii 1.9 Perceptii 1.10 Reprezentari 1.11 Gandire 1.12 Memorie 1.13 Imaginatie Stimularea si energizarea comportamentului 1.14 Motivatie 1.15 Afectivitate Reglarea psihica a comportamentului 1.16 Comunicare si limbaj 1.17 Atentie 1.18 Vointa
		C2. Evidentiaza structura integratoare a mecanismelor psihice	Conceptul de personalitate 2.1 Indivd-individualitae 2.2 Persoana-personalitate 2.3 Personaj-social si masca 2.4 Teorii psihologice ale dezvoltarii psihice (Piaget, Kohlberg, Erickson) Structura personalitatii

		2.5 Personalitatea- entitate biopsihosociala si culturala 2.6 Temperament si tipologii: constitutionale, psihologice, psihofiziologice 2.7 Aptitudinea, caracterul, inteligenta, creativitatea Relatii intre componente 2.8 Temperament-caracter 2.9 Aptitudini-caracter 2.10 Temperament-aptitudini
	C3. Integreaza Perceptiile interpersonale in practica profesionala	Comunicare nonverbala 3.1 Semnificatia gesturilor, posturii, proximitate, spatiu personal, pozitia corpului, atingere 3.2 Expresii faciale: categoriile Osgood (fericire, surpriza, teama, tristete, furie, curiozitate, dezgust) 3.3 Paralimbaj (tonul si ritmul vocii, flux verbal, contact vizual, emotii) Formare impresii 3.4 Relatii interpersonale si de munca (efectul halo; trasaturi centrale; prima impresie; stereotipuri sexuale, rasiale; obediinta si conformism) Atractie interpersonala 3.5 Atribuire dispozitionala si atribuire situationala 3.6 Covarianta (Kelly)-consens comportamental, consistenta comportamentala, specificitate comportamentala; 3.7 Incadrarea in sabloane: boala si bolnav; simpatie-antipatie; familiaritate si similaritate de atitudini; Atitudini si prejudecati 3.8 Componentele unei atitudini: cognitiva, afectiva, comportamentala; 3.9 Dezvoltarea prejudecatilor: presiunea grupului; teoria “tapului ispasitor”; frustrare (personalitate prejudiciata); 3.10 Reducerea prejudecatilor: cooperare, team-building.

❖ Sugestii metodologice

Modulul **PSIHOLOGIE GENERALA** poate fi parcurs independent.

Predarea modulului se face de catre profesorul de specialitate (studii socio umane).

In elaborarea **strategiei didactice** se va tine seama de urmatoarele principii ale invatamantului centrat pe elev si de abordarea unor metode de educatie a adultului:

- Elevul invata predominant descoperind, in timp ce profesorul il ghideaza;
- Elevul invata in mod activ;
- Lucreaza in mod cooperativ, in grupuri;
- Nu se limiteaza doar la sala de curs;
- I se permite sa se exprime in mod creativ;
- Gaseste motivatii intrinseci si valori in procesul experiential;
- Experimenteaza problemele in globalitatea lor, ca subiect matur.

a) Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza:

1. **activitati de predare - invatare** cu **caracter interactiv**: conversatia euristica, descoperirea inductiva si deductiva, expunerea;

2. Metodele traditionale de predare-invatare avantajeaza profesorul care devine expert asupra elevului pasiv (cu o motivatie extrinseca - recompense si competitie), ii ofera informatie “umpland vase goale”.

Se recomanda a fi utilizate **metode alternative**: brainstorming, problematizare, observatie dirijata, studiul de caz, lucrul in grup (“Bolul pestelui de aur”, “Caruselul”, “Bulgarele de zapada”), joc de rol.

3. **activitati de invatare** cu **caracter aplicativ**: fise de lucru, referate, eseuri, munca independenta;

b) Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de pregatire profesionala, pentru a obtine acelasi nivel de performanta, indiferent de locul, momentul sau persoana care face evaluarea.

Ca **instrumente de evaluare** se pot folosi:

1. probe orale (intrebari, grup de discutii)
2. test scris, fisa de lucru, referat, eseu cu numar de cuvinte prestabilit;
3. probe practice (studiu de caz, joc de rol).

Se recomanda urmatoarele **metode alternative de evaluare**: autoevaluarea, coevaluarea in grupul de lucru, analiza produselor (culegeri de date), observarea sistematica a elevilor.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului, se poate aprecia nivelul de atingere a competentelor printr-o evaluare: **formativa (continua, ritmica, pe secvente mici)**, sau **sumativa, cumulativa (verificari parțiale, pe secvente mai mari)**.

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul, isi stabilesc numarul de ore alocat fiecărei teme, durata evaluării, numarul de reevaluări (cel puțin egal cu numarul orelor alocate săptămânal) si distributia acestora pe parcursul perioadei de studiu.

c) Sugestii cu privire la aplicatii (laborator):

Lucru pe grupe: „Cum influenteaza motivatia unei actiuni stabilirea scopurilor si actiunilor ulterioare? Argumentati”.

Seminar de discutii: “Formulati argumente pentru a sustine comportamentul unei persoane intr-o situatie data(ex:examen)”

Seminar de discutii si / sau Joc de rol: “Alegeti o personalitate (din stiinta, arta, politica) si analizati modul ei nonverbal de a se prezenta si particulariza”;

Lucru pe grupe: ”Prejudecatile sunt idei preconcepute despre anumite persoane sau situatii. Acestea pot fi reduse prin contact social si cooperare/competitie? Argumentati”

d) Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: casete video, CD-uri, folii de retroproiector, teste psihologice etc.

Se recomanda parcurgerea temelor din curriculum sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

❖ **Recomandări bibliografice:**

1. Druta,F.- Psihosociologia familiei – Editura didactica si pedagogica, Bucuresti,1998
2. Golu,P.- Fundamentele psihologiei - Editura Fundatia Romania de maine, Bucuresti ,2002
3. Hayes,N. Orrell,S.-Introducere in psihologie Editura All,Bucuresti,1997
4. Neculau,A.- Psihologie sociala - Editura Polirom, Iasi, 1996
5. Neveanu,P.P., Zlate,M. Cretu, T.-Psihologie, manual pentru scoli normale - Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1998
6. Stefanescu,D.O.,Balan,E.,Stefan,C.- Psihologie, manual pentru clasa a X-a, Editura Humanitas Educational, Bucuresti, 2001
7. Zlate,M.-Introducere in psihologie-Editura Polirom, Iasi, 2000
8. Zlate,M. –Fundamentele psihologiei-Editura ProHUMANitate, Bucuresti, 2000

Modulul 8: SOCIOLOGIE, POLITICI SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE

Notă introductivă

Modulul face parte din pregătirea specifică din anul I, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **SOCIOLOGIE, POLITICI SOCIALE SI DE SANATATE**, se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **SOCIOLOGIE, POLITICI SOCIALE SI DE SANATATE**. Modulul are alocate 120 de ore din care 60 de ore de laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Explică noțiunile teoretice ale sociologiei
2. Identifică elementele de sociologie a colectivităților
3. Analizează și sintetizează datele de sociologie medicală
4. Descrie rolul cercetării sociologice
5. Analizează diferite politici sociale și de sănătate.

Tabelul de corelare a componentelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **SOCIOLOGIE, POLITICI SOCIALE SI DE SANATATE**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
8.	Sociologie, politici sociale si de sanatate	C.1 Explică noțiunile teoretice ale sociologiei. C.2. Identifică elementele de sociologie a colectivităților	1.1 Problematika sociologiei: • concept de sociologie • problematica si funcțiile sociologiei; probleme sociale; realitate socială, colectivități umane, comportament uman; funcții: cognitivă, de prognoză socială praxiologică; • Max Weber; Emile Durkheim; Talcott Parsons. 1.2 Noțiuni de antropologie Antropologie fizică, socio culturală, filozofică, raportul dintre umanism și antropologie Natura umană din perspectivă religioasă, naturalistă, socială 1.3. Viața socială, relații individ societate, umanizare, socializare 2. Elemente de sociologie a colectivității 2.1. Forme de asociere: colectivități umane: mulțimea, colectivitățile statistice și sociale Noțiunea de grup social mare: definiție, caracteristici, clasificarea grupurilor sociale mari, clase sociale: structură și stratificare socială; statut și rol social; stratificare socială, mobilitate socială: dimensiunile pe verticala și orizontala -procesul de integrare socială și reintegrare, problematica demografică. Grupuri sociale mici, structura; structuri semnificative: de comunicare, cognitivă, socio-afectivă; funcții și procese la nivelul grupului; grupul de muncă: competiție și cooperare, conducerea,

		C.3. Analizează și sintetizează datele de sociologie medicală C.4. Descrie rolul cercetării sociologice	funcțiile grupului de muncă, condițiile constatării grupului de muncă.. liderul formal și informal 2.2 Familia ca grup social: interpretarea sociologică a familiei, tipologii ale familiei; funcțiile familiei (economică, biologică, juridică, socio-afectivă, familia în societate; dinamica familiei contemporane; modele alternative ale vieții de familie. 2.3. Cultură organizațională: instituții și organizații, conceptul de cultură, funcțiile culturii, sociologia culturii. 3.1 Elemente de sociologie medicală Instituția medicală Aspecte sociale ale bolii: noțiunea de boală, consecințele bolii, atitudini față de boală. Rolurile sociale în relația terapeutică: status social, rol social al asistentului medical, al pacientului. 3.2. Tipuri de relații asistent medical-pacient: • de complementaritate • conducere • cooperare • coparticipare Conflict de roluri: situații conjuncturale, expectanțe, evaluarea gravității bolii, interese și priorități, stingerea conflictului. 3.3. Strategii de control comunicarea verbală, non verbală, limbaj, paralimbaj, expresie facială, atitudini, posturi, persuasiunea, negocierea, reguli pentru pacient, reguli pentru asistentul medical 4. Componente de design și realizare în cercetarea sociologică Pregătirea cercetării: -elaborarea proiectului de cercetare -studierea bibliografiei -precizarea conceptelor -operaționalizarea conceptelor -stabilirea ipotezelor de lucru -alegerea metodelor și tehnicilor -construirea instrumentelor de lucru -delimitarea eșantionului -organizarea acțiunii practice -studiul pilot Chestionarul sociologic în anchete și sondaje: -Definire. Reguli de formulare a întrebărilor -Clasificarea chestionarelor/ întrebărilor - Structura chestionarelor. Logica întocmirii lor Eșantionarea sau cercetarea selectivă: -Cercetare pe bază de eșantion -Proceduri de eșantionare -Scheme de eșantionare și tipuri de eșantionare -Tipuri de eșantioane Erori frecvente în anchete sau sondaje și sursele lor -Conceptul de "eroare" -Surse principale de erori -Concluzii Finalitatea rezultatelor anchetelor și sondajelor: -Metode și tehnici simple de prelucrare a datelor -Distribuțiile de frecvențe
--	--	---	---

		-Vizualizarea datelor prin reprezentări grafice -Procentele și frecvențele relative -Indicatorii caracteristicilor cantitative -Mărimile medii Metode de culegere a informației Observația sociologică: -Caracteristici -Condiții și reguli ale observației sociologice -Tipuri de observație sociologică -Valoarea și limitele observației sociologice Experimentul sociologic: -Valoare și specific -Definiție și concepte -Tipuri de experimente sociologice Metoda interviului sociologic: -Specificul interviului sociologic -Tipurile interviului sociologic -Regulile aplicării interviului Metoda analizei documentelor: -Definiția documentului -Clasificarea documentului -Tehnici de documentelor Ancheta sociologică și sondajul de opinie, metode predilecte actuale: -Definirea și specificul metodei anchetei sociologice -Tehnici de anchetă -Tipurile anchetei sociologice -Raportul dintre cercetare-anchetă-sondaj de opinie -Anchetă- interviu: comparații <i>Politica socială:</i> -conceptualizare, strategii si obiective, parteneriate -etapizarea(stabilirea agendei, formularea politicii, luarea deciziilor, implementare si evaluarea) -criterii de analiza a politicilor sociale: context socio-politic, locul in ierarhia politica si agenda de lucru a executivului, parteneriate, identificare resurse, vizibilitatea practicii Paradigme: funcționaliste, conflictualiste, interacționiste. Modele de sănătate: Bismark, Beverige, Semasko, Român (indicatori ai stării de sănătate) Politici sociale de sănătate: -obiectivele Uniunii Europene -direcții strategice în domeniul sănătății în România
--	--	--

Sugestii metodice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **SOCIOLOGIA, POLITICILE SOCIALE ȘI DE SĂNĂTATE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, dezbaterea etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casate video, CD - uri, folii de retroproiector.

Repere bibliografice:

1. Sociologie Medicală, I. Lupu, I. Zanc Editura, Polirom 1999
2. Sociologie, M. Georgescu, Casa Cărții de Știință 2005
3. Sociologie generală, I. Mihăilescu, Editura Polirom 2003
4. Introducere în sociologie, A. Mișu, Editura Dacia 1992
5. Educație și sociologie, E. Durkheim, Editura didactică și Pedagogică 1980

Modulul 9: BIOFIZICA SI IMAGISTICA MEDICALA

❖ Notă introductivă

Modulul **BIOFIZICA SI IMAGISTICA MEDICALA** face parte din pregătirea generală din anul I, pentru calificarea : **asistent medical generalist**.

În modulul **BIOFIZICA SI IMAGISTICA MEDICALA** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică de bază **BIOFIZICA SI IMAGISTICA MEDICALA**. Modulul are alocate 60 de ore din care 30 de ore de laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează noțiunile de biofizică medicală
2. Explică tehnicile fizice utilizate în explorarea imagistică
3. Descrie noțiuni elementare de radiobiologie
4. Sintetizează principalele noțiuni de radioterapie.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **BIOFIZICA SI IMAGISTICA MEDICALA**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
9.	Biofizica și imagistică medicală	C. 1. Analizează noțiunile de biofizică medicală	1. <u>Biofizica</u> – definiție, descrierea caracterului interdisciplinar, exemplificarea legăturii cu disciplinele înrudite 1.2. <u>Biofizica moleculară</u> – proprietățile moleculelor care alcătuiesc materia vie și fenomenele la care iau parte acestea. a) biofizica moleculară a apei și a soluțiilor apoase (fizica moleculară a lichidelor, structura moleculară a apei și a soluțiilor apoase, noțiuni de fizică a sistemelor disperse, fenomene de transport în soluții și prin membrana celulară) 1.3. <u>Biofizica celulară</u> a) <i>biomecanică</i> – definiție, principalele mărimi utilizate în mecanică, proprietățile mecanice ale corpurilor solide, noțiuni de mecanica fluidelor, aspecte biomecanice ale contractiei musculare, efecte biologice ale unor factori mecanici. b) <i>noțiuni de termodinamică biologică</i> – definiția termodinamicii, sisteme termodinamice, fluxuri și forțe termodinamice, principiile termodinamicii (I și II) și aplicațiile acestora în biologie. c) <i>noțiuni de bioelectricitate și de bioexcitabilitate</i> – fenomenele electrostatice și electrocinetice, potențialul membranar de repaus, potențiale electrice celulare de acțiune și propagarea acestora, excitabilitatea și legile acesteia 1. 4. <u>Biofizica sistemelor complexe</u> a) noțiuni de bioacustică – sunetele auzite și caracteristicile acestora, biofizica receptiei auditive, elemente de fonatie, efectele biologice ale ultrasunetelor b) elemente de optică biologică – ochiul uman și proprietățile optice ale acestuia, biofizica receptiei vizuale, bioluminescența

		C. 2. Explica tehnicile fizice utilizate în explorarea imagistica c) receptia, prelucrarea si transmiterea la distanta a informatiei in sistemele biologice 1. Culegerea biosemnalelor – electrozi (definitie si exemple - de hidrogen, de argint clorurat, celule de calomel); transductori (definitie si tipuri – mecanoelectrice, magnetoelectrice, termoelectrice, fonoelectrice, pentru radiatii radioactive, fotoelectrice etc.); biosenzori (definitie si exemple – enzime, anticorpi, antigene etc.) 2. Sisteme de amplificare si de inregistrare a biosemnalelor – descriere, tipuri (inregistratoare grafice, osciloscop, etc.), domenii de utilizare (fonocardiograma, EKG, EEG, electrochimografia, oculografia, velocimetria Doppler etc.) 3. Bazele fizice ale imagisticii medicale 3.1. Roentgendiagnosticul 3.1.1. Radiatiile Roentgen – natura, proprietati fundamentale 3.1.2. Imaginea radiologica – mod de formare, semnificatie, particularitati 3.1.3. Tehnica generala a roentgendiagnosticului a) instalatia de roentgendiagnostic conventionala b) radioscopia cu ecran conventional (fluoroscopia) c) radioscopia televizata d) radiografia e) tomografia conventionala f) xeroradiografia g) radiografia digitala h) tomografia computerizata 3.2. Ultrasonografia (echografia) a) notiuni elementare de fizica a ultrasunetelor b) modurile investigarii echografice (modul A, modul TM, modul B, modul D); metode alternative (endoscopia ultrasonica, dirijarea punctiilor biopsice, ultrasonografia Doppler, prelucrarea digitala) c) imaginea echografica a structurilor fundamentale - lichidele pure (ex: bila, sangele, urina etc.) - lichidele „impure“ (ex: colectii purulente, tesuturi necrotice, chisturi etc.) - tesuturile moi (parenchimele) - structurile solide (ex: os, cartilaj, calcul etc.) - gazele - interfetele si peretii - formatiunile canaliculare - imagini parazitare (artefacte) 3.3. Imagistica RMN - principiu, treptele obtinerii imaginii RMN, producerea imaginii 3.4. Diagnosticul radioizotopic – radioactivitatea; imaginea radioizotopica – scintigrafia (scintigraful liniar si camera de scintilatie) si tomografia computerizata de emisie (TEC) 3.5. Termografia – principiu, definitie; termograful medical 4. Procedee terapeutice bazate pe factori fizici – principii si efecte terapeutice (termoterapia, crioterapia, electroterapia, ultrasonoterapia, radioterapia, fototerapia – LASER) C. 3. Descrie notiuni elementare de 1. Radiobiologia – definitie si domenii de studiu (radiobiologia generala si radiobiologia medicala sau
--	--	--

		radiobiologie	clnica) 2. Radiatiile ionizante – caracterizare, tipuri de radiatii (raze X, raze gamma, radiatii corpusculare – alfa, beta, protoni, neutroni, deuteroni etc.), dozimetria radiatiilor (definitie <u>rad</u>, <u>rem</u>, <u>Sievert</u>) 3. Efectele biologice ale radiatiilor ionizante – la nivel celular, la nivelul tesuturilor, la nivelul organelor, la nivelul organismului (iradierea acuta, iradierea repetata). Principalele efecte – scurtarea nespecifica a vietii, cancerogeneza, anomaliiile genetice, anomalii ale embrionului si fatului, moartea. Metode de protectie fizica impotriva radiatiilor – distanta cat mai mare intre sursa si individ, timp cat mai mic petrecut in vecinatatea sursei si interpunere de ecrane intre sursa si individ. 1. Radioterapia – definitie si domenii de aplicatie (radioterapia cu efecte functionale, radioterapia antiinflamatorie, radioterapia antitumorală) 2. Sursele de radiatii – radiatii X, gamma, beta, corpusculare 3. Tehnici de iradiere – iradierea externa pe calea transcutanata sau pe calea mucoaselor cavitatilor naturale (teleiradiere sau teleradioterapie, brahiradioterapie, iradierea de contact sau curie-terapie); iradierea interna (cu izotopi artificiali – I 131, P 32, Au 198, introdusi in organism pe cale metabolica) 4. Bazele clinice ale tratamentului radiologic antitumoral – radiosensibilitatea si radiocurabilitatea tumorilor; formele de tratament radiologic antitumoral (curativ si paliativ) ; stadializarea clinica (preterapeutica –TNM si postchirurgicala – pTNM), cu finalitate de stadiu clinic I, II, III sau IV.
		C. 4. Sintetizeaza principalele notiuni de radioterapie	

❖ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **BIOFIZICA SI IMAGISTICA MEDICALA** poate fi parcurs in mod independent, dar este de preferat sa se aplice principiile interdisciplinaritatii, in special cu modulele de anatomie si fiziologie umana, biochimie, embriologie si genetica.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv. Se recomanda urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, simularea, proiectul.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter practic aplicativ: exercitii de identificare si clasificare a transductorilor, exercitii de schematizare a modului de actiune a biosenzorilor, rezolvarea de fise de lucru (exemple: compararea diferitelor tehnici de imagistica medicala in functie de criterii date, clasificarea unor tumori dupa datele histopatologice, etc.), proiect (exemple: analiza mecanismelor fiziologice modificate in urma iradierii, la diferite niveluri de organizare anatomica, prezentarea principalelor tehnici de examinare specifice explorarii imagistice pe aparate si sisteme etc.).

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: fise de observatie, fise de lucru, fise autoevaluare, teste de evaluare, realizarea unui produs/proiect.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluarii fiecarei competente, numarul de reevaluari si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Se recomanda urmatoarele metode alternative de evaluare: observarea sistematica a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, atitudinile fata de o sarcina data si a comunicarii, autoevaluarea, coevaluarea, tema in clasa, investigatia, proiectul.

❖ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Instruirea se va realiza in cabinete si laboratoare cu o buna dotare materiala. Instruirea in laboratoare are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii asistenti medicali generalisti.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **BIOFIZICA SI IMAGISTICA MEDICALA**.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, discutiile si lucrul in grup care stimuleaza spiritul critic si creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunostintelor la probleme reale, pentru a se putea tine cont in masura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: casete video, diapozitive, planse, desene, folii de retroproiector, scheme, dispozitive de lucru, imagini radiografice, ecografice, tomografice etc.

Modulul 10: MEDIU ȘI SĂNĂTATE

I. Notă introductivă

Modulul **MEDIU ȘI SĂNĂTATE**, face parte din pregătirea specifică din anul I, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **MEDIU ȘI SĂNĂTATE**, se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **MEDIU ȘI SĂNĂTATE**. Modulul are alocate 60 de ore din care 30 de ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

II. Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează noțiunile de ecologie și igienă în interrelație cu sănătatea
2. Specifică noțiunile de igienă a copilului și adolescentului
3. Interpretează elementele de profilaxie și protecție

III. Tabelul de corelare a componentelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **MEDIU ȘI SĂNĂTATE**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
10.	Mediu și sănătate	C.1. Analizează noțiunile de ecologie și igienă în interrelație cu sănătatea	1. Igiena știință medicală care promovează sănătatea. Ecologia, ramurile ecologiei, noțiuni de ecologie generală, elemente de ecologie umană. 1.1. Sănătatea- definiția OMS; se adresează individului și colectivităților. 1.2. Modificările apărute în medicină; în caracteristicile sale definitorii; medicina știința de a păstra reda și promova sănătatea 1.3. Factorii etiologici ai sănătății: factori interni care pot avea o influență decisivă în producerea anumitor afecțiuni cunoscute sub denumirea de boli genetice sau ereditare (hemoglobinopatii ereditare; DZ) și factori externi care acționează asupra organismului și se mai numesc factori de mediu sau ecologici. 2. Factorii de mediu: factori fizici (temperatura, radiațiile ionizate) chimici (substanțe chimice existente în natură) biologici (bacteriile, virusurile, paraziții, fungi și paraziți și alte microorganisme) care acționează asupra organismului uman, și factori sociali rezultați din acțiunea omului asupra mediului sau din interrelațiile dintre oameni. 2.1. Cunoașterea factorilor sanogeni pentru păstrarea și promovarea sănătății 2.2. Prezența factorilor patogeni care poate fi similară cu producerea bolilor 2.3. Acțiunea factorilor de mediu asupra organismului uman și sănătății populației; intensitatea, durata acțiunii lor asupra organismului uman 2.4. Supravegherea sanitară corectă prin stabilirea unor indicatori cât mai preciși ai stării de sănătate, măsuri sanitare medicale și nemedicale 3. Igiena aerului 3.1 Compoziția chimică a aerului și influența sa asupra organismului uman 3.1. Poluarea aerului și acțiunea sa asupra sănătății.

		3.2. Contaminarea aerului și acțiunea sa asupra sănătății 4. Igiena apei 4.1. Necesarul de apă și modul de acoperire 4.2. Patologia infecțioasă transmisă prin apă 4.3. Patologia neinfecțioasă transmisă prin apă 4.4. Condițiile de potabilitate a apei 5. Igiena solului 5.1. Solul și importanța sa sanitară 5.2. Îndepărtarea rezidurilor solide și lichide 6. Igiena radiațiilor 6.1. Radiațiile ionizate: iradiere naturală și artificială, efecte, profilaxie 6.2. Radiațiile neionizate 7. Igiena habitatului uman 7.1. Igiena localităților și relația cu sănătatea. 7.2. Poluarea sonoră și influența ei asupra sănătății. 7.3. Igiena locuinței și relația sa cu sănătatea 8. Igiena alimentației 8.1. Necesitățile nutritive ale omului sănătos 8.2. Valoare nutritivă; igiena alimentelor 8.3. Igiena unităților cu profil alimentar 1 Igiena copilului și adolescentului 1.1. Obiectivul și importanța igienei copilului și adolescentului, orientarea actuală. 1.2. Caracteristicile generale ale dezvoltării fizice și neuropsihice a copiilor și tinerilor. Factori endogeni și exogeni care influențează dezvoltarea umană. 1.3. Criterii de apreciere a gradului de maturizare evolutivă. 1.4. Criterii, metode și tehnici pentru examinarea psihologică a copiilor și adolescenților 1.5. Prevenirea și combaterea bolilor transmisibile în instituțiile pentru copii. 1.6. Prevenirea și combaterea accidentelor la copii și adolescenți. 1.6.1. Caracteristicile de vârstă ale morbidității prin boli infecto-contagioase. 1.6.2. Organizarea măsurilor de luptă antiepidemică în instituțiile pentru copii permanente și sezoniere 1.6.3. Factori care favorizează producerea accidentelor (condiții deficitare de igienă a locuinței; lipsa de supraveghere a copiilor. Fenomen explicabil prin particularitățile de vârstă și comportament 3.1 Boli transmisibile pe calea aerului, a apei, a solului 3.2 Măsuri de profilaxie ▪ Măsuri privitoare la sursa de infecție ▪ Măsuri privitoare la căile de transmitere ▪ Măsuri privitoare la organismul receptiv
	C2. Specifică noțiunile de igienă a copilului și adolescentului	
	C.3. Interpretează elementele de prevenire și combatere a bolilor transmisibile prin factorii de mediu	

IV. Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **MEDIU ȘI SĂNĂTATE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD – uri, folii de retroproiector etc.

Repere bibliografice:

1. Igienă, Sergiu Mănescu, Editura Medicală, 1996
2. Ecologie umană, Editura Medicală, 1997
3. Igienă și ecologie alimentară B. Vlaicu Editura Eurobit 1998

MODULUL 11: EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE

⌘ Notă introductivă

Modulul **EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE** face parte din pregătirea specifică din anul I, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul **EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE**. Modulul are alocate 120 de ore din care 90, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

⌘ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modului:

1. Definește educația pentru sănătate.
2. Identifică factorii care pot altera stilul de viață sănătos.
3. Planifică acțiuni de educație pentru sănătate.
4. Implementează programe de educație pentru sănătate.
5. Evaluează rezultatele acțiunilor de educație pentru sănătate.

⌘ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
11.	Educație pentru sănătate	C.1. Definește educația pentru sănătate	1. Dimensiunile stării de sănătate: definițiile sănătății, conceptul de sănătate, conceptul de boală (definiții, dimensiuni), piramida Maslow, dimensiunile sănătății (emoțională, fizică, ocupațională, intelectuală, spirituală, socială), abordare holistică 2. Condițiile esențiale pentru sănătate: pace, adăpost, educație, alimentație, venituri, ecosistem stabil, resurse confirmate, dreptate. 2.1. Determinanții sănătății: definiție, factori (de risc, de protecție, indiferent), riscul de îmbolnăvire, populația la risc, persoanele la risc înalt, populația țință. 2.2. Grupele de determinanți (OMS) direcți și indirecti: macroeconomici, factori de mediu, socio-demografici, educaționali. 2.3. Consecințele problemelor de sănătate, stilul de viață, modul de viață. 3. Relația dintre educația pentru sănătate și promovarea sănătății: delimitarea conceptelor, delimitarea obiectivelor, principii, domenii de interes, măsuri posibile, abordări posibile. 3.1. Trecerea de la educația pentru sănătate la promovarea sănătății: definiții, baza, mediul, calea spre o sănătate mai bună, transmiterea cunoștințelor și informațiilor, implicarea tehnologiei. Promovarea sănătății și prevenirea îmbolnăvirilor: modele de abordare (modelul bazat pe înțelegerea etiologiei bolilor, modelul epidemiologic, modelul etapelor vieții), strategii preventive (strategia bazată pe demersul individual, strategia populațională), Strategia OMS - "Sănătate pentru toți în secolul XXI", Obiectivele 11 și 12, metode de educație în promovarea sănătății (metoda șocului/însăimântării, metoda științifică/a furnizării de informații, metoda

			afectivă/a centrării pe persoană, metoda situațională, metoda centrată pe comportament, metoda culturală, metoda minimalizării răului produs, combinații între metode), categoriile profilaxiei (primordială, primară, secundară și terțiară), rolul profesioniștilor de sănătate (orientarea către viitor, angajamentul în promovarea sănătății, apelul la o acțiune internațională), implicarea și responsabilizarea populației (întărirea acțiunii comunităților, dezvoltarea aptitudinilor individuale), rolul mass-mediei.
		C.2. Identifică factorii care pot altera stilul de viață sănătos.	1. Stilul de viață și modul de viață: definiții, stilul de viață sănătos, sănătatea ca și concept pozitiv, schimbarea comportamentului. 2. Caracteristicile stilului de viață: 2.1. Consumul alimentar: bazele pentru promovarea unei alimentații sănătoase (modele de consum alimentar, atitudini și cunoștințe individuale, factori care influențează alegerea în alimentație, schimbările dietei - motive și bariere), rolul educației în nutriție, acțiuni de promovarea unei alimentații mai sănătoase (educația publică directă, munca în aşezăminte și comunități, grupuri țintă). 2.2. Consumul de substanțe potențial nocive pentru organism, igiena, mișcarea fizică, conduita psihică, relaționarea cu mediul social. 3. Dimensiunile modului de viață: 3.1. Cadrul social: mediu social, condiții de locuit, venit, tip de familie, ocupația (tipul de activitate, locul de muncă). 3.2. Tipul de consum: servicii de sănătate, alimentar, cafea, țigări, alcool, droguri (solvenți, cannabis, stimulente, ectasi, halucinogene, tranchilizante și sedative, heroina). 3.3. Petrecerea timpului liber. 3.4. Atitudini, percepții: față de religie, risc, act medical și de îngrijire, reguli și norme, sex. Relații interpersonale: familie, prieteni, colegi, vecini.
		C.3. Planifică acțiuni de educație pentru sănătate	1. Probleme de sănătate: 1.1. Culegerea informațiilor privind stilul de viață și modul de viață. Caracteristici socio-demografice. 1.2. Indicatori utilizați pentru evaluarea stării de sănătate a populației (speranța de viață, mortalitatea, morbiditatea) și calității vieții (DALY). 1.3. Caracteristici necorespunzătoare ale stilului de viață care pot afecta starea de sănătate: indicatori pentru evaluarea stilului de viață (consum de tutun, consum de alcool, consum de droguri, dieta) și a factorilor de risc asociați sănătății. 1.4. Stabilirea populației țintă: populația la risc, grupurile susceptibile de a-și schimba comportamentul, grupurile de populație mai accesibile (școli, locuri de muncă, etc), populația cu risc înalt de îmbolnăvire. 2. Scop și obiective: 2.1. Charta de la Ottawa (premisele sănătății, acțiunile de promovare a sănătății, reorientarea serviciilor de sănătate), politica O.M.S., obiective generale. 2.2. Obiective particulare pe domeniile specifice de aplicabilitate: alimentația, consumul de substanțe nocive - alcool, tutun, droguri, igienă, mișcare fizică, conduita psihică, relaționare cu mediul social, sex, planificare familială. 3. Strategii de intervenție: strategii preventive (strategii

		populaționale, strategii bazate pe demersul individului), intervenții clinice, tipuri de planificare (normativă, strategică, tactică și operațională). 3.1. Comunicarea în procesul de educație pentru sănătate (scopul și funcțiile comunicării, regulile comunicării, tipuri de comunicare, principii pentru influențarea comportamentului, percepția mesajelor privind sănătatea). 3.2. Implicarea profesioniștilor de sănătate: educația pentru sănătate nonformală/formală, abordări posibile (medicală, educațională, orientată spre individ, schimbarea socială), metode (clasificarea în funcție de calea de transmitere a mesajului, în funcție de adresabilitate, directe/indirecte). 3.3. Promovarea sănătății prin mass-media. 3.4. Abordarea comunității: echitate, activitate multisectorială, participarea comunității, dezvoltarea comunității. 3.5. Modele de educație pentru sănătate. 3.6. Cercetarea participativă. 3.7. Stabilirea rețelei de instituții pentru conlucrare, stabilirea echipei.
	C.4. Implementează programe de educație pentru sănătate.	1. Program de educație pentru sănătate: definiție, justificare, beneficiul comunității, premise privind realizarea programului, beneficiari, durata, continuitatea programului. 1.1. Etape: identificarea și caracterizarea consumatorilor, identificarea nevoilor și ierarhizarea lor, formularea de scopuri și obiective strategice, tactice, identificarea resurselor pentru a forma un comportament favorabil sănătății, elaborarea conținutului și alegerea metodelor de folosit, acțiunea propriu-zisă de influențare, de formare de aptitudini, comportamente, evaluarea rezultatelor procesului. 1.2. Resurse (umane, materiale, financiare, informaționale), mijloace de comunicare, servicii de sprijin, obstacole. 2. Documentație de program: chestionare, rezultatele cercetării socio-medicale, plan de acțiune, materiale de educație (scrise și audio-video), materiale de informare și promovare a programului. 3. Desfășurarea programului: riscuri de acțiune, riscuri de program, surse de risc, documente specifice, acțiuni conform obiectivelor, respectarea planului de acțiune, comunicarea în cadrul echipei, sistemul de informații, rapoarte de etapă, recomandări de acțiune.
	C.5. Evaluează rezultatele acțiunilor de educație pentru sănătate.	1. Analiza rezultatelor: 1.1. Comparare cu obiectivele propuse, standarde. 1.2. Beneficii obținute, schimbări ale comportamentului, reprezentarea grafică comparativă a indicatorilor de sănătate. 2. Feed-back: reevaluarea activităților, revizuirea procedurilor, măsuri ameliorative, gestionarea schimbărilor.

☞ **Condiții de aplicabilitate didactică și de evaluare**

Modulul **EDUCAȚIE PENTRU SĂNĂTATE** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați în mod activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;

- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, dezbateră, proiectul.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: experimentul de cercetare, modele explicative (scheme, reprezentări grafice, algoritmizarea (algoritmi de recunoaștere, algoritmi optimali, scheme de desfășurare), studiul de caz, proiectul, turul galeriei.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi probe orale (chestionarea), probe scrise (test, referat), probe practice (studiu de caz - problema de sănătate, poster, proiect).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul, își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în casă, investigația.

☞ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea teoretică se va realiza în cabinete și laboratoare cu o bună dotare materială iar instruirea practică se va realiza în unități sanitare din rețeaua comunitară (școli, cabinete de întreprindere, comunități cu populație cu probleme medico-sociale). Instruirea în laboratoare are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **EDUCAȚIA PENTRU SĂNĂTATE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, proiectul, etc. se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să conțină o gamă cât mai variată: modele, casete video, filme, diapozitive, planșe, desene, folii de retroproiector, CD-uri, computer plus soft specializat de prelucrarea datelor biostatistice etc.

Bibliografie recomandată:

1. Dan Enăchescu, Mihai Gr. Marcu - "SĂNĂTATE PUBLICĂ ȘI MANAGEMENT SANITAR", Ed. ALL, 1994
2. Aurelia Marcu, Mihai Gr. Marcu, Anca-Gabriela Vitcu - "METODE UTILIZATE ÎN MONITORIZAREA STĂRII DE SĂNĂTATE" - Ed. Institutului de Sănătate Publică București, 2002

Modulul 12: FARMACOLOGIE GENERALĂ

I. Notă introductivă

Modulul **FARMACOLOGIE GENERALĂ** face parte din pregătirea specifică din anul I, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul, se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată. Modulul **FARMACOLOGIE GENERALĂ** are alocate 60 de ore din care 30 de ore laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

II. Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează noțiunile de farmacologie generală (farmacologie, biofarmacie, farmacocinetică)
2. Specifică noțiunile de farmacodinamie
3. Interpretează elementele de farmacotoxicologie

III. Tabelul de corelare a componentelor și conținuturilor Unitatea de competență: FARMACOLOGIE GENERALĂ

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
12.	Farmacologie generală	C.1. Analizează noțiunile de farmacologie generală, farmacologie, biofarmacie, farmacocinetică	1. Noțiuni de bază; 2.1. Definiții; farmacologie, medicament; 2.2. Ramurile farmacologiei; (cu caracter fundamental și aplicativ): farmacocinetica, farmacodinamia, farmacotoxicologia, farmacografia, farmacoterapia, farmacoepidemiologia. 2. Biofarmacie generală; 2.1. Biodisponibilitatea medicamentelor; bioechivalența, tipuri de echivalență, biodisponibilitate absolută, relativă, optimală; 2.2. Factorii care influențează biodisponibilitatea: 2.2.1. Legați de medicament; forma farmaceutică a substanței active; 2.2.2. Legați de organism; generali (transferul prin membrane); particulari (calea de administrare, starea fiziologică, starea patologică). 2.2.3. Asocierea cu diverse substanțe. 3. Noțiuni de farmacocinetică 3.1. Transferul prin membrane: tipuri de membrane 3.1.1. Factori care influențează transferul (factori ce depind de substanța medicamentoasă, de membrană, de mediul din vecinătatea membranelor) 3.1.2. Tipuri de transfer: transfer pasiv, transfer specializat. 3.2. Absorbția medicamentelor în organism. 3.2.1. Efecte la nivelul căilor de administrare. 3.2.2. Factori care influențează absorbția: factori generali, factori particulari. 3.2.3. Căile de administrare și factorii care influențează absorbția și biodisponibilitatea. 3.2.3.1. Căi naturale: orală, sublinguală, intrarectală respiratorie, oculară, intravaginală, uretrală, cutanată. 3.2.3.2. Căi artificiale: la nivel cardio-vascular: căile intravasculare: intravenoasă, intraarterială, intracardiacă; la nivel tisular: căile extravasculare care pot fi: subcutanată, intramusculară; calea intraosoasă, la nivelul seroaselor:

		căile intraseroase: intraperitoneală, intrapleură, intrapericardică, intraarticulară, intrarahidiană, intraventriculară; 3.3. Distribuirea medicamentelor în organism se desfășoară la nivelul țesuturilor și cuprinde patru sub etape acestea fiind: transportul în sânge, difuziunea în țesuturi, distribuția propriu-zisă, fixarea în țesuturi. 3.4. Epurarea exprimată cantitativ prin clearance și tipuri de clearance: sistemic, plasmatic, de organ și intrinsec. 3.5. Metabolizarea și eliminarea medicamentelor: tipuri și locuri de biotransformări (la locul administrării în sânge, ficat, plămân), eliminarea digestivă, respiratorie, cutanată, secreția lactată.
	C.2. Specifică noțiunile de farmacodinamie	2. Farmacodinamie generală. 2.1. Acțiunea farmacodinamică. 2.1.1. Etapele fazei farmacodinamice: legarea medicamentului, manifestări locale; 2.1.2. Parametrii: sensul, selectivitatea, potența, eficacitatea maximă, durata; 2.2. Clasificarea medicamentelor Medicația aparatului digestiv și elemente de metabolism: Antiacide, antiulceroase, antiflatulente, antispastice. Anticolinergice, propulsive, preparate utilizate în terapia biliară și hepatică. Antiemetice, antiidiareice, antiinflamatoare și antiinfecțioase intestinale. Medicamente cu efect laxativ. Produse digestive inclusiv preparate pe bază de enzime. Medicația obezității, preparate diuretice. Medicația antidiabetică. Vitaminele, biocatalizatorii organismului uman. Substanțele minerale și tonice. Medicația aparatului respirator. Preparate nazale decongestionate de uz topic și sistemic. Preparate pentru zona oro-faringiană. Produse medicamentoase utilizate în tratamentul tusei și răcelii astmatice. Alte preparate utilizate în afecțiuni respiratorii. Medicația antituberculoasă. Antibioterapia, sulfamidoterapia. Medicația aparatului cardiovascular. Preparate cu acțiune antiaritmică. Produse antianginoase. Vasodilatatoare cerebrale. Medicamente antihipertensive. Medicația cu acțiune ocitocică și tocolitică. Ocitocice folosite pentru inducerea și susținerea travaliului. Ocitocice folosite ca hemostatice uterine. Tocolitice stimulantele beta-adrenergice Alte relaxante uterine. Medicația cu acțiune antineoplazică. Preparate chimioterapice, anticanceroase, imunodepresive. Medicația sistemului musculo scheletic: Preparate antiinflamatoare și antireumatice. Antiinflamatoare nesteroidiene, antiinflamatoare în combinații, antireumatice specifice. Preparate topice pentru algi articulare și musculare; antiinflamatoare de steroide de uz topic, alte produse topice pentru dureri articulare și musculare. Preparate antigutoase. Medicamente pentru tratamentul afecțiunilor osoase. Alte medicamente pentru afecțiuni ale sistemului musculo-scheletic. Medicația deprimantă a SNC: Epilepsia, principii de tratament și medicamente utilizate. Boala Parkinson, tratamente medicație și scheme de tratamente.

		Miorelaxante centrale, mod de acțiune, clasificare și preparate cu acțiune centrală. Bazele fiziologice ale farmacologiei SNV. Simpatomimetice și parasimpatomimetice. Generalități și reprezentanți de bază. Medicația neuroleptică și antihistaminică. Medicația cu acțiune analgezică Analgezice opioide, analgezice antipiretice și antimigrenoase. Medicația aparatului genito-urinar și hormonii sexuali. Preparate hormonale sintetice. Medicația ORL – scheme terapeutice și reprezentanți. Medicația dermatologică. Antifungice, emoliente și protectoare, preparate pentru tratamentul rănilor și ulcerărilor. Antipsoriazice, antibiotice și chimioterapice de uz dermatologic. Corticosteroizi de uz dermatologic. Antiseptice și dezinfectante utilizate în sectorul medical și farmaceutic. Medicația antihelmintică și antiparazitară, antiprotozoare, antihelminetice. Preparate antimalarice, produse active în amebiază, tricomoniază, giardiază 2.3 Interacțiuni medicamentoase: asocieri in vitro, in vivo (sinergism, antagonism).
	C.3. Interpretează elementele de farmacotoxicologie	3.1 Efecte secundare toxice și adverse la nivelul: -SNC- efecte psihice și neurologice -inimă: funcționale și morfologice -aparat digestiv - funcționale și morfologice -renal: nefropatii -respirator: astm bronșic -tegumente: prurit, erupție, fotoreacții -ototoxicitate -mușchi: miopatii Efecte adverse cancerigene, mutagene, imuno supresive. 3.2 Intoleranța: congenitală și dobândită de specie, de grup, mecanisme imunologice. Toleranța înăscută, dobândită (acută și cronică) 3.3. Farmacodependența psihică fizică Toxicomania („drug addiction”): monotoxicomanii și politoxicomanii

IV. Sugestii metodice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **FARMACOLOGIE GENERALĂ**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul practic, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD – uri, folii de retroproiector, postere, pliante, prospecte de medicamente etc.

Bibliografie:

1. Farmacologie generală A. N. Cristea Editura Didactică și Pedagogică, RA
2. MEMO MED 2005, reactualizare

Modulul 13. BAZELE STIINTEI NURSING-ULUI

- **Nota introduttiva**

Modulul **BAZELE STIINTEI NURSING-ULUI** face parte din pregatirea specifica din anul I, pentru calificarea: asistent medical generalist.

In modulul **BAZELE STIINTEI NURSING-ULUI** se pregatesc abilitatile din unitatea de competenta specializata **BAZELE STIINTEI NURSING-ULUI**. Modulul are alocate 120 ore din care 60 ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei scolare se asigura dobandirea competentelor descrise in standardele de pregatire proesionala. Programa scolara se va utiliza impreuna cu standardul de pregatire profesionala specific calificarii.

▪ **Lista competentelor specifice unitatii de competenta corespunzatoare modulului:**

1. Descrie evolutia nursingu-lui (ingrijirilor) de-a lungul istoriei
2. Explica dezvoltarea nursingu-lui in tara noastra
3. Analizeaza principalele teorii specifice ale nursing-ului
4. Analizeaza functiile si rolul asistentului medical si statutul sau in cadrul echipei medicale.
5. Sintetizeaza competentele profesionale, calitatile si abilitatile personale specifice asistentului medical.

■ Tabelul de corelare a competentelor si continuturilor

Unitatea de competență: **BAZELE ȘTIINȚEI NURSING-ULUI**

Nr. crt.	Unitatea de competenta	Competenta	Continuturi
13.	Bazele stiintei nursing-ului	C1. Descrie evolutia nursing-ului (ingrijirilor) de-a lungul istoriei C2. Explica dezvoltarea nursing-ului in tara noastra	1. ingrijirea bolnavilor din comuna primitiva pana la primul razboi mondial: 1.1. autoingrijirea 1.2. ingrijiri acordate de vindecatori, vraci, preoti, cavaleri, calugari si calugarite 1.3. ajutoarele medicului 1.4. aparitia caselor de ingrijire, a spitalelor 1.5 Activitati de ingrijire pana la al II lea razboi mondial: 1.6. scoli pe langa biserici si ordine religioase, calugari, calugarite 1.7. Florence Nightingale – prima scoala laica 1.8. Societatea de Cruce Rosie. Organizatii si asociatii profesionale: OMS; ICN 1.9. Evolutia dupa cel de-al II lea razboi mondial 1.10. asistentii medicali-ajotoare ale medicului, asistenti mediali profesionisti autonomi organizati in asociatii pe specialitati 1.11. aparitia primei teorii de ingrijire, procesul de ingrijire. 1.12. dezvoltarea si inovarea invatamantului 1. Practica medicala din comuna primitiva pana la epoca feudala: 1.1. comuna primitiva; practici magice, ingrijiri realizate de tamaduitori 1.2. sclavagismul: ingrijiri realizate de preoti, medici militari romani, vindecatorii rurali, practici magice. 1.3. evul mediu: ingrijiri acordate de preoti, calugari ortodocsi si catolici, medici laici; spitalele manastirilor si asezamintele medico-sociale orasenesti. 2. Ingrijirea bolnavilor in sec. XIV – XVIII

		C3. Analizeaza principalele teorii stiintifice ale nursing-ului C4. Analizeaza rolurile si functiile asistentului medical si statutul sau in cadrul echipei medicale C5. Sintetizeaza competentele profesionale, calitatile si abilitatile personale specifice asistentului medical	2.1.ingrijiri efectuate de medici, barbieri-chirurgi, moase, baiesi, calugari, vraci 2.2. asistenta publica, marile epidemii, prima scoala pentru moase. 3. Ingrijirea bolnavilor in sec. XIX 3.1. legislatia sanitara, organizarea sanitara 3.2. scolile pentru ajutoarele medicilor civili si militari, moase 4. Progrese in ingrijirea bolnavilor in sec. XIX si pana in prezent, evolutia edicinei si pregatirea cadrelor medii sanitare, personalitatii reprezentative. 1. Teoria V. Henderson 1.1. postulate, valori, elemente cheie: scop, beneficiar (client), rolul asistentului medical, surse de dificultate, interventii, rezultat. 1.2. Procesul de ingrijire: culegerea si analiza informatiilor, planificarea interventiilor, efectuarea interventiilor, evaluarea si reajustarea. 2. Teorii: D. Orem, M. Rogers, C. Roy, M. Sevin, B. Neuman, N. Roper (tema centrala, conceptia despre om, elemente cheie, definitia nursing-ului, conceptia despre procesul de ingrijire, aplicabilitatea in practica ingrijirilor, originea teoriei. 1. Definitia, rolurile si functiile asistentului medical conform legislatiei in vigoare, normelor europene, ICN, ANA, OMS. Strategia Sanatate 21. 2. Statutul asistentului medical in cadrul echipei medicale conform legislatiei. Locul de munca. 1. Competente profesionale conform legislatiei 2. Calitati si abilitati: fizice, morale, intelectuale, tehnico manageriale.
--	--	--	--

▪ Sugestii metodologice

Modulul „**BAZELE STIINTEI NURSING-ULUI**” poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind „**BAZELE STIINTEI NURSING-ULUI**”.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevilor, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti.

Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne de educatie:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele dobandite anterior la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analiza informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv se recomanda urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, fisa de lucru, proiectul plan de ingrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație și unități sanitare cu o bună dotare materială (stagiul clinic), urmărindu-se aplicarea cunoștințelor la problemele reale existente.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, exercitiul, discuțiile, lucrul în grup, studiul de caz, dezbaterile care stimulează spiritul critic și creativitatea. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, C.D – uri, folii de retroproiector, cărți, reviste, etc.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt prezentate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire care trebuie să-l demonstreze elevul.

Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național, comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (studiu de caz – plan de îngrijire).

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

MODULUL 14: FIINTA UMANA SI NURSING-UL

▪ Notă introductivă

Modulul FIINTA UMANA SI NURSING-UL face parte integrantă din pregătirea generală din anul I, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul FIINTA UMANA SI NURSING-UL se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică de bază FIINTA UMANA SI NURSING-UL. Modulul are alocate 120 de ore, din care 60 de ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specifice calificării.

▪ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modului:

- 14.1. Analizează nevoile fundamentale specifice funcției umane.
- 14.2. Identifică problemele de dependență.
- 14.3. Rezumă supravegherea și intervențiile specifice problemelor de dependență.
- 14.4. Identifică etapele procesului de îngrijire (nursing).
- 14.5. Aplică procesul de îngrijire (nursing).
- 14.6. Stabilește gradul de autonomie/dependență a pacientului.

▪ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: FIINTA UMANA SI NURSING-UL

Nr. crt.	Unitatea de competența	Competente	Continuturi
14.	Fiinta umana si nursing-ul	C 1. Analizează nevoile fundamentale specifice ființei umane.	1. Nevoile fundamentale: a comunica; a respira; a manca, a bea; a elimina; a se mișca; a-și păstra o bună postură; a dormi, a se odihni; a se îmbrăca, a se dezbrăca; a-și menține temperatura în limite normale; a fi curat, îngrijit; a evita pericolele; a acționa conform propriilor credințe și valori; a fi util; a se realiza; a se recrea; a învăța. 2. Surse de dificultate: fizice, psihologice, sociologice, lipsa de cunoștințe. 1.1 Nevoia a comunica Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (debit verbal facil, ritm moderat, limbaj clar și precis, fațes expresiv, gesturi și posturi adecvate, percepția obiectivă a mesajelor primite, atitudini de receptivitate și încredere în ceilalți, apartenența la grupuri de interes divers, etc.) 1.2. Nevoia a respira : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (respirația silențioasă, ritmică, fără efort, pe nas, colorație normală a tegumentelor și mucoaselor). 1.3. Nevoia a manca și a bea : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (ingestie de alimente și de lichide în cantitate și calitate corespunzătoare vârstei, activității; masticatie lentă cu gura închisă; reflex de deglutiție

			prezent, digestie lentă, obiceiuri alimentare sănătoase, stare de constituție normală). 1.4. Nevoia a elimina : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (eliminări fiziologice în limite normale, absența eliminărilor patologice, stare de confort). 1.5. Nevoia a se mișca și a-si menține o buna postură : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (mișcări ample, nedureroase, articulații mobile, postură adecvată, normotonic, puls și T.A. în limite normale). 1.6. Nevoia a dormi și a se odihni : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (număr de ore de somn corespunzător vârstei și activității depuse, somn liniștit, fără întreruperi și fără coșmaruri, stare de relaxare). 1.7. Nevoia a se îmbrăca și a se dezbrăca : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (deprinderi corecte, îmbrăcăminte curată, adecvată rolului și temperaturii mediului ambiant, purtarea de obiecte semnificative, intimitate, capacitatea fizică de a se îmbrăca și a se dezbrăca singur, de a-si alege vestimentația). 1.8. Nevoia a-si menține temperatura în limite normale : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (valori constante ale temperaturii corporale 37⁰ C în cavitatea bucală, 37,3⁰ C în cavitatea rectală și 36,4⁰ C în regiunea axilară, colorație normală a tegumentelor, piele uscată, fără transpirații, stare de confort, fără modificări ale stării de cunoștință și ale funcțiilor vitale). 1.9. Nevoia a fi curat, îngrijit și a-si proteja tegumentele : Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (piele curată, îngrijită, integritate, fanere curate și intacte, stare de confort). 1.10. Nevoia a evita pericolele: Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (capacitatea fizică și psihică de a se proteja de pericolele din mediu, utilizarea mecanismelor naturale de apărare, măsuri preventive, securitate fizică și psihologică). 1.11. Nevoia a se ocupa de propria realizare: Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (autonomie, stima de sine, imagine de sine pozitivă, manifestări de satisfacție, luarea deciziei, valorizarea propriei munci, ocupație individuală care permite satisfacerea nevoii, apartenența la un grup social). 1.12. Nevoia a acționa conform credințelor și valorilor sale: Definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii
--	--	--	--

		care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (gesturi si atitudini corporale, asistarea la ceremoniile religioase, utilizarea de obiecte religioase, apartenența la grupuri religioase sau umanitare, participarea la opere de caritate, angajarea in activități sociale, umanitare sau creative). 1.13. Nevoia a se recrea: Definiția nevoii, independența in satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (divertisment, joc, loisir, relaxare). 1.14. Nevoia a învăța: Definiția nevoii, independența in satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii (biologici, psihologici, sociologici), manifestările de independență (dorință, interes pentru a învăța, stare de receptivitate, achiziția de cunoștințe, modificarea comportamentului față de sănătate, achiziția de noi atitudini si abilitați pentru a-si menține sănătatea). 2. Probleme de dependenta 2.1. Nevoia a comunica: Dependența in satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul in care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: comunicare ineficace la nivel senzo-motor, comunicare ineficace la nivel intelectual, comunicare ineficace la nivel afectiv. Manifestări de dependență: tulburări senzoriale, tulburări de vorbire, dificultăți de înțelegere, limbaj incoerent, confuzie, dezorientare, dificultatea de a-si exprima sentimentele, de a se afirma, dificultatea sau imposibilitatea de a stabili relații semnificative, etc. Surse de dificultate: deficit senzorial, surmenaj, durere, consum de droguri, dezechilibru hidroelectrolitic, anxietate, stres, neadaptarea la boală, statut socio-economic defavorizant, izolare socială, educație inadecvată, lipsa de cunoștințe. 2.2. Nevoia a respira: Dependența in satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul in care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: dispnee, alterarea vocii, clearance ineficient al cailor respiratorii. Manifestări de dependență: respiră cu dificultate, respiră pe nas, cu zgomot, cianoză, epistaxis, tuse, expectorație, ortopnee, senzație de sufocare, tahipnee, bradipnee. Surse de dificultate: inflamația mucoasei, tabagismul, obstrucția, anxietatea, poluarea, lipsa de cunoștințe. 2.3. Nevoia a manca, a bea: Dependența in satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul in care pacientul își satisface nevoia; Probleme de dependență: alimentație inadecvata (deficit sau surplus), intoleranta digestiva. Manifestări de dependență: anorexie, disfagie, grețuri, vărsături, deshidratare, slăbire sau creștere in greutate, apatie, diminuarea energiei, edeme, etc. Surse de dificultate: alterarea mucoasei tubului digestiv si a peristaltismului intestinal, refuzul alimentar, obstrucția, durerea, tulburările de gândire, anxietatea, sărăcia, deficitul de cunoștințe. 2.4. Nevoia a elimina: Dependența in satisfacerea nevoii: culegere de date despre
--	--	---

			modul in care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: diareea, constipația, incontinența de urină și materii fecale, retenția de urină, eliminare urinară inadecvată prin deficit sau surplus, diaforeză, etc. Manifestări de dependență: scaune frecvente de consistență redusă sau crescută, crampe abdominale, colici abdominale, semne de deshidratare, balonare, flatulență, anorexie, cefalee, pierderi necontrolate de urină și de materii fecale, iritația pielii, durere, glob vezical, anurie, oligurie, disurie, hematurie, piurie, poliurie, etc. Surse de dificultate: alterarea mucoasei intestinale, vezicale, intoxicații alimentare, medicamentoase, stresul, obstrucția, infecția, situația de criza, schimbarea modului de viață sau a mediului ambiental, alterarea centrilor nervoși, tulburări de gândire, lipsa de cunoștințe, etc. 2.5. Nevoia a se mișca și a-si menține o buna postură : Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul in care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: imobilitate, hiperactivitate, necoordonarea mișcărilor, postură inadecvată, circulație inadecvată. Manifestări de dependență: dificultatea de a se mobiliza, diminuarea sau absența mișcărilor, anchiloze, atrofie musculară, spasme, ticuri, mânie, euforie, mișcări rapide și frecvente (mers și gestică), ataxie, convulsii, rigiditate musculară, deformări, dificultatea de a rămâne în poziție adecvată, cifoza, lordoza, scolioza etc. Surse de dificultate: traumatisme, alterarea centrilor nervoși și a sistemului locomotor, tulburări de gândire, anxietate, deficit senzorial, drogurile, durerea, excesul de stimuli din mediu sau privare de stimuli, alcoolismul, condiții de munca inadecvate, lipsa de cunoștințe etc. 2.6. Nevoia a dormi și a se odihni : Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul in care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: insomnie, hipersomnie, disconfort/ incomoditate, fatigabilitate. Manifestări de dependență: dificultatea de a dormi, oboseala, iritabilitate, lentoare în comportamentele verbale și nonverbale, scăderea randamentului, diaforeza, dureri musculare, fațes palid, încercănat, astenie, scăderea T.A. și a pulsului, somnolență diurnă, etc. Surse de dificultate: leziuni cerebrale, constrângeri fizice, durerea, surmenajul, tulburările de gândire, situațiile de criză, anxietatea, stresul, temperatura inadecvată a mediului, zgomotul, eșecul profesional, conflicte sociale lipsa de cunoștințe, etc. 2.7. Nevoia a se îmbrăca și a se dezbrăca : Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul in care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: inabilitatea de a se îmbrăca și a se dezbrăca. Manifestări de dependență: dificultatea de a se îmbrăca și a se dezbrăca, refuzul de a se îmbrăca/dezbrăca, veșminte inadecvate, dificultatea de a-si păstra veșmintele curate, dezinteres pentru îmbrăcăminte, haine inconfortabile. Surse de dificultate: atingere fizică, constrângeri fizice, durere, tulburări de gândire, anxietate, stres, situații de criză,
--	--	--	---

			sărăcie, conflict de rol, eșec profesional, lipsa de cunoștințe, etc. 2.8. Nevoia <i>a-si menține temperatura in limite normale</i> : Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul în care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: hipertermie, hipotermie. Manifestări de dependență: temperatura corporală crescută (peste 38⁰ C) sau scăzută (sub 36⁰ C), frisoane, diminuarea sau creșterea pulsului și a T.A., senzație de frig sau de căldură, piele caldă sau rece, cefalee, agitație, roșeață sau paloare, cianoză, dezorientare, diaforeză, convulsii, halucinații, nevoia imperioasă de a dormi, dureri la nivelul regiunilor afectate, degerături/arsuri, etc. Surse de dificultate: atingere fizică, dereglări în funcționarea hipotalamusului, expuneri excesive la căldură sau la frig, anxietate, condiții de mediu inadecvate, îmbrăcăminte inadecvată, lipsa de cunoștințe, etc. 2.9. Nevoia <i>a fi curat, îngrijit și a-si proteja tegumentele</i> : Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul în care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: murdăria, alterarea tegumentelor și fanerelor. Manifestări de dependență: piele murdă, leziuni la nivelul tegumentelor, semne de inflamație, fanere murdare (par gras, secreții nazale, prezența de tartru pe dinți), halenă, pediculoză, dezinteres pentru igiena corporală, edeme, leziuni de grataj, etc. Surse de dificultate: imobilizarea, constrângerile fizice, circulație inadecvată, tulburări de gândire, anxietate, stres, situații de criză, sărăcia, eșecul profesional, conflictul de rol, lipsa de cunoștințe, ignoranța. 2.10. Nevoia <i>a evita pericolele</i>: Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul în care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: vulnerabilitate față de pericole, atingerea integrității fizice sau psihologice sau amândurora. Manifestări de dependență: predispoziție la accidente, la infecții, la boli, surmenaj, depresie sau agresivitate, semne de inflamație, durere. Surse de dificultate: semne de insecuritate psihologică, tulburări de gândire, anxietate, stres, pierderea imaginii corporale, situația de criză, mediul insalubru, poluarea, condiții grele de muncă, sărăcia, promiscuitatea, lipsa de cunoștințe, deficit senzorial. 2.11. Nevoia <i>a se ocupa de propria realizare</i>: Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul în care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: devalorizarea, neputința. Manifestări de dependență: sentiment de inferioritate și de pierdere a imaginii de sine, dificultatea de a participa la activități obișnuite sau noi; dificultatea de a lua decizii și de a controla evenimentele, izolare, depresie sau agresivitate, sentiment de inutilitate, de respingere. Surse de dificultate: handicap fizic, alterarea unor funcții, constrângeri fizice, tulburări de gândire, anxietate, pierderea imaginii de sine, situație de criză, conflicte de rol, constrângeri din mediul social, lipsa de cunoștințe. 2.12. Nevoia <i>a acționa conform credințelor și valorilor sale</i>:
--	--	--	---

			Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul în care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: culpabilitate, frustrare. Manifestări de dependență: poziție umilă – mișcări lente, insomnie, plâns, autoînvinuire, depresie, manifestări de anxietate (tahicardie, piele rece, hiperventilație), agresivitate, senzație de pierdere a libertății, sentiment de inutilitate etc. Surse de dificultate: atingere fizică, surmenaj, dureri, tulburări de gândire, anxietate, stres, pierderea – separarea, situațiile de criză, pierderea imaginii și a stimei de sine, eșecuri personale și profesionale, constrângeri familiale și sociale, lipsa de cunoștințe. 2.13. Nevoia a se recrea: Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul în care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: neplăcere, nemulțumire, deficit de diversificare a activităților recreative. Manifestări de dependență: tristețe, descurajare, plâns, diminuarea interesului, dificultatea de a se concentra, agresivitate, plictiseală, dezinteres față de sine, incapacitatea de desfășura activități recreative – privilegiate. Surse de dificultate: atingere fizică, surmenaj, durere, tulburări de gândire, anxietate, stres, pierderea – separarea, situația de criză, pierderea imaginii și a stimei de sine, neadaptarea la boală, singurătatea, pensionarea, lipsa de cunoștințe. 2.14. Nevoia a învăța: Dependența în satisfacerea nevoii: culegere de date despre modul în care pacientul își satisface nevoia. Probleme de dependență: ignoranța, deficitul de cunoștințe. Manifestări de dependență: insuficienta cunoaștere a bolii sale, a măsurilor preventive, a tratamentului, refuzul de a învăța, lipsa de receptivitate, tulburări de învățare, neînțelegerea informațiilor, lipsa interesului de a învăța, dificultatea de a învăța măsurile preventive și curative. Surse de dificultate: atingere fizică, handicap, durere, tulburări de gândire, anxietate, stres, pierdere – separare, situația de criză, mediul necunoscut, lipsa de educație, schimbarea rolului, lipsa de cunoștințe. 3. Elemente de supraveghere și intervenții specifice problemelor de dependență identificate la nevoile: a comunica; a respira; a manca și a bea; a elimina; a se mișca și a-și păstra o bună postură; a dormi și a se odihni; a se îmbrăca și a se dezbrăca; a-și menține temperatura în limite normale; a fi curat, îngrijit, a-și proteja tegumentele; a evita pericolele; a acționa conform credințelor și valorilor sale; a se recrea; a învăța. 4.1. Etapele procesului de îngrijire: culegerea datelor, analiza și interpretarea datelor, planificarea intervențiilor, implementarea planului de intervenții, evaluarea. 4.2. Elementele cheie ale etapelor procesului de îngrijire (nursing). 4.3. Metode de culegere a datelor (observația, interviul); Surse de culegere a datelor (primare și secundare); clasificarea datelor (subiective, obiective, date fixe, date variabile). 4.4. Probleme de sănătate: clasificare (actuale, potențiale, colaborative), diagnosticele de nursing: definiție, formularea diagnosticului de nursing după modelul P.E.S., diagnostice
		C 3. Rezumă supravegherea și intervențiile specifice problemelor de dependență. C 4 Identifică etapele procesului de îngrijire (nursing).	

		C 5. Aplică procesul de îngrijire (nursing). C 6. Stabilește gradul de autonomie / dependență a pacientului	NANDA; obiective: criterii de formulare (SPIRO), clasificarea obiectivelor (specifice, generale, comportamentale) 4.5. Intervenții: autonome, delegate, interdependente; tipuri de îngrijire (acută, cronică, recuperatorie); priorități de îngrijire. 4.6. Tipuri de planuri de îngrijire (nursing); metode de implementare; responsabilități manageriale. 4.7. Pași în procesul de evaluare: stabilirea criteriilor de evaluare / standardelor; compararea rezultatelor obținute cu standardele; totalizarea rezultatelor evaluării, identificarea nereușitelor; modificarea planului de intervenții. 5.1. Culegere de date prin diverse metode; clasificarea datelor culese pe sisteme funcționale de sănătate: percepția sănătății – gestionarea sănătății; nutriție și metabolism; eliminare; activitate – mișcare; odihnă – repaus; rol și relații; toleranța la stres; valori și credințe; percepția de sine; sexualitate – reproducere. 5.2. Diagnostice de nursing: tipuri de probleme identificate, priorități. 5.3. Planul de îngrijire: obiective adaptate resurselor pacientului și problemelor identificate; intervenții aplicate în funcție de priorități. 6. Bilanțul îngrijirilor aplicate. 6.1. Evidente: F.O. – evoluție; planul de nursing – rezultatele evaluării; 6.2. Starea pacientului: ameliorată, staționară, agravată; nivelul de independență/dependență; 6.3. Nevoile de bază: satisfăcute – pacient independent, nesatisfăcute – pacient dependent. 6.4. Bilanțul negativ: 6.5. Revizuirea etapelor procesului de îngrijire (nursing); 6.6. Criterii de revizuire: identificarea cauzelor bilanțului negativ, reformularea obiectivelor, refacerea planului de îngrijire (nursing), evaluarea.
--	--	---	---

▪ Sugestii metodologice

Pentru asigurarea continuității în predare, se recomandă ca fiecare nevoie să fie prezentată după următorul plan: definiția nevoii, independența în satisfacerea nevoii, factorii care influențează satisfacerea nevoii, manifestările de independență, dependența în satisfacerea nevoii (probleme de dependență, manifestări de dependență, surse de dificultate), elemente de supraveghere și intervenții specifice problemelor de dependență.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderile și abilitățile anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Modulul FIINTA UMANA SI NURSING-UL trebuie parcurs în paralel cu modulele BAZELE ȘTIINȚEI NURSING-ULUI, TEHNICI DE NURSING SI INVESTIGAȚII ale căror conținuturi se completează și se întrepătrund asigurând o viziune holistică asupra ființei umane și nursing-ului.

Ca metode de predare/învățare se pot utiliza: expunerea, conversația, observația dirijată, simularea, discuția, lucrul în grup, studiul de caz și problematizarea care dezvoltă gândirea critică, creativitatea și toleranța față de punctele de vedere diferite. Se recomandă activități de învățare cu caracter practic-aplicativ: exerciții de identificare, studiu de caz, alcătuirea unui glosar cu termeni specifici nevoilor.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație și stagii clinice în unități sanitare și va avea ca scop antrenarea elevilor într-un demers logic, sistematic, care să permită:

- aprecierea nevoilor persoanei îngrijite;
- determinarea obiectivelor de îngrijire;
- planificarea și implementarea intervențiilor specifice problemelor de dependență;

- evaluarea rezultatelor si reajustarea eventuală a unora din intervenții.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță si cu tipul probelor de evaluare precizate in Standardul de Pregătire Profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii performanțelor. Ca instrumente de evaluare se pot folosi: teste de evaluare de tip itemi, întrebări structurate, rezolvarea de sarcini, gestionarea cazului.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări si distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Modulul 15: SEMIOLOGIE MEDICALĂ

▪ Notă introductivă

Modulul **SEMIOLOGIE MEDICALĂ**, face parte din pregătirea specifică din anul I, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **SEMIOLOGIE MEDICALĂ**, se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **SEMIOLOGIE MEDICALĂ**.

Modulul are alocate 60 de ore din care 30 de ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

▪ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Efectuează anamneza utilizând termenii medicali adecvați.
2. Identifică și numește modificările observate la inspecția generală
3. Analizează manifestările cauzate de diferite afecțiuni

▪ Tabelul de corelare a componentelor și conținuturilor

Unitatea de competență: SEMIOLOGIE MEDICALĂ

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
15.	Semiologie medicala	C.1. Efectuează anamneza utilizând termenii medicali adecvați	1.1. Semne prin care se manifestă boala Semn fizic – semn obiectiv: definiție și exemple Simptom – semn subiectiv: definiție și exemple Sindrom - definiție și exemple 1.2. Componentelor anamnezei Abordarea bolnavului Date generale Motivele internării Istoricul bolii Antecedentele bolnavului : antecedente heredo- colaterale – antecedente personale fiziologice – antecedente personale patologice Condițiile de viață și de muncă 1.3. Termeni medicali în efectuarea anamnezei Cefalee, durere, vertij, extrasistole, amenoree, eructații, pirozis, epistaxis, echimoze, etc
		C. 2. Identifică și numește modificările observate la inspecția generală	2.1. Metode fizice de examen clinic Inspecția - condiții și mod de efectuare: general și pe aparate: respirator, digestiv, cardiovascular, renal Palparea - condiții și mod de efectuare pe aparate: respirator, digestiv, cardiovascular, renal Percuția - condiții și mod de efectuare pe aparate: respirator, digestiv, cardiovascular, renal Auscultația - condiții și mod de efectuare pe aparate: respirator, cardiovascular, 2.2. Modificări observabile la inspecția generală Atitudini și posturi: normală, pasivă, forțată (ortopneea, decubit lateral, decubit ventral, “cocoș de pușcă”, torticolis, opistotonus, alte poziții forțate). Faciesul: mitral, acromegalic, mixedematos, hipertiroidian, tetanic, peritoneal, parkinsonian, cush ingoid, lupic, ftizic, “de paieță”, “de mumie”, vultuos, “nas în șă”, aortic, rinofima, alte tipuri de facies.

		Modificări tegumentare de culoare pariditate, roșeață, cianoza, icterul, discromiile, leziuni elementare ale pielii, erupții cutanate, hemoragii cutanate, circulație venoasă colaterală superficială, edemul, tulburări trofice, ganglioni limfatici, noduli subcutanați. Statura (normală, nanism, gigantism) și tipul de constituție; clasificarea tipurilor de constituție Starea de nutriție (normală și modificări patologice) Starea de conștiență: torpoarea, obnubilarea, stuporea, pierderea conștienței (sincopa, coma) Semne neurologice: echilibru static (proba Romberg), echilibru dinamic (tulburări de mers: spasmodic, „târât”, „cosit”, „stepat”, „rigid”, „dansant”, „talonat”, „ebrios”, „legănat”), motilitate voluntară (mișcări spontane, amplitudinea mișcării), coordonarea mișcărilor (ataxia cerebeloasă, ataxia tabetică), reflexe (reflexe cutanate, osteotendinoase, pupilare), sensibilitatea (tulburări de sensibilitate subiective și obiective), mișcări involuntare (tremurături, cunvulsii, fasciculații musculare, mișcări coreice, mioclonii, crampe funcționale, ticuri, trismus)
	C. 3. Analizează manifestările cauzate de diferite afecțiuni	3. 1. Simptome cheie Durerea, cefaleea, oboseala, vertijul, palpitațiile, febra 3. 2. Principale simptome pe aparate și sisteme Aparatul respirator (tusea, expectorația, dispneea, durerea toracică, hemoptizia) Aparatul cardio circulator (palpitațiile, dispneea, durerea precordială, edemele, alte simptome) Aparatul digestiv (greața, anorexia, vărsăturile, diareea, constipația, durerea) Aparatul renal (anuria, disuria, hematuria, poliuria, nicturia, durerea colicativă) Sistemul ganglionar: adenopatii Sistemul nervos (atitudini, echilibru static și dinamic, motilitate voluntară, reflexe, mișcări involuntare) 3. 3. Modificări observate în diferite sindroame Sindromul bronșitic, sindrom de condensare pulmonară, sindrom pleural, sindromul din astm bronșic, sindromul din cancerul bronho pulmonar, sindrom emfizematos, sindromul de insuficiență coronariană, sindromul de insuficiență cardiacă, sindromul clinic din hipertensiune cardiacă, sindroame pericardice, sindromul icteric, sindromul oclisiv intestinal, sindromul colestatic, sindroame urinare, sindroame anemice, sindroame hemoragipare, sindrom de impregnare bacilară, neoplazică, sindrom meningeal, sindrom adenohipofizar.

▪ Sugestii metodice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **SEMILOGIA MEDICALĂ**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul practic, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD – uri, folii de retroproiector, manechin etc.

Bibliografie:

- 1.Principii de medicină internă Harrison Editura Lider 1999
- 2.Semiologie medicală de bază C. Stancu Editura Junimea1989

MODULUL 16: TEHNICI DE NURSING SI INVESTIGATII

▪ Notă introductivă

Modulul TEHNICI DE NURSING SI INVESTIGATII face parte din pregătirea de bază din anul I, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul TEHNICI DE NURSING SI INVESTIGATII se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică de bază TEHNICI DE NURSING SI INVESTIGATII. Modulul are alocate 120 de ore, din care 90 de ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

▪ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

- 16.1. Caracterizează tehnicile de nursing și investigațiile.
- 16.2. Asigură echipamentele și materialele necesare.
- 16.3. Pregătește pacientul pentru tehnici și investigații.
- 16.4. Aplică tehnicile de nursing și investigațiile.
- 16.5. Evaluează starea pacientului după efectuarea tehnicii și investigației.

▪ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: TEHNICI DE NURSING SI INVESTIGATII

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
16.	Tehnici de nursing si investigatii	C 1. Caracterizează tehnicile de nursing și investigațiile.	1.0. Tehnici de nursing: 1.1. Asigurarea evidentei și mișcării bolnavilor: internarea, transferul, externarea. 1.2. Asigurarea condițiilor de igienă și confort: - patul și anexele sale, pregătirea patului; - schimbarea lenjeriei de pat cu bolnav în pat; - schimbarea lenjeriei de corp la bolnavul imobilizat, inconștient; - captarea dejecțiilor la bolnavul imobilizat; - observarea poziției bolnavului în pat: activă, pasivă, forțată (impusă de boală, tratament, proceduri); - schimbarea poziției bolnavului în pat, mobilizarea și transportul bolnavului; - alimentația bolnavului: activă, pasivă, artificială (enterală, parenterală, pe gastrostomă); calcularea rației alimentare, regimurile alimentare; 1.3. Măsurarea, notarea și reprezentarea grafică a funcțiilor vitale și vegetative: temperatură, puls, respirație, tensiune arterială, greutate și înălțime corporală, eliminări (diureză, scaun, spută, vărsături). 1.4. Efectuarea de sondaje, spălături, clisme: sondajul gastric și duodenal, vezical, spălătura oculară, auriculară, gastrică, vezicală și vaginală. 1.5. Îngrijirea plăgilor: pansamente, bandaje; principii de realizare a pansamentului și bandajului; timpii unui pansament; mijloace de fixare a pansamentului. 1.6. Puncția venoasă și capilară. 2.0. Investigații 2.1. Recoltarea sângelui pentru examene de laborator: biochimice, hematologice, serologice, parazitologice.

		C 2. Asigură echipamentele și materialele necesare.	2.2. Recoltarea urinei pentru examene biochimice, bacteriologice; recoltarea urinei din 24 de ore. 2.3. Recoltarea materiilor fecale pentru examene biochimice, bacteriologice și parazitologice. 2.4. Recoltarea sputei pentru examene citologice, bacteriologice. 2.5. Recoltarea vărsăturilor pentru examene toxicologice. 2.6. Recoltarea secrețiilor purulente din leziuni deschise și din colecții închise (abcese, vezicule, pustule). 2.7. Recoltarea exudatului faringian. 2.8. Recoltarea secrețiilor oculare, otice, vaginale. 1.0. Echipamente și materiale pentru tehnicile de nursing. 1.1. Documente de evidență și mișcare: bilete de internare, transfer, externare, foaie zilnică de mișcare a bolnavilor internați, registru de intrări-ieșiri, foaia de observație. 1.2. Materiale pentru igiena și confort: lenjerie de pat și de corp, material de protecție a patului, auxiliare, obiecte de igienă, veselă, tacâmuri, ploscă, urinar, lighean etc. 1.3. Instrumente și materiale pentru măsurarea și notarea funcțiilor vitale și vegetative: termometru, tensiometru, stetoscop binauricular, ceas cu secundar, balanță antropometrică, taliometru sau bandă metrică, cilindru gradat, tăviță renală, creioane colorate, foi de temperatură. 1.4. Instrumente și materiale pentru efectuarea de spălături, sondaje și clisme: sonde digestive, vezicale, cateter vezical, irigator, canulă, seringă Guyon, pâlnie, recipient cu picurător, comprese, tampoane, recipient cu lichidul de spălătură, tăviță renală, bazinet, urinar, tub de gaze. 1.5. Instrumente și materiale pentru igiena plăgilor: măsuță rulantă, trusă cu instrumente sterile, cassoletă cu material textil steril, soluții dezinfectante, antiseptice, feși de tifon, leucoplast, soluții adezive, tăviță renală, material de protecție (mușama, aleză). 1.6. Instrumente și materiale pentru efectuarea puncției venoase și capilare: seringi și ace sterile, garou, lanțete, soluții și materiale dezinfectante, lame de sticlă și lamele, recipiente. 2.0. Echipamente și materiale pentru investigații 2.1. Instrumente și materiale pentru recoltarea sângelui pentru examene de laborator: seringi și ace sterile, soluții anticoagulante, soluții și materiale dezinfectante, balon sau flacon cu mediu de cultură, recipiente curate, uscate sau sterile, vacutainere pentru analizor, garou, tăviță renală, mănuși de cauciuc, câmp steril pentru hemocultură. 2.2. Instrumente și materiale pentru recoltarea urinei: sonde sterile, cateter vezical steril, recipiente curate, uscate sau sterile, mănuși de cauciuc. 2.3. Instrumente și materiale pentru recoltarea materiilor fecale: coprocultor cu mediu de cultură, sondă rectală sterilă, ploscă, materiale de igienă și protecție. 2.4. Materiale pentru recoltarea sputei: cutii Petri curate sau sterile, mască de tifon, materiale pentru toaleta cavității bucale după recoltare. 2.5. Materiale pentru recoltarea vărsăturilor: tăviță renală, recipient curat, uscat, materiale pentru toaleta cavității bucale după vărsătură. 2.6. Instrumente și materiale pentru recoltarea secrețiilor purulente: seringi și ace groase sterile, eprubete sterile cu tampoane montate pe porttampoane, soluții și materiale dezinfectante, lampă de spirt, mănuși.
--	--	--	--

		C 3. Pregătește pacientul pentru tehnici si investigații. C 4. Aplică tehnicile de nursing si investigațiile. C.5. Evaluează starea pacientului după efectuarea tehnicii si investigației	2.7. Instrumente si materiale pentru recoltarea exudatului faringian: deschizător de gură, abexlang, eprubetă sterilă cu mediu de cultură, mască de tifon. 2.8. Instrumente si materiale pentru recoltarea secrețiilor otice, oculare, vaginale: specul auricular, valve vaginale, eprubete sterile, lame de sticlă. 3.1. Pregătirea psihică a pacientului pentru tehnici si investigații de nursing: informarea, explicarea în termeni accesibili a tehnicii si investigației, obținerea consimțământului si a colaborării pacientului conștient, orientat; decizia si acordul implicit în cazul bolnavilor comatoși, inconștienți. 3.2. Pregătirea fizică a pacientului pentru tehnici si investigații de nursing: îmbrăcarea/dezbrăcarea pacientului, poziționarea adecvată, respectarea intimității si a pudorii, sistarea alimentației pe cale orală, dezinfecția tegumentului, toaleta regiunii, asigurarea confortului fizic. 4.1. Priorități în executarea tehnicilor si investigațiilor de nursing: 4.1.a. Tehnici care asigura suportul vieții: hemostaza si îngrijirea plăgilor sângerânde, infectate; combaterea durerii șocogene; evacuarea conținutului gastric prin spălătură; efectuarea sondajului vezical în caz de retenție acută de urină, măsurarea funcțiilor vitale. 4.1.b. Tehnici care se executa dimineața cu bolnav á jeun: recoltările de sânge, urină, exudat faringian, spută; sondajul gastric si duodenal. 4.1.c. Tehnici care asigură confortul: igiena, alimentarea, clisma evacuatoare, îndepărtarea corpurilor străini oculari si auriculari. 4.2. Efectuarea tehnicilor si investigațiilor de nursing: etape de execuție si timpi de execuție; motivarea gesturilor, norme de asepsie si antisepsie; norme de protecție si securitate a muncii. 5.1. Măsurarea eficacității tehnicii si investigației 5.1.1. Indicatori de măsurare a eficacității în funcție de tehnică si investigație. 5.1.2. Indicatori de apreciere a gradului de confort si de satisfacție a pacientului: facies, comportament, mobilitate, evoluția stării generale, reacțiile pacientului.
--	--	--	--

Sugestii metodologice

Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile. Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderile si abilitățile anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Modulul TEHNICI DE NURSING SI INVESTIGATII trebuie parcurs în paralel cu modulul FIINTA UMANA SI NURSING-UL întrucât conținuturile se completează si se întrepătrund asigurând o viziune holistică asupra persoanei îngrijite si nursing-ului. Ca metode de predare/învățare se pot utiliza: expunerea, conversația, observația dirijată, demonstrația, exercițiul practic.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrații și stagii clinice în unități sanitare și va avea ca scop formarea deprinderilor corecte și a atitudinilor în efectuarea tehnicilor de nursing și investigațiilor. Activitatea cadrului didactic va fi complexă, centrată pe competențele ce trebuie atinse, iar aceea a elevului va consta în sarcini de lucru formulate corect pe competențele urmărite. Alegerea materialelor didactice se va face în strânsă corelație cu specificul metodelor didactice utilizate. Se recomandă folosirea unor mijloace de învățământ moderne și cât mai variate: retroproiector/ videoproiector, echipamente si materiale sanitare adecvate, fise tehnice.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare precizate în Standardul de Pregătire Profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă iar la sfârșitul lui evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii performanțelor. Ca instrumente de evaluare se pot folosi: teste de evaluare de tip itemi, întrebări structurate, exerciții practice, fișe de evaluare chest-list, fișe de autoevaluare, fișe tehnice.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul, își stabilesc durata fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

MODULUL 17 : PROTECTIA SI SECURITATEA IN MUNCA

I. Nota introductiva

Modulul **Protectia si securitate in munca** face parte integranta din curriculumul ce are la baza standardul de pregatire profesionala in specialitatea asistent medical generalist si corespunde competentei specializate: Protectia si securitatea in munca .

Modulul are alocate un numar de 60 ore, din care 30 ore, invatamant clinic.

Curriculumul se va utiliza impreuna cu standardul de pregatire profesionala.

II . Lista competentelor specifice unitatii de competenta corespunzatoare modulului:

1. Asigura securitatea in munca
2. Evalueaza propria sanatate
3. Aplica politica unitatii de prevenire a infectiilor intraspitalicesti

III. Tabelul de corelare a competentelor si continuturilor:

Unitate de competenta : PROTECTIA SI SECURITATEA IN MUNCA

Nr. crt	Unitate de competenta	Competenta	Continuturi tematice
17.	Protectie si securitate in munca	C 1. Asigura securitatea in munca	Norme de protectie si securitate 1.1 <i>norme PSI,</i> 1.2 <i>norme protectia muncii,</i> 1.3 <i>regulament de ordine interioara</i> Riscuri 1.4 <i>manipulare incorecta a instrumentarului/ aparaturii medicale</i> (intepare, lovire, strivire etc.) 1.5 <i>boli profesionale</i> (prin pozitii incorecte, prin stres, prin contagiune) 1.6 <i>probleme specifice sanatatii</i> personalului (fumat, alcoolism, abuz de droguri) 1.7 <i>noxe profesionale</i> (curenti de aer, umiditate, radiatii, zgomote si vibratii, suspensii de praf, substante chimice sau iritante) 1.8 <i>mediu-</i> conditii necorespunzatoare (de incalzire, aerisire, iluminat) Eficienta muncii 1.9 <i>criterii de eficienta:</i> timp de lucru; calitatea actelor de munca; numar asistati si mod de implicare / solutionare in probleme de interes profesional (planuri aplicate si evaluate, tehnici performante); absenteism, incapacitate temporara de munca; <i>satisfactie in munca:</i> prezenta/absenta conflictelor; <i>conflicte</i> afective, interpersonale, individuale; conflict intergrupuri; <i>cauze</i> ale conflictelor (comunicare defectuoasa, scopuri diferite, ambiguitate organizationala, resurse umane si materiale limitate, statut profesional necorespunzator); <i>solutionare conflicte:</i> atitudini personale (evitare, colaborare, competitie, compromis, acomodare); atitudini la nivel organizational (negociere, conciliere si mediere)
		C.2 Evalueaza propria sanatate	Sanatate si disfunctionalitate 2.1 <i>integrare profesionala:</i> atributii, familiarizarea cu mediul de munca, drepturi si indatoriri, ierarhie profesionala; 2.2 <i>competenta si caracteristici personale</i> (cunostinte profesionale; vigilență, disponibilitate, autocontrol; 2.3 <i>dosar medical</i> : vaccinari, controale medicale periodice;

			2.4 <i>stres și surmenaj</i> : persoane vulnerabile; simptome; cauze; prevenire (îmbunătățirea climatului de lucru-implicare, organizare și management); sprijin și încurajare; solicitări și răspunsuri ale managerului; perfecționare și oportunități de dezvoltare;
		C 3. Aplica politica unitatii de prevenire a infectiilor intraspitalicesti	Conditii de baza ale prevenirii 3.1 <i>circuite functionale</i> (intrare/iesire personal; vizitatori; alimente; instrumentar medical; lenjerie, material moale etc.) 3.2 <i>analiza costuri si beneficii ale prevenirii</i>: costuri materiale si umane; resurse financiare si materiale; beneficii pentru unitate si pentru sanatatea personalului; Metode de prevenire 3.3 <i>autoprotectie</i>: spalare pe maini; pansamente; aseptie, antisepsie; 3.4 <i>igienizare</i>: pamatuf, perii, carpe, bureti, galeti, detergenti etc.; 3.5 <i>izolare pacient</i> (infectii intesinale, boli infecto-contagioase; 3.6 <i>evacuare reziduuri</i> (seringi, ace, materiale utilizate); zone cu risc crescut:exemple (nou nascuti, sectii boli infectioase), managementul riscului, echipament de protectie; 3.7 <i>dezinfectie</i> (solutii, circumstante, conditii de eficienta).

IV. Sugestii metodologice

Modulul **PROTECTIA SI SECURITATEA IN MUNCA** poate fi parcurs independent.

Predarea modulului se face de catre asistentul medical cu modul de pedagogie.

In elaborarea **strategiei didactice** se va tine seama de urmatoarele principii ale invatamantului centrat pe elev si de abordarea unor metode de educatie a adultului:

- elevul invata predominant descoperind, in timp ce profesorul il ghideaza;
- elevul invata in mod activ;
- lucreaza in mod cooperativ, in grupuri;
- nu se limiteaza doar la sala de curs;
- i se permite sa se exprime in mod creativ;
- gaseste motivatii intrinseci si valori in procesul experiential;
- experimenteaza problemele in globalitatea lor, ca subiect matur.

a) Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza:

1. **activitati de predare - invatare** cu **caracter interactiv**: conversatia euristica, descoperirea inductiva si deductiva, expunerea;

2. Metodele traditionale de predare-invatare avantajeaza profesorul care devine expert asupra elevului pasiv (cu o motivatie extrinseca- recompense si competitie), ii ofera informatie “umpland vase goale”.

Se recomanda a fi utilizate **metode alternative**: brainstorming, problematizare, observatie dirijata, studiul de caz, lucrul in grup (“Bolul pestelui de aur”, “Caruselul”, “Bulgarele de zapada”), joc de rol.

3. **activitati de invatare** cu **caracter aplicativ**: fise de lucru, referate, eseuri, munca independenta;

Orele de predare-invatare cuprind continuturi si aplicatii.

b) **Evaluarea** trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de pregatire profesionala, pentru a obtine acelasi nivel de performanta, indiferent de locul, momentul sau persoana care face evaluarea.

Ca **instrumente de evaluare** se pot folosi:

1. probe orale (intrebări, grup de discuții)

2. test scris, fisa de lucru, referat, eseu cu numar de cuvinte prestabilit;
3. probe practice (studiu de caz, joc de rol).

Se recomanda urmatoarele **metode alternative de evaluare**: autoevaluarea, coevaluarea in grupul de lucru, analiza produselor(culegeri de date),observarea sistematica a elevilor .

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului, se poate aprecia nivelul de atingere a competentelor printr-o evaluare: **formativa (continua,ritmica, pe secvente mici)**, sau **sumativa, cumulativa (verificari parțiale, pe secvente mai mari)**. .

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul, isi stabilesc numarul de ore alocat fiecarei teme, durata evaluarii, numarul de reevaluari (cel puțin egal cu numarul orelor alocate saptamanal) si distributia acestora pe parcursul perioadei de studiu.

c) Sugestii cu privire la aplicatii (laborator)

1. Aplicatiile se vor realiza in sali de curs, unitati medicale si scolare, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale.

2. Vor fi utilizate metode de stimulare a creativitatii ca:

- brainstorming;
- sinectica;
- metoda 6-3-5;
- Phillips 6-6;
- discutii panel;

3. Exemple de teme pentru aplicatii:

“Ce ar trebui sa spuna managerul in timpul dialogului de primire/instruire a noului angajat?”

(Integrare profesionala - seminar de discutii/joc de rol)

“Autoevaluare” (Criterii de eficienta si satisfactie profesionala- lucru individual)

“Aplicarea Scalei de evaluarea stresului (Sursa:Lemon-materiale de educatie in nursing,Vol.10)

d) Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata : casete video, CD-uri, folii de retroproiector,culegeri de date ,etc.

Se recomanda parcurgerea temelor din curriculum sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Sugestii bibliografice

1. American Nurses Association – Codul pentru nurse ,1985
2. ANR,Grup national de etica (autor colectiv)-Cod de etica pentru asistenti medicali, Buucuresti,1998
3. ANR,Grup national de etica (autor colectiv)-Glosar de etica in nursing, Bucuresti,1998
4. ANR,Grup national de etica (autor colectiv)-Ghid de etica in nursing pentru asistenti medicali,Bucuresti, 2001
5. Dutescu,B. -Etos in medicina ,Editura Medicala, Bucuresti, 1979
6. Fry,.Sara,T.-Etica in practica nursingului-ghid pentru luarea deciziilor in etica, ICN,1994
7. Jurnalul de nursing , Nursing -revista editata de ANR (colectia 1990-2006)
8. Lemon-Materiale de educatie in nursing, OMS-Regional Office for Europe, Copenhaga, 1996
9. Marin,Gh.-Pledoarie pentru respect,Editura Albatros,1978
10. Miron,A.- Etica aplicata, Editura Alternative,1995
11. Nicolau,S.-Bioetica-Manual pentru invatamantul universitar si preuniversitar de specialitate-Editura Universul, Bucuresti,1998
12. Scripcaru,Gh.,Ciornea,T.- Deontologie medicala,Editura medicala, 1979

Modulul 18: ADMINISTRAREA MEDICAMENTELOR

▪ Nota introductiva

Modulul **ADMINISTRAREA MEDICAMENTELOR** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **ADMINISTRAREA MEDICAMENTELOR** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență specializată **ADMINISTRAREA MEDICAMENTELOR**. Modulul are alocate 60 de ore din care 30 de ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

▪ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Identifica medicamentele prescrise.
2. Pregătește materialele și medicamentele în vederea administrării.
3. Pregătește bolnavul.
4. Administrează medicamentele.
5. Urmărește evoluția bolnavului după administrare.

▪ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență : ADMINISTRAREA MEDICAMENTELOR

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
18.	Administrarea medicamentelor	C. 1. Identifica medicamentele prescrise	1. Aspectul calitativ al medicamentului : culoare, aspect, forma de prezentare, concentrație, termen de valabilitate 2. Prescripția medicală: rețetă, condica, foaie de observație
		C. 2. Pregătește materialele și medicamentele în vederea administrării	1.Document medical: condica, rețetă, etc 2.Cai de administrare: orală, percutanată, respiratorie, parenterală, etc. Materiale de unică folosință ; cu termen de valabilitate 3.Condiții de asepsie și antisepsie: spălarea mâinilor, utilizarea manusilor de cauciuc, etc.
		C. 3. Pregătește bolnavul	1. Informarea pacientului: conversație, confirmarea acceptului 2. Reacții induse: durere, căldură, modificarea gustului, alte senzații 3. Poziție pacient: adaptată căii de administrare 4. Testare sensibilitate: interviu cu pacientul
		C. 4. Administrează medicamentele	1.Orar și doză : indicate de medic prin documente medicale (condica, rețetă, foaie de observație) 2. Cai de administrare: orală, percutanată, respiratorie, parenterală, pe suprafața mucoaselor și a tegumentelor 3. Norme de asepsie și antisepsie: spălarea mâinilor, folosirea manusilor de cauciuc, materiale de unică folosință etc. 4. Incompatibilitate între medicamentele indicate
		C. 5. Urmărește evoluția bolnavului după	1.Efecte terapeutice ale medicamentului observabile: Facies, postura, funcții vitale, comportament. 2. Reacții adverse: tegumentare, pe mucoase,

		administrare	modificarea functiilor vitale; anuntarea medicului 3. Restrictii impuse de administrarea unor medicamente : dieta, adictii (lcool, cafea, tutun), mobilizare
--	--	--------------	--

❖ Sugestii metodologice

Modulul **ADMINISTRAREA MEDICAMENTELOR** poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **ADMINISTRAREA MEDICAMENTELOR**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de : dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei.

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analiza informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv. Se recomanda urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, fisa de lucru, proiectul, planul de ingrijire, dar si activitati de invatare cu caracter practic aplicativ precum : scheme, fise de lucru, planuri de ingrijire, simulari.

Pregatirea practica se va realiza in sali de demonstratie, unitati sanitare cu o buna dotare materiala. Instruirea in sali de demonstratie are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii „asistenti medicali generalisti”.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, studiul de caz,dezbateri, discutiile si lucrul in grup care stimuleaza spiritul critic si creativitatea. Stagiul clinic se va desfasura sub indrumarea directa a specialistilor, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale, existente.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, casete video, CD-uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar si materiale sanitare diverse.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (intrebări), test scris, probe practice (demonstratie, studiu de caz – plan de ingrijire).

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluării fiecarei competente, numarul de reevaluări si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Modulul 19: COMUNICAREA ÎN LIMBA MODERNĂ

❖ Notă introductivă

Modulul **COMUNICAREA ÎN LIMBA MODERNĂ** face parte din pregătirea anului II, școala postliceală, pentru calificarea **asistent medical generalist**.

În modulul **COMUNICAREA ÎN LIMBA MODERNĂ** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență **COMUNICAREA ÎN LIMBA MODERNĂ**. Modulul are alocate 60 de ore din care 36 de ore, laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unitatii de competenta corespunzatoare modulului:

1. Obține informații prin receptarea de mesaje orale, legate de îndeplinirea de sarcini de serviciu, în contexte profesionale semnificative
2. Obține informații prin receptarea de mesaje scrise specializate, legate de îndeplinirea de sarcini de serviciu, în contexte profesionale
3. Exprima mesaje orale în limbaj complex, în contexte profesionale semnificative, în scopul îndeplinirii de sarcini de serviciu
4. Elaborează mesaje scrise specializate, în contexte profesionale semnificative, în scopul îndeplinirii de sarcini de serviciu
5. Participa la interacțiuni orale și în scris legate de îndeplinirea de sarcini de serviciu, în contexte profesionale semnificative

❖ Tabel de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: COMUNICAREA ÎN LIMBA MODERNĂ

Nr crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
19.	Comunicarea în limba modernă	C.1. Obține informații prin receptarea de mesaje orale, legate de îndeplinirea de sarcini de serviciu, în contexte profesionale semnificative	1. Tipuri de informații: - informații, inclusiv numerice, pe teme profesionale: instrucțiuni, solicitări, întrebări, explicații; - informații factuale, inclusiv numerice, privind specificații de procese, produse și servicii; - opinii, puncte de vedere, atitudini (pro, contra, neutră), priorități. 2. Surse și tipuri de mesaje orale: - mesaje, formale și informale directe, emise clienți, colegi sau de cei din jur; - discursuri, rapoarte, conferințe (inclusiv video-conferințe); - prezentări (formale / informale) de produse / servicii; - transmisiuni radio și TV, anunțuri publice; - conversații telefonice, inclusiv mesaje telefonice înregistrate.

	C.2. Obține informații prin receptarea de mesaje scrise specializate, legate de îndeplinirea de sarcini de serviciu, în contexte profesionale semnificative	1. Tipuri de texte: - documente profesionale specifice specializării: manuale, rapoarte, reclame, oferte, fișe tehnice; - texte de popularizare pe teme profesionale: articole de presă, prezentări, reclame, anunțuri; - texte cu conținut operațional profesional: corespondență, faxuri, circulare, formulare, instrucțiuni cereri, reclamații, procese verbale. 2. Tipuri de informații scrise: - elemente cheie din documente relevante; - informații factuale, inclusiv numerice, relativ complexe, pe teme de interes comun; - informații profesionale: instrucțiuni, explicații, date tehnice ale unor produse și servicii, evaluări; - date privind: materii prime, materiale și produse finite, operații și procese tehnologice.
	C.3. Exprimă mesaje orale în limbaj complex, în contexte profesionale semnificative, în scopul îndeplinirii de sarcini de serviciu	1. Tipuri de informații: - informații factuale, idei, opinii; - instrucțiuni, explicații, detalii de operare, sfaturi; descrieri și specificații de obiecte, procese, operații. 2. Tipuri de discurs: - discuții profesionale formale și informale. - prezentări. - scurte rapoarte profesionale. 3. Moduri de comunicare: - față în față, individual sau în grup; - la telefon, robot telefonic.
	C.4. Elaborează mesaje scrise specializate, în contexte profesionale semnificative, în scopul îndeplinirii de sarcini de serviciu	1. Tipuri și formate de documente și texte funcționale: - formulare și alte documente specifice specializării (facturi, facturi pro-forma, oferte, fișe tehnice, fișe de evidență, fișe de producție, documente de evidență, specificații, evaluări); - corespondență profesională: scrisori, note circulare, faxuri, mesaje (inclusiv e-mail); - dări de seamă, procese verbale, minute, referate, rapoarte. - formate formale; - formate informale. 2. Tipuri de informații: - informații factuale de specialitate (inclusiv descrieri și date tehnice), despre produse și servicii; - aranjamente și instrucțiuni de serviciu; - idei, opinii, puncte de vedere; - raportări privind desfășurarea unor evenimente, ședințe, procese. 3. Teme specifice: - organizarea locului de muncă; - operații, activități și procese de producție; - calitatea serviciilor / produselor.

		C.5. Participă la interacțiuni orale și în scris legate de îndeplinirea de sarcini de serviciu, în contexte profesionale semnificative	1. Discuții profesionale: - situații sociale și profesionale formale și informale; - interviuri individuale sau în grup; - întâlniri formale / informale profesionale de rutină, activități profesionale zilnice. 2. Comunicare telefonică: - contacte de rutină cu colegi, subalterni, superiori, în activități profesionale zilnice; - comunicări formale / informale cu parteneri și clienți; - interviuri telefonice individuale. 3. Corespondență profesională: - formală și informală, legată de sarcini de serviciu; - în interiorul organizației: cu subalterni, cu colegi, cu superiori; - în afara organizației: cu clienți, cu parteneri, cu potențiali clienți / parteneri.
--	--	---	--

❖ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **COMUNICAREA ÎN LIMBA MODERNĂ** va fi parcurs cu aceleași conținuturi la toate calificările de nivel 3 avansat fiind dezvoltat pe baza unei unități de competență pentru abilități cheie. Parcurgerea conținuturilor se va face în ordinea prezentată în tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor, dar abordarea acestora trebuie să fie flexibilă, diferențiată ținând cont de nivelul inițial de pregătire.

Conținuturile se vor exemplifica în funcție de domeniul profesional, respectiv informațiile, mesajele orale sau scrise în limbă străină exersate vor corespunde domeniului profesional, respectiv – *Sanătate și asistență pedagogică*.

În elaborarea strategiei didactice, pentru modulul **COMUNICAREA ÎN LIMBA MODERNĂ** profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare - elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor, dobândite anterior, la procesul de învățare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: conversația, jocul de rol, simularea, proiectul. Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de pregătire profesională.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluare formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

❖ Sugestii metodologice

Profesorii au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe anterioare ale elevilor, dotarea cu material didactic, ritmul de înțelegere și asimilare a cunoștințelor și formarea deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți.

Nivelul de pregătire este realizat corespunzător dacă sunt îndeplinite criteriile de performanță ce pot fi atinse numai dacă în procesul de învățământ sunt asigurate condițiile de aplicabilitate descrise în standard.

MODULUL 20: MANAGEMENT ȘI LEGISLAȚIE SANITARĂ

⌘ Notă introductivă

Modulul **MANAGEMENT ȘI LEGISLAȚIE SANITARĂ** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **MANAGEMENT ȘI LEGISLAȚIE SANITARĂ** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **MANAGEMENT ȘI LEGISLAȚIE SANITARĂ**. Modulul are alocate 60 de ore teorie și 36 de ore, laborator tehnologic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

⌘ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modului:

1. Precizează principiile managementului general
2. Identifică politicile și sistemele de sănătate
3. Analizează caracteristicile managementului sanitar
4. Aplică legislația sanitară

⌘ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **MANAGEMENT ȘI LEGISLAȚIE SANITARĂ**

Nr crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
20.	Management și legislație sanitară	C.1. Precizează principiile managementului general.	1. Management general: 3.2. Definiție, motivarea existenței managementului, funcțiile managementului (după Henri Fayol - planificare, organizare, conducere și control), principii generale ale conducerii. 3.3. Abilități necesare managerului, rolurile managerului (interpersonale, informaționale, decizionale). 3.4. Factori implicați direct în desfășurarea activității: competența, autoritatea (surse ale autorității, tipuri de autoritate în management), responsabilitatea, delegarea autorității (principii, variabile care influențează gradul de delegare), tipuri și mecanisme de luare a deciziei. 3.5. Sistemul de informații: (structuri formale și informale). 3.6. Comunicarea managerială. 3.7. Management organizațional (definiție și obiectiv, activități, organizații formale și informale, parametri de caracterizare a organizației, componentele principale ale organizației, cultura organizațională, managementul echipei, stresul organizațional), managementul timpului de lucru (folosirea eficientă a timpului, stabilirea obiectivelor și priorităților, instrumente utilizate, metode de raționalizare a timpului), managementul schimbării (tipuri de schimbare, metode/abordări după Mintzberg, strategii clasice ale procesului schimbării). 4. Etapele procesului de management: 4.1. Planificarea: definiție, noțiuni de bază în utilizarea planificării, tipuri de planificare (strategică, tactică, operațională). 4.2. Organizarea: împărțirea sarcinilor și aplicarea mecanismelor de coordonare. 4.3. Dirijarea: coordonarea personalului. Modele de gestiune a resurselor umane, funcțiile gestiunii resurselor umane (recrutarea și selecția, formarea și dezvoltarea, evaluarea randamentului și performanței, remunerare). 4.4. Controlul: evaluarea rezultatelor și atingerii obiectivelor. 4.5. Dezvoltarea performanței. 4.6. Schimbarea.

		C.2. Identifică politicile și sistemele de sănătate.	1. Tipologiile și caracteristicile sistemelor de sănătate: 1.1. Relația sănătate-boală-îngrijiri de sănătate, servicii de sănătate, furnizori de servicii de sănătate, beneficiari de servicii de sănătate, definirea sistemelor de sănătate, performanța sistemelor de sănătate, eficiența sistemelor de sănătate, modele de sisteme de sănătate. 2. Principiile economiei sanitare: 2.1. Noțiuni și termeni de bază privind definiția și particularitățile economiei sanitare, sistemul pieței libere, piața îngrijirilor de sănătate (beneficiar, furnizor, administrația de sănătate), cumpărarea și contractarea serviciilor (practica independentă a asistentului medical, pachetul de servicii de îngrijiri de sănătate furnizate de asistentul medical), evaluarea economică a îngrijirilor de sănătate (analiza cost-eficacitate, analiza cost-beneficiu, analiza cost-utilitate, analiza echității în finanțarea serviciilor publice de sănătate). 2.2. Finanțarea serviciilor de sănătate, mecanisme de alocare a resurselor, mecanisme de plată (plata per serviciu, plata bazată pe diagnostic, capitația, bugetul global, salariul, plata după timpul lucrat), principii de realizare a sistemelor de plată. 3. Reforma sistemelor de sănătate: 3.1. Principii pe care se bazează reformele sistemelor de sănătate, scopurile și obiectivele reformelor, stabilirea priorităților, criterii de evaluare în compararea reformelor din diferite țări (coerența SIS, universalitatea asigurării cu servicii, caracterul cuprinzător al serviciilor, limitarea costurilor cu menținerea calității îngrijirilor de sănătate). 3.2. Reforma sistemului de sănătate din România, priorități: descentralizarea SIS, modificarea metodelor de planificare și gestionare, accesibilitate largă, dezvoltarea serviciilor de sănătate comunitare, dezvoltarea serviciilor preventive bazate pe factorii de risc prevalenți, îmbunătățirea sistemului de formare a personalului de sănătate.
--	--	--	--

		C.3. Analizează caracteristicile managementului sanitar.	1. Managementul serviciilor sociale și de sănătate: 1.1. Definiție, scopul și obiectivele, funcțiile, roluri manageriale, unitățile medico-sanitare ca organizații, nivelurile îngrijirilor de sănătate (primar, secundar și terțiar). 1.2. Leadership în îngrijirile de sănătate. 2. Domeniile de aplicare a managementului sanitar: management strategic și financiar în organizațiile de sănătate, managementul calității serviciilor de sănătate, managementul timpului, managementul resurselor umane, managementul stresului. 3. Managementul sanitar pe cele trei nivele ale sistemului de îngrijiri de sănătate: 3.1. Managementul serviciilor de îngrijiri primare de sănătate: serviciul de primire al pacienților, modul de organizare al îngrijirilor primare de sănătate (cabinetele de medicina de familie, cabinetele stomatologice, cabinetele de specialitate private, îngrijirile de sănătate comunitare și îngrijirile le domiciliu), înregistrările medicale, sistemul informațional, interrelațiile profesionale. 3.2. Managementul serviciilor de îngrijiri secundare de sănătate: spitalul ca organizație (scopurile generale, structura, componente, tipuri, circuitul bolnavului, roluri), finanțarea spitalului (spitalul public/non-profit, spitalul privat/pentru profit, parteneriatul public-privat), aprecierea performanței unui spital (indicatori de eficiență pentru paturile de spital, indicatori financiari, indicatori ai calității serviciilor, satisfacția pacientului), alte unități medicale și medico-sociale cu paturi (centre de îngrijire și asistență pentru copii, vârstnici, persoane cu handicap, unități medico-sociale). 3.3. <u>Nivelul terțiar:</u> unități medicale de înaltă performanță, profesioniști de sănătate, tipuri de servicii.
--	--	--	---

		C.4. Aplică legislația sanitară.	1. Noțiuni de drept medical: 1.1. Definiție, noțiuni despre stat și drept, izvoare de drept medical (Constituția României, legi organice și ordinare, hotărârile de guvern, ordine de ministru, actele cu caracter normativ elaborate de O.A.M.M.R.), drepturile și obligațiile cetățenilor, asistența medicală acordată populației, asistența socială, drepturile pacienților. 1.2. Domenii medicale cu reglementări speciale: medicina muncii, sănătatea mintală, activitatea de medicină legală, medicina experimentală, transplantul de organe și țesuturi. 2. Legislația privind organizarea și funcționarea sistemului de asigurări sociale de sănătate: asigurările sociale de sănătate, casele de asigurări sociale de sănătate, administrația de sănătate publică, drepturile și obligațiile asiguraților, furnizorii de servicii de sănătate 2.1. O.U. nr. 150/2002 modificată și completată prin actele ulterioare succesive. 2.2. Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății. 3. Principalele acte normative care reglementează exercitarea profesiei în domeniul îngrijirilor de sănătate: 3.1. Formarea profesională (legislația în vigoare privind formarea inițială și continuă a asistentilor medicali). 3.2. Autorizarea, acreditarea, atestarea și reatestarea profesională (conform reglementărilor legale). 3.3. Desfășurarea activității: codul muncii în vigoare, criterii specifice de ocupare a funcțiilor și gradelor sau treptelor profesionale, standarde, competențe, atribuții, evaluarea performanțelor, salarizare (legislație în vigoare). 3.4. Asociații profesionale (Statutul și Regulamentul O.A.M.M.R., Codul de etică și deontologie profesională al O.A.M.M.R.), asociații sindicale (contractul colectiv de muncă), în vigoare.
--	--	--	---

☞ Condiții de aplicabilitate didactică și de evaluare

Modulul **MANAGEMENT ȘI LEGISLAȚIE SANITARĂ** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați în mod activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, dezbateră, proiectul.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: experimentul de cercetare, modele explicative (scheme, reprezentări grafice, algoritmizarea (algoritmi de recunoaștere, algoritmi optimali, scheme de desfășurare), studiul de caz, proiectul, turul galeriei.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi probe orale (chestionarea), probe scrise (test, referat), probe practice (studiu de caz - problema de sănătate, poster, proiect).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul, își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în casă, investigația.

Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în cabinete și laboratoare cu o bună dotare materială. Instruirea în laboratoare are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **MANAGEMENT ȘI LEGISLAȚIE SANITARĂ**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, proiectul, etc. se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să conțină o gamă cât mai variată: modele, casete video, filme, diapozitive, planșe, desene, folii de retroproiector, CD-uri, computer, soft etc.

Bibliografie recomandată:

3. Dan Enăchescu, Mihai Gr. Marcu - "Sănătate publică și management sanitar", Ed. ALL, 1994, 1995, 1997, 1998
4. Cristian Vlădescu (coordonator) - "Managementul serviciilor de sănătate" - Ed. Expert, 2000
5. European Training Foundation SJP 9628 - "Management sanitar" - Ovidius University Press, Constanța, 1998
6. Liviu Cocora - "Legislație medicală și socială" - Ed. Universității "Lucian Blaga" din Sibiu, 2004
7. Monitorul Oficial al României

MODULUL 21: EPIDEMIOLOGIE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ

⌘ Notă introductivă

Modulul **EPIDEMIOLOGIE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **EPIDEMIOLOGIE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **EPIDEMIOLOGIE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ**. Modulul are alocate 120 de ore, din care 96 ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

⌘ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modului:

1. Descrie conceptele de bază ale epidemiologiei.
2. Explică starea de sănătate și caracteristicile sănătății publice.
3. Monitorizează starea de sănătate.
4. Măsoară și analizează morbiditatea.
5. Aplică programe de sănătate publică..

⌘ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **EPIDEMIOLOGIE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
21.	Epidemiologie și sănătate publică	C.1. Descrie conceptele de bază ale epidemiologiei.	1. Noțiuni de bază ale epidemiologiei: Definire, obiectul preocupărilor (grupurile populaționale - populație țintă de referință, grup particular de bolnavi). Obiective: descrierea distribuției bolilor/factorilor de risc în populațiile umane, explicarea etiologiei bolilor/modului de transmitere a acestora, predicția în legătură cu numărul probabil al bolilor, fundamentarea programelor de prevenire și combatere a bolilor/ameliorare a serviciilor de sănătate. Domenii de aplicare: în sănătatea publică, în medicina clinică. Nivelele cercetării epidemiologice: nivelul cunoașterii (cercetarea fundamentală) și nivelul intervenției (cercetarea aplicativă). 2. Caracterul cauzal al unor asociații. Termenul de inferențe (generalizări) de tip cauzal elemente luate în considerație în cazul asocierii epidemiologice, relația de cauzalitate dintre un factor și boală (argumente: forța asociației, consistența asociației, specificitatea, relația temporală, relația tip doză-efect, plauzibilitatea, coerența, insuficiența altor explicații, dovada experimentală). Strategia bazată pe factori de risc comuni mai multor boli, strategia ecologică. 3. Epidemiologia bolilor infecțioase: Procesul epidemic, clasificarea epidemiologică a bolilor infecțioase, activitatea și asistența antiepidemică. Supravegherea epidemiologică (infecții digestive, infecții aerogene, zooantroponoze, parazitoze, infecția HIV/SIDA, infecții nozocomiale). 4. Caracteristicile epidemiologiei bolilor cronice: Distribuția și determinanții bolilor cronice în populații diferite, controlul problemelor cronice de sănătate, metode folosite de epidemiologie. Anchetele epidemiologice (descriptive, analitice, experimentale și operaționale), screening-ul și studiile de prevalență.

		C.2. Explică starea de sănătate și caracteristicile sănătății publice.	1. Modele de sănătate publică: 1.1. Modelul epidemiologic Denver (starea de sănătate influențată de biologia umană, mediu, comportament și serviciile de sănătate). 1.2. Modelul integrat al stării de sănătate (starea de sănătate influențată de sărăcie, factori sociali, stilul de viață, șomajul, locuințele nesănătoase, poluarea mediului, nivelul de educație). 1.3. Modelul stării de sănătate, a determinanților și a intervențiilor (determinanți direcți - fumatul, nutriția, alcoolul, consumul de droguri, accesul la apa potabilă, sanitația, habitatul, violența mai ales în familie, accesul la îngrijiri de sănătate și determinanți indirecti - produsul intern brut, distribuția veniturilor între județe/în interiorul județului, sărăcia, modificările climei, factori socio-demografici, educația, situațiile de criză). 1.4. Conceptul "structură-proces-rezultate" de analiză a determinanților sănătății în relație cu calitatea vieții. 2. Managementul datelor și al informațiilor medicale. Managementul sistemelor de informații. 2.1. Definiție, concepte, tipuri de informații (clasificarea după sursă, după natură, după nivelul managerial, după temporalitate, după frecvența de colectare, după utilizare, după format, după apariție, după tip). 2.2. Calitatea datelor (relevanța, corectitudinea, exhaustivitatea, încrederea în sursa informației), metode de comunicare a informației (față în față, scrisă, vizuală, orală, electronică), instrumente, analiza și interpretarea datelor. 3. Probleme de sănătate publică: 3.1. Determinanții majori ai principalelor probleme de sănătate și condiționarea lor, asocierea determinanților în producerea efectului (boală, deces), relația dintre determinanți. 3.2. Calitatea vieții și organizarea serviciilor de sănătate (tipuri de modele de cercetare a calității vieții - generale, individualizate, specifice bolii, indicatori sintetici - indicii dezvoltării umane, indicii disparității între sexe, indicii participării femeii, indicii sărăciei).
--	--	--	---

		C.3. Monitorizează starea de sănătate.	1. Indicatori utilizați în monitorizarea stării de sănătate a comunității: 1.1. Propuși de U.E. (indicatori ai stării de sănătate, indicatori ai stilului de viață, indicatori de caracterizare a condițiilor de viață și muncă, protecția sănătății, caracteristici demografice și sociale); 1.2. Propuși de O.M.S. - strategia "Sănătatea pentru toți în secolul XXI", îngrijirile de sănătate (nursingul) în contextul strategiei "Sănătate XXI". 1.3. Strategia națională de sănătate publică: starea de sănătate a populației, politica de sănătate a guvernului, principii directoare, scopul și obiectivele strategiei naționale de sănătate publică, domenii prioritare de intervenție (boli netransmisibile, boli transmisibile, sănătatea mintală, sănătatea familiei, servicii preventive, implementare, monitorizare, evaluare, statistica populației, dinamica populației, (concepte, măsurarea natalității și fertilității, ani potențiali de viață pierduți, anii de viață ajustați cu incapacitatea, măsurarea mortalității infantile). 2. Metode de monitorizare a stării de sănătate bazate pe rate demografice: 2.1. Statistica populației (numărul, repartitia teritorială, ponderea în mediul urban/rural, densitatea, structura pe sexe, structura pe grupe de vârstă). 2.2. Dinamica populației (concepte, măsurarea natalității și fertilității, ani potențiali de viață pierduți, anii de viață ajustați cu incapacitatea, măsurarea mortalității infantile, măsurarea mortalității generale și specifice). 2.3. Implicațiile statisticii și dinamicii populației pentru serviciile de sănătate.
--	--	--	---

		C.4. Măsoară și analizează morbiditatea.	1. Morbiditatea și tipurile de morbiditate: supravegherea bolilor acute și cronice (caracteristici comune și diferențiate), definiția morbidității, co-morbiditatea, utilizarea morbidității în studiile epidemiologice descriptive. 2. Măsurarea morbidității observate: 2.1. Determinarea factorilor de risc ca precursori ai bolilor, calcularea relației dintre factorii de risc și boală, abordarea transversală și abordarea longitudinală, populația la risc. 2.2. Abordarea morbidității observate: unitatea de observare = evenimentul (cazul de îmbolnăvire, persoana bolnavă) și aspectul morbidității = fenomenul (incidența, prevalența, morbiditatea cu ITM, morbiditatea cu invaliditate, morbiditatea spitalizată, mortalitatea specifică, morbiditatea individuală - pe contingent, morbiditatea succesivă - în dinamică), sursa datelor și informațiilor (date de rutină și date obținute prin studii speciale - cercetări, screening, anchete medicale). 3. Indicatorii de morbiditate: 3.1. Incidența, prevalența, morbiditatea spitalizată, morbiditatea cu incapacitate de muncă, indici de structură pentru incidență/prevalență - obiective, formule de calcul, reprezentări grafice. 3.2. Conceptul de vizualizare a informațiilor referitoare la sănătate (aplicabil la nivelul individului, familiei, comunității, cu evaluări la nivel regional și național) - descriere cantitativă și evaluare cantitativă a aspectelor multidimensionale ale sănătății într-o populație (gruparea informațiilor - starea de boală și deteriorarea sănătății, sistemul de îngrijiri de sănătate, caracteristicile socio-culturale, determinanții de mediu, alimentația și nutriția), metodologia de ierarhizare și scala standardizată (sistemul de decile), construirea tabelor și reprezentarea grafică a datelor, comparări între evoluția aspectelor din diferite perioade, evoluția fenomenelor pe zone, relevanța pentru implementarea unor programe de sănătate.
--	--	--	---

		C.5. Aplică programe de sănătate publică.	1. Inițierea: 1.1. Prezentarea situației existente, (elemente de biostatistică, analiza statistică, reprezentarea grafică a informațiilor, utilizarea software-ului specializat). 1.2. Identificarea problemelor, descrierea priorităților și formularea problemei de sănătate. 1.3. Specificarea participanților și colaboratorilor, stabilirea populației țintă și a beneficiarilor, durata programului. 1.4. Oportunități și constrângeri 2. Planificarea: 2.1. Scop, obiective (generale, intermediare, specifice, operaționale), rezultate așteptate. 3. Implementarea: 3.1. Instrumente urmărite, organizarea implementării (resurse umane, materiale, financiare, informaționale). 3.2. Structura organizațională, responsabilități, planul activităților. 3.3. Estimarea bugetului, monitorizare. 4. Evaluarea: indicatori de monitorizare, criterii și norme utile în control și evaluare, evaluări parțiale, evaluare finală, concluzii și propuneri.
--	--	--	--

Condiții de aplicabilitate didactică și de evaluare

Modulul **EPIDEMIOLOGIE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați în mod activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, dezbateră, proiectul.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: experimentul de cercetare, modele explicative (scheme, reprezentări grafice, algoritmizarea (algoritmi de recunoaștere, algoritmi optimali, scheme de desfășurare), studiul de caz, proiectul, turul galeriei.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi probe orale (chestionarea), probe scrise (test, referat), probe practice (studiu de caz - problema de sănătate, poster, proiect).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul, își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în casă, investigația.

☞ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în cabinete și laboratoare cu o bună dotare materială. Instruirea în laboratoare are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **EPIDEMIOLOGIE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ.**

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, proiectul etc. se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să conțină o gamă cât mai variată: modele, casete video, filme, diapozitive, planșe, desene, folii de retroproiector, CD-uri, computer plus soft specializat de prelucrarea datelor biostatistice etc.

Bibliografie recomandată:

1. Dan Enăchescu, Mihai Gr. Marcu - "Sănătate publică și management sanitar", Ed. ALL, 1994, 1995, 1997, 1998
2. Aurelia Marcu, Mihai Gr. Marcu, Anca-Gabriela Vitcu – "Metode utilizate în monitorizarea stării de sănătate" – Ed. Institutului de Sănătate Publică București, 2002
3. Beaglehole, R. Bonita, T. Kjellstrom - "Bazele epidemiologiei" - Editura ALL, 1997
4. E. Măgureanu, C. Bususioc, C. Bocârnea - "Practica epidemiologică în bolile transmisibile" - Ed. Medicală, 1988
5. Strategia națională de sănătate publică - Document elaborat pentru Ministerul Sănătății de către Centrul pentru Politici și Servicii de Sănătate, în cadrul împrumutului Băncii Mondiale, Iunie 2004

Modulul 22: PRINCIPII DE BAZA ALE CERCETARII

❖ Nota introductiva

Modulul **PRINCIPII DE BAZA ALE CERCETARII** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea **asistent medical generalist**.

În modulul **PRINCIPII DE BAZA ALE CERCETARII** se regăsesc abilități din unitatea de competență specializată **PRINCIPII DE BAZA ALE CERCETARII**. Modulul are alocate 60 ore din care 36 ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardele de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Argumentează importanța cercetării științifice.
2. Explică noțiunile de metodologie și metoda, tehnica, procedee și instrumente de investigare.
3. Utilizează etapele unei cercetări științifice.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **PRINCIPII DE BAZA ALE CERCETARII**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
22.	Principii de bază ale cercetării	C.1. Argumentează importanța cercetării științifice	1. Caracteristicile cunoașterii comune: caracterul iluzoriu, caracterul pasional, caracterul contradictoriu, caracterul limitat. 2. Postulatele cunoașterii științifice: principiul realismului, principiul determinismului, principiul cognoscibilității, principiul regularității. 3. Concepte și termeni: teorie, ipoteză, variabile, date cantitative și calitative.
		C.2. Explică noțiunile de metodologie și metoda, tehnica, procedee și instrumente de investigare științifică.	1. Principii metodologice: unitatea dintre teoretic și empiric, unitatea dintre înțelegere și explicativ, unitatea dintre cantitativ și calitativ, unitatea dintre judecățile constatative și cele evaluative.
		C.3. Utilizează etapele unei cercetări științifice	1. Etape: definirea problemei, selectarea bibliografiei, formularea ipotezei, alegerea planului de cercetare, efectuarea cercetării, interpretarea rezultatelor, redactarea raportului final, comunicarea concluziilor cercetării.

❖ Sugestii metodologice

Modulul **PRINCIPII DE BAZA ALE CERCETARII** poate fi parcurs în mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **PRINCIPII DE BAZA ALE CERCETARII**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți.

Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne de educatie:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv recomandandu-se urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, fisa de lucru, proiectul dar si activitati de invatare cu caracter practic aplicativ precum: scheme, fise de lucru, simulari.

Pregatirea practica se va realiza in sali de demonstratie si unitati sanitare cu o buna dotare materiala. Instruirea in sali de demonstratie are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitori asistenti medicali generalisti.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, exercitiul, studiul de caz, dezbaterile, discutiile si lucrul in grup, care stimuleaza spiritul critic si creativitatea. Stagiul clinic se va desfasura sub indrumarea directa a specialistilor, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale, existente.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, casete video, C.D – uri, folii de retroproiector, carti, reviste, etc.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt prezentate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national, comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (intrebări), test scris, probe practice (studiu de caz, problematizare).

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluării fiecărei competente, numarul de reevaluări si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Modulul 23: PNEUMOLOGIE SI NURSING SPECIFIC

❖ Nota introductiva

Modulul **PNEUMOLOGIE SI NURSING SPECIFIC** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea **asistent medical generalist**.

În modulul **PNEUMOLOGIE SI NURSING SPECIFIC** se regăsesc abilități din unitatea de competență specializată **PNEUMOLOGIE SI NURSING SPECIFIC**. Modulul are alocate 120 ore din care 72 ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor aparatului respirator.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ale aparatului respirator.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate.
5. Evaluează îndeplinirea obiectivelor stabilite în planul de îngrijire.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: PNEUMOLOGIE SI NURSING SPECIFIC

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
23.	Pneumologie și nursing specific	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor aparatului respirator.	1. Semnele și simptomele afecțiunilor aparatului respirator: tuse, expectorație, dispnee, ortopnee, cianoză, junghi toracici, modificări toracice, febră. 2. Principalele afecțiuni respiratorii: bronșite, pneumonii, BPOC, astm bronșic, TBC, pneumotorax, cancer pulmonar (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament).
		C.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ale aparatului respirator.	1. Culegere de date prin: interviu, observație clinică, cercetare documente medicale, discuții cu echipa de îngrijire și aparținătorii. 2. Analiză și sinteză informațiilor: 2.1. Manifestări de independență 2.2. Manifestări de dependență 2.3. Surse de dificultate 3. Probleme de dependență și diagnostice de îngrijire (nursing): alterarea vocii, dispnee, obstrucția căilor aeriene, comunicare ineficăc, durere, hipertermie, vulnerabilitate, risc de accidente, risc de infecție.
		C.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing)	1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate. 2. Priorități de îngrijire: menținerea funcțiilor vitale, supravegherea stării de conștiență, supravegherea funcțiilor vegetative, profilaxia infecțiilor, prevenirea complicațiilor. 3. Intervenții: 3.1. Intervenții proprii: comunicare, hidratare, alimentare, mobilizare, igienă, profilaxie, educație. 3.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru

		investigații și analize și îngrijirea după efectuarea acestora, administrarea tratamentului general și local.
	C.4. Aplica intervențiile proprii și delegate.	1. Resurse materiale: 1.1. Instrumente: aparatura pentru oxigenoterapie, seringi, ace, stetoscop, tensiometru, termometru. 1.2. Materiale: plăcuțe Petrii, scuipatori, soluții antiseptice, trusa perfuzie, soluții perfuzabile, inhalante, aerosoli, medicamente, etc. 2. Metode și mijloace de pregătirea pacientului: 2.1. Pregătirea psihică: explicații, informare, asigurarea confortului psihic. 2.2. Pregătirea fizică: poziție adecvată, igienă etc. 3. Intervenții specifice: deobstruarea căilor aeriene, aspirarea secrețiilor oro-faringiene, oxigenoterapie, tapotaj, tuse asistată, inhalatii, instilații, gargarisme, drenaj postural, recoltări sputa, puncție pluerală etc.
	C.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate	1. Obiective stabilite: 1.1. Realizate: manifestări de dependență absente sau ameliorate 1.2. Nerealizate: manifestări de dependență care se mențin. 2. Restructurarea planului de îngrijire: 2.1. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului. 2.2. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.

❖ Sugestii metodologice

Modulul **PNEUMOLOGIE SI NURSING SPECIFIC** poate fi parcurs în mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **PNEUMOLOGIA SI NURSING SPECIFIC**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți.

Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare ;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv, recomandându-se următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișa de lucru, proiectul, planul de îngrijire, dar și activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generalisti.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, exercitiul, studiul de caz, dezbaterile, discutiile si lucrul in grup, care stimuleaza spiritul critic si creativitatea. Stagiul clinic se va desfasura sub indrumarea directa a specialistilor, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale, existente.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, casete video, C.D – uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar si materiale sanitare diverse (atele, brancarda, fesi, comprese etc.)

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt prezentate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national, comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (intrebări), probe practice (demonstratie, studiu de caz – plan de ingrijire).

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluării fiecărei competente, numarul de reevaluări si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Modulul 24: CARDIOLOGIE SI NURSING IN CARDIOLOGIE

Modulul **CARDIOLOGIE SI NURSING IN CARDIOLOGIE** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea : asistent medical generalist.

În modulul **CARDIOLOGIE SI NURSING IN CARDIOLOGIE** se regăsesc abilitățile din unitățile de competență tehnică specializată **CARDIOLOGIE SI NURSING IN CARDIOLOGIE**. Modulul are alocate 120 de ore din care 72 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardelor de pregătire profesională .

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor cardiovasculare
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni cardiovasculare
3. Elaborează planul de îngrijire (nursing)
4. Aplică intervențiile proprii și delegate
5. Evaluează rezultatele obținute.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: CARDIOLOGIE SI NURSING IN CARDIOLOGIE

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
24.	Cardiologie și nursing în cardiologie	C 1 Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor cardi-vasculare C.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni cardiovasculare	1. Semnele și simptomele prezente în afecțiunile cardiovasculare: 1.1. Simptome funcționale: dispnee (cardiacă, de efort, decubit, paroxistică), durere (precordială, extracardiacă, cardiacă) palpitații, cianoza, puls (frecvență, ritm, amplitudine), T.A, cianoza, febra. Simptome din partea altor aparate: respirator (tusea cardiacă , hemoptizia), digestive (greturi, varsături, balonare, ascită, hepatomegalie), nervos (cefalee, amețeli tulburări vizuale și auditive, tulburări de echilibru), accidente motorii trecătoare sau definitive (afazii, paralizii, hemiplegii). 1.2. Semne fizice: culoarea tegumentelor și mucoaselor, poziția bolnavului (ortopnee, genu-pectorală), anorexie tisulară, astenie, anxietate, tulburări de diureză ,dansul arterial, turgescenta venelor jugulare, bombarea abdomenului, socul apexian, fremiturile, zgomotele, sufluri, tulburări de ritm. 2. Principalele afecțiuni cardiovasculare: 2.1 Endocarditele: bacteriene și neobacteriene (definiție ,etiopatogenie, simptomatologie, forme clinice, investigații, evoluție, prognostic, tratament, profilaxie). 2.2 Afecțiunile valvulare: stenoza mitrală, insuficiența mitrală, insuficiența aortică, stenoza aortică, alte cardiopatii valvulare (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, forme clinice, investigații, complicații, evoluție, tratament). 2.3 Bolile miocardului (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, evoluție, tratament). 2.4 Bolile pericardului :pericardită acută ,pericardită cronică constrictivă, mediastinopericardită, revarsatele pericardice neinflamatorii (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, evoluție, tratament). 2.5 Bolile congenitale ale inimii: cardiopatii congenitale necianogene, cianogene (definiție, simptomatologie, tratament)

		2.6 Tulburările ritmului cardiac: aritmiile sinuzale, ectopice, tulburări în conducerea stimulilor (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații tratament). 2.7 Bolile arterelor coronare: cardiopatiile ischemice, angina pectorală, infarctul miocardic, sindromul intermediar (definiție etiopatogenie, simptomatologie, evoluție, investigații, tratament, profilaxie). 2.8 Insuficiența cardiacă: stangă acută și cronică, insuficiența cardiacă dreaptă acută și cronică, cordul pulmonar cronic, insuficiența cardiacă globală (definiție, etiopatogenie, clasificare, simptomatologie, complicații, investigații, evoluție, tratament). 2.9 Hipertensiunea arterială (clasificare, etiopatogenie, simptomatologie, complicații, investigații, evoluție, tratament, profilaxie). 2.10 Hipotensiunea arterială esențială, simptomatică, ortostatică (definiție, clasificare, simptome, investigații, tratament). 2.11 Socul: definiție, etiopatogenie, clasificare, fiziopatologie, simptomatologie, investigații, tratament, profilaxie). 2.12 Sincopa și leșinul: definiție, etiopatogenie, simptome, prim ajutor, tratament. 2.13 Moartea subită: etiopatogenie, simptome, tratament. 2.14 Ateroscleroza: definiție, etiopatogenie, simptomatologie, complicații, tratament, profilaxie. 2.15 Anevrismele arteriale: boli funcționale ale arterelor periferice, boli organice ale arterelor periferice (definiție, tablou clinic, etiologie, investigații, evoluție, prognostic tratament). 2.16 Bolile venelor: tromboflebită, varicele (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, evoluție, tratament). 3.1. Culegerea de date (date subiective/obiective) prin diverse metode: interviu (direct – indirect, cu întrebări închise/ deschise), observație, cercetare documente medicale (foaie de observație clinică, bilete de ieșire din spital, trimiteri, scrisori medicale, carnet de sănătate, rețete etc.) discuții cu echipa de îngrijire și aparținătorii, examen fizic (inspecție, auscultatie, palpare, percuție). Independentă/ Dependentă 3.2. Manifestări de independentă: pacient conștient, mobilitate păstrată, tegumente intacte, culoarea tegumentelor normală, semne vitale (respirație, puls, TA, temp) păstrate, lipsa durerii, somn și odihnă corespunzătoare, comunicare eficientă. 3.3. Probleme de dependență: durere acută/cronică, imobilitate, încordarea mișcărilor, postura inadecvată, edeme ale membrelor, dispnee, circulație inadecvată, vulnerabilitate față de pericole, comunicare ineficientă, palpitații. 3.4. Manifestări de dependență: dificultate de deplasare, alterarea stării de confort, deficit de autoîngrijire, risc de infecții, risc de complicații, escara de decubit, cianoza, modificări ale funcțiilor vitale, sentiment de inferioritate și de pierdere a imaginii de sine. 3.5. Surse de dificultate: alterarea funcțiilor vitale și vegetative, tulburări de echilibru, de ordin psihologic (anxietate, stres), de ordin social (izolare, sărăcie), lipsa cunoașterii. 3.6. Diagnostic de îngrijire (nursing) = problema + sursa de dificultate + manifestarea de dependență). 3.7. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine?, ce, ce se poate face?, cum?, în ce măsură?, când?) obiective pe termen scurt, mediu, lung. 3.8. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de conștiență, profilaxia infecțiilor, prevenirea complicațiilor. 3.9. Intervenții proprii (autonome): comunicare, hidratare,
--	--	---

		C. 4. Aplica intervenițiile proprii și delegate	alimentare, igiena, asigurarea condițiilor de mediu, asigurarea pozițiilor, mobilizare, prevenirea complicațiilor, educație etc. 3.10. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, recoltări de sânge și urină, administrarea tratamentului general și local specific, administrarea anticoagulantelor și cardiotonice. 4.1. Resurse materiale: Instrumente: pensă linguală, stilet butonat, sursă de aspirație, sonde de aspirație, sonde urinare, seringi pentru puncție, trusa chirurgicală, trusa de pansat, seringi, electrocardiograf, monitor, trusa de intubație, defibrillator, tensiometru, stetoscop etc. Materiale: garou, comprese, antiseptice, trusa perfuzie, tampoane, soluții perfuzabile, medicamente, sursă oxigen, termometru etc. 4.2. Pregătirea pacientului: Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic etc. Pregătirea fizică: asigurarea condițiilor de mediu, poziție adecvată, igiena, respectarea regimului alimentar etc. 4.3. Intervenții specifice: Intervenții de urgență: masaj cardiac extern, respirație artificială, imobilizare, oxigenoterapie, intubație oro-traheală, montarea unei perfuzii etc. Transportul pacienților: metode de transport (brancarda, carucior, pat, metode improvizate). Prevenirea complicațiilor imobilizării: prevenirea escarelor, a complicațiilor, tromboembolice (administrarea de anticoagulant), prevenirea complicațiilor pulmonare. Respirație artificială: deobstruarea căilor aeriene, aspirarea secrețiilor, respirație artificială „gura la gura” sau „gura la nas”, trusa de ventilație, trusa de intubație (pregătirea materialelor necesare, tehnica de execuție, scop, indicații / contraindicații, supravegherea bolnavului, supravegherea funcțiilor vitale, reorganizarea locului de muncă). Oxigenoterapie: sursă de oxigen, materiale necesare, poziția pacientului, supravegherea pacientului, rolul asistentei. Masurarea TA, masurarea pulsului central și periferic, masurarea presiunii venoase, oscilometria, determinarea masei de sânge circulant: pregătirea pacientului, pregătirea dispozitivelor necesare, pregătirea materialelor necesare, tehnici de execuție, reorganizarea locului de muncă, notarea în F.O. a parametrilor măsurați. Recoltarea analizelor biochimice, hematologice, bacteriologice: pregătirea pacientului, pregătirea materialelor necesare, tehnica de execuție, supravegherea pacientului. Electrocardiograma, fonocardiograma, flebografia, apexograma, testul Rumpel – Lee: pregătirea dispozitivelor și a materialelor necesare, tehnici de execuție, supravegherea bolnavului, notarea în F.O. Cateterismul cardiac: indicații / contraindicații, definiție, scop, materiale necesare, pregătirea pacientului, supravegherea pacientului. Examenul radiologic: radiosopia, radiografia, radiocardiograma, angiocardiografia, ecografia cardiacă: pregătirea pacientului, pregătirea materialelor necesare, rolul asistentei medicale. Puncția pericardică: definiție, scop, indicații / contraindicații, pregătirea pacientului, supravegherea pacientului după puncție. C. 5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate 1. Obiective stabilite: 1.1 Realizate – manifestări de dependență absente sau ameliorate, satisfacția pacientului. 1.2 Nerealizate: manifestări de dependență care se mențin, manifestări de dependență aparute pe perioada îngrijirii.
--	--	--	---

			2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitatile fizice ale pacientului. 3. Planificarea interventiilor: adecvate manifestarilor de dependentaprezente in evolutia pacientului.
--	--	--	--

Conditii de aplicare didactica si de evaluare

Modulul **CARDIOLOGIE SI NURSING IN CARDIOLOGIE** poate fi parcurs in mod independent.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare;
- elevii au stiluri diferite de invatare;
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi pentru ordonare lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv. Se recomanda urmatoarele metode:observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, fisa de lucru, proiectul, planul de ingrijire.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realizeze activitati de invatare cu caracter practice aplicativ: scheme, fise de lucru, planuri de ingrijire, simulari.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (intrebari), test scris, fise de lucru, probe practice(demonstratie, studiu de caz – plan de ingrijire).

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modulul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire care trebuie sa-l demonstreze elevul.

Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluare, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Cadrele didactice care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluarii fiecarei competente, numarul de reevaluari si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Se recomanda urmatoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea in grupul de lucru, observarea sistematica a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor fata de o sarcina data si a comunicarii, tema in clasa, investigatia, proiectul.

Evaluarea va fi ritmica, intermediara si finala.

La sfarsitul modulului se va face o evaluare comuna (profesor + profesor instructor) constand dintr-o proba scrisa si proba practica.

Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de cunostintele, deprinderile si abilitatile anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti.

Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Instruirea se va realize in sali de demonstratie, unitati sanitare cu o buna dotare materiala.

Instruirea in sali de demonstratie are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii asistenti medicali.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatile privind **CARDIOLOGIE SI NURSING IN CARDIOLOGIE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare : expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercitiul, discuții și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiu de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD-uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse.

Modulul 25: GASTROENTEROLOGIE SI NURSING IN GASTROENTEROLOGIE

Notă introductivă

Modulul GASTROENTEROLOGIE SI NURSING IN GASTROENTEROLOGIE face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul GASTROENTEROLOGIE SI NURSING IN GASTROENTEROLOGIE se regăsesc abilități din unitatea de competență tehnică specializată GASTROENTEROLOGIE SI NURSING IN GASTROENTEROLOGIE. Modulul are alocate 120 de ore, din care 72 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

- 25.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor aparatului digestiv;
- 25.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ale aparatului digestiv;
- 25.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing);
- 25.4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate;
- 25.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **GASTROENTEROLOGIE SI NURSING IN GASTROENTEROLOGIE**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
25.	Gastroenterologie si nursing in gastroenterologie	C 1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor aparatului digestiv	1. Semne și simptome prezente în afecțiunile aparatului digestiv: 1.1. Semne locale: durerea (caracteristici), hemoragia (clasificare, gravitate), pirozis, eructație, regurgitație, inapetență, anorexie, odinofagie, disfagie, vărsăturile (clasificare, caracteristici), tulburări de tranzit (diaree, constipație sau alternanța între cele două, caracteristicile scaunului), edeme, icter (localizare, caracteristici). 1.2. Semne generale: alterarea funcțiilor vitale și vegetative (dispnee, tahicardie, hipotensiune arterială, paloare, transpirații profuze, scăderea diurezei); scăderea în greutate (denutriție, cașexie), ascita, tulburări ale stării de conștiință (confuzie, encefalopatie, coma). 2. Principalele afecțiuni ale aparatului digestiv: 2.1. Afecțiunile esofagului: esofagita caustică, esofagita de reflux, hernia hiatală (definiție, etiologie, simptomatologie, investigații, principii de tratament) 2.2. Afecțiuni ale stomacului, intestinului subțire și gros: gastrita acută și cronică, ulcerul gastro-duodenal, boala inflamatorie a intestinului, colonul iritabil, rectocolita ulcero-hemoragică, parazitozele intestinale (definiție, etiologie, simptomatologie, investigații, principii de tratament). 2.3. Afecțiuni ale glandelor anexe: hepatita cronică, sindromul dispeptic biliar, colecistita acută și cronică, neoplaziază, sindroame pancreatice, ciroza hepatică (definiție, etiologie, simptomatologie, investigații, principii de tratament).

C 2.
Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ale aparatului digestiv.

C 3.
Elaborează planul de îngrijire (nursing)

C 4.
Aplică intervențiile proprii și delegate

2.1. Culegere de date (subiective și obiective) prin diverse metode: observația, interviul formal sau informal, cercetarea documentelor medicale (F.O. clinică, bilete de ieșire din spital, bilete de trimitere, scrisori medicale, carnet de sănătate, rețete, etc.), discuții cu membrii echipei medicale și cu aparținătorii, examen fizic (inspecție, palpare, percuție, auscultație). Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative.

2.2. Independență/Dependență

2.2.1. Manifestări de independență: pacient conștient, mobilitate păstrată, tegumente intacte și normal colorate, semne vitale (R, P, T.A., T^o) în limite normale, absența durerii, somn odihnitor, alimentație adecvată, apetit normal, stare de constituție normală corespunzătoare vârstei și înălțimii corporale, absența eliminărilor patologice.

2.2.2. Probleme de dependență: alterarea nutriției, durere acută/cronică, postura inadecvată, disconfort abdominal, alterarea eliminării digestive, exces de volum lichidian, risc înalt de sângerare, modificarea tegumentelor și mucoaselor, risc înalt de alterare a conceptului de sine. Manifestări de dependență: durere, hematemeza, melenă, rectoragii, vărsături, inapetență, edeme, icter, somnolență, hipotensiune arterială, dispnee, etc.

2.2.3. Surse de dificultate de ordin fizic (leziuni ale aparatului digestiv), de ordin psihologic (anxietate, stres), de ordin social (izolare, sărăcie), lipsa de cunoștințe.

3.1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine? ce? ce se poate face? cum? în ce condiții? când? ; obiective pe termen scurt, mediu și lung).

3.2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de cunoștință, a alimentației, profilaxia infecțiilor și a complicațiilor.

3.3. Intervenții proprii (autonome): comunicare, alimentare, igiena, mobilizare/transport, cântărire, profilaxie, educație.

3.4. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și tehnici, pregătirea pentru paracenteza abdominală, administrarea tratamentului general și local.

4.1. Resurse materiale

4.1.1. Instrumente: sonde de aspirație, seringi, trusă pentru paracentză abdominală, endoscoape (esofagoscop, gastroscop, colonoscop, rectosigmoidoscop), canulă rectală.

4.1.2. Materiale: trusă de perfuzat, trusă de transfuzie, soluții perfuzabile, sânge, derivate de sânge, medicamente, materiale pentru reacția Rivalta, mănuși de cauciuc, recipiente pentru colectarea lichidului aspirat și a lichidului de ascită, materiale pentru clisma exploratoare (sulfat de bariu, irigator, cearșaf).

4.2. Pregătirea pacientului:

4.2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, obținerea consimțământului, asigurarea confortului psihic.

4.2.2. Pregătirea fizică: asigurarea condițiilor de confort ambiental, poziție adecvată, igienă, crearea câmpului operator, golirea colonului, sistarea alimentației pe cale orală.

4.3. Intervenții specifice:

4.3.1. Alimentația pacienților: naturală (activă, pasivă), artificială; igiena alimentației.

4.3.2. Transportul pacienților: metode de transport (brancardă, fotoliu rulant, pat).

4.3.3. Intervenții de urgență: aspirația digestivă continuă sau intermitentă, spălătura gastrică, paracenteza abdominală

C 5.
Evaluează
rezultatele
îngrijirilor
aplicate.

evacuatoare.

4.3.4. Prevenirea complicațiilor: prevenirea vărsăturilor, oprirea hemoragiei prin aspirație digestivă, administrarea de hemostatice; prevenirea deshidratării prin hidratare parenterală; prevenirea socului neurogen și a tulburărilor de comportament prin administrarea de antialgice (în sindroamele pancreatice).

4.3.5. Investigații specifice:

a. examene radiologice: tranzitul baritat, irigografia, colangiografia; pregătirea bolnavului; rolul asistentului medical.

b. examene endoscopice: esofagoscopia, colonoscopia, rectosigmoidoscopia; pregătirea bolnavului; rolul asistentului medical.

c. puncția hepatică și abdominală: definiție, scop, indicații/contraindicații, locuri de elecție, materiale necesare, pregătirea pacientului, tehnica de execuție, pregătirea produsului recoltat pentru examinare, supravegherea pacientului după puncție, reorganizarea locului de muncă, notarea puncției în F.O., incidente și accidente.

5.1. Obiective stabilite:

5.1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau diminuate, satisfacția pacientului.

5.1.2 Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin, manifestări de dependență apărute pe perioada îngrijirii.

5.2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului.

5.3. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.

Sugestii metodologice

Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile. Pentru atingerea competențelor din prezentul modul, se vor realiza activități de învățare cu caracter practic-aplicativ : discuții de grup, dezbateri, jocuri de rol, studiu de caz, exerciții practice. Elevii vor fi puși în situații de învățare în grup sau individual rezolvând sarcinile de lucru repartizate.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD-uri, manechin, instrumentar și materiale sanitare adecvate. Pentru aplicarea procesului de nursing, ca demers logic, decizional, de identificare și rezolvare a problemelor de dependență, se recomandă studii de caz pe tipurile de patologie precizate în conținuturile tematice.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale, probe scrise de tip itemi, întrebări structurate, rezolvarea de sarcini, gestionarea cazului.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare precizate în Standardul de Pregătire Profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii performanțelor. Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație și stagii clinice în unități sanitare în care elevii trebuie să deprindă capacitatea de a acorda îngrijiri individualizate pacienților cu afecțiuni ale aparatului digestiv.

Modulul 26: NEFROLOGIE, UROLOGIE SI NURSING IN AFECTIUNILE RENALE

Notă introductivă

Modulul NEFROLOGIE, UROLOGIE SI NURSING IN AFECTIUNILE RENALE face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul NEFROLOGIE, UROLOGIE SI NURSING IN AFECTIUNILE RENALE se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată NEFROLOGIE, UROLOGIE SI NURSING IN AFECTIUNILE RENALE. Modulul are alocate 120 de ore, din care 72 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

- 26.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor nefrologice și urologice;
- 26.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni nefrologice și urologice;
- 26.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing);
- 26.4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate;
- 26.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: NEFROLOGIE, UROLOGIE SI NURSING IN AFECTIUNILE RENALE

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
26.	Nefrologie, urologie si Nursing in afectiunile renale	C 1 Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor nefrologice și urologice C 2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni nefrologice și	1. Semne și simptome prezente în afecțiunile nefrologice și urologice: 1.1. Semne locale: durerea lombară uni sau bilaterală (caracteristici), tulburări calitative ale urinei (culoare, aspect, miros), tulburări de micțiune (polakiuria, disuria, cistalgia, ischiuria, incontinența de urină – caracteristici), tulburări cantitative (poliuria, oliguria, oligoanuria, anuria, hematuria, piuria – caracteristici). 1.2. Semne generale: alterarea aparent nejustificată a stării generale; astenie fizică progresivă, tulburări digestive cu inapetență, greață, halenă amoniacală, vărsături, alternanța diaree-constipație, hematemeza, melena; accese febrile, transpirații profuze, epistaxis, somnolență sau chiar tulburări psihice. 2. Principalele afecțiuni nefrologice și urologice: 2.1. Afecțiuni nefrologice: glomerulonefrita acută și cronică, sindromul nefrotic, insuficiența renală acută și cronică (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament). 2.2. Infecții: infecția urinară, pielonefrita acută și cronică, tuberculoza renală (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament). 2.3. Afecțiuni urologice: litiaza renală, bolile aparatului genital masculin – adenomul de prostată, cancerul de prostată, varicocelul, hidrocelul, tumorile renale (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament). 2.4. Malformațiile congenitale renale: ectopia renală, rinichiul

		urologice C 3. Elaborează planul de îngrijire (nursing) C 4. Aplică intervențiile proprii și delegate.	polichistic (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament). 2.5. Traumatismele renale: definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament. 2.1. Culegere de date (subiective și obiective) prin diverse metode: observația, interviul formal sau informal, cercetarea documentelor medicale (F.O. clinica, bilete de ieșire din spital, bilete de trimitere, scrisori medicale, rețete, etc.), discuții cu membrii echipei medicale și cu aparținătorii, examen fizic (inspecție, palpare, percuție, auscultație). Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative. 2.2. Independență/Dependență 2.2.1. Manifestări de independență: pacient conștient, mobilitate păstrată, absența durerii, semne vitale (R, P, T.A., T⁰) în limite normale, eliminări urinare normale din punct de vedere calitativ și cantitativ, somn odihnitor, confort psihic. 2.2.2. Probleme de dependență: alterarea eliminării urinare, alterarea confortului, alterarea eliminării digestive, comunicare ineficace la nivel senzorial și afectiv, anxietate, deficit de autoîngrijire, risc potențial de violență, risc înalt de deteriorare a stării de sănătate. Manifestări de dependență: disurie, cistalgie, oligurie, poliurie, greață, vărsături, disconfort fizic, agitație, odihnă insuficientă, glob vezical, tulburări de dinamică sexuală, etc. 2.2.3. Surse de dificultate de ordin fizic (leziuni, obstrucții ale aparatului renal), de ordin psihologic (anxietate, stres), de ordin social (schimbarea modului de viață, program de muncă inadecvat) lipsa de cunoștințe. 3.1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine? ce? ce se poate face? cum? în ce condiții? când? ; obiective pe termen scurt, mediu și lung). 3.2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de cunoștință, a eliminării urinare, profilaxia infecțiilor și a complicațiilor. 3.3. Intervenții proprii (autonome): comunicare, alimentare, igienă, mobilizare/transport, profilaxie, educație. 3.4. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, pregătirea preoperatorie, îngrijiri postoperatorii, îngrijirea stomelor, administrarea tratamentului general și local, pregătirea pentru dializă. 4.1. Resurse materiale: 4.1.1. Instrumente: sonde vezicale, sonde Cook, seringi, trusa chirurgicală pentru îngrijirea plăgilor, truse chirurgicale pentru crearea shunt-ului, fistulei arterio-venoase, cistoscop, rezectoscop, seringi Guyon. 4.1.2. Materiale: casolete cu material textil, feși de tifon, soluții antiseptice, pungi pentru urină, trusă de perfuzat, soluții perfuzabile, medicamente, soluții pentru spălătura vezicală, dializoare, catetere TENCHKOFF, pungi cu soluția de dializă, pungi pentru drenaj, surse de oxigen. 4.2. Pregătirea pacientului: 4.2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, obținerea consimțământului, asigurarea confortului psihic. 4.2.2. Pregătirea fizică: asigurarea condițiilor de confort ambiental, poziție adecvată, igiena, crearea câmpului operator, crearea abordului vascular, etc. 4.3. Intervenții specifice: 4.3.1. Dializa peritoneală și hemodializa: definiție, indicații,
--	--	---	--

		pregătirea pacientului, materiale necesare, efectuarea dializei, supravegherea bolnavului, evaluarea rezultatelor epurării extrarenale. Implicațiile psihosociale ale dializei. 4.3.2. Prevenirea complicațiilor cardio-vasculare, pulmonare, cutanate, a dezechilibrului hidro-electrolitic și acido-bazic 4.3.3. Intervenții de urgență: sondajul vezical și montarea sondei de demontare, puncția vezicală, cistostomia – definiție, scop, indicații/contraindicații, materiale necesare, pregătirea pacientului, tehnica de execuție, supraveghere și îngrijiri ulterioare. 4.4. Investigații specifice: 4.4.1. Examen radiologic: radiografia abdominală pe gol, urografia, cistografia; pregătirea bolnavului; rolul asistentului medical. 4.4.2. Examen endoscopic: cistoscopia, ureteroscopia; pregătirea bolnavului; rolul asistentului medical. 4.4.3. Puncția renală: definiție, scop, indicații/contraindicații, locuri de elecție, materiale necesare, pregătirea pacientului, tehnica de execuție; supravegherea pacientului după puncție, incidente, accidente. 4.5. Pregătirea preoperatorie: 4.5.1. Pregătirea generală: bilanțul clinic general, bilanțul paraclinic (HLH, hematocrit, teste de coagulare, grup sanguin, uree, creatinina, glicemie). Explorarea mecanismelor funcționale propriu-zise (clearance-uri la uree și creatinina). 4.5.2. Pregătirea din ziua precedentă și din ziua operației; pregătirea locală. 4.5.3. Pregătirea preoperatorie în urgențe. 4.6.a. Supravegherea postoperatorie: aspectul general, parametri fiziologici, pierderile lichidiene (sânge, urină, vărsături, transpirație, lichide de drenaj), hidratarea pacientului, plaga operatorie, pansamentul. 4.6.b. Îngrijirile postoperatorii legate de: igienă, alimentație, mobilizare, combaterea durerii, îngrijirea plăgii, prevenirea complicațiilor: retenție de urină, constipație, alte complicații de decubit. 5.1. Obiective stabilite: 5.1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau diminuate, satisfacția pacientului. 5.1.2. Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin, manifestări de dependență apărute pe perioada îngrijirii. 5.2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului. 5.3. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.
--	--	--

C 5.
Evaluează
rezultatele
îngrijirilor
aplicate.

Sugestii metodologice

Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile. Pentru atingerea competențelor din prezentul modul, se vor realiza activități de învățare cu caracter practic-aplicativ : discuții de grup, dezbateri, jocuri de rol, studiu de caz, exerciții practice. Elevii vor fi puși în situații de învățare în grup sau individual rezolvând sarcinile de lucru repartizate.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD-uri, manechin, instrumentar și materiale sanitare adecvate. Pentru aplicarea procesului de nursing,

ca demers logic, decizional, de identificare si rezolvare a problemelor de dependență, se recomandă studii de caz pe tipurile de patologie precizate in conținuturile tematice.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale, probe scrise de tip itemi, întrebări structurate, rezolvarea de sarcini, gestionarea cazului.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță si cu tipul probelor de evaluare precizate in Standardul de Pregătire Profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii performanțelor. Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări si distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Pregătirea practică se va realiza in săli de demonstrație si stagii clinice in unități sanitare in care elevii trebuie să deprindă capacitatea de a acorda îngrijiri individualizate pacienților cu afecțiuni nefrologice si urologice.

Modulul 27 : CHIRURGIE GENERALA SI NURSING IN CHIRURGIA GENERALA

** Nota introductiva

Modulul **CHIRURGIE GENERALA SI NURSING IN CHIRURGIA GENERALA** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **CHIRURGIE GENERALA SI NURSING IN CHIRURGIA GENERALA** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență specializată **CHIRURGIE GENERALA SI NURSING IN CHIRURGIA GENERALA**. Modulul are alocate 120 de ore, din care 72 de ore , învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor chirurgicale.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni chirurgicale.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervențiile proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **CHIRURGIE GENERALA SI NURSING IN CHIRURGIE GENERALA**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competență	Conținuturi
27.	Chirurgie generală și nursing în chirurgie generală.	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor chirurgicale.	1. Semne și simptomele prezente în chirurgia generală: anorexie, greață, varsătură, regurgitație, eructație, pirozis, meteorism, diaree, constipație, hematemeză, melena, rectoragii, durere, febră, frison, hiperemie, tumefiere, cefalee, tahicardie, dispnee, adenopatie, contractura etc. 2. Principalele afecțiuni chirurgicale: (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament): 2.1. Patologia esofagului 2.2. Patologia stomacului și intestinului subțire: ulcerul gastric, neoplasmul gastric, ulcerul duodenal, tumorile intestinului subțire, enteritele regionale (boala Crohn) 2.3. Patologia intestinului gros: rectocolita ulcero-hemoragică, cancerul de colon, diverticuloză, apendicita, ocluzia intestinală, cancerul rectal, patologia ano-rectală. 2.4. Patologia chirurgicală a ficatului și cailor biliare (ciroză, tumorile ficatului, abcese ale ficatului, chistul hidactic hepatic, litiaza biliară, colecistită acută). 2.5. Patologia chirurgicală a pancreasului (pancreatită acută, cronică, neoplasmul de pancreas), 2.6. Patologia chirurgicală a splinei 2.7. Peritonită 2.8. Herniile 2.9. Eviscerația, eviscerația 2.10. Contuziile și plăgile abdomenului etc. 2.11. Infecții chirurgicale acute și cronice: 2.11.1. Furunculul 2.11.2. Hidrosadenita 2.11.3. Abscesul cald

	2.11.4. Flegmonul
	2.11.5. Erizipelul
	2.11.6. Gangrena gazoasa
	2.11.7. Antraxul
	2.11.8. Tetanosul
	2.11.9. Septicemia
	2.11.10 Pioemia, etc.
	2.12. Tuberculoza ganglionara, abcesul rece.
C.2. Identifica problemele de dependenta si stabileste diagnosticile de ingrijire (nursing) la pacientii cu afectiuni chirurgicale.	1. Culegere de date (date subiective / obiective) prin diverse metode: interviu, observatie clinica, cercetare documente medicale, discutii cu echipa de ingrijire, familia si apartinatorii. 2. Analiza si sintetiza informatiilor obtinute din culegerile de date: 2.1. Manifestari de independenta 2.2. Manifestari de dependenta 2.3. Surse de dificultate. 3. Probleme de dependenta, diagnostice de ingrijire (nursing) specifice afectiunilor pacientilor :constipatia, deshidratarea, diareea, anxietatea, durerea, alterarea tegumentelor si mucoaselor, devalorizarea, intoleranta la activitate, risc de infectie, deficit nutritional legat de incapacitatea de a digera sau a absorbi alimentele, deficit de autoingrijire, perturbarea stimei de sine, alterarea imaginii corporale, dificultatea sau refuzul de a urma dieta, alimentatie inadecvata prin deficit etc.
C.3 Elaboreaza planul de ingrijire (planul nursing).	1. Obiective de ingrijire (nursing): specificitate, performanta, implicare, realism, observabilitate. 2. Prioritati de ingrijire: reechilibrarea hidroelectrolitica, alimentarea, mentinerea functiilor vitale, a starii de constienta, supravegherea functiilor vegetative, profilaxia infectiilor, prevenirea complicatiilor. 3. Interventii: 3.1. Interventii proprii (autonome): comunicare, hidratare, alimentare, igiena, mobilizare, profilaxie, educatie. 3.2. Interventii delegate: pregatirea pentru investigatii si analize, pregatirea preoperatorie, ingrijiri postoperatorii, administrarea tratamentului general si local.
C.4 Aplica interventiile proprii si delegat	1. Resurse materiale: 1.1. Materiale: camp steril, manusi sterile, tuburi de dren, solutii antiseptice, solutii spalaturi, trusa perfuzie, solutii perfuzabile, medicamente, comprese sterile, mese, sonde (Faucher, Einhorn, Blakmore, aspiratie), tub Kehr, echipament necesar oxigenoterapiei etc. 1.2. Instrumente: trusa chirurgicala, trusa pentru punctie, trusa de pansat 2. Metode si mijloace de pregatire a pacientului: 2.1. Pregatirea psihica: informare, explicatii, asigurarea confortului psihic 2.2. Pregatirea fizica: pozitie adecvata, igiena, camp operator etc. 3. Interventii specifice: 3.1. Sondaj gastric, duodenal, aspiratie gastrica, clisme 3.2. Prelevări de produse biologice 3.3. Punctii (biopsica, hepatica, abdominala), 3.4. Alimentatie artificiala 3.5. Ingrijire stome 3.6. Aplicare pansamente 3.7. Interventii chirurgicale elementare 3.8. Prevenirea complicatiilor postoperatorii (escare, retentie de

C.5. Evalueaza rezultatele ingrijirilor aplicate

urina, constipatie etc.)

1. Obiective stabilite:

1.1. Realizate - manifestari de dependenta absente sau ameliorate.

1.2. Nerealizate - manifestari de dependenta care se mentin.

2. Restructurarea planului de ingrijire in caz de rezultat nefavorabil.

2.1.Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitatile fizice ale pacientului

2.2. Planificarea interventiilor: adecvate manifestarilor de dependenta prezente in evolutia pacientului.

== Sugestii metodologice

Modulul **CHIRURGIE GENERALA SI NURSING IN CHIRURGIA GENERALA** poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **CHIRURGIA GENERALA SI NURSING IN CHIRURGIA GENERALA**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei :

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicate active in procesul de invatare;
- elevii au stiluri diferite de invatare;
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv, recomandandu-se urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, fisa de lucru, proiectul, planul de ingrijire, dar si activitati de invatare cu caracter practic aplicativ precum: scheme, fise de lucru, planuri de ingrijire, simulari.

Pregatirea practica se va realiza in sali de demonstratie, unitati sanitare cu o buna dotare materiala. Instruirea in sali de demonstratie are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii asistenti medicali generalisti.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, studiul de caz, dezbaterea, discutiile si lucrul in grup, care stimuleaza spiritul critic si creativitatea. Stagiul clinic se va desfasura sub indrumarea directa a specialistilor, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale, existente.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, casete video, CD-uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar si materiale sanitare diverse (atele, brancarda, fesi, comprese etc.)

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, probe practice (demonstratie, studiu de caz - plan de îngrijire).

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Modulul 28: CHIRURGIE TORACICA, CARDIOVASCULARA SI NURSING SPECIFIC.

➤ Nota introductiva

Modelul **CHIRURGIE TORACICA, CARDIOVASCULARA SI NURSING SPECIFIC** face parte din pregătirea specifica din anul II, pentru calificarea **asistent medical generalist**.

În modulul **CHIRURGIE TORACICA, CARDIOVASCULARA SI NURSING SPECIFIC** se regasesc abilitatile din unitatea de competenta tehnica specializata de **CHIRURGIE TORACICA, CARDIOVASCULARA SI NURSING SPECIFIC**. Modulul are alocate 60 ore din care 36 de ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei scolare se sigura dobandirea competentelor descrise in standardele de pregatire profesionala. Programa scolară se va utiliza împreună cu standardul de pregatire profesionala specific calificării.

➤ Lista competentelor specifice unitatii de competenta corespunzatoare modulului:

1. Analizeaza semnele si simptomele specifice afectiunilor chirurgicale toracice si cardiovasculare.
2. Identifica problemele de dependenta si stabileste diagnosticile de ingrijire (nursing) la pacientii cu afectiuni chirurgicale toracice si cardiovasculare.
3. Elaboreaza planul de ingrijire(nursing).
4. Aplica interventiile proprii si delegate.
5. Evalueaza rezultatele ingrijirilor aplicate.

➤ Tabelul de corelare a competentelor si continuturilor

Unitatea de competenta **CHIRURGIE TORACICA, CARDIOVASCULARA SI NURSING SPECIFIC**

Nr. crt.	Unitate de competenta	Competente	Continuturi
27.	Chirurgie toracica, cardiovasculara si nursing specific.	C1. Analizeaza semnele si simptomele specifice afectiunilor chirurgicale toracice si cardiovasculare. C.2. Identifica problemele de dependenta si stabileste diagnosticile de ingrijire (nursing) la pacientii cu afectiuni chirurgicale toracice si cardiovasculare. C.3. Elaboreaza planul de ingrijire (nursing)	1.Semnele si simptomele prezente in chirurgia toracica si cardiovasculara: Semne clinice: junghi toracic, dispnee expiratorie, tuse uscata sau cu expectoratie, febra, transpiratii, hemoptizii, durere anginoasa, dispnee de efort si repaus, hipoxie, hipercapnie, palpitatii, edem, cianoza, ameteli, fatigabilitate, lipotimii, sincope, claudicatie intermitenta; Manifestari digestive: balonare, greturi, varsaturi; Manifestari nervoase: cefalee, insomnii, astenie fizica si psihica, confuzii, anxietate etc. 2. Principalele afectiuni chirurgicale toracice si cardiovasculare: chistul hidatic pulmonar, pleurezia purulenta netuberculoasa, abcesul pulmonar, tromboembolism pulmonar, pericardita constrictiva sau supurata, tetralogia Fallot, stenoza aortica, stenoza mitrala,canalul arterial, stenoza istmului aortic, traumatismele toracice, anevrismele arteriale, varicele membrelor inferioare, trombozele, limfangita, adenita si elefantiazisul. 1. Culegerea de date prin diverse metode: interviu, observatie clinica, cercetare documente medicale, discutii cu echipa de ingrijire, familie si apartinatori. 2. Analiza si sinteza datelor: 2.1 Manifestari de independenta: pacient constient, mobilitate pastrata, tegumente intacte, culoarea tegumentelor normala, semne vitale(R, P, TA, T) in limite normale, lipsa durerii, somn si odihna corespunzatoare, comunicare ineficienta senzo-motorie.

C.4. Aplica
intervensiunile proprii si
delegat

C.5. Evalueaza
rezultatele ingrijirilor
aplicate.

2.2 Manifestari de dependenta: dificultate de deplasare, diminuarea sau absenta miscarii, alterarea starii de confort, risc de complicatii, risc de infectii, escare de decubit, cianoza, tegumente palide si reci, modificari ale functiilor vitale, sentiment de inferioritate.

2.3 Surse de dificultate: de ordin fizic (alterarea integritatii aparatului respirator si circulator) de ordin psihologic (anxietate, depresie, stres), de ordin social, lipsa de cunostinte.

3 Probleme de dependenta si diagnostice de ingrijire (nursing) = PES (problema + sursa de dificultate + manifestarea de dependenta)
dispnee, circulatie defectuoasa, durere, comunicare ineficienta la nivel senzo-motor, hipertermie, risc de infectie, durere acuta/cronica, risc de accidente.

1. Obiectivul nursing: specificitate, performanta, implicare, realism, observabilitate.

2. Prioritati de ingrijire: supravegherea functiilor vita si vegetative, a starii de constienta, profilaxia infectiilor, prevenirea complicatiilor.

3. Interventii:

3.1. interventii autonome: comunicare, hidratare, alimentatie igiena, mobilizare, profilaxie, educatie.

3.2. interventii delegate: pregatirea pentru investigatii si analize, pregatirea preoperatorie, ingrijiri postoperatorii, administrarea tratamentului general si local.

1. Resurse materiale:

1.1 Instrumente: pensa hemostatica, foarfeca, tavita renala, aparatura de oxigenoterapie, trusa de pansat, seringi, trusa de perfuzie, canula intravenoasa, garou elastic, sonde de aspiratie sterile, trusa de anestezie de urgenta, trusa chirurgicala vasculara, aparatura de monitorizare.

1.2. Materiale: pansamente, comprese, solutii antiseptice, solutii perfuzabile, medicamente, materiale de protectie, manusi sterile, masca, camp steril, fese etc.

2. Metode si mijloace de pregatire a pacientului;

2.1. Pregatirea psihica: explicatii, informare, asigurarea confortului psihic.

2.2. Pregatirea fizica: asigurarea confortului ambiental, pozitie adecvata, igiena, camp operator etc.

3. Interventii specifice: dezobstruarea cailor aeriene superioare, aspirarea secretiilor, efectuarea pansamentelor, recoltari de secretii patologice, toracocenteza, inhalatii, supravegherea functiilor vitale si vegetative, supravegherea cailor vasculare, supravegherea drenurilor, supravegherea plagii si a pansamentului.

Pregatirea preoperatorie.

Pregatirea intraoperatorie

Ingrijirea postoperatorie

Prevenirea complicatiilor postoperatorii.

1. Obiective stabilite:

1.1 obiective realizate - manifestari de dependenta absente sau ameliorate.

1.2. obiective nerealizate – manifestari de dependenta care se mentin.

2. Restructurarea planului de îngrijire:
 - 2.1 reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului.
 - 2.2 planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.

Sugestii metodologice

Modulul **CHIRURGIE TORACICA, CARDIOVASCULARA SI NURSING SPECIFIC** poate fi parcurs în mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **CHIRURGIE TORACICA, CARDIOVASCULARA SI NURSING SPECIFIC**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi înținuți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicate active în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișa de lucru, proiectul, planul de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Se pot utiliza ca metode de învățare: studiu de caz, expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercitiul, dezbaterile, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, etc. Stagiul clinic se va desfășura sub îndrumarea directă a specialiștilor, urmărindu-se aplicarea cunoștințelor la problemele reale, existente.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD-uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun cu performanța, care trebuie respectat pentru a asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, probe practice (demonstrație, studiu de caz-plan de îngrijire).

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Modulul 29: OTORINOLARINGOLOGIE ȘI NURSING ÎN OTORINOLARINGOLOGIE

❖ Notă introductivă:

Modulul **OTORINOLARINGOLOGIE SI NURSING IN OTORINOLARINGOLOGIE** face parte din pregătirea specifică din anul II pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **OTORINOLARINGOLOGIE SI NURSING IN OTORINOLARINGOLOGIE** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență specializată **OTORINOLARINGOLOGIE SI NURSING IN OTORINOLARINGOLOGIE**. Modulul are alocate 60 de ore, din care: 36 ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor ORL.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ORL.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervențiile proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **OTORINOLARINGOLOGIE SI NURSING IN OTORINOLARINGOLOGIE**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
29.	Otorinolaringologie si nursing in otorinolaringologie	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor ORL C.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ORL. C.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).	1. Semne clinice: durere, inflamație, febră, anosmie, edem, rinoree, dispnee, hemoragie, disfonie, răgușeală, disfagie, obstrucție, parestezie faringiană, afonie, hipoacuzie, surditate, otoree, epistaxis. 2. Afecțiuni (definiție, etiopatologie, simptomatologie, investigații, principii de tratament): rinită, sinuzită, obstrucție cu corpi străini, adenoidită, polipoză, stomatită, herpes, traumatisme, faringită, laringită, otită, mastoidită, furuncul conduct auditiv extern, tumori 1. Modalități culegere date: interviu, observație clinică, cercetare documente medicale, discuții cu echipa de îngrijire și aparținătorii 2. Analiza și sinteza informațiilor 2.1. Manifestări de independență. 2.2. Manifestări de dependență. 2.3. Surse de dificultate: fizice, psihologice, sociologice, lipsa de cunoștințe 3. Probleme de dependență si diagnostice de îngrijire (nursing): vulnerabilitate, risc de accidente, risc de infecție, comunicare ineficace la nivel senzorio – motor, alterarea vocii, dispnee, obstrucția căilor aeriene, durere etc. 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate 2. Priorități de îngrijire: menținerea funcțiilor vitale, a stării de

		conștiență, supraveghere funcții vegetative, profilaxie infecții, prevenire complicații 3. Intervenții: 3.1. Intervenții proprii: comunicare, hidratare, alimentare, igienă, mobilizare, profilaxie, educație 3.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații, și analize, administrarea tratamentului general și local, pregătirea preoperatorie și îngrijiri postoperatorii 1. Resurse materiale 1.1. Instrumente: canulă traheală, sondă laringiană, pensă Politzer, linguală, laringiană, stilet butonat, seringă Guyon, specul nazal, auricular, sursă aspirație, sursă de oxigen, sonde aspirație, seringi puncție, trusă chirurgicală, de pansat, oglindă Clar, seringi, trocare, amigdalotom, pipete etc. 1.2. Materiale: comprese, meșe, tampoane nazale, auriculare, soluții antiseptice, soluții spălături auriculare, anestezice, trusă perfuzie, soluții perfuzabile, inhalante, aerosoli, medicamente etc. 2. Metode și mijloace de pregătire a pacientului 2.1. Pregătire psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic 2.2. Pregătire fizică: poziție adecvată, igienă, câmp operator etc. 3. Intervenții specifice: tamponament nazal, auricular, dezobstruarea căilor aeriene, auditive, aspirarea secrețiilor oro-faringiene, laringiene, spălături auriculare, inhalații, instilații, gargarisme, puncția sinusurilor maxilare, paracenteză auriculară, recoltări secreții nazale, buco-faringiene, auriculare, adenoidectomie, traheotomie, laringectomie etc. 1. Obiective stabilite 1.1. Realizate: manifestări de dependență absente sau ameliorate 1.2. Nerealizate: manifestări de dependență care se mențin 2. Restructurarea planului de îngrijire 2.1. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului 2.2. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.
	C.4. Aplică intervențiile proprii și delegate. C.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.	

❖ Sugestii metodologice

Modulul **OTORINOLARINGOLOGIE SI NURSING IN OTORINOLARINGOLOGIE** va fi parcurs independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **OTORINOLARINGOLOGIA SI NURSING IN OTORINOLARINGOLOGIE**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programa să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul trebuie să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă la procesul de învățare cu cunoștințele dobândite anterior;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru analizarea compararea și asocierea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul, se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația clinică, descoperirea, demonstrația, problematizarea, studiul de caz, proiectul, munca independentă, dezbaterile, conversația.

Se vor realiza activități de învățare cu caracter practic - aplicativ: scheme, fișe de lucru, proces de îngrijire, dramatizare, protocol educativ.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație și unități sanitare cu o bună dotare materială (stagiul clinic), urmărindu-se aplicarea cunoștințelor la problemele reale existente.

Resursele materiale sunt variate: planșe, scheme, cărți, casete video, CD-uri, retroproiector și folii, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse.

Evaluarea trebuie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în standardul de pregătire profesională. Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să îl demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă.

Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul modulului se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea dobândirii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul, își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

MODULUL 30: OFTALMOLOGIE ȘI NURSING ÎN OFTALMOLOGIE

❖ Notă introductivă

Modulul - **OFTALMOLOGIE ȘI NURSING ÎN OFTALMOLOGIE** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul OFTALMOLOGIE ȘI NURSING ÎN OFTALMOLOGIE se regăsesc abilitățile din unitatea de competență specializată OFTALMOLOGIE ȘI NURSING ÎN OFTALMOLOGIE. Modulul are alocat 60 de ore din care 36 de ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor oftalmologice.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni oftalmologice.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervențiile proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: Oftalmologie și nursing în oftalmologie

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
30.	Oftalmologie și nursing în oftalmologie	C₁ Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunii oftalmologice. C₂ Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele (nursing) la pacienți cu afecțiuni oftalmologice.	1. Semnele și simptomele prezente la pacientul cu afecțiuni oftalmologice: scăderea acuității vizuale, durere, reacție pupilară, fotofobie, diplopie, cecitate, ochiul roșu, secreții oculare – descriere. 2. Principalele afecțiuni oftalmologice: vicii de refracție, miopie, hipermetropie, presbitism, afecțiuni inflamatorii ale ochiului, blefarite, orjeletul, dacriocistita, conjunctivita, keratita, iridociclita, cataracta, glaucomul, traumatisme ale ochiului și corpi străini intraoculari (contuzii, plăgi, arsuri chimice, arsuri fizice, corpi străini conjunctivali, corneeni, intraoculari). Definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament. 1. Culegerea de date prin: interviu, observație clinică, cercetare documente medicale, discuții cu echipa de îngrijire și aparținătorii. 2. Analiza și sinteza datelor obținute din culegerile de date: 2.1. Manifestări de independență. 2.2. Manifestări de dependență. 2.3. Surse de dificultate: fizice, psihologice, sociologice, lipsa de cunoștințe. 2.4. Probleme de dependență și de diagnostic de îngrijire (nursing) specifice afecțiunilor oftalmologice: vulnerabilitate, risc de accidente, risc de infecție, comunicare ineficace la nivel senzorial, alterarea vederii, risc de complicații, anxietate datorită lipsei de cunoștințe, durere.

		C₃. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing). C₄. Aplică intervențiile proprii și delegate. C₅ Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.	Diagnosticul = PES (problemă + sursă de dificultate + manifestarea de dependență). 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate. 2. Priorități de îngrijire: supravegherea și menținerea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de conștiință, profilaxia infecțiilor, prevenirea complicațiilor. 3. Intervențiile: 3.1. Intervenții proprii (autonome): comunicare, hidratare, alimentare, igienă, mobilizare, profilaxie, educație; 3.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, administrarea tratamentului general și local, pregătirea preoperatorie și îngrijirile postoperatorii. 1. Resurse materiale: 1.1. Instrumente: tonometru, oftalmoscop, optotip, perimetru Forstek, instrumentar chirurgical specific, seringi, trusă chirurgicală de pansat. 1.2. Materiale: comprese, tamponi, soluții antiseptice, soluții oftalmice, trusă perfuzii, soluții perfuzabile, medicamente, cameră semiobscură, soluții anestezice. 2. Metode și mijloace de pregătire a pacientului: 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic; 2.2. Pregătirea fizică: asigurarea confortului ambiental, poziție adecvată, igienă, câmp operator, etc; 3. Intervențiile specifice: 3.1. Tratament ortoptic; 3.2. Instilații și unguente oftalmice; 3.3. Recoltare secreție oculară, pansament ocular, spălături oculare, perfuzii cu Manitol 15 %, diuretice, alimentație hiposodată, aport redus de lichide. 1. Obiectivele stabilite: 1.1. Realizate- manifestări de dependență absente sau ameliorate; 1.2. Nerealizate- manifestări de dependență care se mențin. 2. Restructurarea planului de îngrijire: 2.1. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului; 2.2. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.
--	--	---	---

Sugestii metodologice

Modulul: **Oftalmologie și nursing în oftalmologie** poate fi parcurs în mod independent. Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind Oftalmologia și nursingul în oftalmologie.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, în procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi și a celor noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic interactiv. Se recomandă următoarele metode de învățare: expunerea, conversația,

observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, simularea, studiul de caz, structurarea planului de îngrijiri. La aceste activități se adaugă activități de învățare cu caracter practic aplicativ în sala de demonstrație și secții de spital de specialitate.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: atlase pentru instruire, casete video, diapozitive, planșe, desene, folii de retroproiector, manechin, fișe tip, instrumentar și materiale sanitare diverse etc.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membri grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Pregătirea practică se va realiza în sălile de demonstrație cu o bună dotare materială și va avea o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, S.P.P.-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevante. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: foaie de observație, fișe de lucru, fișe de autoevaluare, teste de evaluare, realizarea unui plan de îngrijire, investigația, problematizarea, tema în clasă, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor și a atitudinilor față de o sarcină dată.

MODULUL 31: HEMATOLOGIE SI NURSING IN HEMATOLOGIE

Notă introductivă

Modulul HEMATOLOGIE SI NURSING IN HEMATOLOGIE face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul HEMATOLOGIE SI NURSING IN HEMATOLOGIE se regăsesc abilități din unitatea de competență tehnică specializată HEMATOLOGIE SI NURSING IN HEMATOLOGIE. Modulul are alocate 60 de ore, din care 36 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională. Programul școlar se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

- 31.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor hematologice;
- 31.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni hematologice;
- 31.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing);
- 31.4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate;
- 31.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: HEMATOLOGIE SI NURSING IN HEMATOLOGIE

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
31.	Hematologie și nursing în hematologie	C 1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor hematologice	1. Semne și simptome prezente în afecțiunile hematologice: 1.1. Semne locale: durerea (caracteristici), hemoragia tegumentelor și mucoaselor (caracteristici), adenopatii (caracteristici), inapetența, disfagie, modificări ale fanerelor, paloare sau icter (localizare, caracteristici). 1.2. Semne generale: alterarea funcțiilor vitale și vegetative (dispnee, tahicardie, hipotensiune arterială, extremități reci, acrocianoză, tulburări de echilibru, astenie fizică, scădere în greutate, lipotimie, febră). 2. Principalele afecțiuni hematologice: 2.1. Anemiile: definiție, clasificare, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament. 2.2. Leucemia acută și cronică: definiție, etiologie, simptomatologie, investigații, principii de tratament. 2.3. Hemofilia: definiție, clasificare, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament. 2.4. Hemopatii maligne: boala Hodgkin, mielomul multiplu (definiție, etiologie, simptomatologie, investigații, principii de tratament).
		C 2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la	2.1. Culegere de date (subiective și obiective) prin diverse metode: observația, interviul formal sau informal, cercetarea documentelor medicale (F.O. clinică, bilete de ieșire din spital, bilete de trimitere, scrisori medicale, carnet de sănătate, rețete, etc.), discuții cu membrii echipei medicale și cu aparținătorii, examen fizic (inspecție, palpare, percuție, auscultație). Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative. 2.2. Independență/Dependență

pacienții cu
afecțiuni
hematologice.

C 3.
Elaborează
planul de
îngrijire
(nursing).

C 4.
Aplică
intervențiile
proprii și
delegate.

2.2.1. Manifestări de independență: pacient conștient, mobilitate păstrată, tegumente și mucoase normale colorate, semne vitale (R, P, T.A., T⁰) în limite normale, absența durerii, somn odihnitor, alimentație adecvată, constituție normală, absența eliminărilor patologice și a hemoragiilor.

2.2.2. Probleme de dependență: intoleranță la activitate, risc înalt de infecție, risc înalt de sângerare, alterarea mucoasei orale, alterarea nutriției, tulburări cardio-respiratorii, vulnerabilitate crescută față de pericolele din mediu. Manifestări de dependență: paloarea tegumentelor și mucoaselor, hipotensiune arterială, tahicardie, dispnee, oboseală, lipotimii, inapetență, disfagie, peteșii, hematoame, dureri etc.

2.2.3. Surse de dificultate de ordin fizic (modificări ale elementelor figurate, proliferări ale sistemului hematopoetic), de ordin psihologic (anxietate, stres), de ordin social (condiții de muncă inadecvate, expunere la radiații), lipsa de cunoștințe.

3.1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine? ce? ce se poate face? cum? în ce condiții? când? ; obiective pe termen scurt, mediu și lung).

3.2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a sângerărilor, profilaxia infecțiilor și a complicațiilor.

3.3. Intervenții proprii (autonome): comunicare, alimentare, igiena, mobilizare/transport, protecție, profilaxie, educație.

3.4. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, administrarea tratamentului general și local.

4.1. Resurse materiale:

4.1.1. Instrumente: trusă pentru puncția osoasă, ganglionară, seringi, ace de unică folosință, abexlang, oglindă frontală, sursă de oxigen.

4.1.2. Materiale: trusă de perfuzie, trusă de transfuzie, soluții perfuzabile, sânge și derivate de sânge (MER, MT, plasmă), medicamente hemostatice, chimioterapice, meșe pentru tamponament nazal, soluții antiseptice, pungă cu gheață, atelă gipsată.

4.2. Pregătirea pacientului:

4.2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, obținerea consimțământului, asigurarea confortului psihic.

4.2.2. Pregătirea fizică: asigurarea condițiilor de confort ambiental, poziție adecvată, igienă, aseptie și antiseptie.

4.3. Intervenții specifice:

4.3.1. Puncția osoasă, biopsia (definiție, scop, indicații/contraindicații, locuri de elecție, materiale necesare, pregătirea pacientului, tehnica de execuție, pregătirea produsului pentru examinare, supravegherea pacientului după puncție, reorganizarea locului de muncă, notarea în F.O., incidente, accidente.

4.3.2. Puncția ganglionară: definiție, scop, indicații/contraindicații, locuri de elecție, materiale necesare, pregătirea pacientului, tehnica de execuție, pregătirea produsului pentru examinare, supravegherea pacientului după tehnică, reorganizarea locului de muncă, notarea în F.O., incidente, accidente.

4.3.3. Transfuzia cu sânge: definiție, scop, indicații, pregătirea pacientului, materiale necesare, tehnica de execuție, supravegherea pacientului în timpul și după transfuzie, reorganizarea locului de muncă, incidente, accidente; determinarea grupelor sanguine și a factorului Rh.

4.4. Intervenții de urgență: hemostaza, imobilizarea,

C 5.
Evaluează
rezultatele
îngrijirilor
aplicate

oxigenoterapia.

4.5. Prevenirea complicațiilor: prevenirea sângerărilor, infecțiilor, complicațiilor legate de imobilizare și de administrarea citostaticelor.

5.1. Obiective stabilite:

5.1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau diminuate, satisfacția pacientului.

5.1.2 Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin, manifestări de dependență apărute pe perioada îngrijirii.

5.2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului.

5.3. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.

Sugestii metodologice

Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile. Pentru atingerea competențelor din prezentul modul, se vor realiza activități de învățare cu caracter practic-aplicativ : discuții de grup, dezbateri, jocuri de rol, studiu de caz, exerciții practice. Elevii vor fi puși în situații de învățare în grup sau individual rezolvând sarcinile de lucru repartizate.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD-uri, manechin, instrumentar și materiale sanitare adecvate. Pentru aplicarea procesului de nursing, ca demers logic, decizional, de identificare și rezolvare a problemelor de dependență, se recomandă studii de caz pe tipurile de patologie precizate în conținuturile tematice.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale, probe scrise de tip itemi, întrebări structurate, rezolvarea de sarcini, gestionarea cazului.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare precizate în Standardul de Pregătire Profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. Pe parcursul modului se realizează evaluarea formativă iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii performanțelor. Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație și stagii clinice în unități sanitare în care elevii trebuie să deprindă capacitatea de a acorda îngrijiri individualizate pacienților cu afecțiuni hematologice.

Modulul 32: ORTOPEDIE, TRAUMATOLOGIE SI NURSING SPECIFIC

Nota introductiva

Modulul **ORTOPEDIE, TRAUMATOLOGIE SI NURSING SPECIFIC** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul **ORTOPEDIE, TRAUMATOLOGIE SI NURSING SPECIFIC** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență specializată **ORTOPEDIE, TRAUMATOLOGIE SI NURSING SPECIFIC**. Modulul are alocate 120 ore din care 96 de ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor ortopedico-traumatice.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ortopedico-traumatice.
3. Elaborează planul de îngrijire (nursing).
4. Aplică intervențiile proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: ORTOPEDIE–TRAUMATOLOGIE SI NURSING SPECIFIC

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
32.	Ortopedie, traumatologie și nursing specific	C. 1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor ortopedico-traumatice C. 2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ortopedico-traumatice	1. Semnele și simptomele prezente în ortopedie și traumatologie: 1.1. Semne locale: durerea (localizare, intensitate, caracter) hemoragia (clasificare, gravitate), plaga (aseptică, septică, superficială, profundă), hematomul, edemul, tumefacția, deformarea regiunii, scurtarea aparentă sau reală a segmentelor (aprecierea scurtării segmentelor osoase), mobilitatea anormală sau reducerea mobilității / imobilitate, crepitații osoase, impotență funcțională. 1.2. Semne generale: alterarea funcțiilor vitale și vegetative (prăbusirea tensiunii arteriale, dispnee, tahicardie, puls filiform, paloare, cianoza, hipertermie, transpirații profuze, întreruperea diurezei). 2. Principalele afecțiuni ortopedico-traumatice: 2.1. Afecțiuni congenitale: coxartroza congenitală, piciorul equin, genu varum, genu valgum, torticolis, deformările coloanei vertebrale (cifoza, lordoza, scolioza – congenitale): definiție, simptomatologie, principii de tratament. 2.2. Infecții: osteita și osteomielita (definiție, etiopatogenie, investigații, simptomatologie, evoluție, tratament, profilaxie). 2.3. Afecțiuni degenerative și inflamatorii: osteoporoza (definiție, etiopatogenie, complicații – fractură patologică–, tratament, prevenire), tumori osoase (definiție,, etiologie, simptomatologie, investigații, tratament).

		C. 3. Elaboreaza planul de ingrijire (nursing)	2.4. Traumatisme: 2.4.1. Traumatisme ale capului: comotia si contuzia cerebrala (definitie, etiopaogenie, investigatii, principii de tratament). 2.4.2. Traumatismele toracelui: fracturile costale, voletul costal (definitie, simptome, complicatii – pneumotoraxul –, investigatii, principii de tratament). 2.4.3. Traumatisme vertebro-medulare: definitie, etiopatogenie, simptomatologie, investigatii, principii de tratament. 2.4.4. Traumatismele bazinului: definitie, etiopatogenie, simptomatologie, investigatii, principii de tratament. 2.4.5. Traumatismele membrelor: contuzii, entorse, luxatii, fracturi (definitie, etiopatogenie, semne si simptome comune si patognomonice, diagnostic diferential, investigatii, prim ajutor, principii de tratament). 1. Culegere de date (date subiective / obiective) prin diverse metode: interviu (direct-indirect, cu intrebari inchise / deschise), observatie, cercetare documente medicale (foaie de observatie clinica, bilete de iesire din spital, trimiteri, scrisori medicale, carnet de sanatate, retete, etc.), discutii cu echipa de ingrijire si apartinatorii, examen fizic (inspectie, auscultatie, palpare). 2. Analiza si sinteza datelor: informatii semnificative. 2.1. Manifestari de independenta: pacient constient, mobilitate pastrata, tegumente intacte, culoarea tegumentelor normala, semne vitale (R, P, TA, T^o) in limite normale, lipsa durerii, somn si odihna corespunzatoare, comunicare eficienta la nivel motor. 2.2. Manifestari de dependenta: dificultate de deplasare, diminuarea sau absenta miscarii, alterarea starii de confort, atonie musculara, atrofie musculara, contractura musculara, anchiloza, crampa, deformari ale coloanei vertebrale si ale membrelor, risc de accidente, risc de complicatii, risc de infectii, escara de decubit, cianoza, tegumente palide, reci, modificari ale semnelor vitale, sentiment de inferioritate si de pierdere a imaginii de sine. 2.3. Surse de dificultate: de ordin fizic (alterarea integritatii aparatului locomotor), de ordin psihologic (anxietate, stres), de ordin social (izolare, saracie), lipsa de cunostinte. 3. Probleme de dependenta si diagnostic de ingrijire/ nursing (PES = problema + sursa de dificultate + manifestarea de dependenta): durere acuta / cronica, imobilitate, incoordonarea miscarilor, postura inadecvata, edeme ale membrelor, dispnee, circulatie inadecvata, vulnerabilitate fata de pericole, comunicare inefficienta la nivel motor. 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanta, implicare, realism, observabilitate (cine ?, ce, ce se poate face?, cum?, in ce masura?, cand?); obiective pe termen scurt, mediu, lung. 2. Prioritati de ingrijire: supravegherea si mentinerea functiilor vitale si vegetative, a starii de constienta, profilaxia infectiilor, prevenirea complicatiilor. 3. Interventii:
--	--	---	--

		C. 4. Aplica intervențiile proprii și delegate	3.1 Intervenții proprii (autonome): comunicare, hidratare, alimentare, igiena, mobilizare/transport, profilaxie, educație. 3.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, pregătirea preoperatorie, îngrijiri postoperatorii, administrarea tratamentului general și local. 1. Resurse materiale: 1.1. Instrumente: pense hemostatice, pense anatomice și chirurgicale, bisturie, foarfeci, portac, ace chirurgicale, pipa Guedel, seringi etc. 1.2. Materiale: garou, comprese, fesi, fesi gipsate, tampoane, atele, brancarda, substanțe dezinfectante, trusa perfuzie, soluții perfuzabile, analgezice, A.C., AINS, ATPA, sursa de oxigen, manometru, termometru etc. 2. Metode și mijloace de pregătire a pacientului: 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic. 2.2. Pregătirea fizică: asigurarea confortului ambiental, poziție adecvată, igiena, camp operator etc. 3. Intervenții specifice: 3.1. Îngrijirea plagilor (hemostaza, toaleta plăgii, pansamente și bandaje, profilaxia tetanosului). 3.2. Transportul pacienților: metode de transport (brancarda, carucior, pat, metode improvizate). 3.3. Imobilizarea (provizorie – prim ajutor – și definitivă – aparatul gipsat), schimbările de poziție ale pacientului cu aparate gipsate și imobilizați, 3.4. Intervenții de urgență: oxigenoterapia, intubația oro-traheală. 3.5. Prevenirea complicațiilor imobilizării: prevenirea escarelor, a complicațiilor tromboembolice (administrarea tratamentului anticoagulant), prevenirea pneumoniei hipostatice, prevenirea atrofiilor musculare și a anchilozelor. 3.6. Puncția articulară: definiție, scop, indicații/contraindicații, loc, materiale necesare, pregătirea pacientului, tehnica de execuție, pregătirea produsului pentru examinare, supravegherea pacientului după puncție, reorganizarea locului de muncă, notarea în F.O., incidente accidente. 3.7. Puncția biopsică: definiție, scop, indicații/contraindicații, loc, materiale necesare, pregătirea pacientului, tehnica de execuție, pregătirea produsului pentru examinare, supravegherea pacientului după puncție, reorganizarea locului de muncă, notarea în F.O., incidente accidente. 3.8. Examenul radiologic: metode radiologice (raze roentgen, imagine radioscopica) pregătirea pacientului pentru explorarea radiologică a sistemului osteo-articular; rolul asistentei medicale. 3.9. Administrarea tratamentului anticoagulant. 3.10. Pregătirea preoperatorie: 3.10.1. Pregătirea generală: bilanțul clinic general, supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, examene de rutină obligatorii înainte tuturor intervențiilor chirurgicale (TS-TC, grup sanguin, hematocrit, glicemie, uree sanguină). 3.9.2. Pregătirea pentru intervenție (în
--	--	---	--

		C. 5. Evalueaza rezultatele ingrijirilor aplicate	ziua precedenta, in ziua operatiei). 3.9.3. Pregatirea in urgente. 3.10. Ingrijirea postoperatorie: 3.10.1. Reintoarcerea in salon: transportul si pozitiile pacientului in pat. 3.10.2. Supravegherea pacientului: aspect general, parametri fiziologici, pierderi lichidiene (sange, urina, varsaturi, transpiratie, pierderi prin dren), hidratarea pacientului. 3.10.3. Asigurarea confortului: igiena, combaterea durerii, combaterea anxietatii. 3.10.4. Prevenirea complicatiilor postoperatorii: retentie urinara, constipatie, alte complicatii de decubit. 1. Obiective stabilite: 1.1. Realizate – manifestari de dependenta absente sau ameliorate, satisfactia pacientului; 1.2. Nerealizate: manifestari de dependenta care se mentin, manifestari de dependenta aparute pe perioada ingrijirii. 2. Restructurarea planului de ingrijire: 2.1.Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitatile fizice ale pacientului. 2.2.Planificarea interventiilor: adecvate manifestarilor de dependenta prezente in evolutia pacientului.
--	--	---	--

**** Sugestii metodologice**

Modulul **ORTOPEDIE, TRAUMATOLOGIE SI NURSING SPECIFIC** poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **ORTOPEDIA, TRAUMATOLOGIA SI NURSING SPECIFIC**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei :

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicate active in procesul de invatare;
- elevii au stiluri diferite de invatare;
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv, recomandandu-se urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, fisa de lucru, proiectul, planul de ingrijire, dar si activitati de invatare cu caracter practic aplicativ precum: scheme, fise de lucru, planuri de ingrijire, simulari.

Pregatirea practica se va realiza in sali de demonstratie, unitati sanitare cu o buna dotare materiala. Instruirea in sali de demonstratie are o importanta deosebita in realizarea corespunzatoare a competentelor pentru viitorii “asistenti medicali generalisti”.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, studiul de caz, dezbaterea, discutiile si lucrul in grup, care stimuleaza spiritul critic si creativitatea. Stagiul clinic se va desfasura sub indrumarea directa a specialistilor, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale, existente.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, casete video, CD-uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar si materiale sanitare diverse (atele, brancarda, fesi, comprese etc.)

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (intrebări), test scris, probe practice (demonstratie, studiu de caz - plan de ingrijire).

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluării fiecărei competente, numarul de reevaluări si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Modulul 33: REUMATOLOGIE SI NURSING IN REUMATOLOGIE

❖ Nota introductiva

Modulul **REUMATOLOGIE SI NURSING IN REUMATOLOGIE** face parte din pregătirea de specialitate din anul II, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **REUMATOLOGIE SI NURSING IN REUMATOLOGIE** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență specializată **REUMATOLOGIE SI NURSING IN REUMATOLOGIE**. Modulul are alocate 60 de ore din care 36 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programul școlar se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor reumatismale
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni reumatismale
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing)
4. Aplică intervențiile proprii și delegate
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: REUMATOLOGIE SI NURSING IN REUMATOLOGIE

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
33.	Reumatologie și nursing în reumatologie	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor reumatismale C.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni reumatismale	1. Semne și simptome prezente la pacientul cu afecțiuni reumatismale (durere, redoare, tumefiere, congestie, ankiloza, deformări osoase, febră, tahicardie etc.) 2. Principale afecțiuni reumatismale: reumatismul articular acut, poliartrita reumatoidă, spondilită ankilozantă, reumatismul articular degenerativ (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament) 1. Culegerea de date prin diverse modalități (interviu, observația clinică, cercetarea documentelor medicale, discuții cu echipa de îngrijire, familia și aparținătorii) 2. Analiza și sinteza informațiilor obținute din culegerile de date. 2.1 manifestări de independență: poziție corectă (în ortostatism, sezând, în decubit), mișcări (de abducție, adducție, extensie, flexie, rotație etc), exerciții fizice (active, pasive, izometrice, de rezistență, coordonate, armonioase, complete) 2.2 manifestări de dependență: hipotonie, atonie, atrofie, contractura, ankiloza 2.3 surse de dificultate: de ordin fizic (alterarea sistemului locomotor, durere), de ordin psihologic (anxietate, stres), de ordin sociologic (izolare), lipsa de cunoștințe (privind menținerea tonusului și forței musculare) 3. Probleme de dependență, diagnostice de

		C.3. Elaboreaza planul de ingrijire (planul nursing) C.4. Aplica interventiile proprii si delegate C.5. Evalueaza rezultatele ingrijirilor aplicate	ingrijire (nursing): alimentatie inadecvata prin deficit, imobilitate, durere, vulnerabilitate fata de pericole etc. 1. Obiective pe termen scurt si lung - obiective de ingrijire: specificitate, performanta, implicare, realism, observabilitate 2. Prioritati de ingrijire: calmarea durerilor, supravegherea functiilor vitale si vegetative, profilaxia infectiilor, prevenirea complicatiilor 3. Interventii 3.1 Interventii proprii: masaj, bai, frictiuni, mobilizare, comunicare, alimentatie, educatie 3.2 Interventii delegate: pregatirea pentru investigatii si analize, administrarea tratamentului general si local (electroterapie, hidroterapie, termoterapie, ionizari, ultraviolete, cura balneara, ergoterapie, crizoterapie, corticoterapie etc) 1. Resurse 1.1 Instrumente: seringi si ace sterile 1.2 Materiale: pat tare, rulouri, perne, corsete, mese de elongatie, chingi, scripeti, bicicleta ergonmica, planseta cu rotile, inele pentru maini, parafina, namol, substante medicamentoase, platou steril, tavita renala, manusi sterile, comprese sterile, substante antiseptice, etc. 2. Metode si mijloace de pregatire a pacientului 2.1 Pregatirea psihica: informare, explicatii, asigurarea confortului psihic 2.2 Pregatirea fizica: rapaus articular, pozitii functionale „incalzire musculara” 3. Interventii specifice: miscari izometrice, masaj cu miscare activa, bai medicamentoase, miscari izotone, injectia intraarticulara 1. Obiective stabilite 1.1 realizat: manifestari de dependenta absente sau ameliorate 1.2 nerealizat: manifestari de dependenta care se mentin 2. Restructurarea planului de ingrijire 2.1 reformularea obiectivelor: adaptate la capacitatile fizice ale pacientului 2.2 planificarea interventiilor: adecvate manifestarilor de dependenta prezente in evolutia pacientului
--	--	--	---

❖ Sugestii metodologice

Modulul **REUMATOLOGIE SI NURSING IN REUMATOLOGIE** poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **REUMATOLOGIA SI NURSING IN REUMATOLOGIE**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti. Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne ale educatiei.

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea si analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv. Se recomanda urmatoarele metode: expunerea, conversatia, dezbaterile, munca independenta, lucrul in grup, observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, proiectul, planul de ingrijire.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter practic aplicativ: exercitii de efectuare a culegerii de date, exercitii de identificare a problemelor de dependenta, plan de ingrijire, studiu de caz.

Pregatirea practica (stagiul clinic) se va realiza in sali de demonstratii si unitati sanitare cu o buna dotare materiala, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale, existente.

Se pot utiliza metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, dezbaterile, discutiile si lucrul in grup care stimuleaza spiritul critic si creativitatea, studiul de caz etc. Resursele materiale trebuie sa contina o gama cat mai variata: casete video, diapozitive, planse, desene, folii de retroproiector, carti, fise terapeutice.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de pregatire profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: fise de autoevaluare, fise de observatie, teste de evaluare (orale, scrise), realizarea unui proiect.

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluarii fiecarei competente, numarul de reevaluari si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Modulul: 34. DERMATO-VENEROLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC

▪ Notă introductivă

Modulul face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **DERMATO-VENEROLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC**, se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **DERMATO-VENEROLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC**. Modulul are alocate 60 de ore din care 36 de ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

▪ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice din afecțiunile dermatologice.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnostice de îngrijire la pacienții cu afecțiuni dermatologice.
3. Elaborează planul de îngrijire-nursing.
4. Aplică intervenții proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

▪ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **DERMATO- VENEROLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
34.	Dermato-venerologie și nursing specific	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor în dermatologie	1. Semnele și simptomele prezente în dermatologie 1.1. Semne locale: leziuni, primare și secundare: macula, vezicula, pustula, papula, flictena, ulcerarea, scuama, bula, eritemul, șancrul sifilitic, erupția, pruritul, tumora, leziuni de grataj, papilomatoză, prezența paraziților, durerea. 1.2. Semne generale: edeme, febra, frison, vărsături, tahicardie etc, 2. Principalele afecțiuni dermatologice: 2.1. Dermatomicozele: epidermofitia, trichofitia, candidozele mucoaselor etc 2.2. Piodermitele: stafilodermiile, streptodermiile, piodermite profesionale, etc 2.3. Dermatoze alergice: urticaria, eczema, alergiile la medicamente, dermatoze profesionale etc 2.4. Colagenoze cutanate: lupusul eritematos, sclerodermia. 2.5. Tuberculoza cutanată 2.6. Hematodermiile: leucoplazia, boala Bowen, boala Paget, tumori maligne etc 2.7. Boli cu transmitere sexuală: sifilisul, gonoree, hiv
		C.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnostice de îngrijire la pacienții cu afecțiuni dermatologice	1. Culegere de date prin diverse metode: interviuri cu întrebări închise, deschise, observația, cercetarea documentelor medicale (foaia de observație clinică, bilet de externare, trimiteri, scrisori medicale, carnet sănătate, rețete), discuții cu echipa de îngrijire și aparținătorii, examen fizic etc Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative 2. Independența și dependența. 2.1. Manifestări de independență: pacient conștient, mobilitate păstrată, semne vitale (R, P, TA, T), în limite normale, absența durerii, somn și odihnă corespunzătoare, comunicare eficientă la nivel afectiv și motor.

			2.2. Probleme de dependență: vulnerabilitate, alterarea integrității tegumentelor și mucoaselor, risc de infecție, alterarea confortului fizic și psihic, alterarea imaginii de sine, durere acută sau cronică, refuzul de a se conforma tratamentului, edeme ale membrelor, dezinteres față de măsurile de igienă și de infecție. Manifestări de dependență: vezicula, pustula, papula, filctena, ulcerăția, șancru, eritemul, crusta, plaga, escara, durere, neglijarea igienei, ținută neîngrijită, incapacitatea urmăririi prescripțiilor, percepția negativă a propriului corp, pesimism, sentiment de inferioritate, devalorizare, frustrare. 2.3. Semne de dificultate: - de ordin fizic: alterarea integrității tegumentelor și mucoaselor, proces infecțios, slăbiciune și oboseală, diminuarea motricității, durere, incontinență sfincteriană. - psihologic: anxietate, stres, confuzie, stare depresivă - social: izolare, sărăcie, divorț, deces - lipsa cunoașterii: neaccesibilitate la informații, lipsa interesului, lipsa de cunoaștere a măsurilor de igienă și protecție, lipsa de informare asupra îngrijirilor preventive și curative ale leziunilor pielii, lipsa de cunoaștere a obiceiurilor sănătoase de viață. 2.4. Diagnosticul de îngrijire format din problema+sursa de dificultate+manifestarea de dependență.
		C.3. Elaborează planul de îngrijire - nursing	1. Obiectivul nursing: performanță, specificitate, implicare, realism, observabil, obiective pe termen scurt, mediu și lung. 2. Priorități în îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, profilaxia infecțiilor, prevenirea complicațiilor - intervenții proprii: comunicare, hidratare, alimentare, igienă, mobilizare, transport, profilaxie, educație etc - intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, administrarea tratamentului local și general, pregătirea preoperatorie și îngrijiri postoperatorii etc.
		C.4. Aplică intervențiile proprii și delegate	1. Resurse materiale: - instrumente: seringi, ace, ansă de platină, truse chirurgicale, electrocauter, aparat LASER, trusa oxigen, baghete plastic, stilet butonat, sondă canelată, lame de sticlă, microscop, etc - materiale: comprese, mese, tampoane de vată, soluții antiseptice, soluții anestezice, soluții perfuzabile, medicamente, feși, creme, unguente, termometru, zăpadă carbonică etc. 2. Pregătirea pacientului: - psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic, educare, etc - fizică: asigurarea confortului ambiental, poziție adecvată, igienă, câmp operator etc 3. Intervenții specifice 3.1. Recoltarea produselor patologice, secreții sânge 3.2. Îngrijirea leziunilor, toaleta leziunilor și ulcerățiilor, pansamente și bandaje 3.3. Aplicarea unguentelor la nivelul leziunilor 3.4. Intervenții electrocauter, intervenții LASER, cauterizare etc 3.5. Pregătirea postoperatorie 3.5.1. Pregătire generală: bilanț hidric general, supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, investigații paraclinice (biochimice) etc 3.5.2. Pregătirea din zona intervenției

			3.5.3. Îngrijiri postoperatorii 3.5.4. Supravegherea bolnavului: aspect general, parametrii fiziologici, bilanț hidric, hidratarea pacientului 3.5.5. Asigurarea confortului: igiena, combaterea durerii, combaterea anxietății 3.5.6. Prevenirea complicațiilor postoperatorii: retenție de urină, constipație, tromboflebite etc
		C.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate	1. Obiective stabilite 1.1 realizate: manifestări de dependență absente sau ameliorate, satisfacția pacientului 1.2 nerealizate: manifestări de dependență care se mențin, sau apărute pe perioada îngrijirii 2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului 3. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.

▪ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **DERMATO- VENEROLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicate active în procesul de învățare
- elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observație, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișa de lucru, proiectul, planul de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz – plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SSP – ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel inițial de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluări formative, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuirea acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permit evaluarea conceptelor, a atitudinii față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

▪ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de

elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **DERMATO- VENEROLOGIE ȘI NURSING SPECIFIC.**

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD – uri, folii de retroproiector etc.

MODULUL 35: BOLI INFECTO - CONTAGIOASE ȘI NURSING SPECIFIC

☺ Notă introductivă

Modulul BOLI INFECTO-CONTAGIOASE ȘI NURSING SPECIFIC face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul BOLI INFECTO-CONTAGIOASE ȘI NURSING SPECIFIC se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată infecto contagioase și particularități de îngrijire. Modulul are alocate 120 ore din care 96 ore, invatamant clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specifice calificării.

▪ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor infecto - contagioase.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni infecto contagioase
3. Elaborează planul de îngrijire (nursing)
4. Aplică intervențiile proprii și delegate
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate

▪ Tabelul de corelarea competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: BOLI INFECTO-CONTAGIOASE ȘI NURSING SPECIFIC

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
35.	Boli infecto-contagioase și particularități de îngrijire	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor infecto contagioase C.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni infecto contagioase C.3. Elaborează planul de îngrijire (nursing)	1. Semnele și simptomele prezente în afecțiunile infecto contagioase 1.1. Semne locale: leziuni la nivelul tegumentelor și mucoaselor: macula, papula, vezicula, pustula, flictena, ulcerarea eritemul 1.2. Semne generale: febră, frison, tahipnee, grețuri, vărsături, cefalee, dureri abdominale, hipertermie, inapetență, obstrucția căilor respiratorii, tulburări circulatorii, rinoree, tuse seacă, răgușeală, iritabilitate, modificări ale funcțiilor vitale 2. Principalele afecțiuni infecto contagioase. Boli infecțioase cu poartă de intrare respiratorie: varicela, TBC pulmonar, scarlatina, rujeola, rubeola, difteria, tusea convulsivă, pneumoniile, gripa, meningita, parotidita epidemică, poliomiелita. Boli infecțioase cu poartă de intrare digestivă: toxiinfecții alimentare, dizenteria, febra tifoidă, enterovirozele, hepatita virală. Alte boli infecțioase variate: rabia, tetanos, hiv, hepatita B, C și infecții nosocomiale Boli infecțioase cu poartă de intrare tegumentară și variată. 1. Culegerea de date (date subiecte, obiective) prin diverse metode: interviu (direct-indirect cu întrebări închise deschise), observație cercetare documente medicale (foaia de observație clinică, trimiteri, scrisori medicale, rețete, etc.), discuții cu echipele de îngrijire și aparținătorii, examen fizic, ancheta epidemiologică 2. Independența/ Dependența:

		2.1. Manifestări de independență: pacientul conștient, mobilitate păstrată, comunicarea eficientă la nivel motor. 2.2. Probleme de dependență: alterarea integrității tegumentelor și mucoaselor, potențial de suprainfecție a leziunilor, potențial de complicații respiratorii, digestive, nervoase, alterarea confortului psihic și fizic, dezinteres față de măsurile de igienă și protecție, deficit de autoîngrijire 2.3. Surse de dificultate: de ordin psihologic (stres, anxietate, de ordin social (izolare, sărăcie) lipsa cunoașterii 2.4. Diagnosticul de îngrijire (nursing) = PES (problema + sursa de dificultate+ manifestarea de dependență) Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine, ce, ce se poate face, cum în ce măsură, când?) obiective pe termen lung, mediu scurt. 2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, profilaxia infecțiilor, prevenirea complicațiilor. 2.1. Intervenții proprii (autonome) comunicare, hidratare, alimentare, igienă, mobilizare, profilaxie, educație 2.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, administrarea tratamentului local și general, administrarea serurilor imune, vaccinuri și anatoxine 1. Resurse materiale: 1.1. Instrumente: canulă traheală, sondă laringiană, spatulă, sondă de oxigen, sonde de aspirație, trocare, pipete, termometre, tensiometru, seringi de diferite mărimi, tăviță renală cutii Petri, recipiente pentru recoltarea produselor biologice. 1.2. Materiale: comprese sterile, soluții antiseptice, anestezice, truse perfuzie, soluțiile perfuzabile, medicamente inhalate, unguente creme, alcool mentolat, pudre, seruri și vaccinuri 2. Pregătirea pacientului: 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic 2.2. Pregătirea fizică: asigurarea confortului ambiental, poziția adecvată, izolare și dietă, igienă 3. Intervenții specifice 3.1. Dezobstrucția căilor respiratorii, aspirarea secrețiilor, instilații gargarisme, intubație orotraheală, oxigenoterapie, drenaj postural 1. Obiective stabilite: 1.1. Realizate- manifestare de dependență absente sau ameliorate, satisfacția pacientului. 1.2. Nerealizate: manifestări de dependență care se mențin, 2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului. 3. Planificarea intervenției: adecvate manifestării de dependență prezente în evoluția pacientului
	C.4. Aplică intervențiile proprii și delegate	
	C.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate	

▪ Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **BOLI INFECTO-CONTAGIOASE ȘI NURSING SPECIFIC** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicate active în procesul de învățare
- elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare

- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observație, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișa de lucru, proiectul, planul de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz – plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SSP – ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel inițial de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluări formative, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuirea acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permit evaluarea conceptelor, a atitudinii față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

▪ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul **BOLI INFECTO-CONTAGIOASE ȘI NURSING SPECIFIC** are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților specifice.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD - uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse.

Modulul 36: ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE

Notă introductivă

Modulul ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE face parte din pregătirea specifică din anul II semestrul II pentru calificare : asistent medical generalist.

În modulul ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE.

Modulul are alocate 60 de ore din care 36 ore, invatamant clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice bolilor endocrine.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu boli endocrine.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervenții proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
36.	Endocrinologie si nursing in endocrinologie	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice bolilor endocrine	1. Semne și simptome prezente în bolile endocrine. 1.1. Manifestări subiective 1.1.1.Cefaleea – cauze localizare, durată, intensitate, tulburări asociate; 1.1.2. Oboseala fizică și intelectuală. 1.1.3.tulburarile somnului – insomnie, coșmaruri, hipersomnie. 1.1.4. Transpirație – localizare; 1.1.5. Sughițul 1.1.6. Setea 1.1.7.Tulburari gastrointestinale: inapetența, vărsături, diaree, constipație, dureri abdominale. 1.1.Tulburari cardio-respiratorii: palpitații, amețeli, dispnee. 1.1.Tulburări ale aparatului genital: de instalare a pubertății, tulburări menstruale 1.1.Modificări ale vocii, tulburări de vedere. 1.2. Manifestări obiective: 1.2.1. Poziția, mișcări și contracții involuntare 1.2.2. Faciesul: hipertiroidian, hipotiroidian, cushingoid, acromegalic, addisonian, hipopituitar; 1.2.3.Statura – gigantismul, nanismul; 1.2.4. Starea de nutriție: obezitatea-tipuri, slăbirea 1.2.5. Starea mentală 1.2.6. Aspectul tegumentelor, părul și unghiile; 1.2.7. Edemul 1.2.8. Aspectul ochilor 1.2.9. Modificări ale oaselor și mușchilor

		C.2. Identifică probleme de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacientul cu boli endocrine C.3. Elaborează planul de îngrijire (nursing).	1.2.10. Modificări ale semnelor vitale: temperatură, tensiune arterială, respirație 2. Principalele boli endocrine. 2.1. Bolile hipofizei: adenomul cromofob, acromegalia și gigantismul, nanismul hipofizar, sindromul adipozo-genital insuficiența hipofizara, diabetul insipid-definiție, etiopatogonie, simptomatologie, investigații, evoluție, tratament. 2.2. Bolile glandelor suprarenale: boala Cushing, sindromul adreno-genital, hiperaldosteronismul, boala Addison, feocromocitomul-definiție, etiologie, simptomatologie, investigații, evoluție, tratament. 2.3. Bolile tiroidei: hipertiroidismul și boala lui Basedow, hipotiroidismul și mixedemul, gușa și cretinismul, cancerul tiroidian –definiție, etiologie, simptomatologie, investigație, tratament 2.4. Bolile paratiroidelor: hiperparatiroidismul și hipoparatiroidismul- definiție, etiologie, simptomatologie, investigație, tratament 2.5. Bolile gonadelor: hipogonadismul, eunuchismul și eunucoidismul, criptorhidian, hirsutismul, boala polichistică ovariană, pubertatea precoce și întârziată-definiție, etiologie, simptome și semne, investigație, tratament 1. Culegere de date (date obiective/ subiective) interviu, observație, cercetarea documentelor medicale (foaia de observație clinică, bilete de ieșire din spital, trimitere, scrisori medicale, carnet de sănătate, card de identificare, rețete, etc.), discuții cu membri echipei de îngrijire și aparținătorii, examenul fizic (inspecție, auscultație, măsurători antropometrice). Analiza și sistematizarea datelor: informații semnificative. 2. Independența / Dependența 2.1. Manifestări de independență: pacient conștient, mobilitate păstrată, tegumente nemodificate, semne vitale (R,P,TA,) în limite normale, absența durerii, somn și odihnă corespunzătoare, comunicare eficientă la nivel motor și senzorial 2.2. Probleme de dependență: cefalee, postură inadecvată, cooperare inefficientă la nivel individual, dispnee, circulație inadecvată, hipertermie, hipotermie, risc de rănire, risc de infecție, disfuncție sexuală, alterarea nutriției (exces sau deficit), alterarea eliminărilor intestinale (diaree, constipație), alterarea echilibrului electrolitic și hidric, alterarea imaginii corporale, pierderea stimei de sine, alterarea vocii 2.3. Manifestări de dependență: tahipnee sau bradipnee, voce răgușită, hidratare exagerată, polifagie, inapetență, greutate peste normal sau sub normal, vărsături, edeme, furnicături, deplasare greoaie, odihnă insuficientă, slăbiciune, iritabilitate, neadaptare la rol, diaforeză, dificultatea de a înțelege informația 2.4. Surse de dificultate 2.4.1. Surse de dificultate fizică: alimentație și hidratare insuficientă sau în exces, constipație, deficit auditiv, olfactiv, vizual, deformarea articulațiilor extremităților, dezechilibru endocrin metabolic, diaforeză, diminuarea peristaltismului, epuizare, amețelă, diminuarea
--	--	--	---

		tonusului muscular, frigiditate, oboseală, frilozitate, deprinderi alimentare deficitare, obezitate, edeme, tremurături ale membrilor, etc. 2.4.2. Surse de dificultate psihologice: anxietate, stress, teamă de obezitate, depresie, frustrare, neliniște față de diagnostic și tratament, amenințarea conceptului de sine, pierderea respectului de sine, neacceptarea bolii, tulburări de gândire. 2.4.3. Surse sociologice: condiții de muncă inadecvate, insuficiența resurselor familiale 2.4.4. Surse de dificultate legate de lipsa de cunoaștere 2.4.5. Diagnostic de îngrijire (nursing) = PES (problema + sursa de dificultate + manifestarea de dependență) 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realismul, observabilitate, (cine?, ce?, ce se poate face?, cum?, în ce măsură?, când?, obiective pe termen scurt mediu și lung) 2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de conștiență, menținerea unei stări nutriționale adecvate, a echilibrului hidric și electrolitic, îmbunătățirea acceptării imaginii de sine, crearea unui mediu sigur, creșterea toleranței la activitate 2.1. Intervenții proprii (autonome): comunicare, hidratare, alimentare, igienă, asigurarea confortului fizic și psihic, prevenirea complicațiilor, educația pacientului/familiei 2.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, administrarea tratamentului, asigurarea dietei, pregătirea preoperatorie și îngrijirea postoperatorie 1. Resurse materiale : seringi, recipiente, material de dezinfecție, substanțe pentru stimularea sau inhibarea secreției de hormoni, izotopi, truse de perfuzie, soluții perfuzabile, medicamente pentru acordarea ajutorului de urgență în criza tireotoxică, criza de tetanie, criza addisoniană 2. Pregătirea pacientului 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic, obținerea acordului 2.2. Pregătirea fizică: asigurarea condițiilor de mediu, poziția adecvată, restricții alimentare și lichidiene, restricții de tratament 3. Intervenții specifice 3.1. Investigații 3.1.1. Examine de laborator: recoltarea sângelui pentru dozări hormonale, glicemie, dozarea calciului, fosforului, acizi grași liberi, colesterol, lipide serice, uree, creatinină, ionogramă, iodemie. Recoltarea urinei pentru calciurie, iodurie, ionogramă, 17-CS, dozarea catecolaminelor. 3.1.2. Teste de stimulare sau inhibare a secreției de hormoni pentru hipofiză, tiroidă, paratiroide, suprarenale, gonade. 3.1.3. Examine imagistice: radiografia craniană și a scheletului, tomografia computerizată, rezonanța magnetică nucleară, ecografia, probe cu izotopi radioactivi (scintigrama, radioiodocaptarea) 3.1.4. Alte examinări: examine oftalmologice (determinarea câmpului vizual și a acuității vizuale,
--	--	--

C.4. Aplică intervențiile proprii și delegate.

			examenul fundului de ochi); determinarea metabolismului bazal, reflexograma ahiliană; electromiograma, testul hiperpneei provocate. 3.2. Prevenirea complicațiilor : supravegherea funcțiilor vitale, observarea semnelor de deshidratare, evitarea excesului de lichide, reducerea riscului de rănire, creșterea aportului de potasiu, hidratare parenterală 3.3. Educația pacientului /familiei -Informarea privind modul de producere al bolii, factorii favorizanți și agravanți; -Instruirea cu privire la tratament: denumirea medicamentelor, doze, orar, cale de administrare, efectul terapeutic și reacțiile adverse, măsuri în caz de călătorie, purtarea cardului (carnetului) și a medicamentelor de urgență, creșterea dozelor în caz de urgență -Instruirea cu privire la dietă: scopul dietei, tipul și cantitatea de alimente care trebuie evitate, substanțele pentru corectarea gustului, înlocuirea celor interzise; -Instruirea pacientului /familiei cu privire la evitarea riscului de rănire - Importanța controlului periodic, acceptarea tratamentului cronic și a limitărilor, conservarea resurselor bolnavului, acceptarea rolului de bolnav 3.4. Pregătirea preoperatorie : - informarea pacientului și obținerea consimțământului, asigurarea confortului psihic și fizic - pregătirea generală și locală: bilanț clinic și biologic, pregătirea câmpului operator 3.5. Îngrijirea postoperatorie - îngrijiri generale comune altor intervenții; - îngrijiri speciale după intervențiile pe craniu, pe glanda tiroidă și pe glandele suprarenale Obiectivele stabilite 1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau ameliorate, satisfacția pacientului 1.2. Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin sau apărute în perioada îngrijirii 2. Reformularea obiectivelor – adaptate la resurselor pacientului/familiei 3. Planificare intervențiilor adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.
--	--	--	---

Criterii de aplicare didactică și de evaluare

Modulul **ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE** poate fi parcurs în mod independent

În elaborarea strategiei didactice profesorul va ține seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior (cunoștințe preștiințifice sau însușite în alte module) la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp special acordat pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi în raport cu cele noi și pentru ordonarea lor în vederea evidențierii aspectelor semnificative.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișe de lucru, proiect de activitate, plan de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor organiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, planuri de educație, simulări, aplicații pe caz concret.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz, plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluări formative iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul parcurgerii modulului.

Se recomandă metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

Sugestii metodologice

Modulul **ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE** poate fi parcurs în mod independent

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **ENDOCRINOLOGIE ȘI NURSING ÎN ENDOCRINOLOGIE**.

Cadrele didactice au libertatea să decidă numărul de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei: volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, particularitățile grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în sălile de demonstrație și în unități sanitare cu o buna dotare materială. Instruirea în sala de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea la un nivel corespunzător al competențelor specifice pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic, creativitatea și capacitatea de a lua decizii. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la probleme reale ținându-se cont de nevoile de instruire a elevilor și formarea acestora ca asistenți medicali generaliști.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, mulaje, scheme, casete video, CD-uri, folii de retroproiector, instrumente și materiale sanitare.

În elaborarea strategiei didactice profesorul va ține seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior (cunoștințe preștiințifice sau însușite în alte module) la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp special acordat pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi în raport cu cele noi și pentru ordonarea lor în vederea evidențierii aspectelor semnificative.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișe de lucru, proiect de activitate, plan de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor organiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, planuri de educație, simulări, aplicații pe caz concret.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz, plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluări formative iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul parcurgerii modului.

Se recomandă metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

Modulul 37: BOLI METABOLICE, DE NUTRIȚIE ȘI NURSING SPECIFIC

Notă introductivă

Modulul **BOLI METABOLICE, DE NUTRIȚIE ȘI NURSING SPECIFIC** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În acest modul se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **BOLI METABOLICE, DE NUTRIȚIE ȘI NURSING SPECIFIC**.

Modulul are alocate 60 ore din care 36 ore, invatamant clinic.

Studierea modulului se face în paralel cu cel de nutriție și dietetică cu care realizează o bună legătură și ajută viitorul asistent să înțeleagă mai bine particularitățile îngrijirii în bolile metabolico-nutriționale care în marea majoritate a cazurilor nu pot fi vindecate ci doar controlate prin îngrijire continuă comprehensivă, flexibilă și integrată. Aceste particularități se regăsesc în lista competențelor și în criteriile de performanță din standardul de pregătire profesională.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele bolilor metabolice și de nutriție.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu boli metabolice și de nutriție.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervenții proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: BOLI METABOLICE, DE NUTRIȚIE ȘI NURSING SPECIFIC

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
37.	Boli metabolice, de nutriție și nursing specific	C.1. Analizează semnele și simptomele bolilor metabolice și de nutriție.	1. Semnele și simptomele prezente în boli metabolice și de nutriție: creșterea sau scăderea în greutate, polifagie, poliurie, polidipsie, inapetență, astenie fizică, transpirații, dureri articulare și musculare, modificări ale tensiunii arteriale, tulburări de tranzit intestinal, xantoame și xantelasmae etc. – prezentare sumară, exemple de afecțiuni în care se întâlnesc. 2. Principalele boli metabolice și de nutriție. 2.1. Diabetul zaharat: definiție, etiopatogenie, forme clinice (tip 1, tip 2), simptomatologie, investigații, evoluție și complicații acute (comele) și cronice (macroangiopatii, microangiopatii), infecțiile, modificările cutanate, osteoarticulare, hepatice, etc. Tratamentul nonfarmacologic – dieta și exercitiul fizic terapeutic în diabetul zaharat. Tratamentul farmacologic: insulină, antidiabetice orale, tratament combinat (insulina și ADO) Tratamentul comorbidităților. Profilaxia complicațiilor. 2.2. Obezitatea – definiție și epidemiologie, etiopatogenie, forme clinice. Complicațiile obezității. Dieta, exercitiul fizic terapeutic, tratament farmacologic, tratamentul chirurgical în obezitate 2.3. Denutriția – definiție, etiopatogenie, simptomatologie,

		C.2. Identifica probleme de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu boli metabolice și de nutriție. C.3. Elaborează planul de îngrijire (nursing).	evoluție și complicații. Principii de tratament. 2.4. Dislipidemiile – definiție, clasificare, factori de risc – etiopatogenie, forme clinice și asocieri morbide, investigații, complicații. Tratament nonfarmacologic (dieta) și farmacologic. 2.5. Hiperuricemiile, guta – definiție, etiopatogenie și clasificare, simptomatologie, investigații, evoluție. Principii de tratament în hiperuricemiile asimptomatice și în gută. (în puseu și intercritic). 2.6. Sindromul X metabolic – definiție, factori de risc – etiopatogenie, depistare și evaluare. Obiective de tratament: optimizarea stilului de viață (dieta și efort fizic terapeutic), medicația specifică, educația specifică și continuă. 2.7. Intoleranța la gluten (enteropatia glutenică sau boala celiacă) – definiție, etiopatogenie, forme clinice și simptomatologie, investigații. Principii de tratament. 2.8. Hipoglicemiile – definiție, forme clinice (ușoare, medii, grave, organice, funcționale), simptomatologie, evoluție. Principii de tratament. 1. Culegerea de date (subiective/obiective) prin: interviu direct, chestionare specifice (nutrițional, de frecvența alimentație, ancheta alimentară, investigarea stilului de viață), observație, cercetare documente medicale (foaia de observație, bilete de externare din spital, buletine de analize/investigații, scrisori și trimiteri medicale, carnet de sănătate, rețete etc.), discuții cu echipa de îngrijire și aparținătorii, examenul fizic (inspecție, măsurători antropometrice: înălțime, greutate, circumferința abdominală). Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative. 2. Independența/dependența. 2.1. Manifestări de independență: pacient conștient, mobilitate păstrată, tegumente intacte, normal colorate, semne vitale (R, P, TA, T⁰) în limite normale, absența durerii, somn și odihnă corespunzătoare, apetit nemodificat, comunicare eficientă la nivel motor și senzorial. 2.2. Probleme de dependență: imobilitate, incoordonarea mișcărilor, postură inadecvată, dispnee, circulație inadecvată, comunicare inefficientă la nivel motor și senzorial, risc de infecție, risc de rănire, alterarea stării de nutriție (exces), diaree, deficit de cunoștințe, alterarea percepției vizuale, disfuncție sexuală. Manifestări de dependență: dificultate în deplasare, disconfort, oboseală, fatigabilitate, polifagie Surse de dificultate: de ordin fizic (sete, surplus în greutate, epuizare, alimentație insuficientă, leziuni cutanate), de ordin psihologic (anxietate, stres), de ordin social (izolare geografică, sărăcie, izolare socială), lipsa informațiilor (în legătură cu boala, tratamentul cronic, complicațiile, eventualele operații). Diagnostic de îngrijire = PES (problemă + sursă de dificultate + manifestări de dependență). 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine?, ce?, ce se poate face?, cum?, în ce măsură?, când?, obiective pe termen scurt, mediu și lung). 2. Priorități în îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de conștiență, supravegherea alimentației și respectarea dietei, profilaxia complicațiilor. 2.1. Intervenții proprii (autonome): comunicare, hidratare și alimentare, igienă, mobilizare, supravegherea eliminărilor, educație. 2.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, controlul și asigurarea dietei, administrarea tratamentului, pregătirea specială pentru operație și îngrijirea postoperatorie a
--	--	---	--

		C.4. Aplică intervențiile proprii și delegate.	pacientului cu diabet, obezitate și denutritie. 1. Resurse materiale Seringi, ace, recipiente, garou, material de dezinfectie, cântar – taliometru, panglică metrică, tensiometru, glucometru cu teste. Trusă de perfuzie, soluții perfuzabile, flacoane de insulină. Substanțe pentru teste: glucoză, xiloză, lactoză, sulfat de bariu, izotopi radioactivi. 2. Pregătirea pacientului. 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, obținerea consimțământului, asigurarea confortului psihic. 2.2. Pregătirea fizică: asigurarea confortului ambiental, respectarea restricțiilor alimentare, asigurarea poziției. 3. Intervenții specifice. 3.1. Recoltare sângelui pentru: glicemie, HLG, Hb glicozilată, colesterol total, LDL, HDL, trigliceride, proteine serice, ionogramă, acid uric, VSH, anticorpi antigluten, anticorpi anti mușchi neted. 3.2. Recoltare urinei pentru: glicozurie, ionogramă, corpi cetoni, proteinurie/24 h examenul sedimentului, urocultura. 3.3. Alte examene. 3.3.1. Teste de evidențiere a malabsorpției: testul cu xiloză, cu lactoză, testul de încărcare lipidică, testul excreție urinare de FIGLU (acid forminoglutamic). Examenul coprologic simplu sau cu izotopi radioactivi. 3.3.2. Testul de toleranță la glucoză oral (TTGO). 3.3.3. Examene radiologice: radiografia articulară (guta), examenul gastrointestinal (enteropatia glutenică) – rolul asistentei în pregătirea pacientului. 3.3.4. Examenul fundului de ochi, examen dermatologic. 3.4. Educația pacientului/familiei. 3.4.1. Instruirea pacientului/familiei pentru autoobservare și autoîngrijire, evaluarea efectelor și beneficiilor aplicării planului terapeutic, efectuarea injecției cu insulină, determinarea glicemiei cu glucometru și evidența rezultatelor, a dozelor de insulină, întocmirea meniului cu respectarea cantității de carbohidrați, cântărirea sau aprecierea folosind alte echivalențe pentru o porție, repartizarea pe mese, respectarea orarului meselor și a ritmului de administrare a insulinei și antidiabeticelor orale (ADO). Recunoașterea semnelor comelor și hipoglicemiei, măsuri de prevenire a infecțiilor intercurrente. 3.4.2. Întocmirea planului pentru schimbarea stilului de viață și creșterea complianței (aderenței) la tratament. 3.5. Prevenirea complicațiilor: supravegherea stării de conștiență, supravegherea și măsurarea R, P, TA, T⁰ la intervale stabilite de medic, curba diurezei, observarea semnelor de deshidratare, supravegherea sondei urinare, combaterea vărsăturilor, îngrijirea în cazul convulsiilor. 3.6. Controlul și asigurarea dietei. Obiectivele și principiile dietoterapiei. Asigurarea dietei recomandate. Comunicarea cu familia și controlul aportului alimentar din afară. Asigurarea dietei în funcție de greutate, talie, vârstă, activitate fizică, complicații și comorbidități asociate, preferințe alimentare) Respectarea particularităților în funcție de forma clinică (DZ tip1, DZ tip2), vârstă (diabetul la copil, adolescent, varstnic) stare fiziologică (gravida cu diabet). Controlul greutății. 3.7. Administrarea tratamentului medicamentos
--	--	---	--

		C.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.	Respectarea dozelor și orarului corelat cu alimentația, observarea reacțiilor adverse (tulburări digestive la biguanide, hipoglicemie la sulfonilureice, insulina), incidente și accidente alergice, retenție hidrică. 3.8. Intervenția chirurgicală la diabetic. Pregătirea specială și reechilibrarea preoperatorie, supravegherea intraoperatorie, îngrijirea specială postoperatorie, prevenirea complicațiilor. 1. Obiective stabilite: 1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau ameliorate, satisfacția pacientului. 1.2. Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin sau apar în perioada îngrijirii. 2. Reformularea obiectivelor – adaptate la capacitățile fizice (resurselor) pacientului/familiei. 3. Planificarea intervențiilor adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.
--	--	--	--

Sugestii metodologice

Modulul **BOLI METABOLICE, DE NUTRIȚIE ȘI NURSING SPECIFIC** poate fi parcurs în mod independent

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **BOLI METABOLICE, DE NUTRIȚIE ȘI NURSING SPECIFIC**.

Cadrele didactice au libertatea să decidă numărul de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei: volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, particularitățile grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în sălile de demonstrație și în unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în sala de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea la un nivel corespunzător al competențelor specifice pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic, creativitatea și capacitatea de a lua decizii. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la probleme reale ținându-se cont de nevoile de instruire a elevilor și formarea acestora ca asistenți medicali generaliști.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, mulaje, scheme, casete video, cd-uri, folii de retroproiector, instrumente și materiale sanitare.

În elaborarea strategiei didactice profesorul va ține seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior (cunoștințe preștiințifice sau însușite în alte module) la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp special acordat pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi în raport cu cele noi și pentru ordonarea lor în vederea evidențierii aspectelor semnificative.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișe de lucru, proiect de activitate, plan de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor organiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, planuri de educație, simulări, aplicații pe caz concret.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz, plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluări formative iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul parcurgerii modulului.

Se recomandă metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

Modulul 38: NUTRIȚIE SI DIETETICA

Nota introductivă

Modulul **NUTRIȚIE SI DIETETICA** face parte din pregătirea specifică din anul II, pentru calificarea asistent medical generalist.

În modulul **NUTRIȚIE SI DIETETICA** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **NUTRIȚIE SI DIETETICA**.

Alimentația (dieta) este esențială pentru promovarea sănătății, prevenirea bolilor și existența vieții, făcând parte din nevoile de bază ale individului.

Strategia OMS „Sănătate 21”, adoptată în 1998 la Copenhaga prin obiectivul nr. 11 – un trai mai sănătos – și obiectivul nr. 12 – reducerea efectelor datorate alcoolului, drogurilor și tutunului – stabilește direcții clare până în 2015 în realizarea cărora asistentul medical generalist are un rol important, având în vedere că sfera sa de activitate cuprinde deopotrivă omul sănătos și bolnav, în diferite etape ale vieții sau situații fiziologice, omul în corelație cu mediul său obișnuit de viață.

Schimbarea stilului de viață și în principal al celui alimentar ar reduce simțitor incidența bolilor, ar crește calitatea și durata vieții.

Modului are alocate 60 ore din care 36 ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor în standardele de pregătire profesională.

Programele școlare se vor utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Recunoaște principalele grupe de nutrienți și alimente.
2. Identifică nevoile nutriționale în funcție de vârstă, activitate și starea individului.
3. Promovează educația nutrițională a individului și familiei.
4. Identifică tulburări de alimentație.
5. Asigură respectarea dietei în diferite afecțiuni.

Tabelul de corelare a competentelor si conținuturilor
Unitatea de competenta: NUTRITIE SI DIETETICA

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
38.	Nutriție si dietetică	C.1. Recunoaște principalele grupe de nutrienți și alimente. C.2. Identifică nevoi nutriționale în funcție de vârstă, activitate și starea individului	1. Macronutrienți - definiție 1.1 Glucidele sau carbohidrații- definiție,clasificare,rolul în organism. Noțiuni despre digestie și metabolism.Surse alimentare. 1.2. Lipidele-definiție, clasificare, rolul în organism. Noțiuni despre digestie și metabolism. Surse alimentare. 1.3.Proteinele-definiție, clasificare, rolul în organism. Noțiuni despre digestie și metabolism. Surse alimentare. 2. Vitaminele, apa și sărurile minerale 2.1.Vitamine solubile și hidrosolubile și liposolubile- definiție, rol, surse. Substanțe cu efecte vitaminice. 2.2. Apa-rolul apei și distribuția apei în organism. Bilanțul hidric-aportul și eliminarea. Necesari hidric.Electroliti și tulburări electrolitice,tulburări ale echilibrului acidobazic-notiuni generale. 2.3 Sărurile minerale-caracteristici. 2.3.1 Macrominerale: Ca,P,Mg,Na,Cl,K,S 2.3.2 Microminerale: Fe ,Zn,F, Cu 2.3.3 Oligoelemente: I, Cr, Co, Se, Mn, Mo, Vn, Br, Ni 2.3.4 Noțiuni despre metabolismul mineral și tulburările metabolice. 3 Grupe de alimente 3.1 Carnea și produsele de carne 3.2 Laptele și produsele lactate 3.3 Ouăle 3.4 Grasimile 3.5 Cerealele 3.6 Legumele și fructele 3.7 Produsele zaharoase 3.8 Băuturile nealcoolice 3.9 Condimente 3.10 Produse alimentare de protecție: pește oceanic, cereale germinate, produse fermentate lactice, îmbogățite în celuloză și substanțe pectice 4. Alimentele și exercițiul fizic 1. Bazele fiziologice ale comportamentului alimentar Aspecte socio-culturale ale alimentației, hedonismul, aspecte religioase. 2. Rația alimentară. Nevoile energetice și plastice. nevoile bazale în funcție de greutate, suprafața corporală, vârstă, stări fiziologice, factori de mediu,tipul de activitate, stări patologice. 2.1 Rația calorică la nou născut și sugarul mic 2.2. Nevoi nutriționale în perioada copilăriei. Educația nutrițională. Prevenirea afecțiunilor cronice 2.3. Rația calorică la adolescenți, prevenirea

		obezităţii. 2.4. Raţia calorică la adulţi şi vârstnici. Alimentaţie protectoare 2.5. Raţia calorică în sarcină şi alăptare:ghidul dietei, complicaţii ale sarcinii legate de aportul alimentar (prezentare sumară) 3. Alcătuirea dietei adecvate 3.1. Moderaţie şi echilibru. Piramida alimentelor 3.2. Exemple de dietă raportată la vârstă şi greutate 3.3. Factorii care influenţează aportul alimentar: clima, mediul familial (obiceiuri), tendinţe sociale, mediatizarea unor produse prin mass-media, boala 1. Stilul de viaţă sănătos 1.1.Indicatorii stilului de viaţă sănătos, alimentaţia, comportamentul alimentar, efectele consumului de alcool, ale stresului psiho-social, obiceiuri alimentare nesănătoase, efectele fumatului, greutatea corporală în limite normale. Rolul exerciţiului fizic. 1.2 Întocmirea planului de educaţie pentru schimbarea stilului de viaţă. 2. Noţiuni de gastro-tehnie 2.1. Calitatea produselor-metode de apreciere a produselor de origine animală şi vegetal 2.2 Metode de păstrare şi conservare a alimentelor: fizice, chimice, fizico-chimice, biochimice 2.2.1. Conservarea laptelui, cărnii şi peştelui, ouălor, fructelor şi legumelor. 2.3. Metode de prelucrare şi preparare: prelucrare preliminară, prelucrare termică (fierbere, în aburi, prăjire, frigere, coacere) 2.4. Preparate culinare: supe, sosuri, gustări, intrări, salate,garnituri, budinci, sufleuri, fripturi, aluaturi, pâinea, deserturi. 3. Alcătuirea dietei şi alegerea meniului 3.1. Stabilirea necesarului cantitativ şi calitativ pe caz concret Stabilirea preferinţelor alimentare 3.2. Combinarea alimentelor 3.3. Echivalenţe pentru o porţie 3.4. Orarul porţiilor- repartizarea alimentelor pe mese 1.Evaluarea stării nutriţionale 1.1.Factori care influenţează necesarul alimentar, stres determinat de boală,stări anabolice fiziologice, creştere, sarcină, convalescenţă 1.2. Factori care influenţează aportul alimentar: starea economică, cultura, climatul emoţional, stările patologice, comportamentul alimentar 1.3. Metode: anamneza, date antropometrice, examenul fizic 1.4. Interacţiunea dintre alimente şi medicamente 1.5. Alimentaţia enterală şi parenterală 2. Tulburări de alimentaţie 2.1 Anorexia nervoasă 2.2 Bulimia 2.3. Boală supra alimentaţiei 2.4. Tulburări nespecifice
	C.3. Promovează educaţia nutriţională a individului şi familiei	
	C.4. Identifică tulburări de nutriţie şi alimentaţie	

		C.5. Asigură respectarea dietei în diferite afecțiuni	2.5. Comportamente inadecvate în copilărie 1. Principii generale ale alimentației dietetice și dieta în :boliile aparatului digestiv, ficatului și pancreasului, anemii, afecțiuni cardio-vasculare și HTA, afecțiuni renale, boli neoplazice, diabet și boli de nutriție. 2. Consilierea pacientului și familiei 2.1. Importanța dietei pentru tratarea bolii 2.2. Preferințe alimentare 2.3. Complanța (aderența) pacientului la indicațiile terapeutice, măsuri de control a alimentelor din afara. 2.4. Prezentare de meniuri folosite în spital și ambulatoriu 2.5. Prezentarea listei de alimente interzise și permise 3. Întocmirea foi de alimentației Verificarea recomandărilor medicale.
--	--	---	---

Sugestii metodologice

Modulul **NUTRIȚIE ȘI DIETETICĂ** poate fi parcurs în mod independent și în corelare cu modulul „Boli metabolice, de nutriție și nursing specific”. Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind nutriția și dietetica.

Cadrele didactice au libertatea să decidă numărul de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei: volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, particularitățile grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în sălile de demonstrație și în unități sanitare cu o buna dotare materială, în bucătăria spitalului. Instruirea sala de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea la un nivel corespunzător al competențelor specifice pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

În elaborarea strategiei didactice profesorul va ține seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior (cunoștințe preștiințifice sau însușite în alte module) la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp special acordat pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi în raport cu cele noi și pentru ordonarea lor în vederea evidențierii aspectelor semnificative.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația și exercițiul, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișe de lucru, proiect de activitate, plan de îngrijire, expunere și conversație, muncă independentă, simularea, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic, creativitatea și capacitatea de a lua decizii.

Se va urmări aplicarea cunoștințelor la situațiile reale, ținându-se cont de nevoile de instruire a elevilor și formarea acestora ca asistenți medicali generaliști.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor organiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, tabele cu conținutul în principii alimentare, planuri de îngrijire, planuri de educație, simulări, aplicații pe caz concret.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, mulaje, scheme, casete video, cd-uri, folii de retroproiector, ustensile și materiale necesare realizării unor preparate culinare, foi de alimentație, listă de alimente.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz, plan de îngrijire), calcularea rației alimentare, alcătuirea meniului.

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluări formative iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul parcurgerii modulului. Cadrele didactice vor realiza o permanentă legătură cu celelalte module studiate în anul II (boli de nutriție și metabolice, endocrine, afecțiuni de medicină internă și chirurgicale).

Se recomandă metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

Modulul 39: MANAGEMENTUL PROIECTELOR DE SANATATE

1. Notă introductivă

Modulul **Managementul proiectelor de sănătate** se studiază la nivelul 3 avansat, și are în vedere asigurarea pregătirii generale în viitorul domeniu de activitate, având repartizate un număr de 60 de ore, din care 24 ore, laborator tehnologic.

Scopurile acestui modul sunt:

- de a oferi elevilor cunoștințe, abilități și deprinderi în managementul proiectelor de sănătate;
- să-i sprijine pe elevi în eficientizarea muncii lor, în vederea elaborării și redactării proiectelor;
- responsabilizarea pentru asigurarea calității proiectelor;
- să-i ajute pe elevi în finalizarea cu succes a proiectelor;
- să-i sprijine pe coordonatori în îndrumarea elevilor.
- de a crea cultura managementului prin proiecte de sănătate;
- a dezvolta abilități de concepere, planificare, monitorizare și evaluare a proiectelor;

Prin parcurgerea modulului se urmărește dobândirea competențelor descrise în Standardele de Pregătire Profesională. Modulul se va utiliza împreună cu Standardul de Pregătire Profesională specific calificării.

2. Lista competențelor specifice unitatii de competența corespunzătoare modulului:

1. Identifică proiectul de sănătate
2. Implementează proiectul de sănătate
3. Monitorizează proiectul de sănătate

3. Tabel de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competența: **MANAGEMENTUL PROIECTELOR DE SĂNĂTATE**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competența	Conținuturi
39.	Managementul proiectelor de sănătate	1. Identifică proiectul de sănătate	▪ Noțiunea de proiect de sănătate ▪ Caracteristicile unui proiect de sănătate ▪ Tipuri de proiecte de sănătate ▪ Fazele unui proiect. Aspecte generale. ▪ Managementul unui proiect. ▪ Metodologii de management de proiect de sănătate ▪ Planificarea resurselor - Tipuri de resurse. ▪ Reprezentarea planului de proiect Evaluarea proiectelor medicale. Aspecte generale. Calitatea în managementul proiectelor de sănătate.

		2.Implementează proiectul de sănătate	▪ Lansarea proiectului de sănătate ▪ . Documentelor specifice. Conținut și dependențe. ▪ Managementul etapelor. - Definirea etapelor. Activități, produse. - Controlul progresului (timp, cost, calitate, produs, necesitatea schimbării). Verificare, planificare, replanificare. - Documente de raportare specifice: raport de sfârșit de etapă, raport de progres, registru de probleme, recomandări de acțiune. ▪ Controlul resurselor – timp și buget alocat. - Controlul timpului: măsurarea activităților, comparare și raportare cu planul de proiect. - Controlul bugetului alocat: controlul pe durata de viață a proiectului, costuri actuale și cele prevăzute în planul de proiect, analiza variațiilor ▪ Managementul configurației - Componentele configurației / produsului final. - Criterii/cerințe de calitate a configurației / produsului final. - Controlul / verificarea configurației /produsului final. ▪ Documente specifice: planul de management al configurației, planul de calitate, raportarea schimbărilor / problemelor configurației / produsului final.
		3. Monitorizează proiectul de sănătate	- Definirea calendarelor și a programului de lucru. - Declararea datei de începere a proiectului. - Planificarea activităților:definirea activităților, durata activităților, precedentele, constrângerile dintre activități. - Gruparea pe faze. - Analiza. Exportarea datelor Analiza execuției. ▪ Managementul resurselor - Definirea resurselor - Alocarea resurselor pe activități. ▪ Analiza utilizării resurselor. Nivelarea resurselor ▪ Gestionarea schimbărilor. - Necesitatea schimbării. - Analiza schimbării (impact, avantaje/ dezavantaje). - Documente specifice: cerere de schimbare. ▪ Controlul resurselor - Histograma încărcării resurselor. - Nivelarea încărcării resurselor. ▪ Evaluarea proiectului de sănătate - Elemente de evaluare și reevaluare a activităților: compararea și interpretarea estimărilor, prognozelor și rezultatelor obținute. - Tehnici și metode de evaluare și control al proiectelor medicale. Plan de evaluare a proiectelor.

4. Sugestii metodologice:

Modulul Managementul proiectelor de sănătate are în cadrul curriculum-ului, în calificările din domeniile tehnice, o poziție distinctă. Se parcurge cu un număr de 60 de ore, nefiind condiționat sau dependent de celelalte module din curriculum.

Parcursul conținuturilor modulului Managementul proiectelor de sănătate și adecvarea strategiilor didactice utilizate are drept scop formarea competențelor tehnice generale aferente, în

scopul pregătirii profesionale a cursanților și dezvoltării capacităților care să le permită integrarea pe piața muncii.

Abordarea modulară va oferi următoarele avantaje:

- modulul este orientat asupra celui care învață, respectiv asupra disponibilităților sale, urmând să i le pună mai bine în valoare;
- fiind o structură elastică, modulul poate încorpora, în orice moment al procesului educativ, noi mijloace sau resurse didactice;
- modulul permite individualizarea învățării și articularea educației formale și informale;
- modulul oferă maximul de deschidere, pe de o parte în plan orizontal, iar pe altă parte, în plan vertical, peste / lângă alte module parcurse, în prelungirea acestora pot fi adăugate mereu noi module ceea ce se înscrie perfect în linia imperativului educației permanente.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii ale educației:

- cursanții învață cel mai bine atunci când consideră că învățarea răspunde nevoilor lor.
- cursanții învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare.
- cursanții au stiluri proprii de învățare. ei învață în moduri diferite, cu viteze diferite și din experiențe diferite.
- participanții contribuie cu cunoștințe semnificative și importante la procesul de învățare.
- cursanții învață mai bine atunci când li se acordă timp pentru a “ordona” informațiile noi și a le asocia cu “cunoștințele vechi”.

Procesul de predare - învățare trebuie să aibă un caracter activ și centrat pe cursant. În acest sens cadrul didactic trebuie să aibă în vedere următoarele aspecte și modalități de lucru:

- ✓ Diferențierea sarcinilor și timpului alocat, prin:
 - gradarea sarcinilor de la ușor la dificil, utilizând în acest sens fișe de lucru;
 - fixarea unor sarcini deschise, pe care cursanții să le abordeze în ritmuri și la niveluri diferite;
 - fixarea de sarcini diferite pentru grupuri sau indivizi diferiți, în funcție de abilități;
 - prezentarea temelor în mai multe moduri (raport sau discuție sau grafic);
- ✓ Diferențierea cunoștințelor, prin:
 - abordarea tuturor tipurilor de învățare (auditiv, vizual, practic sau prin contact direct);
 - formarea de perechi de cursanți cu aptitudini diferite care se pot ajuta reciproc;
 - utilizarea verificării de către un coleg, verificării prin îndrumător, grupurilor de studiu.
- ✓ Diferențierea răspunsului, prin:
 - utilizarea autoevaluării și solicitarea cursanților de a-și impune obiective.

Evaluarea la disciplina Managementul proiectelor de sănătate se va face prin:

- **lucrări individuale – studii de caz/analize**
 - O lucrare pentru proiecte din domenii de activitate cunoscute de către cursanți
 - O lucrare prin care să se analizeze etapele identificate într-un proiect.
 - Elaborarea documentelor/rapoarte specifice metodologiei de proiect utilizată.
- **proiect propriu sau în echipă**

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează o singură dată. Demonstrarea unei alte abilități în afara celor din competențele specificate este lipsită de semnificație în cadrul evaluării. Cursanții trebuie evaluați numai în ceea ce privește dobândirea competențelor specificate.

Pe parcursul modulului se realizează evaluare continuă, prin aplicarea instrumentelor de evaluare continuă prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională (probe scrise, probe orale), iar la sfârșitul lui se realizează evaluare sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor. Rezultatele evaluării continue vor fi consemnate în foaia matricolă, alături de rezultatele de la celelalte discipline de cultură de specialitate și de la disciplinele de cultură generală. Dobândirea competențelor pentru nivelul trei+ de calificare se va certifica pe baza rezultatelor obținute în urma aplicării instrumentelor de evaluare a competențelor.

La încheierea cu succes a unei evaluări, este suficient un feedback de felicitare. În cazul unei încercări nereușite, este esențială transmiterea unui feedback clar și constructiv. Acesta trebuie să includă discuții în legătură cu motivele care au dus la insucces și identificarea unei noi ocazii pentru reevaluare, precum și a sprijinului suplimentar de care cursantul are nevoie. Pentru recuperare se poate propune o perioadă de către evaluator sau de către cursant, dar numai în limitele orarului școlar.

Reevaluarea trebuie să utilizeze același instrument, deși locul de desfășurare a evaluării poate fi modificat.

Cadrele didactice au posibilitatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme, în funcție de:

- dificultatea temelor
- nivelul de cunoștințe anterioare ale grupului instruit
- complexitatea și varietatea materialului didactic utilizat
- ritmul de asimilare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor proprii grupului instruit.

Între competențe și conținuturi este o relație biunivocă, competențele determină conținuturile tematice, iar parcurgerea acestora asigură dobândirea de către cursanți a competențelor dorite.

Pentru dobândirea de către cursanți a competențelor prevăzute în SPP-uri, activitățile de învățare - predare utilizate de cadrele didactice vor avea un caracter activ, interactiv și centrat pe cursant, cu pondere sporită pe activitățile de învățare și nu pe cele de predare.

Pentru atingerea obiectivelor programei și dezvoltarea la cursanți a competențelor vizate de parcurgerea modulului, recomandăm ca în procesul de învățare-predare să se utilizeze cu precădere metode bazate pe acțiune, cum ar fi:

- efectuarea unor lucrări de laborator
- realizarea unor miniproiecte din domeniul calificării

Combinarea metodelor de mai sus cu metode explorative (observarea directă, observarea independentă, analiză), metode expositive (explicația, descrierea, exemplificarea) poate conduce la dobândirea de către cursanți a competențelor specifice calificării.

Modulul 40: CALITATEA SERVICIILOR DE NURSING

I. Nota introductiva

Modulul CALITATEA SERVICIILOR DE NURSING se studiază pe parcursul anului al III-lea, al școlii postliceale pentru realizarea pregătirii de specialitate specifică domeniului Sănătate și asistență pedagogică, în vederea obținerii calificării de nivel 3 avansat Asistent medical generalist. Modulul are alocate 60 de ore pe an din care 36 de ore, invatamant clinic..

Modulul va dezvolta competențele din unitatea de competență pentru abilități cheie CALITATEA SERVICIILOR DE NURSING.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul activitatea didactică va cuprinde formula unui parteneriat între școală și instituții acreditate să gestioneze probleme specifice de asigurarea calității, dar se au în vedere resursele locale pentru instruire: baza materială a școlii, cadrul de colaborare cu agenții economici, cerințele locale pentru pregătirea în calificarea de nivel 3 avansat asistent medical generalist.

Scopul acestui modul este de a forma deprinderi și abilități de analiză, de interpretare, de aplicare și de implementare a sistemului de asigurare a calității serviciilor de nursing.

Prin parcurgerea modulului se urmărește dobândirea competențelor descrise în Standardul de pregătire profesională.

Modulul se va utiliza împreună cu Standardul de pregătire profesională specific calificării.

Persoana care va absolvi acest modul este responsabilă de execuția propriei activități de asigurarea calității serviciilor Nursing atât pe timpul desfășurării procesului, cât și la finalul lui, de îmbunătățire a calității, dar și de evaluare a cerințelor impuse pentru domeniul Sănătate și asistența pedagogică.

II. Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului :

1. Precizează conceptul calității și siguranței pacientului în sistemul îngrijirilor de sănătate
2. Acționează pentru implementarea sistemelor de asigurare a calității serviciilor de îngrijire
3. Descrie dimensiunea umană a calității
4. Aplica tehnici de îmbunătățire continuă a calității serviciilor de îngrijire

III. Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competența: CALITATEA SERVICIILOR DE NURSING

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
40.	Calitatea serviciilor nursing	C. 1. Precizează conceptul calității și siguranței pacientului în sistemul îngrijirilor de sănătate C. 2. Acționează pentru implementarea sistemelor de asigurare a calității serviciilor de îngrijire	1.Dimensiunile calității îngrijirilor de sănătate: accesibilitatea îngrijirii; specificitatea îngrijirii; continuitatea îngrijirii; eficacitatea îngrijirii; eficiența îngrijirii; respect pentru pacient; siguranța în îngrijire 2. Funcțiile managementului calității serviciilor de îngrijire: planificarea calității;organizarea activităților referitoare la calitate; coordonarea activităților referitoare la calitate; antrenarea personalului pentru realizarea obiectivelor calității; controlul calității; asigurarea și îmbunătățire continuă a calității serviciilor furnizate. 1.Cerintele pentru implementarea unui sistem de asigurare a calității: structura organizatorica; procedurile; procesele; resursele. 2.Componentele managementului calității în organizațiile de îngrijire a sănătății: conducători vizionari; schimbarea în practica nursing; orientare către pacient; echipe de lucru; folosirea unui

		C. 3. Descrie dimensiunea umana a calității C. 4. Aplică tehnici de îmbunătățire continuă a calității serviciilor de îngrijire	model de proces recunoscut; comunicarea între membrii echipei. 3.Sisteme de evaluare a calității: autoevaluarea; acreditarea; certificarea (ISO) 1.Precizează rolul resurselor umane și strategiile de recrutare de personal: activități; responsabilități; program; planificarea resurselor umane; normarea în nursing; recrutarea; selecția; șanse egale la angajare; pensionare. 2.Promovarea profesională și educația continuă în nursing: motivarea; compensații; educația continuă; creditarea; siguranța profesioniștilor. 3.Rolul managerilor în sistemele de asigurare a calității serviciilor de îngrijire: leadership în nursing; modele de formare a echipei; delegarea responsabilităților; rezolvarea conflictelor. 1.Conceptul de îmbunătățire continuă a calității: îmbunătățirea continuă a performanțelor, a proceselor, a sistemelor de lucru; audit intern; managementul riscului; acțiuni corective (controlul infecțiilor), acțiuni preventive (prevenirea îmbolnăvirii) satisfacerea pacientului. 2.Strategii de îmbunătățire a calității: strategia Kaizen; ciclul PDCA (planifică-execută-verifică –acționează) principiul „zero defecte” 3.Documentația pentru îmbunătățirea calității: documentația pentru sistemul de management al calității conform standardelor ISO; manualul acreditării-grupe de standarde specifice nursingului; acreditarea spitalelor; acreditarea JOINT Commission dosarul de îngrijire al pacientului 4.Instrumente de îmbunătățire a calității: instrumente ajutoare: (brainstorming, stratificare, metoda întrebărilor) instrumentele calității: grafice; diagrame, histograme. fișe de control statistic.
--	--	--	---

IV. Condiții de aplicare didactică și de evaluare

Parcursul conținuturilor modulului CALITATEA SERVICIILOR DE NURSING se va realiza integral, parcurgând tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile, dar abordarea acestora trebuie să fie flexibilă și diferențiată, ținând cont de nivelul inițial de pregătire și de nivelul de performanță cerut pentru absolventul de școală postliceală cu specialitatea *asistent medical generalist*.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor proiecta activități de învățare centrate pe elev, care vor pune accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor de analiză, interpretare a sistemului ce vizează asigurarea calității. Orele de instruire teoretică se recomandă a se desfășura în cabinete și laboratoare de specialitate dotate cu material didactic corespunzător: retroproiector, video, acces Internet, proceduri de sistem, operaționale, instrucțiuni de lucru, colecție de reglementări tehnice și normative specifice, fișe de lucru, fișe de autoevaluare, portofolii, calculatoare cu programe de aplicații pe tipuri de machete care vizează sistemul de management al calității.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață cel mai bine atunci când învățarea răspunde nevoilor lor
- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare
- elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor, dobândite anterior, la procesul de învățare

- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de pregătire profesională.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează o singură dată. Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Proiectarea evaluării competențelor se realizează prin stabilirea clară a programului și a modului de evaluare.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP- ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se recomandă adaptarea programei la elevii cu nevoi speciale, prin fișe individualizate.

V. Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevilor, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile .

Instruirea se va realiza în cabinete și laboratoare tehnologice cu o bună dotare materială. Instruirea în laboratoare tehnologice are importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii *asistenți medicali generaliști*.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul activităților privind asigurarea calității serviciilor nursing, proiectarea și implementarea sistemului calității, pe baza standardelor de acreditare a unităților sanitare, a documentației tehnice de specialitate din domeniu: SR EN ISO 9000:2001 Sisteme de management al calității.

MODULUL 41 : DEONTOLOGIE SI ETICA PROFESIONALA

I. Nota introductiva

Modulul **Deontologie si etica profesionala** face parte integranta din curriculumul ce are la baza standardul de pregatire profesionala in specialitatea **asistent medical generalist** si corespunde competentei specializate: **Deontologie si etica profesionala**

Modulul are alocate un numar de 60 ore, din care 36 ore, laborator tehnologic.

Curriculumul se va utiliza impreuna cu standardul de pregatire profesionala.

II. Lista competentelor specifice unitatii de competenta corespunzatoare modulului:

- 1.Descrie fiinta umana ca entitate biopsihosociala , cu valori si principii de viata
- 2.Raspunde din punct de vedere profesional, moral si legal
- 3.Acorda ingrijiri intr-un mediu terapeutic securizant

III.Tabelul de corelare a competentelor si continuturilor:

Unitate de competenta : DEONTOLOGIE SI ETICA PROFESIONALA

Nr. crt.	Unitate de competenta	Competenta	Continuturi tematice
41.	Deontologie si etica profesionala	C1. Descrie fiinta umana ca entitate biopsihosociala, cu valori si principii de viata	Totalitate si individualitate 1.1 - identificare personala (CI/BI, stare civila, foaie de observatie,dosar medical) -ingrijire holistica:fiinta unica,cu nevoi specifice; -implicarea pacientului in propria ingrijire; -rolul de avocat al pacientului; -aspecte etice ale ingrijirii (compasiune, competenta, constiinta, angajare); 1.2 Valori si principii etice in nursing: - valori: viata;independenta;libertate;egalitate; nondiscriminare; -principii etice: binefacere vs.maleficenta; dreptate (mod de impartire a adevarului); autonomie vs. paternalism; veracitate vs. sinceritate; fidelitate/confidentialitate; 1.3 Sisteme personale de valori: - devotament fata de profesie; - grija si afectiune; - incredere,putere/loialitate si libertate profesionala; - empatie,reputatie,imagine pozitiva de sine; 1.4 Drepturi si libertati: - Drepturile omului; - Drepturile pacientului; - Drepturile copilului; - Drepturile femeii in maternitate etc
		C2. Raspunde din punct de vedere profesional, moral si legal	Raspundere si responsabilitate: 2.1 raspundere - legala;morală; responsabilitate-profesionala; civila; -neglijenta,culpa,fuga de raspundere; -eroare si greseala in nursing; deontologia actului medical; Norme de exercitare (conform legilor in vigoare) 2.2 drept medical- forme de scolarizare;

			- acces in profesie; - statut socioprofesional; - pierderea dreptului de practica; - principiul OSCAR: reglementarea climatului de lucru al conducerii unitatilor sanitare (obiectivitate, specializare in munca de echipa, coordonare, autonomie si responsabilitate) 2.3 autorizare si acreditare: - obtinere atestat libera practica; - inregistrare in registrul unic al asistentilor medicali; - standarde de ingrijire bazate pe probitate, abnegatie, daruire, sollicitudine, compasiune; - fisa postului; - autonomie si delegare in nursing; Invatare continua si perfectionare profesionala 2.4 competente profesionale pe baza SPP; - oportunitati de invatare (studiu individual, media, internet, continuare studii); - participare la seminarii, conferinte, prezentari comunicari; - implicare in cercetarea in nursing;
		C3. Acorda ingrijiri intr-un mediu terapeutic securizant	Calitate in nursing 3.1 protocoale de ingrijire relatii profesionale (cooperare, colaborare), comunicare eficienta, activa; Abordare in situatii de risc: 3.2 persoana informata: - ghiduri de informare a pacientului, familiei, comunitatii (pliante, brosure); - consimtamant sau refuz al ingrijirilor pe deplin informata; - atitudine etica in situatii terminale; 3.3 abuzuri: verbale, fizice, sexuale, psihice; 3.5 iatrogenie: de explorare; psihogena; medicamentoasa; de institutionalizare; 3.6 eugenie; 3.7 risc asumat (valoarea bunului supus riscului este mai mica decat efectul obtinut; incredere exagerata in propriile forte; depasirea competentelor); risc evaluat (atitudine fata de un pacient agresiv); Bioetica 3.8 Eutanasi; inginerie genetica (genom uman si clonare); fecundare in vitro/in vivo; 3.9 dileme etice (ex: in boala canceroasa, avort, SIDA)

IV. Sugestii metodologice

Modulul **DEONTOLOGIE SI ETICA PROFESIONALA** poate fi parcurs independent.

Predarea modulului se face de catre asistentul medical cu modul de pedagogie.

In elaborarea **strategiei didactice** se va tine seama de urmatoarele principii ale invatamantului centrat pe elev si de abordarea unor metode de educatie a adultului; elevul:

- invata predominant descoperind, in timp ce profesorul il ghideaza;
- invata in mod activ;
- lucreaza in mod cooperativ, in grupuri;
- nu se limiteaza doar la sala de curs;
- se exprima in mod creativ;
- gaseste motivatii intrinseci si valori in procesul experiential;
- experimenteaza problemele in globalitatea lor, ca subiect matur.

a) Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza:

1. **activități de predare - învățare** cu **caracter interactiv**: conversația euristica, descoperirea inductivă și deductivă, expunerea;

Metodele tradiționale de predare-învățare avantajează profesorul care devine expert asupra elevului pasiv (cu o motivație extrinsecă- recompense și competiție), îi oferă informație “umplând vase goale”.

2. Se recomandă a fi utilizate **metode alternative**: brainstorming, problematizare, observație dirijată, studiul de caz, lucrul în grup (“Bolul pestelui de aur”, “Caruselul”, “Bulgarele de zapada”), joc de rol.

3. **activități de învățare** cu **caracter aplicativ**: fișe de lucru, referate, eseuri, muncă independentă;

Orele de predare-învățare cuprind conținuturi și aplicații.

b) **Evaluarea** trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de pregătire profesională, pentru a obține același nivel de performanță, indiferent de locul, momentul sau persoana care face evaluarea.

Ca **instrumente de evaluare** se pot folosi:

1. probe orale (întrebări, grup de discuții,)
2. test scris, fișă de lucru, referat, eseu cu număr de cuvinte prestabilit;
3. probe practice (studiu de caz, joc de rol).

Se recomandă următoarele **metode alternative de evaluare**: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, analiza produselor (culegeri de date), observarea sistematică a elevilor.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului, se poate aprecia nivelul de atingere a competențelor printr-o evaluare: *formativă (continuu, ritmică, pe secvențe mici)* și *sumativă, cumulativă (verificări parțiale, pe secvențe mai mari)* .

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul , își stabilesc numărul de ore alocate fiecărei teme, durata evaluării, numărul de reevaluări (cel puțin egal cu numărul orelor alocate săptămânal) și distribuția acestora pe parcursul perioadei de studiu.

c) **Sugestii cu privire la aplicații (laborator)**

1. Aplicațiile se vor realiza în săli de curs, unități medicale și școlare, urmărindu-se aplicarea cunoștințelor la probleme reale.

Vor fi utilizate metode de stimulare a creativității ca:

- brainstorming;
- sinectică;
- metoda 6-3-5;
- Phillips 6-6;
- discuții panel;

2. Exemple de teme pentru aplicații:

“Ranile învingătorilor se vindecă mai repede decât ranile cele ale învinsilor” (vezi Totalitate și individualitate)-seminar de discuții

“Implicații etice ale îngrijirii pacientului cu tulburări psihice (ex:agresivitate)” (vezi Risc asumat/risc evaluat) - lucru în grup

“Clarificarea propriilor valori” (vezi Sisteme personale de valori) – autoevaluare

d) **Resursele materiale** trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată : casete video, CD-uri, folii de retroproiector, culegeri de date etc.

Se recomandă parcurgerea temelor din curriculum să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

V. Sugestii bibliografice

1. American Nurses Association – Codul pentru nurse ,1985
2. ANR, Grup național de etică (autor colectiv) - Cod de etică pentru asistenți medicali, București,1998

3. ANR, Grup national de etica (autor colectiv)-Glosar de etica in nursing, Bucuresti,1998
4. ANR, Grup national de etica (autor colectiv)-Ghid de etica in nursing pentru asistenti medicali,Bucuresti,2001
5. Dutescu,B. -Etos in medicina ,Editura Medicala, Bucuresti,1979
6. Fry,Sara,T.-Etica in practica nursingului-ghid pentru luarea deciziilor in etica, CN,1994
7. Jurnalul de nursing , Nursing -revista editata de ANR (colectia 1990-2006)
8. Lemon-Materiale de educatie in nursing, OMS-Regional Office for Europe, Copenhaga, 1996
9. Marin,Gh.-Pledoarie pentru respect,Editura Albatros,1978
10. Miron,A. - Etica aplicata, Editura Alternative,1995
11. Nicolau,S.-Bioetica-Manual pentru invatamantul universitar si preuniversitar de specialitate-Editura Universul,Bucuresti,1998
12. Scripcaru,Gh.,Ciornea,T.- Deontologie medicala,Editura medicala, 1979

MODULUL 42: PSIHOLOGIE MEDICALA

I. Nota introductiva

Modulul **Psihologie medicala** face parte integrantă din curriculumul ce are la baza standardul de pregătire profesională în specialitatea **asistent medical generalist** și corespunde competenței specializate: **Psihologie medicala**.

Modulul se efectuează în semestrul I al anului III de studiu și are alocate un număr de 60 ore, din care 36 ore laborator tehnologic.

II. Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Determină factorii psihici în dinamica sănătății/bolii
2. Abordează pacientul în perspectiva holistică
3. Susține pacientul în menținerea/restaurarea calității vieții

III. Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor:

Unitate de competență: PSIHOLOGIE MEDICALA

Nr. crt	Unitate de competență	Competență	Conținuturi tematice
42.	Psihologie medicală	C1.Determină factorii psihici în dinamica sănătății/ bolii	<u>Arie de preocupări</u> 1.1.Terminologie: factor,sănătate/boală,sanogeneză, traumă psihică,adaptare psihofiziologică,exprimare emoții,pulsiiune(instinct),imitație,identificare, simptome psihosomatice(spasm,HTA, vertij versus manie, agresivitate) 1.2 Relații asistent medical-pacient: interacțiune socială; afiliere (proximitate fizică,contact prin priviri, răspunsuri calde,prietenoase); autostima și egoidentitate (acceptarea autoimaginii de către alții și acceptarea imaginii pe care o au alții despre sine); comunicarea diagnosticului de boală,empatie, motivația de a fi “pacient” 1.3 Psihologia”situational-existentială” a bolnavului: dependentă (acceptare,ajutor,protecție);separarea de habitatul personal;compliance pacientului(fuga în boală, neacceptarea bolii);psihosociologia spitalului(organizare administrativă-socială,rol de bolnav și rol de pacient, nevroza de spital); 1.4 Stres și disfuncționalități:cauze,vulnerabilitate la stres(mecanisme de coping,locus of control,rețea de sprijin);trăsături imunogene și disimunogene ale personalității; diagnostic de stres-clinic și de laborator; grila de evaluare a stresului; factori de risc pentru profesia medicală. <u>Comportamente protectoare și de risc.</u> 1.5 Credințe personale și tendințe față de sănătate: influența culturală(obiceiuri, tradiții, mentalități), educație intrafamilială, convingeri personale; comportamente adictive(consum de alcool, tutun, droguri etc) 1.6 Adaptare la stres: individuală (nivel de aspirație și nivel de posibilități/resurse;nevoile lui Ralph-afiliere,securitate,noutatea experienței); colectivă (rezolvarea situațiilor conflictuale;apelul la rețeaua de suport social,creșterea autocontrolului, prevenirea burn-out-ului profesional)

			<u>Tulburari functionale</u> 1.7 Fisa biografica (traume, accidente, violente, carente afective) 1.8 Raspunsuri somatice ale emotiilor: Respiratorii (rinoree, stranut in salve, crize de astm, hiperventilatie); cardiovasculare (tahicardie, HTA, crize anginoase, lipotimii, constrictione-paloare/vasodilatatie-eritem cutanat); digestive (pilorospasm, dischinezii biliare, hipersecretie HCL, hiperperistaltism); urogenitale (colici renoureterale, tulburari de dinamica sexuala); cutanate (prurit, eruptie); metabolice (anorexie, bulimie, obezitate, hiperglicemie); 1.9 Afectiuni de etiologie psihogena : boala ulceroasa, colon iritabil, dermatite atopice, astm bronsic, cardiopatie ischemica, HTA, TBC, tulburari menstruale,); psihologia pacientului infirm ; psihologia convalescenteii
		C2. Abordeaza pacientul in perspectiva holistica	<u>Tipurile psihologice si boala</u> 2.1 Tip de personalitate: A si C (elemente caracteristice); Tipologii constitutionale : Kretschmer (picnic, leptosom, athletic); Sheldon (endomorf, mezomorf, ectomorf); Eysenck (introvet, extravert); Heymans, Wiersma, La Senne (nervosi, sentimentali, pasionali, colerici, sanguinici, flegmatici, amorf, apatici). Personalitati accentuate (demonstrativ, hiperperseverenti, hiperexacti, distimici, hipertimici, exaltati, anxiosi, emotivi) 2.2 Dimensiuni tipologice in biografie: reactii la boala (recunoasterea, negarea, ignorarea, resemnarea); imagine de sine si detaliile corporale (stima de sine) 2.3 Particularitati psihofiziologice legate de varsta si sex (stadii, etape, crize); psihologia medicala a femeii (pacienta, asistenta medicala, gravida, lehuza); psihologia persoanei cu disabilitati; 2.4 Psihologia actului chirurgical (incarcatura emotionala, ideea de prejudiciu, anxietatea, reducerea/ pierderea timpului de contact cu lumea, teama de necunoscut, noutatea anesteziei); interventii psihologice in preoperator, postoperator precoce si tardiv; Corelate psihologice ale bolii 2.5 Transformari psihocomportamentale induse de boala : tulburari nevrotice, supraalimentatie, sedentarism, fumat/droguri, reculul insertie/reinsertie sociala; regresia afectiva si comportamentala, evaziunea, exaltarea Eului, contagiunea informationala; 2.6 Psihologia medicamentului si complianta terapeutica: reactii adverse, dependenta medicamentoasa, prescrierea medicamentelor (limite, presiuni), medicina alternativa); mijloace de crestere si evaluare a compliantei terapeutice; 2.7 Efectul placebo: variabile ale pacientului/medicului; indicatii si contraindicatii ale E.P.
		C 3. Sustine pacientul in mentinerea / restaurarea	<u>Modalitati de optimizare a actului de ingrijire</u> 3.1 Calitate a vietii si obiective sanogenetice: indicatori de calitate a vietii (stare de bine; capacitate de functionare fizica, psihica, sociala, de rol ; factori extrafamiliali; bunuri si servicii ; mediu; posibilitati de informare; perfe

		calitatii vietii	3.2 Dinamica relatiei asistent medical-pacient (relatie asimetrica vs. relatie simetrica): asteptarile pacientului si libertatea de decizie; automedicatie; 3.3 Abordare in cazul pacientilor psihici activarea resurselor potentiale; autovalorizare, gandire pozitiva; 3.4 Iatrogenia psihogena : contradictii intre mesajul verbal si nonverbal; lipsa de tact; combaterea inchiderii in sine , menajarea si tactici de comunicare a vestilor proaste; 3.5 Timp de lucru si de loisir al pacientului: obiceiuri, presiuni; <u>Abordare in situatii de criza si in faza terminala</u> 3.6 Asistenta psihologica a pacientilor neoplazici: in faza de stabilire a diagnosticului (atitudine optimista, dar ferma); in perioada initierii tratamentului (abordare raportata la personalitatea pacientului); in recidiva sau stadiu terminal (sustinere ,suport emotional) 3.7 Abordare si consiliere in HIV pozitiv combaterea socului emotional, a negarii, autoculpabilizarii; detectarea depresiei si prevenirea sinuciderii; ascultare empatica, necritica sau judicativa; crearea unui mediu de suport social si spiritual; incredere si confidentialitate in actul ingrijirii; 3.8 Suport psihologic in ingrijiri paliative atitudine fata de pacient si familia acestuia; sustinere in faza de negare, confuzie, resemnare, acceptare, adaptare, lupta, moarte; <u>Psihoterapie</u> 3.9 Psihoterapie suportiva simpla: activarea resurselor psihice personale ale pacientului; dezvoltarea resurselor fizice conservate; favorizarea exteriorizarii emotiilor, gandurilor; sustinere in acceptarea bolii; persuasiune (cu elemente sugestive) 3.10 Ghid de schimbare a unui comportament nociv: sfaturi vs coercitie (restrictii alimentare, alcool, tutun); cresterea motivatiei pentru schimbare; automonitorizarea comportamentelor legate de consum; 3.11 Terapia pierderii la copii: pregatirea copiilor pentru pierdere (afective, de persoane, de mediu stabil); terapie prin joc; verbalizarea sentimentelor si trairilor; comunicare terapeutica (in boli incurabile) bazata pe incredere , siguranta protectie;
--	--	------------------	---

IV. Sugestii metodologice

Modulul **PSIHOLOGIE MEDICALA** poate fi parcurs independent.

Predarea modulului se face de catre profesorul de specialitate (studii socio umane).

In elaborarea **strategiei didactice** se va tine seama de urmatoarele principii ale invatamantului centrat pe elev si de abordarea unor metode de educatie a adultului:

- elevul invata predominant descoperind, in timp ce profesorul il ghideaza;
- elevul invata in mod activ;
- lucreaza in mod cooperativ, in grupuri;
- nu se limiteaza doar la sala de curs;
- i se permite sa se exprime in mod creativ;
- gaseste motivatii intrinseci si valori in procesul experiential;
- experimenteaza problemele in globalitatea lor, ca subiect matur.

a) Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza:

1. activitati de predare - invatare cu *caracter interactiv*: conversatia euristica, descoperirea inductiva si deductiva, expunerea;
2. Metodele traditionale de predare-invatare avantajeaza profesorul care devine expert asupra elevului pasiv (cu o motivatie extrinseca- recompense si competitie), ii ofera informatie “umpland vase goale”.

Se recomanda a fi utilizate *metode alternative*: brainstorming, problematizare, observatie dirijata, studiul de caz, lucrul in grup (“Bolul pestelui de aur”, “Caruselul”, “Bulgarele de zapada”), joc de rol.

3. activitati de invatare cu *caracter aplicativ*: fise de lucru, referate, eseuri, munca independenta;

Orele de predare-invatare cuprind continuturi si aplicatii.

b) **Evaluarea** trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de pregatire profesionala, pentru a obtine acelasi nivel de performanta, indiferent de locul, momentul sau persoana care face evaluarea.

Ca **instrumente de evaluare** se pot folosi:

1. probe orale (intrebări, grup de discutii,)
2. test scris, fisa de lucru, referat, eseu cu numar de cuvinte prestabilit;
3. probe practice (studiu de caz, joc de rol).

Se recomanda urmatoarele *metode alternative de evaluare*: autoevaluarea, coevaluarea in grupul de lucru, analiza produselor (culegeri de date), observarea sistematica a elevilor.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului, se poate aprecia nivelul de atingere a competentelor printr-o evaluare:

- **formativa (continua, ritmica, pe secvente mici),**
- sau **sumativa, cumulativa (verificari parțiale, pe secvente mai mari)**.

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul, isi stabilesc numarul de ore alocate fiecărei teme, durata evaluării, numarul de reevaluări (cel puțin egal cu numarul orelor alocate saptamanal) si distributia acestora pe parcursul perioadei de studiu.

c) Sugestii cu privire la aplicatii)

1. Aplicatiile se vor realiza in sali de curs, unitati medicale, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale.

Ex. Problema reala: interventia chirurgicala.

Grup de discutii : “Ideea de prejudiciu in actul chirurgical”

Test scris : “Modalitati de crestere a complianței pacientului”;

Practic: “Studiu de caz-Reactia la boala”,

2. Aplicatiile vor urmări formarea de abilitati prin care elevul aplica, utilizeaza cunostintele detinute pentru a rezolva o problema aparuta, bazandu-se pe o relationare logica a informatiilor in raport cu un scop.

Ex: Scop: Sustinerea pacientului in mentinerea/restaurarea calitatii vietii

Grup de discutii: “Mod de abordare a unui copil cu neoplasm-comunicare de vesti proaste”

Eseu (max.250 cuvinte): “Cresterea motivatiei de a renunta la consumul de alcool(tutun)”

3. Aplicatiile se vor realiza in sali de curs, unitati medicale si scolare, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale.

4. Vor fi utilizate metode de stimulare a creativitatii ca:

- brainstorming;
- sinectica;
- metoda 6-3-5;
- Phillips 6-6;
- discutii panel;

d) **Resursele materiale** trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata : casete video, CD-uri, folii de retroproiector, teste psihologice, etc.

Se recomanda parcurgerea temelor din curriculum sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

V. Sugestii bibliografice

1. Athanasiu,A.-Tratat de psihologie medicala,Editura Oscar Print,Bucuresti,1998
2. Bradu-Iamandescu,I.- Manual de psihologie medicala,Editura Infomedica, Bucuresti,1995
3. Bradu-Iamandescu,I – Dinamica psihosociala a practicii medicale,Editura Infomedica, Bucuresti, 2003
4. Bradu-Iamandescu,I – Psihologia medicala,vol I, Editura Infomedica, Bucuresti, 2005
5. Lupu,I.,Zanc,I.- Sociologie medicala- teorie si aplicatii,Editura Polirom, Iasi, 1999
6. Mitrofan,I.,Buzducea,D.- Psihologia pierderii si terapia durerii, Editura Sper, Bucuresti, 2002
7. Neculau,A.(coord)- Psihologie sociala, Editura Polirom, 1996
8. Rascanu,R.-Psihologie medicala si asistenta sociala,Editura Societatea Stiinta si tehnica, Bucuresti, 1996

MODULUL 43: PEDAGOGIE

I. Nota introductiva

Modulul **Pedagogie** face parte integrantă din curriculumul ce are la baza standardul de pregătire profesională în specialitatea **asistent medical generalist** și corespunde competenței specializate: **Pedagogie**.

Modulul are alocate un număr de 60 ore, din care 36 ore laborator tehnologic.

II. Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Evidențiază rolul educației, ca acțiune socială specifică, în dezvoltarea personalității
2. Utilizează comunicarea didactică
3. Aplică metodologia învățării și studiului individual

III. Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor:

Unitate de competență: PEDAGOGIE

Nr. crt	Unitate de competență	Competență	Conținuturi tematice
43.	Pedagogie	C1. Evidențiază rolul educației, ca acțiune socială specifică, în dezvoltarea personalității	Factorii dezvoltării ontogenetice: 1.1 ereditate –concept, rol, predispoziții ereditare; particularități anatomo- fiziologice ale analizatorilor și activității SNC; temperamentele și abordarea psihopedagogică; 1.2 mediu- proximal, distal, nisă de dezvoltare; 1.3 educație –concept; laturi (intelectuală, tehnologică, profesională, moral-civică, religioasă, juridică, estetică, igienosanitară); caracteristici: specific uman, caracter social-istoric, caracter necesar, obiectiv, permanent; caracter național și universal; funcții: creștere și dezvoltare fizică armonioasă; transmitere de informații, experiențe, deprinderi; transmitere de norme etice; Stadialitate 1.4 stadii genetice și de vârstă: stadialitate psihodinamică (învățare pe parcursul întregii vieți); 1.5 stadialitate cognitivă (Piaget-vârsta cuprinsă între 0-11/12 ani - 15/16 ani); stadialitate morală (Kohlberg-vârsta cuprinsă între 4-13 ani); stadialitate psihosocială (Erickson-perioada întregii vieți); Demers educațional 1.6 ideal educațional –dimensiune socială, psihologică, pedagogică; obiective - ale formării (atitudini, capacități, priceperi și deprinderi); - învățării- asimilare de cunoștințe; 1.7 operationalizarea obiectivelor pedagogice: condiții generale; achiziții ale învățării (în plan cognitiv, afectiv, psihomotor); 1.8 principii didactice: integrarea teoriei cu practica; respectarea particularităților individuale și de vârstă; principiul accesibilității cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor; principiul sistematizării și continuității în învățare; principiul participării active a elevului la procesul de predare, învățare, evaluare;)

		C2. Utilizeaza comunicarea didactica	Sisteme de educatie si forme de comunicare: 2.1 educatie - formala, nonformala, informala; Comunicare - verbala, nonverbala, paravebala; - accidentala, subiectiva, instrumentala; - implicatii psihopedagogice; comunicare didactica - schema comunicarii (factori, distanta, cod personal, bruiaj, blocaj, distorsiune, filtrare mesaje); - caracteristici (dimensiune explicativa, logica pedagogica, pericolul transferului de autoritate, personalizarea comunicarii); Educatia adultului 2.2 obiective: dobandirea autonomiei formative; crearea unui stil de munca activ, autocontrolat); factori: accelerarea schimbarilor, explozie demografica; evolutia tehnologiei; utilizarea timpului liber; multiplicarea profesiunilor; democratizarea vietii sociale) forme: (intraeducationale-postuniversitare, cursuri perfectionare, training; extraeducationale-munca intelectuala, simpozioane, conferinte, mese rotunde); Strategii de formare si educatie 2.3 arta motivarii (motivatie de realizare-intrinseca; extrinseca; nivel de aspiratii; recompensa meritata); 2.4 profilul educatorului (personalitatea profesorului; competenta si tact pedagogic; stil de predare; tipuri de relatii profesor-elev); 2.5 educatie interculturala - concept; - consecinte pedagogice;
		C3. Aplica metodologia invatarii si studiului individual	Rolul educatorului: 3.1 metodologia instruirii (strategii didactice: de tip expositiv-euristic, de tip algoritmic; lucrari practice, lucrul in grup) 3.2 proiect tehnologie didactica (obiective, elemente componente) Adaptarea evaluarii 3.3 tip de evaluare: ritmica, continua; sumativa, cumulativa; - observare si apreciere verbala; - chestionare orale; teste docimologice; - verificare prin lucrari practice; - autoevaluare; 3.4 evaluare rata succes-esec: strategii de promovare a succesului: - familiale-familie activa, conditii bune de viata, spirit de independenta; - de natura psihofiziologica-stare de sanatate, capacitati psihologice; - de natura pedagogica-calitatea actului de predare-invatare; cauze insucces: familiale: familii dezorganizate, parinte singur, conditii precare; psihofiziologice-tulburari fiziologice, psihocomportamentale psihosociale; pedagogice- curriculum neadaptat; baza tehnico-materiala necorespunzatoare, relatii deficitare elev- profesor; OSP necorespunzatoare, evaluare subiectiva; Creativitate 3.5 specificul invatarii umane: rezolvare de probleme; memorare, inteligenta; motivatie si vointa; 3.6 formare intelectuala: atentie; memorie de lunga durata, conditii ale memorarii facile, temeinice; 3.7 creativitate umana: factori intelectuali, volumul, experientei, factori sociali; etape-perioada de preparare, de incubatie, de iluminare, de verificare;

IV. Sugestii metodologice

Modulul **PEDAGOGIE** poate fi parcurs independent.

Predarea modulului se face de catre profesorul de specialitate (studii socio umane).

In elaborarea **strategiei didactice** se va tine seama de urmatoarele principii ale invatamantului centrat pe elev si de necesitatea abordarii unor metode de educatie a adultului:

- elevul invata predominant descoperind, in timp ce profesorul il ghideaza;
- elevul invata in mod activ;
- lucreaza in mod cooperativ, in grupuri;
- nu se limiteaza doar la sala de curs;
- i se permite sa se exprime in mod creativ;
- gaseste motivatii intrinseci si valori in procesul experiential;
- experimenteaza problemele in globalitatea lor, ca subiect matur.

a) Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza:

1. **activitati de predare - invatare** cu **caracter interactiv**: conversatia euristica, descoperirea inductiva si deductiva, expunerea;

2. Metodele traditionale de predare-invatare avantajeaza profesorul care devine expert asupra elevului pasiv (cu o motivatie extrinseca- recompense si competitie), ii ofera informatie “umpland vase goale”.

Se recomanda a fi utilizate **metode alternative**: brainstorming, problematizare, observatie dirijata, studiul de caz, lucrul in grup (“Bolul pestelui de aur”, “Caruselul”, “Bulgarele de zapada”), joc de rol.

3. **activitati de invatare** cu **caracter aplicativ**: fise de lucru, referate, eseuri, munca independenta.

Orele de predare-invatare cuprind continuturi si aplicatii.

b) Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate in Standardul de pregatire profesionala, pentru a obtine acelasi nivel de performanta ,indiferent de locul, momentul sau persoana care face evaluarea.

Ca **instrumente de evaluare** se pot folosi:

1. probe orale (intrebari, grup de discutii,)
2. test scris, fisa de lucru, referat, eseu (ex: cu numar de cuvinte prestabilit);
3. probe practice (studiu de caz, joc de rol).

Se recomanda urmatoarele **metode alternative de evaluare**: autoevaluarea, coevaluarea in grupul de lucru, analiza produselor (culegeri de date), observarea sistematica a elevilor .

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului, se poate aprecia nivelul de atingere a competentelor printr-o evaluare:

- **formativa (continua, ritmica, pe secvente mici),**
- **sumativa, cumulativa (verificari parțiale, pe secvente mai mari)** .

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul , isi stabilesc numarul de ore alocate fiecarei teme , durata evaluarii, numarul de reevaluari (cel putin egal cu numarul orelor alocate saptamanal) si distributia acestora pe parcursul perioadei de studiu.

c) **Sugestii cu privire la aplicatii**

1. Aplicatiile se vor realiza in sali de curs, unitati medicale si scolare, urmarindu-se aplicarea cunostintelor la probleme reale.

2. Vor fi utilizate metode de stimulare a creativitatii ca:

- brainstorming;
- sinectica;
- metoda 6-3-5;
- Phillips 6-6;
- discutii panel;

3. Exemple de teme pentru aplicatii:

“Argumentati de ce para- si nonverbalul sunt codificate de 4,5 ori mai repede decat verbalul” (vezi Comunicarea) - lucru pe grupe

“Care sunt deosebirile intre invatarea observata la mamifere si cea specific umana?” (vezi Creativitatea) - grup de discutii

d) Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata : casete video, CD-uri, folii de retroproiector, proiecte de tehnologie didactica etc.

Modulul 44: CERCETARE IN NURSING

❖ Nota introductiva

Modulul **CERCETARE IN NURSING** face parte din pregătirea specifica din anul III, pentru calificarea **asistent medical generalist**.

În modulul **CERCETARE IN NURSING** se regăsesc abilități din unitatea de competență specializată **CERCETARE IN NURSING**. Modulul are alocate 60 ore din care 36 ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardele de pregătire profesională specifice calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Descrie principalele domenii de cercetare în nursing.
2. Explica metodele, tehnicile și instrumentele de investigare în nursing.
3. Concepe un proiect de cercetare în nursing.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: CERCETARE IN NURSING

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
44.	Cercetare în nursing	C.1. Descrie principalele domenii ale cercetării în nursing C.2. Explica metodele, tehnicile și instrumentele de investigare în nursing.	Domenii: 1.1. Promovarea sănătății și prevenirea îmbolnăvirilor: alimentația, fumatul, sedentarismul, planificarea examenelor periodice etc. 1.2. Înțelegerea sau acceptarea tratamentului prescris: în funcție de obiceiurile familiale, motivația pacientului, vârsta, sexul, nivelul educațional etc. 1.3. Procesul de îngrijire (nursing) pentru pacienții cu anorexie, consum de droguri, alterarea stimei de sine, etc. 1.4. Grupele de populație cu risc mare de îmbolnăvire: datorită stilului de viață, condițiilor de mediu, obiceiurilor familiale etc. 1. Metode de cercetare: 1.1. Observația clinică: definiție, condiții etc. 1.2. Experimentul natural: definiție, condiții, rezultate. 1.3. Metoda analizei Documentelor (analiza statistică și analiza de conținut): bilet de trimitere, de transfer, de ieșire din spital, foaie de observație, analize, investigații etc. 2. Tehnici și instrumente: 2.1. Interviu direct-indirect, cu întrebări închise/deschise, clinic. 2.2. Ancheta demografică, socio-economică,

C.3. Concepe un proiect de cercetare in nursing.

- sondajul de opinie.
Chestionarul cu intrebari standardizate.
Etapale cercetarii in nursing:
1 Pregatirea cercetarii: alegerea temei si a obiectivelor investigatiei, stabilirea ipotezelor de lucru, alegerea mijloacelor de investigatie (metodele si tehnicile de cercetare).
2. Colectarea datelor necesare: activitatea de teren, efortul cercetatorului etc.
3. Analiza si interpretarea datelor: subiective, obiective, semne clinice etc.
4. Redactarea unui raport final cu propuneri si solutii, care respecta anonimatul persoanelor, a confidentialitatii informatiilor; informarea forurilor ierarhic superioare interesate de problema cercetata.

❖ Sugestii metodologice

Modulul **CERCETARE IN NURSING** poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **CERCETAREA IN NURSING**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti.

Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne de educatie:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintele lor dobandite anterior, la procesul de invatare
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv dar si activitati de invatare cu caracter practic aplicativ.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, observatia, exercitiul, studiul de caz, dezbaterile, discutiile si lucrul in grup, care stimuleaza spiritul critic si creativitatea.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, C.D – uri, folii de retroproiector.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt prezentate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire pe care trebuie sa-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national, comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (intrebari), test scris.

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluării fiecarei competente, numarul de reevaluări si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Modulul: 45. GINECOLOGIE ȘI NURSING ÎN GINECOLOGIE

Notă introductivă

Modulul GINECOLOGIE ȘI NURSING ÎN GINECOLOGIE face parte din pregătirea specifică din anul III, semestrul I, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul GINECOLOGIE ȘI NURSING ÎN GINECOLOGIE se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată GINECOLOGIE ȘI NURSING ÎN GINECOLOGIE.

Modulul are alocate 60 ore din care 36 ore, invatamant clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor ginecologice.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la paciențele cu afecțiuni ginecologice.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervenții proprii și delegate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: GINECOLOGIE ȘI NURSING ÎN GINECOLOGIE

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
45.	Ginecologie și nursing în ginecologie.	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor ginecologice	1. Semne și simptome prezente în afecțiunile ginecologice. 1.1. Tulburările ciclului menstrual. 1.1.1. Tulburări în exces: menoragia (hipermenoreea), polimenoreea, metroragia, menometroragia; 1.1.2. Tulburări în minus: hipomenoreea, oligomenoreea, amenoreea. 1.1.3. Sindromul intermenstrual. 1.2. Hemoragia: cauze generala și locale, cantitatea, ritmul și durerea asociată, aspectul sângelui; hemoragii care survin în copilărie, în perioada pubertară și la femeia în plină activitate genitală. 1.3. Leucoreea: debut, caracterul scurgerilor, circumstanțe de apariție, semne funcționale asociate (prurit, arsuri, algi pelviene, dispareunie, usturimi la sfârșitul micțiunii. 1.4. Durerea pelvină: intensitate (supraacută, acută, subacută, cronică), timpul de apariție și durata, localizare și iradiere, factori provocatori sau paleativi; dispareunia. 2. Principalele afecțiuni ginecologice. 2.1. Infecțiile aparatului genital feminin. 2.1.1. Vulvovaginite: definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, evoluție, principii de tratament. 2.1.2. Bartholonita: definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, evoluție, principii de tratament. 2.1.3. Cervicite (metrite cervicale) și displazii cervicale: definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, evoluție, principii de tratament. 2.1.4. Boala inflamatorie pelvină (BIP): definiție,

		etiopatogenie, simptomatologie, investigații, evoluție, principii de tratament. 2.2. Tulburări de statică uterină și incontinența urinară – definiție, manifestări, investigații, tratament. 2.2.1. Deviații uterine. 2.2.2. Prolapsul genital – definiție, etiologie, evoluție, tratament. 2.2.3. Incontinența urinară la femeie: cauze, investigații, tratament. 2.3. Tumori ale aparatului genital. 2.3.1. Tumori benigne: fibromul uterin, tumori ovariene benigne, tumori secretante. Definiție, semne și simptome, investigații, evoluție și complicații, principii de tratament. 2.3.2. Tumori maligne: leziuni precanceroase, cancerul de col și corp uterin, cancerul de ovar: clasificare, simptomatologie și investigații, stadializare, evoluție și pronostic, principii de tratament. 2.4. Patologia sânilor. Patologia netumorală. Cancerul de sân. Etiopatogenie, morfopatologie, screening-ul cancerului mamar, clasificarea stadială, tratamentul. 2.5. Sterilitatea conjugală. Contracepția și planificarea familială. 2.5.1. Sterilitatea și infertilitatea. Definiția termenilor, implicații psihologice, investigații, tratament. 2.5.2. Contracepția hormonală. Dispozitivul intrauterin (DIU). Metode locale și de barieră. 2.6. Menopauza: definiție, manifestări clinice, terapia de substituție. 1. Culegerea de date (date subiective/obiective) prin diverse metode: interviu, observație, cercetarea documentelor medicale (foaia de observație clinică, bilete de ieșire din spital și buletine de analiză, scrisori și trimiteri medicale, rețete, carnet de sănătate), discuții cu membrii echipei de îngrijire și aparținătorii, participarea la examenul clinic general și ginecologic, măsurarea temperaturii, pulsului, respirației, tensiunii arteriale. Analiza și sistematizarea datelor semnificative. 2. Independența/dependența. 2.1. Manifestări de independență: stare de conștiență prezentă, R, P, TA, T⁰ în limite normale, mobilitate păstrată, alimentație și hidratare corespunzătoare, somn și odihnă suficiente, confort asigurat, absența durerii, eliminări urinare și intestinale normale, lipsa scurgerilor vaginale, comunicare eficientă la nivel motor și afectiv, sentiment de utilitate. 2.2. Probleme de dependență: durere (supraacută, acută, subacută, cronică), mobilitate limitată, inapetență, postură inadecvată, circulație inadecvată, hipertermie sau hipotermie, vulnerabilitate crescută față de infecții, rănire. 2.3. Surse de dificultate: anxietate, stress, lipsă de cunoștințe, proces infecțios. 2.4. Manifestări de dependență: nervozitate, iritabilitate, sângerare uterină, amețeli, fatigabilitate. 2.5 Diagnostic de îngrijire (nursing) = PES (problema + sursa de dificultate + manifestarea de dependență). 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine?, ce?, ce se poate face?, cum?, în ce măsură?, când?, obiective pe termen scurt, mediu și lung).
	C.2. Identifică probleme de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni ginecologice.	
	C.3. Elaborează planul de îngrijire	

		(nursing). C.4. Aplică intervențiile proprii și delegate.	2. Priorități în îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de conștiență, supravegherea scurgerilor vaginale, profilaxia infecțiilor, prevenirea complicațiilor. 2.1. Intervenții proprii (autonome): comunicare, hidratare și alimentare, igienă, mobilizare, supravegherea eliminărilor, educație. 2.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, pregătirea pentru mici intervenții ginecologice, pregătirea preoperatorie și îngrijiri postoperatorii, administrarea tratamentului general și local. 1. Resurse materiale. 1.1. Instrumente: specul bivalv, valve vaginale, pense porttampon lungi, pense pentru col, pense pentru biopsie, chiurete, bisturiu, foarfece, histerometru, spatula Ayre, seringi de mărimi diferite, aparat Schultze, colposcop, histeroscop, celioscop, electrocauter, aparat pentru insuflație. 1.2. Materiale: tampoane, comprese, soluții dezinfectante, recipiente pentru produsele recoltate, soluții pentru investigații (acid acetic 3%, Lugol, nitrat de argint 5%, albastru de toluidină etc.), lame, lamele, manșuri, câmpuri, ace lungi de 10-15 cm și groase de 0,8-1 mm, soluții anestezice, substanțe de contrast (omnipaque, histeropaque, odiston, medicamente antihistaminice). 2. Pregătirea pacientei. 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic, obținerea colaborării și acordului, respectarea pudorii). 2.2. Pregătirea fizică: asigurarea confortului ambiental, asigurarea poziției adecvate, toaleta locală, evitarea spălăturilor, a raportului sexual și a administrării medicamentelor local, stabilirea momentului optim. 3. Intervenții specifice. 3.1. Investigații. 3.1.1. Examen de laborator: examenul secreției cervico-vaginale (bacteriologic și parazitologic, determinarea PH-ului vaginal, examenul citohormonal, studiul glerei, examenul citotumoral Babeș-Papanicolau, dozări hormonale în sânge și urină). 3.1.2. Examen endoscopic: histeroscopia, colposcopia, celioscopia. 3.1.3. Examen imagistic: ecografia, histerosalpingografia, rezonanța magnetică nucleară (RMN), tomografia computerizată (TC), mamografia, galactografia, xerografia, termografia. 3.1.4. Alte investigații. Puncția vaginală (culdopuncția): definiție, scop, indicații/contraindicații, materiale necesare, pregătirea pacientei, tehnica efectuării puncției (rolul asistentei), pregătirea produsului pentru examen, supravegherea după puncție, reorganizarea locului de muncă, notarea în foaia de observație, incidente și accidente, conduită. Curba termică bazală. Histerometria: indicații/contraindicații, incidente, accidente. 3.2. Intervenții ginecologice. 3.2.1. Biopsia: definiție, scop, locul recoltării (vulvă, vagin, cervix-col, endometru). 3.2.2. Chiuretajul uterin: definiție, scop, pregătirea
--	--	---	--

		materialelor și a pacientei, rolul asistentei în timpul tehnicii, observarea conținutului extras, recoltarea fragmentelor pentru examinare și trimitere la laborator, supravegherea după intervenție, reorganizarea locului de muncă, notarea în foaia de observație, incidente, accidente. 3.2.3. Spălătura vaginală: definiție, scop, indicații și contraindicații, materiale necesare, pregătirea pacientei, executarea tehnicii, observarea aspectului, lichidului eliminat. 3.2.4. Tamponamentul vaginal: indicații, contraindicații, tehnică. 3.3. Pregătirea preoperatorie. 3.3.1. Pregătirea generală, susținerea psihică în intervențiile mutilante, bilanțul stării de sănătate și investigații obligatorii. 3.3.2. Pregătirea specială: aseptizarea cavității vaginale (spălare, măsurare), examenul secreției vaginale, pregătirea câmpului operator, îndepărtarea pilozității, montarea sondei). 3.3.3. Pregătirea în urgențe: sarcina ectopică, chistul de ovar torsionat, necrobioza fibromului uterin. 3.4. Îngrijirea postoperatorie. 3.4.1. Transportul la salon, poziția în pat. 3.4.2. Supravegherea postanestezică. 3.4.3. Supravegherea feței, supravegherea funcțiilor vitale, a diurezei, stări abdominale, reluării tranzitului intestinal, combaterea durerii, supravegherea pansamentului, reluarea alimentației, mobilizarea, prevenirea complicațiilor postoperatorii, educarea pacientei în vederea externării. 1. Obiective stabilite: 1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau ameliorate, satisfacția pacientului. 1.2. Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin sau apărute în perioada îngrijirii. 2. Reformularea obiectivelor – adaptate la capacitățile fizice (resurselor) pacientului/familiei. 3. Planificarea intervențiilor adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.
	C.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.	

Sugestii metodologice

Modulul GINECOLOGIE ȘI NURSING ÎN GINECOLOGIE poate fi parcurs în mod independent

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind GINECOLOGIE ȘI NURSING ÎN GINECOLOGIE.

Cadrele didactice au libertatea să decidă numărul de ore alocate fiecărei teme în funcție de dificultatea temei: volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, particularitățile grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în sălile de demonstrație și în unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în sala de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea la un nivel corespunzător al competențelor specifice pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic, creativitatea și capacitatea de a lua decizii. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la probleme reale ținându-se cont de nevoile de instruire a elevilor și formarea acestora ca asistenți medicali generaliști.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, mulaje, scheme, casete video, cd-uri, folii de retroproiector, instrumente și materiale sanitare.

În elaborarea strategiei didactice profesorul va ține seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior (cunoștințe preștiințifice sau însușite în alte module) la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp special acordat pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi în raport cu cele noi și pentru ordonarea lor în vederea evidențierii aspectelor semnificative.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișe de lucru, proiect de activitate, plan de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor organiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, planuri de educație, simulări, aplicații pe caz concret.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz, plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluări formative iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul parcurgerii modului.

Se recomandă metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

Modulul 46: OBSTETRICA ȘI NURSING ÎN OBSTETRICĂ

Modulul OBSTETRICA ȘI NURSING ÎN OBSTETRICĂ face parte din pregătirea specifică din anul III semestrul I pentru calificare : asistent medical generalist.

În modulul OBSTETRICA ȘI NURSING ÎN OBSTETRICĂ se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată OBSTETRICA ȘI NURSING ÎN OBSTETRICĂ.

Modulul are alocate 120 de ore din care 72 ore, invatamant clinic.

Pregătirea moașelor prin programe speciale reduce parțial competențele asistentului medical generalist în domeniul îngrijirii gravidei, lăuzei și nou-născutului, mai ales în maternitate.

Modulul cuprins în curriculum-ul asistentului medical generalist este absolut necesar având în vedere domeniul vast în care acesta poate să lucreze fiind pus în situația de a îndeplini unele din atribuțiile moașei în situații limită (izolare geografică, inundații, înzăpezire, travaliu precipitat și naștere la domiciliu sau în ambulanță, sângerare, eclampsie).

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Descrie aparatul genital feminin și bazinul obstetrical.
2. Analizează modificările organismului în timpul sarcinii, semne și simptome de sarcină.
3. Supraveghează travaliul normal, nașterea normală și nou-născutul în cazuri de urgență
4. Supraveghează perioada de lăuzire și revenirea femeii în familie.
5. Participă la identificarea și supravegherea gravidelor cu risc obstetrical.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: OBSTETRICA ȘI NURSING ÎN OBSTETRICĂ

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
46.	Obstetrică și nursing în obstetrică	C.1. Descrie aparatul genital feminin și bazinul obstetrical. C.2. Analizează	1.Noțiuni de anatomie a aparatului genital 1.1 Organele genitale externe: vulva 1.2.Organele genitale: interne: ovarul, trompa, uterul, vaginul. 2.Noțiuni de fiziologie a aparatului genital 2.1.Funcțiile ovarului: ovogeneza și funcția endocrină 2.2.Funcțiile trompei: cale de trecere pentru elementele sexuale și ou, loc de fecundație. 2.3.Funcțiile uterului: ciclu menstrual și reținerea endometrială, loc de nidație și dezvoltare a sarcinii, nașterea naturală 2.4. Funcțiile vaginului, organ de copulație și de trecere a fătului. Fecundația, migrația, nidația. 2.5.Glanda mamară – descriere, rol. 3. Bazinul obstetrical. 3.1. Bazinul osos: alcatuire, repere obstetricale (creasta iliacă, spina iliacă antero-superioară, promontoriu, simfiza pubiană și arcul pubian, iminenta ilio-pectinee, articulația sacro-iliacă, tuberozitatea ischiatică, linia arcuată), stramtorile bazinului, diametrele. 3.2. Bazinul moale – planșelul pelvipерineal. 1.Modificările organismului în timpul sarcinii. 1.1. Modificările generale din partea sistemelor și aparatelor

		modificările organismului în timpul sarcinii, semne și simptome de sarcină	1.2.Modificari locale 2. Sarcina normala – semne și simptome 2.1.Trimestrul I: amenoreea, semne digestive, manifestari neuropsihice, semne urinare, modificari de forma și volum ale uterului. 2.2. Trimestrul II – amenoree, tulburari neuro- vegetative diminuate, miscari fetale, bataile cordului fetal, cresterea în volum a uterului, modificari de consistenta, cresterea excitabilitatii și contractilitatii. 2.3.Trimestrul III – uter marit de volum, miscari fetale active, bataile cordului fetal, parti mici fetale palpabile, manifestari determinate de adaptarea a organismului la sarcina. 2.4.Investigatii paraclinice in sarcina. 2.4.1.Examene de laborator: teste imunologice și radioimunologice. 2.4.2.Investigatii ultrasonice:auscultatia Doppler, ecografia. 2.4.3.Examenul lichidului amniotic: aminocenteza și amnioscopia. 3.Supravegherea prenatala 3.1.Obiectivele consultatiei prenatale și luarea în evidenta. 3.2. Prima consultatie prenatala: bilantul starii de sanatate (anamneza, examenul general pe aparate, examenul obstetrical) și selectionarea gravidelor cu risc, stabilirea varstei sarcinii și a datei probabile a nasterii; teste de laborator initiale. 3.3. Consultatiile prenatale din trimestrul II, III 3.4.Schema repetării testelor de laborator. 4.Educatia gravidei. 4.1.Igiena sarcinii, alimentatia, igiena vestimentara și corporala, activitatea, igiena muncii, pregatirea prenatala (pregatirea mameloanelor pentru alimentatia la san). Medicamentele și sarcina. Adaptarea la rolul de mama. Influenta sarcinii asupra sexualitatii și familiei 4.2.Problemele de dependenta in sarcina: alterarea confortului în legatura cu grețurile și vărsăturile, arsura epigastrica, constipatia, sangerarea gingiilor, hemoroizi și varice; deficit de cunostinte în legatura cu evolutia sarcinii, nasterea, ingrijirea copilului.
		C.3. Supraveghează travaliul normal, nașterea normala și nou născutul în cazuri de urgenta	1.Pregatirea gravidei ptr. nastere 1.1. Examenul gravidei la termen Pregatirea propriu - zisa pentru nastere 2. Semnele declansarii travaliului: contractii uterine ritmice și dureroase, eliminarea dopului gelatinos, deschiderea colului. 3. Asistarea nasterii în cazuri de urgenta 3.1. Perioadele și timpii nasterii 3.1.1. Conduita în perioada de dilatație, sarcinile asistentului medical privind monitorizarea mamei și copilului: masurarea tensiunii arteriale, pulsului, temperaturii, observarea comportamentului; supavegerea b.c.f, semne de suferinta fetala, modificarea caracteristicilor contractiilor, starea membranelor și colului, aspectul lichidului amniotic. 3.2.Conduita în expulzia fatului: pregatirea campului operator, respectarea asepsiei și antisepsiei, asigurarea materialelor pentru primirea copilului. 3.3.Conduita în delivrenta: semnele dezlipirii placentei , controlul integritatii placentei și a tesuturilor moi.

		C.4. Supraveghează perioada de lauzie și revenirea în familie. C.5. Participă la identificarea și supravegherea gravidelor cu risc obstetrical	3.4. Supravegherea lauzei în primele două ore după naștere, perioada a IV-a. 4. Primele îngrijiri acordate nou-născutului în sala de naștere: dezobstrucția, pensarea, ligaturarea și secționarea cordonului, stabilirea scorului APGAR, profilapsia oftalmiei, cântărire și măsurare; - îngrijiri în apnee tranzitorie, asfixia albastră, albă, traumatisme obstetricale; - îngrijiri în primele ore și primele zile după externare: alimentația și igiena, plaga ombilicală, identificarea malformațiilor. 1. Lauzia fiziologică – definiție. Perioadele lauziei (imediate, propriu-zisă, tardivă, supravegherea funcțiilor vitale, refacerea fiziologică și anatomică a organismului matern). 2. Supravegherea manifestărilor lauziei: scurgerea lohiilor, involuția uterină, secreția lactată – culegerea datelor, identificarea eventualelor probleme, întocmirea planului de îngrijire. 3. Educarea lauzei pentru autoîngrijire: igiena corporală și locală, igiena sanilor și a alăptării, alimentația lauzei, reluarea activității fizice și sexuale, măsuri contraceptive. Plan de educație, prevenirea complicațiilor post – partum. 4. Educarea familiei pentru sprijinirea lauzei Rolul părinților după naștere, adaptarea copiilor existenți, părinți cu deficiențe senzoriale și motorii, adaptarea bunicilor. 1. Sarcina patologică 1.1. Patologia maternă asociată cu sarcina: cardiopatiile, bolile respiratorii, bolile renale, bolile endocrine, bolile infecțioase, bolile hematologice, diabetul, sifilisul și gonoreea, intoxicații cronice (alcoolism, tabagism, consum de droguri). Influența sarcinii asupra bolii și a bolii asupra sarcinii. 1.2. Sarcina cu risc prin factori materni de ordin general (vârsta sub 20 sau peste 35 de ani, multiparitatea, înălțime și/sau greutate sub limită) condiții de peristază neprielnice, antecedente obstetricale și ginecologice, distocii osoase. 1.3. Boli proprii sarcinii. 1.3.1. Disgravidia precocă: ptiatismul, varsăturile incoercibile. 1.3.2. Disgravidia tardivă (hipertensiunea de sarcină). Preeclampsia și eclampsia. 1.4. Hemoragiile din sarcină. 1.4.1. Hemoragii din prima jumătate: avortul, mola hidatiformă, sarcină extrauterină. 1.4.2. Hemoragii din a doua jumătate: avortul din lunile V-VI, placenta <i>praevia</i>, <i>abruptio placentae</i> ruptura uterină. 1.5. Anomalii de durată a gestației. 1.5.1. Nașterea prematură: definiție, cauze, primele îngrijiri acordate nou-născutului prematur. 1.5.2. Sarcină prelungită – suferința fetală. 1.6. Anomalii de număr. 1.7. Distocii de dinamică și dilatație – noțiuni sumare. 1.8. Patologia anexelor fetale. 1.9. Incompatibilitatea sanguină Rh și AOB. 1.10. Suferința fetală, moartea fătului în uter. 1.11. Intervențiile chirurgicale și sarcină.
--	--	--	---

			2. Probleme de îngrijire: hipersalivatie, varsaturi incoercibile, HTA, dispnee, edeme, albuminurie, risc de sangerare, risc înalt de pierdere a stării de constiență, risc de anemie, alterarea echilibrului hidro-electrolitic, risc de alterare a integrității tegumentelor și posibil risc de infecție. 3. Planul de îngrijire pentru: 3.1. Hiperemeza gravidică (varsaturi incoercibile). 3.2. Disgravidie tardivă (preeclampsie și eclampsie). 3.3. Ruptura prematură a membranelor. 3.4. Prolapare de cordon. 3.5. Nașterea prematură. 3.6. Placenta praevia. 3.7. Abruptio placentae (apoplexia uteroplacentară). 3.8. Hemoragiile postpartum.
--	--	--	---

Sugestii metodologice

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind OBSTETRICĂ ȘI NURSING ÎN OBSTETRICĂ.

Cadrele didactice au libertatea să decidă numărul de ore alocate fiecărei teme în funcție de dificultatea temei: volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, particularitățile grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Cadrul didactic trebuie să structureze conținuturile astfel încât să-i permită elevului să-și însușească baza de cunoștințe care să-l ajute la dobândirea competențelor stabilite având în vedere numărul relativ mic de ore teoretice și pregătire practică.

Asistentul medical generalist lucrează alături de medicul de familie care are responsabilități deosebite în supravegherea standard și specială a gravidei în perioada prenatală și postpartum (de lăuzie) la domiciliu precum și a nou-născutului, ceea ce presupune cunoștințe și abilități în domeniu.

În elaborarea strategiei didactice profesorul va ține seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior (cunoștințe preștiințifice sau însușite în alte module) la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp special acordat pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi în raport cu cele noi și pentru ordonarea lor în vederea evidențierii aspectelor semnificative.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișe de lucru, proiect de activitate, plan de îngrijire, plan de educație, simulări, aplicații pe caz concret.

Instruirea se va realiza în sălile de demonstrație și în unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în sala de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea la un nivel corespunzător al competențelor specifice pentru viitorii asistenți medicali generalişti.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic, creativitatea și capacitatea de a lua decizii. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la probleme reale ținându-se cont de nevoile de instruire a elevilor și formarea acestora ca asistenți medicali generalişti.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, mulaje, scheme, casete video, cd-uri, folii de retroproiector, instrumente și materiale sanitare.

În cadrul pregătirii practice din spital, formatorul va alege cazuri tipice care să-i permită elevului să analizeze, să-și manifeste spiritul critic și creativ, să ia decizii corecte.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz, plan de îngrijire, joc de rol).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluări formative iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul parcurgerii modulului, insistându-se asupra situațiilor în care asistentul medical generalist este pus în situația să hotărască și să acționeze singur.

Se recomandă metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

Modulul 47: PUERICULTURA, PEDIATRIE SI NURSING SPECIFIC

❖ Nota introductiva

Modulul PUERICULTURA, PEDIATRIE SI NURSING SPECIFIC face parte din pregătirea specifică din anul III, pentru calificarea asistent medical generalist.

În modulul PUERICULTURA, PEDIATRIE SI NURSING SPECIFIC se regăsesc abilități din unitatea de competență specializată PUERICULTURA, PEDIATRIE SI NURSING SPECIFIC. Modulul are alocate 120 ore din care 72 ore, învățământ clinic.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardele de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Supraveghează activ creșterea și dezvoltarea copilului.
2. Analizează semnele și simptomele afecțiunilor copilului.
3. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la copii bolnavi.
4. Elaborează planul de îngrijire (plan nursing).
5. Aplică intervențiile proprii și delegate.
6. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: PUERICULTURA, PEDIATRIE SI NURSING SPECIFIC

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
47.	Puericultura, pediatrie și nursing specific	C.1. Supraveghează activ creșterea și dezvoltarea copilului	1. Îngrijirile nou-născutului și sugarului 1.1. Îngrijiri la naștere (deobstruarea căilor respiratorii superioare, ligaturarea lantului ombilical profilaxia oftalmiei gonococice, determinarea scorului Apgar reflexe arhaice, cântărire, măsurare) 1.2. Incidente fiziologice (involuția bontului ombilical, scăderea fiziologică în greutate, criza genitală a nou-născutului, eritem fesișier febra tranzitorie) 1.3. Alimentația (alimentația naturală, alimaenatația artificială, alimentația mixtă, diversificarea alimentației sugarului) 2. Principalele etape de creștere și dezvoltare. 2.1. Creșterea staturo-ponderală (legile creșterii și dezvoltării, creșterea ponderală, creșterea staturală, dentiția de lapte și definitivă) 2.2. Dezvoltarea psihomotorie – etapele dezvoltării psihomotorii 3. Programul de imunizări și profilaxie 3.1. Calendarul imunizărilor (imunitate, imunitate activă, imunitate pasivă, calendarul imunizărilor) 3.2. Profilaxie (profilaxia rahitismului)
		C.2. Analizează semnele și simptomele afecțiunilor copilului	1. Semne și simptome: dispnee, apnee, cianoză, paloare persistentă, hipotonie musculară, persistentă pliului cutanat, matanii costale, craniotabes, genu-valgum/varum, cifoza, scolioza, atonie musculară, semn Chwostec, uscăciunea tegumentelor, edeme de foame, eritem fesișier, disfagie, tuse, expectorație, tiraj, wheezing

	polipnee, junghi toracic, tahicardie, jugulare turgescențe, pleurezie ortopnee, suflu sistolic, stenoza valvulară, hiper/hipotensiune, malabsorbție, diaree, deshidratare, varsături, dureri abdominale, anorexie, apetit exagerat, ascită, hepatomegalie, melena, oligurie, disurie, polakiurie, enurezis, hidronefroza, tenesme vezicale, hematurie, disartrie, convulsii tonice, convulsii tonico-clonice, paralizia flasca, contuzie, embolia, echimoza, petesii, purpura epistaxis, gingivoragii etc. 2. Afecțiunile copilului (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament) 2.1. Afecțiuni neo-natale: encefalopatia hipoxic-ischemică, hemoragia cerebro-meningeală 2.2. Afecțiuni carentiale: sindromul de malnutritie (distrofia) rahitism-tetania rahitică, avitaminoze 2.3. Afecțiuni respiratorii: bronhopneumonia, astm bronic, amigdalite 2.4. Afecțiuni cardiovasculare: cardiopatii congenitale, pericardită, insuficiența cardiacă, colaps vascular 2.5. Afecțiuni digestive și glandele anexe: B.D.A., gastroenterită acută, sindromul dureros abdominal, parazitoze intestinale, hepatite 2.6. Afecțiuni urinare: infecții ale tractului urinar, I.R.A., glomerulonefrită 2.7. Afecțiuni ale SNC: convulsii, epilepsie, handicap motor și psihic 2.8. Afecțiuni ale sângelui: anemii, talasemie, hemofilie, leucemii, sindroame hemoragice, anemii 2.9. Boli ale glandelor endocrine și de nutriție: hipo/hipertiroidism, hipo/hipercorticism, diabet zaharat
C.3. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la copiii bolnavi	1. Modalități de culegere de date: observația clinică, cercetare documente medicale, interviu apartinatori/copil, discuții cu membrii echipei de îngrijire 2. Sinteză informațiilor 2.1. manifestări de independență 2.2. manifestări de dependență 2.3. surse de dificultate: fizică, psihologică, sociologică, lipsa de cunoștințe 3 Probleme de dependență și diagnostice de îngrijire (nursing): alterarea vocii, obstrucția căilor respiratorii, alimentație insuficientă cantitativ/calitativ, alimentație exagerată cantitativ/calitativ, diaree, vulnerabilitate, deficit nutrițional legat de incapacitatea de a digera și absorbi substanțele nutritive, dezinteres față de măsurile de igienă, risc de accidente, comunicare inefficientă la nivel intelectual, comunicare inefficientă la nivel afectiv, alterarea tegumentelor și mucoaselor, deficit de cunoștințe, alterarea procesului de creștere și dezvoltare
C.4. Elaborarea planului de îngrijire (planul nursing)	1. Criterii – specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate 2 Priorități de îngrijire: menținerea funcțiilor vitale, a stării de conștiință, supravegherea funcțiilor vegetative, profilaxia infecțiilor, prevenirea complicațiilor 3. Intervenții: 3.1. Intervenții proprii: comunicare, hidratare, alimentare, igienă, mobilizare, profilaxie, educație

		copil/apartinatori 3.2. Interventii delegate: pregatirea si participarea la examenul clinic, pregatirea pentru investigatii si analize, administrarea tratamentului general si local
	C.5. Aplica interventii proprii si delegate	1. Resurse materiale: 1.1. Instrumente: apasator de limba, cantar de sugari, pediometru, sonda Nelaton, siringa Guyon, sursa oxigen, aspirator de secretii, sonda de aspiratie, seringi, ace de punctie, eprubete (vacutainere) trocare, ace punctie, atela pentru imobilizat bratul, trusa perfuzie, branula (fluturas) recipiente speciale pentru colectat urina la copii, masti de oxigen adecvate, incubatoare cort de oxigen etc 1.2. Materiale – comprese, tampoane, solutii antiseptice, solutii de spalaturi, anestezice, solutii perfuzabile, aerosoli, medicamente, substante de contrast 2. Metode si mijloace de pregatire a pacientului: 2.1. Pregatirea psihica: informare, explicatii, asigurarea confortului psihic al copilului si al apartinatorilor 2.2. Pregatirea fizica: pozitii adecvate, igiena, camp operator 3. Interventii specifice: dezobstruarea cailor aeriene superioare, aspirarea secretiilor oro-faringiene instalatii, drenaj postural, toracocenteza, paracenteza, punctie rahidiana, recoltari secretii buco-nazo-faringiene, recoltarea sputei/urinei/materii fecale, IDR la P.P.D., probe functionale respiratorii, ingrijiri de suplinire pentru sugar si copil mic
	C.6. Evalueaza rezultatele ingrijirilor aplicate	1. Obiective stabilite: 1.1. realizate- manifestari de dependenta absente sau ameliorate 1.2. nerealizate- manifestari de dependenta care se mentin 2 Restructurarea planului de ingrijire in caz de rezultat nefavorabil: 2.1. reformularea obiectivelor: adaptate capacitatilor copilului conform cu varsta si dezvoltarea 2.2. planificarea interventiilor adecvate manifestarilor de dependenta prezente in evolutia copilului

❖ Sugestii metodologice

Modulul „**PUERICULTURA, PEDIATRIE SI NURSING SPECIFIC**” poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind „**PUERICULTURA, PEDIATRIA SI NURSING SPECIFIC**”.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevilor, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiti.

Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

In elaborarea strategiei didactice profesorul va trebui sa tina seama de urmatoarele principii moderne de educatie:

- elevii invata cand fac ceva si cand sunt implicati activ in procesul de invatare
- elevii au stiluri diferite de invatare
- elevii participa cu cunostintelelor dobandite anterior la procesul de invatare

- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informatiilor vechi cu cele noi si pentru ordonarea lor

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter interactiv se recomanda urmatoarele metode: observatia, descoperirea, demonstratia, problematizarea, fisa de lucru, proiectul plan de ingrijire.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter practic aplicativ: scheme, fise de lucru, planuri de ingrijire, simulari.

Pregatirea practica se va realiza in sali de demonstratie si unitati sanitare cu o buna dotare materiala (stagi clinic), urmarindu-se aplicarea cunostintelor la problemele reale existente.

Se pot utiliza ca metode de invatare: expunerea, conversatia, munca independenta, simularea, exercitiul, discutiile, lucrul in grup, studiul de caz, dezbaterile care stimuleaza spiritul critic si creativitatea. Se va urmări aplicarea cunostintelor la problemele reale, pentru a se putea tine cont in masura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, casete video, C.D – uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar si materiale sanitare diverse.

Evaluarea trebuie sa fie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare care sunt prezentate in Standardul de Pregatire Profesionala.

Modul de evaluare are in vedere nivelul de pregatire care trebuie sa-l demonstreze elevul.

Indiferent de locul, momentul si persoana care face evaluarea, SPP-ul stabileste un nivel national, comun de performanta, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregatire.

Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. O competenta se evalueaza in cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizeaza evaluarea formativa, iar la sfarsitul lui se realizeaza evaluarea sumativa, pentru verificarea atingerii competentelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (intrebari), test scris, fise de lucru, probe practice (demonstratie, studiu de caz – plan de ingrijire).

Cadrele didactice, care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluării fiecărei competente, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

MODULUL 48: NEUROLOGIE ȘI NURSING ÎN NEUROLOGIE

Notă introductivă

Modulul **NEUROLOGIE ȘI NURSING ÎN NEUROLOGIE** face parte din pregătirea specifică din anul III, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **NEUROLOGIE ȘI NURSING ÎN NEUROLOGIE** se re găsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată.

Modulul **NEUROLOGIE ȘI NURSING ÎN NEUROLOGIE** are alocate 120 de ore din care 84 ore, invatamant clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele da pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competenți corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor neurologice
2. Identifică probleme de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacient cu afecțiuni neurologice.
3. Elaborează planul de îngrijire (nursing)
4. Aplică intervențiile proprii și delegate
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor.

Unitatea de competență: NEUROLOGIE ȘI NURSING ÎN NEUROLOGIE

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
48.	Neurologie și nursing în neurologie	C1 Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor neurologice C2 Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele	1. Semnele și simptomele prezente în neurologie: -atitudini particulare, tulburări de mers, cefalee, mobilitate activă și forță musculară, pareze, paralizii, vertij, hemipelgie, paraplegie, tetraplegie hipertonie, ataxie, convulsii, tremurături, atrofie musculară, dizartrie, afonie, dezorientare în timp și spațiu, pierderea memoriei, incontinență de urină și materii fecale, escare, modificări R.O.T. 2. Principalele afecțiuni neurologice: 2.1. Sindrom de neuron motor central și periferic. 2.2. Patologia musculară (miastenia, poliomiozitele) 2.3. Patologia nervilor periferici (polinevrite, nevralgia sciatică, paralizii periferice izolate) 2.4. Cefaleea, nevralgiile 2.5. Patologia spinală 2.6. Epilepsia (definiție, manifestări, principii de tratament) 2.7. Patologia vasculară cerebrală 2.8. Boala Parkinson 2.9. Procese expansive cerebrale 2.10. Come 2.11. Neuroinfecții 1. Culegerea de date (date subiecte, obiective) prin diverse metode: intervin (direct-indirect cu întrebări închise deschise), observație cercetare documente medicale (foaia de observație clinică, bilete de ieșire din spital, trimiteri, scrisori medicale, carnet de sănătate, rețete) discuții cu echipele de îngrijire și aparținătorii, examen fizic (inspecții, ascultare). Analizarea și organizarea datelor: informații

		de îngrijire (nursing) la pacient cu afecțiuni neurologice.	semnificative. 2. Independența/Dependența: 2.1. Manifestări de independență: pacientul conștient, mobilitate bună orientare în timp și spațiu prezentă, comunicarea coerentă eficientă, funcțiile vitale (R, P, TA, TO) în limite normale, somn și odihnă corespunzătoare. 2.2. Imobilitate, diminuarea sau absența mișcării, postură în adecvată, comunicare inefficientă la nivel senzorial, intelectual. 2.2. Dezorientare în timp și spațiu, somnolență, obnubilare, escară de decubit, tegumente palide reci, circulația periferică deficitară, risc de accidente. 2.3. Surse de dificultate de mediu fizic, de mediu psihologic (stres, solicitare intelectuală, de mediu social (izolare, săracă) lipsa cunoașterii 2.4. Diagnosticul de îngrijire (nursing) = PES (problema + sursa de dificultate+ manifestarea de dependență) 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine, ce, ce se poate face, cum în ce măsură, când?) obiective pe termen lung, mediu scurt. 2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și reflectivă, a stării de conștiință, prevenirea complicațiilor 2.1. Intervenții proprii (autonome) comunicare, hidratare, alimentare, igienă, mobilizare, transport, educație 2.2. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, pregătirea pentru puncție rahidiană, îngrijire administrarea tratamentului local și general. 1. Resurse materiale: 1.1. Instrumente: ciocan de reflex, oxigen, mască de oxigen, sonde de aspirație, sonde vezical, trocare, epubete, pense, tensiometru, oftalmoscop, oftalmodinamometru, seringi, perfuzor, irigator. 1.2. Materiale: garou, substanțe dezinfectante, soluții perfuzabile, soluție oftalmică, uleiuri, scutece unifoliosibile, mușama și aleză, analgezice, seringi, ace, termometru. 2. Pregătirea pacientului: 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic 2.2. Pregătirea fizică: asigurarea confortului optim, poziția adecvată, igiena. 3. Intervenții specifice: 3.1. Puncția rahidiană (pregătirea psihică și fizică a bolnavului, poziționarea pacientului pregătirea materialului și locului de puncție) 3.2. Intervenții în crize de epilepsie (poziționarea orizontală, introducerea între arcadele dentare a unui obiect moale de cauciuc, imobilizarea bolnavului pentru a preveni eventualele loviri) și după criză verificarea permeabilității căilor respiratorii, aspirarea secrețiilor) 3.3. pregătirea pacientului pentru fund de ochi și TACR 3.4. Intervenții de urgență : oxigenoterapie, intubație oro-traheală 3.5. Îngrijirea cavității bucale și prevenirea uscării corneei la comatoși 3.6. Prevenirea escarelor 3.7. urmărirea și notarea eliminărilor (vărsăturilor , diureză) 3.8. Prevenirea atrofiei musculare, a stomatitei, a constipației, a anchilozei cauzate de imobilizarea
		C3 Elaborează planul de îngrijire (nursing)	
		C4 Aplică intervențiile proprii și delegate	

		prelungită 3.9. Examenul radiologic (radiografic simplă) și tomografia computerizată 3.10. Pregătirea preoperatorie : Tumori craniene Pregătirea generală bilanțul clinic general funcțiile vitale și vegetative, sprijin psihologic pentru pacient și familie, obținerea acordului scris cerut de neurochirurg, pregătirea locală (piloizitate) recoltari de laborator. 3.10.1. Pregătirea pentru intervenție (în ziua precedentă, în ziua operației). 3.10.2. Pregătirea în urgențe 3.10.3. Îngrijirea postoperatorie 3.10.4. Reîntoarcerea în salon, transportul și poziția în pat. 3.10.5. Pregătirea materialelor pentru îngrijirea postanestezică (sondă de aspirație, trusă pentru traheostomie, trusă pentru puncție lombară). 3.10.6 Supravegherea pacientului (aspectul general, parametrii fiziologici, pierderi lichidiene (sânge, urină, vărsături). 3.10.7. Asigurarea confortului, igienă, combaterea durerii, anxietății. 3.10.8. Prevenirea complicațiilor postoperatorii retenție urinară 3.10.9 Administrare de oxigen, transfuzii 3.11. Pentru corectarea creșterii tensiunii intracraniene – perfuzie (glucoză, sulfat de magneziu) 3.12. Se verifică posibile hipotensiune posturală 1. Obiective stabilite: 1.1.Realizate- manifestare de dependență absente sau analizate, satisfacția pacientului. 1.2. Nerealizate: manifestare de dependență care se mențin, manifestări de dependență apărute pe perioada îngrijirii. 2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice ale pacientului. 3. Planificarea intervenției: adecvate manifestării de dependență prezente în evoluția pacientului.
--	--	---

Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **NEUROLOGIE ȘI NURSING ÎN NEUROLOGIE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare : expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD – uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse (atele, brancardă, feși, comprese etc.)

MODULUL 49: PSIHIATRIE SI NURSING IN PSIHIATRIE

Notă introductivă

Modulul PSIHIATRIE SI NURSING IN PSIHIATRIE face parte din pregătirea specifică din anul III, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul PSIHIATRIE SI NURSING IN PSIHIATRIE se regăsesc abilități din unitatea de competență tehnică specializată PSIHIATRIE SI NURSING IN PSIHIATRIE. Modulul are alocate 120 de ore, din care 84 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

- 49.1. Analizează semnele și simptomele specifice bolilor psihice;
- 49.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu boli psihice;
- 49.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing);
- 49.4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate;
- 49.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: PSIHIATRIE SI NURSING IN PSIHIATRIE

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
49.	Psihiatrie și nursing în psihiatrie	C 1. Analizează semnele și simptomele specifice bolilor psihice	1. Semne și simptome prezente în bolile psihice: 1.1. Tulburări ale proceselor cognitive (percepția, atenția, memoria, gândirea, vorbirea): hiperestezia, hipoestezia, cenestopatia, halucinațiile, disprosexiile, dismneziile, dislogiile, disfaziile, dislaliile etc. 1.2. Tulburări ale afectivității și voinței: distimiile, paratimiile, fobiile, tulburările instinctelor (alimentar, de apărare, sexual), hiperbulia, abulia. 1.3. Tulburări ale conduitei motorii: manierismul, bizarea, stereotipia, akatisia, agitația, psihomotorie, agitația maniacală, inhibiția psiho-motorie, catalepsia, catatonie, sugestibilitatea, impulsivitatea. 1.4. Tulburări ale conștiinței (cantitative și calitative): definiție, caracteristici. 1.5. Tulburări ale personalității: tipuri de personalități dezarmonice; caracteristici. 2. Principalele afecțiuni psihice: 2.1. Psihopatiile: definiție, clasificare, caracteristici; principii de tratament. 2.2. Psihozele toxice (alcoolismul, toxicomaniile): definiție, clasificare, simptomatologie, investigații, principii de tratament și de recuperare. 2.3. Patologia psihiatrică secundară altor boli: manifestări psihice din perioada purpurală, manifestări psihice în boli generale (infecțioase, endocrine), manifestări psihice în boli cu localizare encefalică (traumatisme cranio-cerebrale, tumori cerebrale, epilepsii). 2.4. Nevrozele: definiție, clasificare, etiopatogenie,

C 2.
Identifică
problemele de
dependență și
stabilește
diagnosticele de
îngrijire
(nursing) la
pacienții cu boli
psihice

C 3.
Elaborează
planul de
îngrijire
(nursing)

C 4.
Aplică
intervențiile
proprii și
delegate

simptomatologie, principii de tratament.

2.5. Psihozele endogene: paranoia, psihoza maniaco-depresivă, schizofrenia; definiție, clasificare, simptomatologie, investigații, principii de tratament.

2.6. Dementele: definiție, clasificare, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament.

2.7. Oligofreniile; definiție, clasificare, simptomatologie, principii de tratament.

2.1. Culegere de date (subiective și obiective) prin diverse metode: observația, interviul formal sau informal, cercetarea documentelor medicale (F.O. clinică, bilete de ieșire din spital, bilete de trimitere, scrisori medicale, carnet de sănătate, rețete etc.), discuții cu membrii echipei medicale și cu aparținătorii, examen fizic (inspecție, palpare, percuție, auscultație, examen psihic). Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative.

2.2. Independență/Dependență

2.2.1. Manifestări de independență: pacient cu mobilitate păstrată, cu semne vitale în limite normale, cu somn odihnitor, capabil să se autoîngrijească, fără durere, liniștit, cooperant, fără idei halucinatorii, fără idei sau tentative de auto-, sau heteroagresivitate.

2.2.2. Probleme de dependență: deficit de autoîngrijire, inadaptare socială, izolare socială, comunicare verbală alterată, perturbarea somnului, perturbarea imaginii de sine, alterarea procesului gândirii, necompliance, anxietate, potențial crescut pentru violență, tentativă de suicid. Manifestări de dependență: lipsa de igienă, neglijență, bizareții vestimentare, negativism alimentar, insomnie, agitație psihomotorie, halucinații, idei delirante, stereotipii, criză de violență, sentimente de inferioritate sau megalomanie, catatonie, stare crepusculară, corifabulație, tentative de suicid.

2.2.3. Surse de dificultate: de ordin fizic (traumatisme, tumori, alterarea centrilor nervoși), de ordin psihologic (traume psihice, stres, evenimente amenințătoare), de ordin social (conflicte intrafamiliale, profesionale) lipsa cunoașterii mijloacelor de a face față împrejurărilor nefavorabile ale vieții.

3.1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine? ce? ce se poate face? cum? în ce condiții? când? ; obiective pe termen scurt, mediu și lung).

3.2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, igienei, alimentației, comportamentului, prevenirea autoagresivității și heteroagresivității, profilaxia infecțiilor și a complicațiilor.

3.3. Intervenții proprii (autonome): comunicare, alimentare, igiena, mobilizare, protecție și autoprotecție, profilaxie, educație, psihoterapie.

3.4. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize, administrarea tratamentului general și local, contenția mecanică, ergoterapia.

4.1. Resurse materiale:

4.1.1. Instrumente: seringi, sonde digestive, tensiometre, stetoscop.

4.1.2. Materiale: trusă de perfuzat, soluții perfuzabile, medicamente (tranchilizante, hipnotice, neuroleptice incisive și sedative), feși de tifon, comprese, materiale pentru contenție etc.

4.2. Pregătirea pacientului:

4.2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, obținerea

C 5.
Evaluează
rezultatele
îngrijirilor
aplicate

compliancei, asigurarea unui mediu securizant fără excitanți psihici.

4.2.2. Pregătirea fizică: asigurarea condițiilor de confort ambiental, poziție adecvată, igienă, aseptie și antiseptie.

4.3. Intervenții specifice:

4.3.1. Administrarea neurolepticilor: clasificare, indicații, efecte secundare.

4.3.2. Psihoterapia, psihanaliza: definiție, obiective, indicații, mod de realizare.

4.3.3. Acțiuni de susținere a eu-lui bolnavului psihotic: stabilirea de limite, apropiere – depărtare, continuitatea în îngrijire, comunicarea, ergoterapia.

4.4. Intervenții de urgență: imobilizarea/conțința mecanică, sedarea, alimentația enterală, scoaterea din sevraj, dezintoxicarea.

5.1. Obiective stabilite pe termen mediu și lung:

5.1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau ameliorate, pacient compliant.

5.1.2. Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin, manifestări de dependență apărute pe perioada îngrijirii, pacient necompliant.

5.2. Reformularea obiectivelor, stabilirea de noi termene: adaptate la capacitățile psihice și fizice ale pacientului.

5.3. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.

Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: complexitatea și dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderile și abilitățile anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic-aplicativ: discuții de grup, dezbateri, jocuri de rol, studiu de caz, exerciții practice. Elevii vor fi puși în situații de învățare în grup sau individual, rezolvând sarcinile de lucru repartizate. Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video („Zbor deasupra unui cuib de cuci”, „Drumul spre lumină”), manechin, instrumentar și materiale sanitare adecvate.

Pentru aplicarea procesului de îngrijire (nursing), ca demers logic, decizional, de identificare și rezolvare a problemelor de dependență, se recomandă studii de caz, pe tipuri de patologie precizate în conținuturile tematice. Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale, probe scrise de tip itemi, întrebări structurate, rezolvarea de sarcini, gestionarea cazului. Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare precizate în Standardul de Pregătire Profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație și stagii clinice în secții de psihiatrie și va avea ca scop formarea abilităților și atitudinilor necesare îngrijirii pacienților cu boli psihice. În stagiul clinic, elevul trebuie să-și formeze capacitățile de observare reflectivă, de comunicare și relaționare cu pacienții cu afecțiuni psihice, să aibă experiențe concrete legate de îngrijirea acestora.

Modulul 50: ANESTEZIE – TERAPIE INTENSIVA SI NURSING SPECIFIC

❖ Notă introductivă

Modulul **ANESTEZIE - TERAPIE INTENSIVA SI NURSING SPECIFIC** face parte din pregătirea specifică din anul III pentru calificarea : asistent medical generalist.

În modulul **ANESTEZIE - TERAPIE INTENSIVA SI NURSING SPECIFIC** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență specializată **ANESTEZIE - TERAPIE INTENSIVA SI NURSING SPECIFIC**. Modulul are alocate 120 de ore din care 96 de ore, învățământ clinic.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

❖ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează principalele tipuri de anestezie
2. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor grave
3. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire (nursing) la pacienții cu afecțiuni grave.
4. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing)
5. Aplică intervențiile proprii și delegate
6. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate

❖ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **ANESTEZIE - TERAPIE INTENSIVA SI NURSING SPECIFIC**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
50.	Anestezie - terapie intensiva și nursing specific	C. 1. Analizează principalele tipuri de anestezie C.2. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor grave C.3. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire la pacienții cu afecțiuni grave.	1. Tipuri de anestezie: 1.1. Anestezia generală 1.2. Rahianestezia 1.3. Anestezia peridurală 1.4. Anestezia locală Definiție, materiale necesare, supravegherea pacientului 2. Metode și mijloace de pregătire a pacientului: 2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, asigurarea confortului psihic 2.2. Pregătirea fizică: preanestezia, poziție adecvată 1. Semne clinice: dispnee, apnee, hipotensiune, hipertensiune, bradicardie, absența pulsului, tahicardie, fibrilație, oligo-anurie, starea de conștiență, profunzimea comăi, întinderea și profunzimea arsurii, etc. 2. Afecțiuni grave: dezechilibre hidroelectrolitice și acidobazice, insuficiență respiratorie acută, stopul cardiorespirator, tulburările de ritm și de conducere, insuficiență renală acută, comă, intoxicații, arsuri, degerături, șocul. Perioada postoperatorie a pacienților operați sub anestezie generală. 1. Culegere de date: interviu, observație clinică, cercetare documente medicale, discuții cu echipa de îngrijire și aparținătorii. 2. Analiză și sinteză a datelor 2.1. Manifestări de independență 2.2. Manifestări de dependență 2.3. Surse de dificultate 3. Probleme de dependență și diagnostice de îngrijire (nursing): dispnee, circulație inadecvată, eliminare

		C.4. Elaboreaza planul de ingrijire (planul nursing) C.5. Aplica interventiile proprii si delegate C.6. Evalueaza rezultatele ingrijirilor aplicate	inadecvata prin deficit, vulnerabilitate in fata pericolelor, afectare fizica si/sau psihica, comunicare ineficace la nivel senzorio-motor, comunicare ineficace la nivel afectiv, alimentare insuficienta cantitativ si calitativ, imobilitate, anxietate. 1.Criterii obiective: specificate, performanta, implicare, realism, observabilitate 2.Prioritati de ingrijire, mentinerea functiilor vitale, supravegherea starii de constienta, supravegherea functiilor vegetative, profilaxia infectiilor, prevenirea complicatiilor. 3. Interventii: 3.1. Interventii proprii: comunicare, hidratare, alimentare, igiena, mobilizare, profilaxie, educatie 3.2. Interventii delegate: pregatirea pentru investigatii si analize si ingrijirea dupa efectuarea acestora, pregatirea preoperatorie si ingrijirile portoperatorii, administrarea tratamentului general si local. 1. Resurse materiale 1.1.Instrumente: tensiometru, seringi si ace sterile, truse de instrumente sterile, truse de perfuzie si transfuzie, aparatura pentru oxigenoterapie, aparatura pentru respiratie asistata, aparatura pentru monitorizare, etc. 1.2. Materiale: pat special, platou steril, tavita renala, manusi sterile, comprese sterile, substante antiseptice etc. 2. Metode si mijloace de pregatire a pacientului: 2.1. Pregatirea psihica: informare, explicatii, asigurarea confortului psihic. 2.2. Pregatirea fizica: pozitie adecvata, igiea, camp operator 3. Interventii specifice: dezobstruarea cailor aeriene superioare, aspirarea secretiilor oro – faringiene, traheotomie, resuscitarea cardio-respiratorie, perfuzii, transfuzii, oxigenoterapia, pansamente, supravegherea functiilor vitale – monitorizare, mobilizare etc. 1. Obiective stabilite: 1.1. Realizate: manifestari de dependenta absente sau ameliorate 1.2. Nerealizate: manifestari de dependenta care se mentin. 2. Restructurarea planului de ingrijire : 2.1. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitatile fizice ale pacientului 2.2. Planificarea interventiilor: adecvate manifestarilor de dependenta prezente in evolutia pacientului
--	--	--	---

❖ Sugestii metodologice

Modulul **ANESTEZIE - TERAPIE INTENSIVA SI NURSING SPECIFIC** poate fi parcurs in mod independent.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul notiunilor si activitatilor privind **ANESTEZIE - TERAPIE INTENSIVA SI NURSING SPECIFIC**.

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de: dificultatea temei, volumul si nivelul de cunostinte, deprinderi si abilitati anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de

elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației :

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicate active în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv, recomandându-se următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișa de lucru, proiectul, planul de îngrijire, dar și activități de învățare cu caracter practic aplicativ precum: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercitiul, studiul de caz, dezbaterile, discuțiile și lucrul în grup, care stimulează spiritul critic și creativitatea. Stagiul clinic se va desfășura sub îndrumarea directă a specialiștilor, urmărindu-se aplicarea cunoștințelor la probleme reale, existente.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD-uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse (atele, brancarda, fesi, comprese etc.)

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, probe practice (demonstrație, studiu de caz - plan de îngrijire).

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competente, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

MODULUL 51: CONDUITA ÎN URGENȚE MEDICO - CHIRURGICALE

Notă introductivă

Modulul **CONDUITA ÎN URGENȚE MEDICO - CHIRURGICALE** face parte din pregătirea specifică din anul III, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **CONDUITA ÎN URGENȚE MEDICO - CHIRURGICALE** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată Modulul are alocate 120 ore din care 72 ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specifice calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Identifică modificările de comportament și aspect general ale pacientului
2. Analizează semnele și simptomele specifice urgențelor
3. Evaluează elementele de gravitate
4. Aplică măsurile de urgență.
5. Monitorizează evoluția pacientului

Tabelul de corelarea competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **CONDUITA ÎN URGENȚE MEDICO - CHIRURGICALE**

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
51.	Conduita în urgențe medico - chirurgicale	C.1. Identifică modificările de comportament și aspect general ale pacientului C.2. Analizează semnele și simptomele specifice urgențelor	1.1. Modificări de comportament: Starea de conștiență: torpoarea, obnubilarea, stupoarea, confuzia, pierderea conștienței (sincopa, coma). Starea perceptivității: răspunsuri motorii la stimuli senzoriali și dureroși Starea reactivității: semne neurologice: reflexe (reflexe cutanate, osteotendinoase, pupilare) redoarea cefei, amplitudine mișcări, globii oculari, pupile 1.2 Semne generale :puls, temperatură, tensiune arterială Atitudini și posturi: pasivă, forțată (ortopneea, alte poziții forțate), criza epileptică, redoarea cefei, Modificări tegumentare de culoare (paliditate, roșeață, cianoza, icterul) erupții cutanate, hemoragii cutanate, urticarie, turgescență venoasă, circulație venoasă colaterală superficială, edemul, ascita, pliul cutanat, halena, 1.3. Produse patologice: sânge, spută, LCR. 2.1. Modificări ale funcțiilor vitale: respiratorii: obstrucția căilor respiratorii, edemul căilor respiratorii, dispnee, tuse, hemoptizie cardio vasculare: tulburări de ritm cardiac, tulburări circulatorii , colaps cardio vascular, hipertensiune arterială, hipotensiune arterială, digestive: vărsături, sughiț, deglutiția, hematemeza, melena Altele: febră, frison, cefalee, hipertermie, hipotermie, durerea, Neurologice: tulburări de comportament, de conștiență, convulsii, reflexe, motilitate, echilibru static și dinamic, mișcări involuntare Renale:anuria, globus vezical 2.2. Stop cardio respirator:

			obstrucția căilor respiratorii superioare(sânge, vărsătură, corpi străini, traumatisme, tulburări ale SNC, epiglotite, tumefacții la nivelul faringelui, laringospasm, bronhospasm, secreții bronșice, edem al mucoasei căilor aeriene, aspirația sucului gastric), insuficiența respiratorie(acută sau cronică, permanentă sau intermitentă), boli cardiace primare și secundare (primare: boala cardiacă ischemică, cardiomiopatii, valvulopatii, sindrom QT prelungit, cardiopatii congenitale; secundare: hipertensiune arterială, diabet zaharat, dislipidemii, trauma cardiacă non penetrantă). Anafilaxia: înțepături de insecte, substanțe de contrast, medicamente, alimente Intoxicații: alcoolii toxici, medicamente, substanțe caustice, ciuperci, monoxid de carbon, pesticide, droguri Comele: neurologice ,metabolice, endocrine, din intoxicații exogene, Arsuri grave: termice, chimice, electrice, radiații Electrocutarea și trăsnetul: tipul curentului, tensiunea, 2.3. Afecțiuni: insuficiența respiratorie acută, criza astmatică, pneumotorax, hemoptizia gravă, angină pectorală, infarct miocardic, embolie pulmonară, edem pulmonar acut, disecție de aortă, criză hipertensivă, disritmii severe, șoc cardiogen, șoc hipovolemic, șoc hemoragic, șoc anafilactic, șoc septic, urgențe metabolice hipoglicemie, coma hiperosmolară, coma tireotoxică, coma mixedematoasă, intoxicații medicamentoase, intoxicații cu monoxid de carbon, cu alcool etilic, mușcături de șarpe veninos, de insecte arsuri, hipotermia, spânzurarea, politraumatisme craniene, de coloană vertebrală, toracice, abdominale, ale membrelor, maxilofaciale și orl, oculare, sindromul de strivire, sindromul de explozie, electrocutarea și trăsnetul: tipul curentului, tensiunea, rezistența, hipotermia, submersia, preeclampsia și eclampsia, stopul cardio respirator din sarcină 3. Leziuni la nivelul scalpului, feței, gâtului, toracelui, membrelor, abdomenului Vârsta, terenul, timpul scurs până la aplicarea îngrijirilor, coma, colapsul, șocul, insuficiența respiratorie acută, stopul cardiac, hipotermia severă, starea de conștiență, convulsii, alte semne neurologice Semne biologice: glicemie, electroliți, hematocrit, hematocrit, Complicații: neurologice, cardiace, respiratorii circulatorii, digestive, metabolice, renale, septic 1. Materiale de urgență: canule orofaringiene, canule nazofaringiene, mască laringiană, combitub, balon Ambu, sonde traheale, laringoscop, balon de ventilație, medicamente (adrenalină, atropină, xilină, amiodarona, bicarbonat de sodiu, clorură de calciu, sulfat de magneziu, vasopresină etc) 2. Suport vital de bază (degajarea victimei, eliberarea căilor respiratorii superioare, ventilație, ventilație pe mască, intubație masaj cardiac extern), poziția de siguranță, manevra Heimlich, abord venos periferic, central, administrare medicație, oxigen, îngrijire plăgi, recoltări
		C.3. Evaluează elementele de gravitate	
		C.4. Aplică măsurile de urgență	

		C.5. Monitorizează evoluția pacientului	produse biologice, oprirea unei hemoragii, hemostază chirurgicală provizorie, drenaj pleural, sondă gastrică, măsuri de prim ajutor în caz de politraumatisme, intoxicații, come, arsuri grave, degerături, submersie, spânzurare, electrocutare. 1. Parametri vitali: puls, TA, temperatură respirație, , ventilație, stare de conștiență, colorație tegumente, durerea, poziție pacient... 2. Parametrii biologici: glicemie, electroliți, hematocrit, presiune parțială oxigen 3. Explorări: ECG, 4. Aspecte etice: sopul resuscitării, decizii de neîncepere a resuscitării, oprire a resuscitării, principiul autonomiei pacientului, comunicarea cu aparținătorii 5. Echipa de prim ajutor
--	--	--	--

Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **CONDUITA ÎN URGENȚE MEDICO - CHIRURGICALE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, simularea, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, scheme, protocoale resuscitare, casete video, CD - uri, retroproiector, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse.

Bibliografie:

- 1.Principii de medicină internă Harrison Editura Lider
- 2.Urgențe medico chirurgicale L. Titircă Editura Medicală 2002
- 3.Ghid practic de medicină de urgențăprespitalicească Editura Libra 1995
- 4.Urgențe medicale I. A. Riviș Editura Mirton 1997
5. Note de curs Consiliul Național Român de Resuscitare 2006

MODULUL 52: GERONTOLOGIE, GERIATRIE SI NURSING SPECIFIC

Notă introductivă

Modulul GERONTOLOGIE, GERIATRIE SI NURSING SPECIFIC face parte din pregătirea specifică din anul III, pentru calificarea: asistent medical generalist.

În modulul GERONTOLOGIE, GERIATRIE SI NURSING SPECIFIC se regăsesc abilități din unitatea de competență tehnică specializată GERONTOLOGIE, GERIATRIE SI NURSING SPECIFIC. Modulul are alocate 120 de ore, din care 84 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

- 52.1. Recunoaște modificările determinate de îmbătrânirea umană;
- 52.2. Analizează semnele și simptomele specifice bolilor persoanelor vârstnice;
- 52.3. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții vârstnici;
- 52.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing);
- 52.4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate;
- 52.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: GERONTOLOGIE, GERIATRIE SI NURSING SPECIFIC

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi
52.	Gerontologie, geriatrie și nursing specific	C 1. Recunoaște modificările determinate de îmbătrânirea umană C 2. Analizează semnele și simptomele specifice bolilor persoanelor vârstnice	1. Îmbătrânirea umană – noțiuni generale: 1.1. Factorii care influențează îmbătrânirea umană: somatici-ereditari, psihologici, socio-culturali, spirituali-religioși; periodizarea vârstei a III-a. 1.2. Particularități somatice și psihologice ale vârstnicului: a) modificări fiziologice produse de îmbătrânire (scăderea acuității senzoriale, a mobilității fizice, schimbări în fizionomie, rezistența la schimbare, scăderea controlului emoțional și a capacității de adaptare); b) modificări patologice: probleme de sănătate fizică, mentală și emoțională, pierderea autonomiei; bilanțul nevoilor de nursing. 2.1. Semne și simptome prezente în afecțiunile persoanelor vârstnice: 2.1.1. Semne locale: durerea (caracteristici), anorexie, modificări cutanate însoțite de prurit, constipație, incontinența de urină, incontinența anală, tulburări de micțiune, atrofii musculare, ankiloze, escare. 2.1.2. Semne generale: alterarea funcțiilor vitale (dispnee de efort și de decubit, hipertensiune sau hipotensiune arterială, tahicardie), tulburări de somn, deshidratare, scădere în greutate, pierderi de cunoștință, pierderi de memorie etc. 2.2. Principalele afecțiuni ale persoanelor vârstnice: 2.2.1. Boli cardio-vasculare: infarctul miocardic, hipertensiunea arterială geriatrică, hipotensiunea ortostatică, arterita (definiție, simptomatologie, investigații, tratament). 2.2.2. Patologie geropsihiatrică și geroneurologică: tulburări psihice și neurologice în îmbătrânire, tulburări de somn, stări confuzionale, demențele, accidentul vascular cerebral (definiție,

C 3.
Identifică
problemele de
dependență și
stabilește
diagnosticele de
îngrijire
(nursing) la
pacienții
vârstnici

C 4.
Elaborează
planul de
îngrijire
(nursing)

etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament)

2.2.3. Patologia ischemică digestivă: refluxul gastro-esofagian, abdomenul acut, incontinența anală (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament).

2.2.4. Diabetul zaharat tardiv, obezitatea (definiție, simptomatologie, investigații, principii de tratament).

2.2.5. Aspecte de geropatologie urinară: infecțiile urinare, incontinența de urină, bolile prostatei la bătrâni (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament)

2.2.6. Aspecte de geropatologie a aparatului locomotor: osteoporoza de involuție, fracturile de femur, sindromul de imobilizare, ulcerul de decubit (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament).

2.2.7. Crizele de adaptare: cauze / prevenire.

2.2.8. Stările terminale: atitudinea față de moarte, asistenta morții, îngrijirile paliative.

2.2.9. Administrarea medicamentelor în geriatrie.

2.2.10. Terapia ocupațională. Educația sanitară în geriatrie.

2.2.11 Aspecte medico-sociale:

- patologia pensionarii;
- instituționalizarea vârstnicului (primirea, supravegherea, organizarea îngrijirilor, comunicarea);
- îngrijirea vârstnicului în familie.

3.1. Culegere de date (subiective și obiective) prin diverse metode: observația, interviul formal sau informal, cercetarea documentelor medicale (F.O. clinică, bilete de ieșire din spital, bilete de trimitere, scrisori medicale, carnet de sănătate, rețete, etc.), discuții cu membrii echipei medicale și cu aparținătorii, examen fizic și psihic. Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative.

3.2. Independență/Dependență

3.2.1. Manifestări de independență: mobilitate păstrată, semne vitale (R, P, T.A., T⁰) în limite normale, somn odihnitor, orientare în timp și spațiu, autonomie în desfășurarea activităților de autoîngrijire.

3.2.2. Probleme de dependență: scăderea acuității senzoriale, diminuarea mobilității fizice, pierderea controlului sfincterelor, dezorientare auto-, și allopsihică alterarea integrității tegumentelor, izolare socială, pierderea stimei de sine, risc crescut de accidentare, vulnerabilitate crescută față de pericolele din mediu. Manifestări de dependență: hipoacuzie, surditate, cecitate, ankiloze, incontinența de urină, de materii fecale, confuzie, amnezie, depresie, traumatisme etc.

2.2.3. Surse de dificultate de ordin fizic (leziuni ale organice), de ordin psihologic (anxietate, stres, crizele de adaptare), de ordin social (izolare, pensionare, instituționalizare), lipsa de cunoștințe.

4.1. Obiectivul nursing: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate (cine? ce? ce se poate face? cum? în ce condiții? când? ; obiective pe termen scurt, mediu și lung).

4.2. Priorități de îngrijire: supravegherea funcțiilor vitale și vegetative, a stării de cunoștință, a alimentației, a orientării în timp și spațiu, profilaxia complicațiilor și a căderilor.

4.3. Intervenții proprii (autonome): comunicare, alimentare, igiena, mobilizare, educație.

3.4. Intervenții delegate: pregătirea pentru investigații și analize,

C 5.
Aplică
intervențiile
proprii și
delegate

C 6.
Evaluează
rezultatele
îngrijirilor
aplicate

administrarea tratamentului general și local.

5.1. Resurse materiale:

5.1.1. Instrumente: seringi, sonde vezicale, tensiometru, stetoscop, oscilometru, canulă rectală, trusă pentru îngrijirea plăgilor.

5.1.2. Materiale: trusă de perfuzie, soluții perfuzabile, soluții antiseptice, unguente de tip barieră, mănuși de cauciuc, pungi pentru urină, pampers, atele, feși, comprese.

5.2. Pregătirea pacientului:

5.2.1. Pregătirea psihică: informare, explicații, obținerea consimțământului, asigurarea confortului psihic.

5.2.2. Pregătirea fizică: asigurarea condițiilor de confort ambiental, poziție adecvată, igienă, crearea câmpului operator, imobilizarea.

5.3. Intervenții specifice: montarea sondei á demeure, prevenirea complicațiilor legate de imobilizarea prelungită, terapia ocupațională, instituționalizarea vârstnicului, îngrijiri paliative, intervenții de suport și protecție socială.

6.1. Obiective stabilite:

6.1.1. Realizate – manifestări de dependență absente sau diminuate, recâștigarea autonomiei..

6.1.2 Nerealizate – manifestări de dependență care se mențin, manifestări de dependență apărute pe perioada îngrijirii.

6.2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitățile fizice și psihice ale vârstnicului.

6.3. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente în evoluția pacientului.

Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocat fiecărei teme în funcție de: complexitatea și dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderile și abilitățile anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți.

Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile. Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic-aplicativ: discuții de grup, dezbateri, jocuri de rol, studiu de caz, exerciții practice. Elevii vor fi puși în situații de învățare în grup sau individual, rezolvând sarcinile de lucru repartizate.

Resursele materiale trebuie să cuprindă o gamă cât mai variată: planșe, casete video, manechin, instrumentar și materiale sanitare adecvate.

Pentru aplicarea procesului de îngrijire (nursing), ca demers logic, decizional, de identificare și rezolvare a problemelor de dependență, se recomandă studii de caz, pe tipuri de patologie precizate în conținuturile tematice. Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale, probe scrise de tip itemi, întrebări structurate, rezolvarea de sarcini, gestionarea cazului. Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare precizate în Standardul de Pregătire Profesională. Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Pregătirea practică se va realiza în săli de demonstrație și stagii clinice în unități de profil (cămine, spitale de cronici, centre de zi) și va avea ca scop formarea abilităților și atitudinilor necesare îngrijirii persoanelor vârstnice.

Modulul 53. ONCOLOGIE SI NURSING IN ONCOLOGIE

Nota introductive

Modulul **ONCOLOGIE SI NURSING IN ONCOLOGIE** face parte din pregătirea pregătire specifică din anul III, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **ONCOLOGIE SI NURSING IN ONCOLOGIE** se regăsesc abilitățile din competența tehnică specializată **ONCOLOGIE SI NURSING IN ONCOLOGIE**.

Modulul are alocate 120 din care 84 ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor oncologice.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticul de îngrijire(nursing) la pacienții cu afecțiuni oncologice .
3. Elaborează planul de îngrijire(nursing).
4. Aplică intervențiile proprii și delegate .
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

Tabelul decorelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **ONCOLOGIE SI NURSING IN ONCOLOGIE**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
53.	Oncologie și nursing în oncologie	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice afecțiunilor oncologice	1.Semne și simptome prezente în afecțiunile oncologice 1.1 Semne clinice : durerea(localizare, caracter, intensitate), dispneea(tipuri, caracteristici), hemoragia (clasificare, gravitate), tusea, expectorația, atelectazie, inflamația, febra, greturi, varsături, tulburări de deglutiție, icter mecanic, tulburări urinare, tulburări sfincteriene, hipertensiunea intracraniană, tulburări de vedere, edeme, nevralgii, pareze etc. 1.2 Semne generale: scăderea ponderală, anorexie, inapetență, paloare, aspectul tegumentelor și mucoaselor, anxietate, alterarea funcțiilor vitale și vegetative etc. 2. Principalele afecțiuni oncologice: 2.1 Cancerul bronhopulmonar: definiție, etiopatogenie, anatomie patologică, simptomatologie, investigații, forme clinice, evoluție, tratament, profilaxie. 2.2 Cancerul esofagului: etiologie, anatomie patologică, simptomatologie, investigații, complicații, evoluție tratament. 2.3 Cancerul gastric: etiopatogenie, anatomie patologică, simptomatologie, investigații, complicații, evoluție, tratament. 2.4 Cancerul colonului și rectului: etiopatogenie, anatomie patologică, simptomatologie, investigații , evoluție, tratament. 2.5 Cancerul hepatic: etiopatogenie, anatomie patologică, simptomatologie, forme clinice, evoluție, tratament. 2.6 Cancerul pancreasului: etiopatogenie, anatomie patologică, simptomatologie, investigații, evoluție tratament. 2.7 Boala Hodgkin: definiție , etiopatogenie, simptomatologie, tratament. 2. 8 Lupusul eritematos: simptomatologie, investigații, tratament. 2.9 Mielomul multiplu: definiție, simptomatologie, tratament.

		C. 2 Identifica problemele de dependenta si stabileste diagnosticul de ingrijire C. 3 Elaboreaza planul de ingrijire (nursing)	2.10 Cancerul mamar si ovarian: etiopatogenie, anatomie patologica, simptomatologie, investigatii, evolutie, tratament. 2.11 Cancerul organelor genitale(testicule, prostate, uter) : etiopatogenie, simptomatologie, investigatii, evolutie, tratament. 2.12 Tumorile cerebrale: etiopatogenie, simptomatologie, investigatii, evolutie, tratament. 2.13 Feocromocitomul malign: etiopatogenie, simptomatologie, investigatii, evolutie, tratament. 2.14 Limfoamele maligne: etiopatogenie, simptomatologie, investigatii, evolutie, forme clinice, tratament. 2.15 Coriocarcinomul placentar: etiopatogenie, simptomatologie, investigatii, tratament. 1. Culegerea de date(date subiectiv/obiective) prin diverse metode: interviu (direct – indirect, cu intrebari inchise/deschise), observatie, cercetare documente medicale (foaie de observatie clinica, bilete de iesire din spital, trimiteri, scrisori medicale, carnet de sanatate, retete, etc.) discutii cu echipa de ingrijire si apartinatorii, examen fizic (inspectie, auscultatie, palpare, percutie). 2. Independenta/ Dependenta 2.1 Manifestari de independenta: pacient constient, mobilitate pastrata, tegumente intacte, culoarea tegumentelor normala, semne vitale (respiratie, puls,TA, temp) pastrate, lipsa durerii, somn si odihna corespunzatoare, comunicare eficienta. 2.2 Probleme de dependenta: durere acuta/cronica, imobilitate, incordarea miscarilor, postura inadecvata, edeme ale membrelor, dispnee, circulatie inadecvata, vulnerabilitate fata de pericole, comunicare inefficienta, palpitatii. Manifestari de dependenta: dificultate de deplasare, alterarea starii de confort, deficit de autoingrijire, risc de infectii, risc de complicatii, escare, cianoza, modificari ale functiilor vitale si vegetative, sentiment de inferioritate si modificare a imaginii de sine, risc de accidente. 2.3 Surse de dificultate: alterarea functiilor vitale, tulburari de echilibru, comunicare inefficienta, alterarea starii de nutritie, de ordin psihologic(anxietate , stres), tulburari de deglutitie, de ordin social(izolare , saracie), lipsa cunoasterii. 2.4 Diagnostic de ingrijire(nursing) = problema + sursa de dificultate + manifestarea de dependenta). 1. Obiectivul nursing: specificitate, performanta, implicare, realism, observabilitate(cine?, ce, ce se poate face?, cum?, in ce masura?,cand?) obiective pe termen scurt, mediu, lung. 2. Prioritati de ingrijire: supravegherea functiilor vitale si vegetative, a starii de constienta, profilaxia infectiilor, prevenirea complicatiilor, acceptarea imaginii de sine modificata. 2.1 Interventii proprii(autonome): comunicare, hidratare, alimentatie artificiala, igiena, asigurarea conditiilor de mediu, asigurarea pozitiiilor, mobilizare, prevenirea complicatiilor, educatie, consiliere pacient, ingrijire stome, aspirarea secretiilor, etc. 2.2 Interventii delegate: pregatirea pentru investigatii si analize, recoltari de sange si urina, administrarea tratamentului general si local specific (radioterapie, chimioterapie, corticoterapie), pregatire preoperatorie, tratamente paleative si alternative.
--	--	--	--

		C. 4 Aplica interventiile proprii si delegate	1. Resurse materiale: Instrumente : trusa de intubat, trusa de ventilatie, sonde gastrice, sonde urinare, ace punctie , trusa chirurgicala, trusa de pansat, pungi colectoare, seringi, trocare, ace punctie, canula traheala, sonde Blekmore, valve vaginale, sursa de aspiratie, siringa Guyon, tensiometru, stetoscop, monitor, electrocauter etc. Materiale: comprese, mese, tampoane, solutii antiseptice, manusi chirurgicale, transfuzoare, perfuzoare, solutii de perfuzat, medicamente, anestezice, trusa de perfuzie, manusi chirurgicale, sursa de oxigen, sange etc. 2. Pregatirea pacientului: 2.1 Pregatirea psihica : : informare, explicatii, asigurarea confortului psihic, etc. 2.2 Pregatirea fizica: asigurarea conditiilor de mediu, pozitie adecvata, igiena etc. 3. Interventii specifice: 3.1 Interventii de urgenta: masaj cardiac extern, respiratie artificiala, traheostomie, imobilizare, oxigenoterapie, intubatie orotraheala, montarea unei perfuzii, etc. 3.2 Transportul pacientilor: metode de transport(brancarda, carucior, pat , metode improvizate). 3.3 Prevenirea complicatiilor imobilizarii: prevenirea escarelor, a complicatiilor, tromboembolice(administrarea de anticoagulant), prevenirea complicatiilor pulmonare. 3.4 . Recoltarea analizelor biochimice , hematologice, bacteriologice : pregatire pacientului, pregatirea materialelor necesare, tehnica de executie, supavegherea pacientului. 3.5 Masurarea TA, masurarea pulsului : pregatirea pacientului , pregatite dispozitivelor necesare, tehnica de executie, notarea in F.O. 3.6 Examenul radiologic: radioscopia, radiografia, irigoscopia, mamografia, tomografii, ecografii, RMN, scintigrafii: pregatirea pacientului pentru explorare, rolul asistentei. 3.7 Electrocardiograma: pregatirea pacientului, tehnica de executie. 3.8 Pregatirea preoperatorie: 3.8.1 Pregatirea generala: bilantul clinic general, supravegherea functiilor vitale si vegetative, examene de rutina obligatorii inaintea tuturor interventiilor chirurgicale. 3.8.2 Pregatirea pentru interventie (in ziua precedenta, in ziua operatiei). 3. 9. Ingrijiri postoperatorii 3.9.1 Supravegherea pacientului: aspectul general, parametrii fiziologici, pierderi de lichide(sange, urina, varsaturi, transpiratii,) hidratarea pacientului. 3. 9.2 Asigurarea confortulu: igiena, combaterea durerii, combaterea anxietatii. 3. 9.3 Prevenirea complicatiilor postoperatorii: retentie urinara, constipatie, tromboflebite, complicatii pulmonare, escare. C. 5 Evalueaza rezultatele ingrijirilor aplicate 1. Obiective stabilite: 1. Obiective stabilite: 1.1 Realizate – manifestari de dependenta absente sau ameliorate, satisfactia pacientului. 1.2 Nerealizate: manifestari de dependenta care se mentin, manifestari de dependenta aparute pe perioada ingrijirii. 2. Reformularea obiectivelor: adaptate la capacitatile fizice ale pacientului.
--	--	--	---

			3. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependentă prezente în evoluția pacientului.
--	--	--	---

Condiții de aplicare didactică și de evaluare.

Modulul ONCOLOGIE ȘI NURSING ÎN ONCOLOGIE poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonare lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișa de lucru, proiectul, planul de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări), test scris, fișe de lucru, probe practice (demonstrație, studiu de caz – plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modulul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluare, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modulului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice care asigură pregătirea la acest modul își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuirea acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în clasă, investigația, proiectul.

La sfârșitul modulului se va face o evaluare comună (profesor + profesor instructor) constând dintr-o probă scrisă și probă practică.

Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de cunoștințele, deprinderile și abilitățile anterioare ale elevului, dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți.

Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație, unități sanitare cu o bună dotare materială.

Instruire în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generalisti.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activitățile privind **ONCOLOGIE ȘI NURSING ÎN ONCOLOGIE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația, exercitiul, discuții și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiu de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsura mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda o gama cat mai variata: planse, scheme, casete vdeo, CD- uri, folii de retroproiector, manechin, instrumentar si materiale sanitare diverse.

MODULUL 54: ÎNGRIJIRI PALIATIVE

⌘ Notă introductivă

Modulul **ÎNGRIJIRI PALIATIVE** face parte din pregătirea specifică din anul III, pentru calificarea: **asistent medical generalist**.

În modulul **ÎNGRIJIRI PALIATIVE** se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată **ÎNGRIJIRI PALIATIVE**. Modulul are alocate 120 de ore din care 96 de ore, învățământ clinic.

Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardele de pregătire profesională. Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

⌘ Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modului:

1. Analizează semnele și simptomele specifice stărilor avansate și terminale de boală.
2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu stări avansate și terminale de boală.
3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).
4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate.
5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.

⌘ Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: **ÎNGRIJIRI PALIATIVE**

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
54.	Îngrijiri paliative	C.1. Analizează semnele și simptomele specifice stărilor avansate și terminale de boală.	Semne și simptome prezente în stările avansate și terminale de boală: Durere (localizări, intensitate, caracter), inflamație, tulburări digestive (sete, inapetență, astenie, grețuri, vărsături, arsuri, constipație/diaree), tulburări urinare, leziuni cutanate, (dermite, escare, prurit), "gura nefuncțională", tulburări respiratorii, tulburări de somn, tulburări psihice, hipersensibilitate la frig și cald, la lumină/întuneric, la zgomot/liniște, la mirosuri etc. Incontinența, căderile, sindromul de imobilizare. Moartea: definiție, tipare de a muri trăind, drepturile persoanelor muribunde, reacțiile muribunzilor în fața morții, etapele adaptării (la boală cronică, la pierderi grave, la moarte). Principalele afecțiuni care determină stări avansate și terminale de boală: Cancerul (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament, profilaxie). SIDA (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament, profilaxie). AVC (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament profilaxie). Comele (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament). Afecțiuni cronice respiratorii, cardiace, renale, digestive decompensate (definiție, etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament, profilaxie). Bătrânețea: definiție, îmbătrânirea și dependența, îmbătrânirea calitativă, boli asociate îmbătrânirii (etiopatogenie, simptomatologie, investigații, principii de tratament).
		C.2. Identifică problemele de dependență și stabilește diagnosticele de îngrijire (nursing) la pacienții cu stări avansate și terminale de boală.	Modalități culegere date (date obiective și date subiective): interviu (direct/indirect, cu întrebări deschise/închise), observație clinică, cercetare documente medicale (foaie de observație clinică, bilete de ieșire din spital, trimiteri, scrisori medicale, carnet de sănătate, rețete etc), discuții cu echipa de îngrijire, familia și aparținătorii, examen fizic (inspecție, auscultație, palpare). Analizarea și organizarea datelor: informații semnificative. Sinteza informațiilor: manifestări de independență, manifestări de dependență, surse de dificultate Probleme de dependență, diagnostice de îngrijire (nursing): alterare a nutriției, alterare a eliminării, intoleranță la activitate, alterare a mobilității, alterare a integrității tegumentelor/mucoaselor, hiper/hipotermie, modificări ale mucoasei bucale, alterare a percepțiilor senzoriale, tulburări de somn, afectare spirituală, alterare a procesului de comunicare, alterare a imaginii de sine, teama de abandon, teama de moarte, anxietat etc.

		C.3. Elaborează planul de îngrijire (planul nursing).	Obiective de îngrijire: criterii: specificitate, performanță, implicare, realism, observabilitate. Conceptul de îngrijiri paliative: definiție, cauze, filozofie, principiile îngrijirii, formarea și atitudinea personalului de îngrijire. Priorități de îngrijire: managementul durerii, controlul simptomelor, acompaniamentul relațional. Intervenții proprii și delegate: <u>proprii</u>: comunicare, hidratare, alimentare, mobilizare pasivă, igienă, asigurarea calității vieții până la sfârșit, monitorizarea semnelor vitale, acompaniament relațional, susținerea familiei pe timpul doliului. <u>delegate</u>: administrarea tratamentului simptomatic general și local, electroterapie, fizioterapie, îngrijirea cavității bucale, îngrijirea escarelor.
		C.4. Aplică intervențiile proprii și delegate planificate.	Materiale și instrumente adecvate intervențiilor: aparat de electroterapie, <u>aparate</u> și instrumente de fizioterapie, trusă de mică chirurgie, trusă de perfuzie, ace, seringi, braunule, soluții perfuzabile, sonde, pampers, medicamente specifice combaterii durerii și a simptomelor etc. Susținere psihică și fizică: <u>susținere psihică</u>: informare, explicații, asigurarea confortului psihic. <u>susținere fizică</u>: poziție adecvată, <u>igienă</u> etc
		C.5. Evaluează rezultatele îngrijirilor aplicate.	Obiective stabilite: <u>realizate</u>: se menține calitatea vieții, acceptarea morții, moarte în demnitate și pace; <u>nerealizate</u>: alterarea calității vieții, abandonarea muribundului. Reformularea obiectivelor: adaptate la etapa și starea în care se află pacientul. Planificarea intervențiilor: adecvate manifestărilor de dependență prezente și tiparului de a muri trăind al pacientului.

Condiții de aplicabilitate didactică și de evaluare

Modulul **ÎNGRIJIRI PALIATIVE** poate fi parcurs în mod independent.

În elaborarea strategiei didactice, profesorul va trebui să țină seama de următoarele principii moderne ale educației:

- elevii învață când fac ceva și când sunt implicați în mod activ în procesul de învățare;
- elevii au stiluri diferite de învățare;
- elevii participă cu cunoștințele lor dobândite anterior, la procesul de învățare;
- elevii au nevoie de timp acordat special pentru asocierea, compararea, analizarea

informațiilor vechi cu cele noi și pentru ordonarea lor.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter interactiv. Se recomandă următoarele metode: observația, descoperirea, demonstrația, problematizarea, fișa de lucru, proiectul, planul de îngrijire.

Pentru atingerea competențelor din prezentul modul se vor realiza activități de învățare cu caracter practic aplicativ: scheme, fișe de lucru, planuri de îngrijire, simulări.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi probe orale (chestionarea), probe scrise (test scris, fișe de lucru), probe practice (demonstrație, studiu de caz - plan de îngrijire).

Evaluarea trebuie să fie corelată cu criteriile de performanță și cu tipul probelor de evaluare care sunt precizate în Standardul de Pregătire Profesională.

Modul de evaluare are în vedere nivelul de pregătire pe care trebuie să-l demonstreze elevul. Indiferent de locul, momentul și persoana care face evaluarea, SPP-ul stabilește un nivel național comun de performanță, care trebuie respectat pentru a se asigura un nivel unitar de pregătire.

Se evaluează numai competențele din acest modul, evaluarea altor competențe nefiind relevantă. O competență se evaluează în cadrul unui singur modul.

Pe parcursul modului se realizează evaluarea formativă, iar la sfârșitul lui se realizează evaluarea sumativă, pentru verificarea atingerii competențelor.

Cadrele didactice, care asigură pregătirea la acest modul, își stabilesc durata evaluării fiecărei competențe, numărul de reevaluări și distribuția acestora pe parcursul anului școlar.

Se recomandă următoarele metode alternative de evaluare: autoevaluarea, coevaluarea în grupul de lucru, observarea sistematică a comportamentului elevilor care permite evaluarea conceptelor, a atitudinilor față de o sarcină dată și a comunicării, tema în casă, investigația, proiectul.

☞ Sugestii metodologice

Cadrele didactice au libertatea de a decide asupra numărului de ore alocate fiecărei teme în funcție de dotarea cu material didactic, ritmul de formare a deprinderilor pentru membrii grupului de elevi instruiți. Se recomandă ca parcurgerea temelor din programă să se facă în ordinea stabilită în tabelul de corelare a competențelor cu conținuturile.

Instruirea se va realiza în săli de demonstrație și unități sanitare cu o bună dotare materială. Instruirea în săli de demonstrație are o importanță deosebită în realizarea corespunzătoare a competențelor pentru viitorii asistenți medicali generaliști.

Modulul are ca scop familiarizarea elevilor cu specificul noțiunilor și activităților privind **ÎNGRIJIRI PALIATIVE**.

Se pot utiliza ca metode de învățare: expunerea, conversația, munca independentă, simularea, observația de: dificultatea temei, volumul și nivelul de cunoștințe, deprinderi și abilități anterioare ale elevului, exercițiul, discuțiile și lucrul în grup care stimulează spiritul critic și creativitatea, studiul de caz, dezbaterile, etc. Se va urmări aplicarea cunoștințelor la problemele reale, pentru a se putea ține cont în măsură mai mare de nevoile elevilor.

Resursele materiale trebuie să conțină o gamă cât mai variată: planșe, scheme, casete video, CD-uri, desene, folii de retroproiector, manechin, instrumentar și materiale sanitare diverse (seringi și ace, atele, brancarda, feși, comprese etc).

Bibliografie recomandată:

1. Constantin Bogdan, Șerban Stoianovici - "Nursing geriatric"
2. Ghilezan N. – "Oncologie generală" – Editura Medicală, București, 1992
3. C. Moses - "Tehnica îngrijirii bolnavului" - Ed. Medicală, București, 1999
4. Lucreția Titircă - "Manual de îngrijiri speciale acordate pacientului de asistenți medicali" - Ed. Viața Medicală Românească, 2003
5. Bălăceanu-Stolnici - "Geriatric practică" -
6. C. Borundel - "Manual de medicină internă pentru cadre medii" - Ed. ALL, București, 1995

Modulul 55: NURSING COMUNITAR

Nota introductivă

Modulul NURSING COMUNITAR face parte din pregătirea specifică a anului III pentru calificarea asistent medical generalist.

În acest modul se regăsesc abilitățile din unitatea de competență tehnică specializată NURSING COMUNITAR

Modulul are alocate 120 de ore din care 96 de ore, invatamant clinic.

Activitatea în comunitate este complexă, solicită calități deosebite din partea asistentului medical generalist care trebuie dezvoltate în perioada pregătirii pentru a-i permite în viitor să îndeplinească și roluri de educare și instruire, îngrijirea indivizilor, familiilor, grupurilor în comunitate, ținând seama de particularitățile acestora.

Parcursul modului va permite cursantului să facă legături interdisciplinare, să se încadreze în echipa de îngrijire și multifactorială, să acorde îngrijiri adaptate, să stabilească relații interpersonale, obiectivul principal fiind promovarea sănătății și prevenirea îmbolnăvirilor.

Prin parcursul programei care se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării, se asigură dobândirea competențelor descrise în acesta.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modului:

1. Rezumă particularitățile nursingului (îngrijirilor de sănătate).
2. Definește cadrul conceptual al nursingului (îngrijirilor de sănătate) în comunitate.
3. Aplică procesul de nursing (îngrijire) în comunitate.
4. Identifică problemele de sănătate a familiei.
5. Asigură îngrijiri specifice grupurilor vulnerabile, bolnavilor cu afecțiuni cronice și în fază terminală.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: NURSINGUL ÎN COMUNITATE

Nr. crt.	Unitate de competență	Competențe	Conținuturi
55.	Nursing comunitar	C.1. Rezumă particularitățile nursingului (îngrijirilor de sănătate) în comunitate	1. Definirea îngrijirilor de sanatate comunitara (nursing) 1.1. Definirea îngrijirilor de sanatate comunitare dupa American Nurses Association (A.N.A): actiuni de baza, scopuri, beneficiari. Definirea îngrijirilor de sanatate comunitare dupa Asociatia Americana de Sanatate Publica: actiuni de baza, scopuri, beneficiari. Definitia dupa O.M.S. 1.2. Elementele practicii sanatatii comunitare. 1.2.1. Promovarea unui stil de viata sanatos. 1.2.2. Tratarea tulburarilor si afectiunilor prin interventii directe si indirecte. 1.2.3. Promovarea recuperarii. 1.2.4. Sprijinirea serviciilor comunitare. 1.2.5. Susținerea serviciilor primare de îngrijire a sanatatii. 1.2.6. Aprecierea nevoilor si evaluarea serviciilor. 1.3. Preceptele ingrijirii sanatatii in comunitate: activitate stabilita pe baza nevoilor si a planului general de sanatate, scopuri si obiective clare, integrarea cetățenilor in servicii pentru intreaga comunitate, familia ca unitate de baza, promovarea sanatatii si educatia pentru sanatate, implicarea familiei si indivizilor in luarea deciziei, aprecierea periodica si

		continua a starii de sanatate, buna pregatire a asistentului medical, asistentul - membru activ al echipei de ingrijire, acordarea ingrijirilor conform recomandarilor medicale, utilizarea inregistrarilor, dirijarea clientului si familiei catre resurse comunitare, supravegherea personalului de ingrijire, planificare programelor de educatie continua si asumarea responsabilitatii. 2. Modele conceptuale – definitie, notiuni de baza, implicatii in ingrijirea sanatatii in comunitate (nursing comunitar). 2.1. Modelul Henderson. 2.2. Modelul de adaptare Roy. 2.3. Modelul Rogers. 2.4 Modelul sistemelor comportamentale Johnson. 2.5. Modelul autoingrijirii Orem. 2.6. Modelul sistemelor Newman 2.7 Modelul Ropper, Logan, Tierney. 3. Rolul si functiile asistentului medical generalist in comunitate. 3.1. <i>Functii:</i> - acordarea ingrijirilor in familie, colectivitati, scoli, persoanelor varstnice si bolnavilor psihici, pacientilor cronici si in stadiul terminal, ingijiri de sanatate ocupationala; - transmiterea cunostintelor catre beneficiarii serviciilor de ingrijire sau personalul din sistemul de sanatate; - membru al echipei de ingrijiri; - dezvoltarea practicii ingrijirilor de sanatate prin gandire critica si cercetare. 3.2. <i>Roluri:</i> educator si pedagog, consilier, facilitator. 1. Conceptul despre om, familie, comunitate. 1.1 <i>Conceptul despre om:</i> definitia individului, teoria holistica, omul ca unicat. 1.2. <i>Conceptul de familie.</i> 1.2.1 Definitii: traditional, netraditional, biologic, nebiologic. 1.2.2. Caracteristicile familiei: sistem social, norme si valori culturale, functii de baza, stadii de dezvoltare in timpul ciclului vietii. 1.3. <i>Conceptul de comunitate.</i> 1.3.1. Definitia comunitatii. 1.3.2. Cunoasterea comunitatii: localizare (urbana, rurala), asezare geografica, structura populatiei (numar, densitate, varsta, grupuri minoritare etnice si religioase), nivel general de educatie, particularitati de clima, flora si fauna, influenta mediului inconjurator, diferente culturale si spirituale, probleme socio-economice (venit mediu, populatie cu venituri sub nivelul minimal, rata somajului, domenii de angajare a populatiei). 1.3.3. Caracteristicile comunitatii. 2. Conceptul despre sanatate. 2.1. <i>Dimensiunile starii de sanatate:</i> emotionala, fizica, ocupationala, intelectuala, spirituala, sociala. 2.2. <i>Sanatatea individului;</i> sanatate biologica, psihica si sociala. 2.3. <i>Sanatatea familiei:</i> definita O.M.S. 2.3.1. Indicatori demografici: structura familiei, tipuri de familie, ciclul de viata al familiei. 2.3.2. Indicatori medicali. 2.3.3. Indicatori sociologici. 2.3.4. Indicatori economici.
--	--	--

		2.4. <i>Sanatatea comunitatii.</i> 2.4.1. Definitia, obiectul sanatatii comunitare, factorii care influenteaza starea de sanatate a comunitatii (biologici, ambientali, comportamentali, serviciile de sanatate). 2.4.2. Comunitatea ca unitate de ingrijit (client). 3. Conceptul de ingrijiri primare. 3.1. <i>Definitia ingrijirilor primare.</i> 3.2. <i>Elemente cheie</i> : promovarea nutritiei sanatoase, masuri de igiena, ingrijirea mamei, a copilului si planificarea familiala, imunizarea, prevenirea si controlul imbolnavirilor endemice, educatie pentru recunoasterea problemelor de sanatate si cunoasterea metodelor de prevenire, tratament adecvat in caz de imbolnavire si accidente. 3.3. <i>Niveluri de interventie</i>: prevenirea primara, secundara, tertiara, ingrijiri paliative. 3.4. <i>Caracteristicile ingrijirilor primare.</i> 3.5. <i>Accesibilitatea la ingrijiri primare de sanatate.</i>
	C.3. Aplică procesul de nursing (îngrijire) în comunitate.	1. Aprecierea nevoilor comunitatii. 1.1. <i>Culegerea datelor.</i> -starea de sanatate si caracteristicile ei in Romania, anchete epidemiologice, screening-ul si studii de prevalenta; - factorii care influenteaza starea de sanatate a comunitatii: factori naturali (fizici, chimici, biologici), factori artificiali (economici, nevoi fundamentale, someri, factori culturali, profesionali, civilizatie etc.) 1.2. <i>Analiza datelor</i>: selectarea datelor semnificative, identificarea problemelor, formularea diagnosticului starii de sanatate a colectivitatii, diferenta dintre ingrijirile individuale si cele colective, identificarea grupurilor vulnerabile, defavorizate, accesibilitatea la servicii de sanatate, costurile serviciilor. 2. Planificarea. 2.1. <i>Stabilirea scopului.</i> 2.2. <i>Stabilirea obiectivelor pe termen lung, mediu si scurt</i> – respectarea principiilor privind enuntarea obiectivelor. 2.3. <i>Stabilirea prioritatilor.</i> 2.4. <i>Stabilirea interventiilor in concordanta cu obiectivele proprii si planurile nationale.</i> 2.5. <i>Intocmirea planului de ingrijiri de sanatate</i>: stabilirea responsabilitatilor, termenelor. 3. Aplicarea planului. 3.1. <i>Efectuarea interventiilor cu implicarea membrilor comunitatii.</i> 3.2. <i>Implicarea membrilor echipei multifactoriale</i>: echipa de ingrijire, reprezentanti ai autoritatilor locale si organizatiilor neguvernamentale, reprezentanti ai unitatilor sanitare si responsabili de programe nationale. 4. Evaluarea rezultatelor: evaluarea initiala, evaluarea de etapa (intermediara), evaluarea finala. Reformularea unor obiective, initierea de noi actiuni in functie de rezultatele asteptate.
	C.4. Identifică problemele de sănătate a familiei.	1. Aprecierea starii de sanatate a familiei. Culegerea datelor: 1.1. <i>Vizita la domiciliu:</i> - intrarea in relatie; - tehnici de comunicare: ascultare, exprimare clara, concentrare, incredere, empatie, capacitatea de a se adapta la situatie; - asigurarea confidentialitatii, respectarea demnitatii.

		<i>1.2. Descrierea familiei și a factorilor care pot influența starea de sănătate a acesteia:</i> - membri: număr, structură pe vârste, starea de sănătate, probleme deosebite; - relații între membrii familiei: între părinți (soți), părinți – copii, relațiile cu bunicii; - relații sociale: cu prietenii, cu vecinii; - habitatul: locuința (spațiu de locuit adecvat, dotări, întreținere igienă), spațiul din jurul locuinței. - alimentația: adecvată, obiceiuri alimentare; - activitatea profesională: profesia membrilor familiei, condițiile la locul de muncă; - odihnă și timpul liber, posibilități de recreere; - nivel economic: venit, satisfacerea nevoilor familiei; - nivel cultural și de educație, preocupări culturale- educative, comportamentul față de sănătate; - apartenență religioasă; - stabilirea scorului APGAR pentru familie 2. Nevoi specifice de îngrijire și educație de-a lungul vieții. <i>2.1. Noțiuni despre îngrijirea copilului:</i> - dezvoltarea psihomotorie a copilului 0 – 1 an, imunizările, prescolarul, școlarul și adolescentul – nevoi de educație, alimentație, îngrijire. <i>2.2. Tinerii și adulții tineri.</i> <i>2.3. Femeile gravide.</i> <i>2.4. Persoane vârstnice.</i> Rolul asistentului medical în educarea familiei, pentru menținerea sănătății și identificarea problemelor de sănătate. (Sintetizarea și aplicarea cunoștințelor și a deprinderilor dobândite la modulele de educație pentru sănătate, mediu și sănătate, psihologie, sociologie, pedagogie, puericultura și pediatrie, obstetrică, gerontologie și geriatrie). 3. Probleme de sănătate și disfuncționalități la nivelul familiei. <i>3.1. Sindromul de carentă afectivă și retardul:</i> - observarea comportamentului copilului; - observarea comportamentului părinților și/sau substitutului matern; - prevenirea abandonului și abuzului. <i>3.2. Familia cu probleme:</i> 3.2.1. Nivel de educație redus, mediu necorespunzător, dietă și obiceiuri alimentare necorespunzătoare, venituri insuficiente pentru întreținerea familiei, lipsa asigurărilor de sănătate și a accesului la îngrijiri medicale. 3.2.2. Tulburări majore în familie: familia conflictuală, dezorganizată, monoparentală, abandonată, în divorț, violență în familie, consum de droguri. <i>3.3. Măsuri de educație în scopul reducerii factorilor de risc și îngrijiri adecvate situațiilor constatate în familie.</i> - legătura cu membrii echipei multidisciplinare. - aplicarea prevederilor Convenției pentru drepturile copilului. 4. Sustinerea familiei în situații de criză. <i>4.1. Noțiuni despre îngrijirea prematurului la domiciliu.</i> <i>4.2. Influența dizabilității și bolii asupra copilului, persoanei., familiei.</i> <i>4.3. Instruirea persoanelor care acordă îngrijiri pentru recuperare și reducerea impactului.</i> <i>4.4. Consiliere în caz de : boli grave, deces, suferință</i>
--	--	--

		C. 5. Asigură îngrijiri specifice grupurilor vulnerabile, pacienților cu afecțiuni cronice și în stadiu terminal.	psihica, anxietate, depresie. 1. Grupuri vulnerabile. <i>1.1 Grupuri defavorizate:</i> minorități etnice și religioase, cu probleme socio-economice, sărăcia, lipsa de educație și a accesului la servicii de diagnostic și tratament. <i>1.2. Comportamente la risc:</i> consumul de alcool, consumul de droguri, fumatul, mediul înconjurător nesigur, risc de accidente, automedicația și consumul excesiv de medicamente. 2. Măsuri de susținere și combatere. - organizarea acțiunilor individuale sau pentru grupuri; - participarea la campanii de educație; - aplicarea programelor naționale; - legătura cu autoritățile, unitățile sanitare, organizații neguvernamentale; - respectarea legislației. 3. Îngrijirea la domiciliu a bolnavilor cronici și în stadiu terminal. - alegerea unui model de îngrijire adecvat: modelul de autoîngrijire Orem, modelul Roper bazat pe dependență independența activităților vieții în diferite etape; - evaluarea gradului de dependență; - evaluarea resurselor umane și materiale; - verificarea și respectarea recomandării medicale; - planificarea îngrijirilor și stabilirea orarului împreună cu bolnavul, familia, respectând recomandarea medicală; - executarea intervențiilor autonome și delegate în conformitate cu legislația în vigoare; - aplicarea protocoalelor de îngrijire; - instruirea și implicarea familiei în îngrijire și supraveghere; - explicarea nevoilor muribundului; - evidența activității și transmiterea informațiilor semnificative; - evaluarea rezultatelor îngrijirilor; - raportarea periodică a rezultatelor și reajustarea planului de îngrijiri.
--	--	--	---

Sugestii metodologice

În elaborarea strategiei didactice la parcurgerea modulului NURSING COMUNITAR profesorul va ține seama de particularitățile formării adulților: motivarea, implicarea, legătura cu realitatea și punctele de interes ale cursanților, participarea.

În cadrul modulului elevii trebuie dirijați să folosească analiza și sinteza pentru a realiza o coerență între cunoștințele însușite anterior în alte module, în mod deosebit cele referitoare la îngrijiri.

Orele de teorie se vor desfășura în săli de clasă sau de instruire practică dotate corespunzător cu materiale și mijloace audio-vizuale care să permită aplicarea metodelor participativ-active: rezolvarea de probleme, jocul de rol, observare dirijată, brainstorming, studiu de caz, discuții în grup, unde elevii să poată îndeplini pe rând rolul de moderator și animator.

Elevii vor fi ajutați să-și dezvolte abilitățile de comunicare, de stabilire a relațiilor interpersonale, de colaborare cu specialiștii din alte domenii pentru a putea gestiona cazurile cu care se confruntă în comunitate.

În funcție de particularitățile individuale sau de grup, de cunoștințele însușite anterior și de gradul de dificultate, profesorii vor decide asupra numărului de ore repartizat fiecărei teme, urmărind în final realizarea criteriilor de performanță și atingerea competențelor necesare pentru a lucra ca asistent medical generalist în comunitate.

Pentru atingerea competențelor acestui modul evaluarea are un rol deosebit.

Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale (întrebări, discuții în grup), teste scrise, fișe de lucru, carnete de apreciere care să cuprindă sarcina, data și semnătura, portofolii.

Evaluarea pregătirii practice se realizează prin activități concrete în comunitate: vizita la domiciliu, ancheta în familie, culegerea datelor semnificative, întocmirea planului de îngrijiri și executarea unor îngrijiri, efectuarea unor activități educative.

Datele evaluării, numărul evaluărilor, metodele de evaluare vor fi stabilite de cadrele didactice în funcție de etapele parcurse în pregătire.

MODULUL: 56: ÎNGRIJIRI LA DOMICILIU

Notă introductivă:

Modulul ÎNGRIJIRI LA DOMICILIU face parte integrantă din pregătirea specifică din anul III, pentru calificarea asistent medical generalist.

În modulul ÎNGRIJIRI LA DOMICILIU se regăsesc abilități din unitatea de competență tehnică specializată ÎNGRIJIRI LA DOMICILIU. Modulul are alocate 60 de ore, din care 36 de ore, învățământ clinic. Prin parcurgerea programei școlare se asigură dobândirea competențelor descrise în standardul de pregătire profesională.

Programa școlară se va utiliza împreună cu standardul de pregătire profesională specific calificării.

Lista competențelor specifice unității de competență corespunzătoare modulului

1. Rezuma serviciile de îngrijire la domiciliu și responsabilitățile asistentului medical generalist.
2. Elaborează planul de îngrijire.
3. Aplică îngrijirile conform normelor în vigoare.
4. Efectuează bilanțul îngrijirilor aplicate.

Tabelul de corelare a competențelor și conținuturilor

Unitatea de competență: Îngrijiri la domiciliu

Nr. crt.	Unitatea de competență	Competențe	Conținuturi tematice
56.	Îngrijiri la domiciliu	C ₁ . Rezuma serviciile de îngrijire la domiciliu și responsabilitățile asistentului medical generalist.	1.1. Integrarea serviciilor de îngrijire la domiciliu în sistemul asigurărilor sociale de sănătate conform legislației în vigoare. • Legea Nr. 145/1997 privind Asigurările Sociale de Sănătate. • Contractul – cadru privind acordarea asistenței medicale în sistemul de asigurări sociale de sănătate. • Norme legislative privind îngrijirile medicale la domiciliu; HG privind activitățile de voluntariat în domeniul serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice. • Lista serviciilor de asistentă primară acordate de medicul de familie și personalul medical de care dispune, la domiciliul persoanelor asistate. 1.2. Responsabilitățile asistentului medical generalist în cadrul echipei de îngrijire la domiciliu: • Componenta echipei operaționale • Modele de fișe de post.

		C₂. Elaboreaza planul de ingrijire.	2.1. Evaluarea initiala • Evaluarea nevoilor – fise standard • Informarea clientului/sustinatorului legal; obtinerea consimtamantului • Incheierea acordului intre beneficiarul ingrijirilor la domiciliu si persoana care acorda ingrijirea 2.2. Planul de ingrijiri • Servicii necesare pentru rezolvarea nevoilor identificate • Obiectivele planului de ingrijire: criterii de formulare in functie de nevoile si resursele clientului • Stabilirea priorităților de ingrijire • Stabilirea planului de ingrijire individualizat
		C₃. Aplica ingrijirile conform normelor in vigoare.	3.1. Norme generale • prevenirea infectiilor – echipamente de protectie personala, distrugerea obiectelor si materialelor contaminate (Legea protectiei mediului nr 137/1995 republicata) • Reguli de siguranta la domiciliu 3.2. Comunicarea cu pacientul/sustinatorul legal; obtinerea consimtamantului informat. 3.3. Protocoale de ingrijire • Obiective de nursing • Echipamente si materiale adecvate • Etape de interventie • Inregistrarea datelor in fisa de vizite la domiciliu 3.4. Drepturile beneficiarului • Contractul de ingrijire la domiciliu in care sunt precizate drepturile si obligatiile partilor • Norme de etica si deontologie in ingrijirea la domiciliu
		C₄. Efectueaza bilantul ingrijirilor aplicate.	4.1. Bilantul ingrijirilor aplicate • analiza periodica a nevoilor • examene de bilant • gradul de realizare a obiectivelor • satisfactia pacientului/familiei 4.2. Reajustarea planului de ingrijire in caz de rezultate nefavorabile in conformitate cu recomandarile medicale.

Sugestii metodologice

Cadrele didactice vor decide asupra numarului de ore alocat fiecarei teme in functie de complexitatea ei, de deprinderile si abilitatile ce trebuie formate la elevii instruiti, Se recomanda ca parcurgerea temelor din programa sa se faca in ordinea stabilita in tabelul de corelare a competentelor cu continuturile.

Pentru atingerea competentelor din prezentul modul se vor realiza activitati de invatare cu caracter practic-aplicativ: discutii de grup, dezbateri, jocuri de rol, studiu de caz, exercitii practice. Elevii vor fi pusi in situatii de invatare in grup si individual, rezolvand sarcinile de lucru repartizate.

Resursele materiale trebuie sa cuprinda atat materiale si instrumente de exersare a deprinderilor de ingrijire cat si modele de documente standard folosite pentru inregistrarea si evaluarea ingrijirilor la domiciliu, protocoale de ingrijire.

Evaluarea trebuie corelata cu criteriile de performanta si cu tipul probelor de evaluare precizate in Standardul de Pregatire Profesionala. Ca instrumente de evaluare se pot folosi: probe orale, probe scrise de tip itemi, intrebari structurate, rezolvarea de sarcini de lucru, gestionarea cazului, fise de observare a atitudinilor si a etapelor de executie a interventiilor. Se evalueaza numai competentele din acest modul, evaluarea altor competente nefiind relevanta. Cadrele didactice care asigura pregatirea la acest modul isi stabilesc durata evaluarii fiecarei competente, numarul de reevaluari si distributia acestora pe parcursul anului scolar.

Stagiul clinic se va desfasura in centre de zi pentru ingrijirea varstnicilor, servicii de ingrijiri la domiciliu sub stricta supraveghere a asistentilor medicali cu drept de libera practica. Evaluarea stagiului clinic se va face printr-o proba complexa desfasurata la domiciliul pacientului.

Modulul are ca scop dezvoltarea abilitatilor sociale ale elevilor prin asigurarea instruirii clinice in afara spitalelor.

Bibliografie

1. • Serviciile de ingrijiri la domiciliu - ghid de practica - Editura LEAL, 1998 – Fundatia de Ingrijiri Comunitare, (Dr. Valentin VLADU – Director executiv al Fundatiei de Ingrijiri Comunitare)
2. • Ingrijirea la domiciliu – Ghid practic pentru asistentii medicali, coordonatorul lucrarii: Ana TUDORAN, Editura ECHINOX, Cluj-Napoca, 2001